

***A Palermói Bíróság ügyészi
hivatala***

***A palermói bíróság 2.
büntetőjogi
osztályához***

AZ ÜGYÉSZ ZÁRÓBESZÉDE

- A büntetőeljárás törvénykönyv 121. cikke -

Az ügyész,

Tekintettel az epigráfban említett büntetőeljárásra:

Matteo SALVINI, volt belügyminiszter, született Milánóban, 1973. március 9-én, védője Giulia Bongiorno, a római ügyvédi kamara tagja.

COMMITTED

1) a Büntető Törvénykönyv 81. cikkének (1) bekezdésében, a Büntető Törvénykönyv 605. cikke (1) bekezdésének (2) bekezdésének 2. n. 2. pontjában és (3) bekezdésében említett bűncselekmény miatt. mivel *ideiglenes* belügyminiszterként, hatáskörével visszaélve, személyes szabadságától megfosztott 147 különböző nemzetiségű migránst, akik 2019. augusztus 14-ről 15-re virradó éjszaka Lampedusa partjainak közelébe érkeztek; különösen a tengeri mentésről és az emberi jogok védelméről szóló nemzetközi egyezmények és belső szabályok megsértésével (a tengeri kutatásról és mentésről szóló 1979. évi hamburgi egyezmény - úgynevezett SAR-egyezmény - *kutatás és mentés*, amelyet az 1989. április 3-i 147. sz. törvény ratifikált, valamint a végrehajtási rendeletek, amelyeket az 1989. április 3-i 147. sz. törvénnyel erősítettek meg). 662/1994. sz. elnöki rendelet; UNCLOS-egyezmény - az Egyesült Nemzetek

1982-ben Montego Bayben aláírt és az 1994. december 2-i 689. sz. törvénnyel ratifikált tengerjogi egyezménye; 2004.5.20-i MSC 167-78. sz. határozat; a tengerjogi egyezmény 33. cikke.

Az 1951. július 28-án elfogadott és az 1954. július 24-i 722. sz. törvénnyel ratifikált Genfi Egyezmény, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 19. cikke; az emberi jogok védelméről szóló európai egyezményhez csatolt negyedik jegyzőkönyv 4. cikke; a D. 10-ter cikk. Lgs. no. 286/1998; L. no. 47/2017), és visszaélve a 121/1981. sz. törvény 1. cikke és a 286/1998. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (1) bekezdés a) pontja alapján rá mint nemzeti közbiztonsági hatóságra ruházott hatáskörrel, indokolás nélkül elmulasztotta az I.M.R.C.C. által a kabinetirodájához továbbított POS (*biztonságos hely*) kérések pozitív végrehajtását. (*Olasz Tengeri Mentési Koordinációs Központ*) 2019. augusztus 14-én, 15-én és 16-án, ezáltal tudatosan okozta a fent említett migránsok személyi szabadságának jogellenes megfosztását, arra kényszerítve őket, hogy jogilag értékelhető ideig a hajó fedélzetén maradjanak, nevezetesen, a 2019. augusztus 14. és 15. közötti éjszakától 2019. augusztus 18-ig, a kiskorúak tekintetében 2019. augusztus 18-ig, az összes többi személy tekintetében pedig 2019. augusztus 20-ig, amely időpontban a hajónak az Agrigentói Ügyészség által elrendelt megelőző lefoglalása következtében a fedélzeten tartózkodó valamennyi személyt evakuálták.

Súlyosbított bűncselekmény, ha a bűncselekményt köztisztviselő követte el, a tisztségéből eredő hatáskörével visszaélve, valamint ha a bűncselekményt 18 éven aluli személyek sérelmére követte el.

Tény, hogy 2019. augusztus 14-20. között Lampedusán követték el;

2) a büntető törvénykönyv 81. cikkének (2) bekezdésében és a 328. cikk (1) bekezdésében említett bűncselekmény miatt

c. büntető törvénykönyv, mivel belügyminiszteri minőségében, a Nemzeti Közbiztonsági Hatóság, több, azonos bűncselekményre irányuló végrehajtási cselekménnyel megsértette a nemzetközi egyezményeket és a belső szabályokat (1979. évi Hamburgi Egyezmény a tengeri *felkutatásról és mentésről* - ún. SAR-egyezmény - *felkutatás és mentés*, amelyet az 1989. április 3-i 147. sz. törvény és az 1989. április 3-i 147. sz. elnöki rendelettel kiadott végrehajtási rendelet ratifikált. 662/1994 sz. törvényerejű rendelet; UNCLOS-egyezmény - az Egyesült Nemzetek 1982-ben Montego Bayben aláírt és az 1994. december 2-i 689. sz. törvénnyel ratifikált tengerjogi egyezménye; a 2004.5.20-i MSC 167-78 sz. határozat; az 1951.7.28-án jóváhagyott és az 1954.7.24-i 722. sz. törvénnyel ratifikált Genfi Egyezmény 33. cikke, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 19. cikke; az emberi jogok védelméről szóló európai egyezményhez csatolt negyedik jegyzőkönyv 4. cikke; az emberi jogok európai egyezményének 10. cikke, a 286/1994 sz. törvényerejű rendelet 10. cikke; az Európai Unió Alapjogi Chartájának 10. cikke; az emberi jogok európai egyezményéhez csatolt negyedik jegyzőkönyv 10. cikke. 286/1998. sz. törvényerejű rendelet; 47/2017. sz. törvényerejű rendelet; 11. cikk (1a) bekezdés és (1b) D. cikk. Lgs. no. 286/1998)

indokolatlanul megtagadta az I.M.R.C.C. (*Olasz Tengeri Mentési Koordinációs Központ*) által 2019. augusztus 14-én, 15-én és 16-án a kabinetirodájához továbbított POS (*biztonságos hely*) iránti kérelmek pozitív elbírálását, amely hivatalának olyan cselekménye, amelyet a közrend és közbiztonság, a higiénia és az egészség érdekében haladéktalanul végre kellett hajtani.

Tény, hogy 2019. augusztus 14-20. között Lampedusán követték el.

a következő következtetéseket vonja le.

§ Bevezetés

Az eljárásra való felhatalmazás megadását követően ítéletet hoztak a Sen. Matteo Salvini akkori belügyminiszter ellen súlyos emberrablás és hivatalos cselekmény megtagadásának büntette miatt, amiért az Open Arms nevű hajó, amely három különböző mentést hajtott végre migránsok ellen, akik így csak néhány nappal a Lampedusa előtti vízszakaszra való megérkezésük után, a miniszteri közigazgatási intézkedés hiányában jutottak végül a szárazföldre, indoklás nélkül nem fogadták el a *biztonságos helyre* irányuló kéréseket.

A Bíróság előtti eljárás fő tárgyát képező kérdés tehát az volt, hogy az olasz belügyminiszter köteles volt-e olyan *biztonságos hely* kijelölése érdekében eljárni, ahol a nemzetközi vizeken kimentett 147 személynek lehetővé válik a nemzeti területen történő partra szállás.

Az erre a kérdésre adott válasz, amely önmagában kétségtelenül *a tengeri törvények* tiszteletben tartása miatt, amelyek szerint "*a hajótörötteknek partot kell adni*", a tárgyalást minden olyan elem keresésére készítette, amely alkalmas arra, hogy kiemelje e kötelezettség esetleges nem teljesíthetőségét, vagy annak megghiúsulását, vagy egyszerűbben szólva annak elhalasztott teljesítésének lehetőségét. Ennek az elemzésnek másfelől figyelembe kellett vennie a 147 károsult azon jogának lehetséges megfelelő megjelenését, hogy a megérkezésük helye szerinti olasz állam haladéktalanul garantálja nekik a személyes szabadságuk jogát, amelyet a Köztársaság az Alkotmányos Chartájának 13. cikkében véd.

A tárgyalásos vizsgálat eredményeként tehát olyan nagy és sokrétű bizonyítékhalmoz került elő, amely most már kétségek nélkül lehetővé teszi egy egyszerű, de ugyanakkor bonyolult ügy teljes rekonstrukcióját.

A jelen memorandum célja ezért az, hogy a bizonyítékok sokasága miatt szükséges, indokolt és alapos összefoglalót nyújtson, kezdve a tengeri mentésre vonatkozó, a hivatkozási keretet képező nemzetek feletti és nemzeti jogszabályok rövid áttekintésével; folytatva azoknak a tényeknek a napról napra történő aprólékos rekonstruálásával, amelyekben belül a vitatott magatartás keresztezi egymást; befejezve a szabályok és a magatartás közötti keresztellenőrzéssel, a két vitatott bűncselekmény alkotóelemeinek azonosítása érdekében.

A kifejtés szemléltetése, de egy másik értékes szempont képviselője érdekében is meg kell jegyezni, hogy a palermói bíróság miniszteri büncselekményekkel foglalkozó testületének 2020. január 30-án kelt zárójelentését, amellyel elrendelték az 1/1989. sz. alkotmánytörvény 9. cikkében előírt eljárás megindítását, és amely a vádemelés feltétele fennállásának bizonyítása érdekében került az aktába, a jelen írás mellékletének és szerves részének kell tekinteni, mivel azt az ügyész jóváhagyta.

§ I. RÉSZ)

A HAZAI ÉS NEMZETKÖZI JOGI KERET ÚJJÁÉPÍTÉSE

§ Preambulum

Mindenekelőtt ki kell alakítanunk annak a magatartásnak a szabályozási keretét, amely miatt eljárunk, nevezetesen a jogszabályokat - amelyek számos forrás, nemzeti és nemzetek feletti jog eredménye -, amelyek szabályozzák a tengeri életmentés kezelését, és pontos kötelezettségeket rónak az államokra annak érdekében, hogy mindig és minden esetben garantálják és biztosítsák az alapvető emberi jogok védelmét, különösen a tengeri átkelések során, amelyeket mindig is potenciális veszélyhelyzetnek tekintettek.

Egy ilyen vizsgálat annál is inkább szükséges, hogy eloszlassunk néhány alapvető félreértést, amelyekbe bele lehet futni, ha ugyanazokat a tényeket más szabályozási hangsúlyt kapnának - amelyeket egyébként a védelem és a szóban forgó ügy során kiadott miniszteri aktusok többször is felidéztek -, mint például, egészen pontosan, az illegális bevándorlás és az emberkereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatosak, és így a jelen ügyet helytelenül átültetnék olyan összefüggésekbe, amelyek idegenek, de ugyanúgy alkalmatlanok arra, hogy - amint azt alább kifejtjük - beavatkozzanak az államoknak a tengeri mentés tekintetében fennálló kötelezettségeibe és az ezekből következően az ezeket elmulasztók felelősségébe.

Ezért már az elején világosan és egyértelműen hangsúlyozni kell, hogy a szóban forgó bűncselekmények bizonyos **SAR** (keresési és mentési) események bekövetkeztét feltételezik; olyan eseményekét, amelyek *elsősorban* az emberi élet és egészség javát érintik, és amelyeket a nemzetek feletti és nemzeti jogszabályok különösen védenek.

Mindenekelőtt az Open Arms által nem területi vizeken végrehajtott három tengeri mentésre (2019. augusztus 1., 2. és 9.), valamint egy negyedik, 2019. augusztus 14-15-i eseményre utalunk, amely - amint azt majd kifejtjük - a nemzeti vizeken, Lampedusa közelében történt, amikor - szintén a miniszteri szabálysértési bíróság megerősítése szerint - olyan súlyos és sürgős helyzet állt elő, amely képes volt <magában egy újabb "SAR-eseményt" kialakítani, amely nem tette lehetővé az olasz állam számára, hogy tovább kibújjon a felelőssége alól>; olyan események, amelyek csak azért zárultak az összes migráns partra szállásával, mert az olasz állam nem volt képes az összes migráns partra szállítására. <Ez önmagában egy **további "SAR eseményt"** jelent, amely nem tette lehetővé, hogy az olasz állam tovább bújjon ki a felelőssége alól>>; ezek

az események csak az agrigentói ügyészség lefoglalási rendelete miatt és a hatóság teljes hallgatása mellett, sőt akarata ellenére értek véget az összes migráns partra szállásával.

politikai-adminisztratív hatóság, amely minden kétséget kizáróan az akkori belügyminiszterben, Matteo SALVINI-ben azonosítható, aki illetékes volt a mentési műveletek befejezésére *a biztonságos hely* kijelölésével, és következésképpen arra, hogy a hajótörést szenvedett személyek szárazföldre juthassanak.

§ 2. A tengeri mentés elve és a nemzetközi szabályozási keret fokozatos kialakítása

A nemzetközi szokásjog szabályai, amelyek aztán alkotmányos státuszt kaptak az olasz jogrendszerben, és amelyek megerősítik a tengeri mentés kötelezettségét, nagyon régi eredetűek, mivel arra a nagyon régi, egyhangúlag elismert elvre reagálnak, amely szerint *"a hajótörötteknek* mindenekelőtt *a szárazföldet kell átadni"* (amint arra DE FALCO tanú is emlékeztetett vallomása során); egy természetjogi elv, amely aztán fokozatosan és teljes mértékben megerősítést nyert a pozitív nemzetközi jogban, és következésképpen a nemzeti jogban is, az érintett érdekek elsődleges értéke miatt: Az emberi élet, egészség és szabadság.

A tengerek jogi rendszerének változásai és a nemzetközi tengerjog fejlődése fokozatosan megváltoztatta *a tengerek szabadságának* a 17. és 18. században kialakított *elvét*, mivel egyre inkább elismerték a parti államok szuverén hatáskörét bizonyos tengeri területeken, és fokozatosan megerősítették az államok tengeri területek feletti ellenőrzését. A nemzetközi rend fejlődése során azonban **a tengeri mentési** kötelezettség változatlan maradt (mint szokáselv, amely mind a jogi, mind a jogi¹ és erkölcsi *kötelességen alapuló, "a nemzetközi tengerjog ősi tengeri hagyománya"* alapján.²), majd kodifikálták a különböző konvenciók.

Még akkor is, amikor a tenger még nyitott tér volt, mindig is jogi szabályként és erkölcsi kötelességként élték meg a bajba jutott hajók és emberek mentésének biztosítását, aminek következtében, bár számos vita volt és van az államok között arról, hogy mely területeken belül gyakorolják a joghatóságot, soha nem volt - legalábbis általánosságban és amíg a mentési kérdések elsősorban a migránsokat és a migránsokat nem érintették -, és nem is volt a tengeren való mentés.

¹ Vö. H. Oxman, *Human Rights and the United Nations Convention on the Law of the Sea*, in *Columbia Journal of Transnational Law*, 1998, 414. o.: *"A tengeren veszélybe került személynek való segítségnyújtás kötelezettsége ősidők óta elfogadott"*.

² A hivatalos változat: *"d'une tradition maritime ancestrale du droit international de la mer"*: lásd a francia nemzetgyűlésben 2015. február 11-én letétbe helyezett 2579. számú dokumentumot a francia Európai Ügyek Bizottságának a földközi-tengeri migrációval kapcsolatos illegális bevándorlás elleni küzdelemre irányuló európai politikákról (a szöveg elérhető a <https://legifrance.fr> oldalon).

a politikai küzdelem elemeként és a választási konszenzus eszközeként került előtérbe - olyan kérdések, amelyek megkérdőjelezték ezt a kötelezettséget, amelyet **a tengeri segítségnyújtásra és mentésre vonatkozó egyes szabályok egységesítéséről szóló, 1910. október 23-i brüsszeli egyezmény** óta kodifikáltak.³ amely **még az ellenség mentésére** is kiterjedt, megerősítve a kedvezményezettek egyetemességét és szinte korlátlan hatályát.

Ráadásul a nemzetközi jog fejlődésének köszönhetően, amely az alapvető emberi jogok széles körű elismeréséhez és védelméhez vezetett, **ez az elv ma még inkább megerősödött**, mivel az államok kötelesek garantálni az olyan jogi javakat, mint az élethez való jog, a saját ország elhagyásához való jog, annak megakadályozása, hogy bárki kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód áldozatává váljon, valamint minden olyan személy védelme, akinek joga van más államokban menedéket keresni, mert saját országában üldöztetés áldozata vagy veszélye fenyegeti.

Éppen az emberi jogokat védő szabályok alkalmazása a tengeri térségben is döntő, fontos fejleményhez vezetett, mivel az állami mentési kötelezettség konfigurációján túlmenően **a veszélyhelyzetben történő mentéshez való egyéni jog létezése** ma már megerősítettnek tekinthető, és az egyéneknek lehetőségük van arra, hogy ezeket a jogokat nemzetközi - sőt joghatósági - garanciális szervek és nemzeti bíróságok előtt érvényesítsék.

A mentéshez való jog mögött valójában az élethez való jog védelme áll, amelynek tiszteletben tartása az államok részéről olyan kötelezettségen alapul, amely minden országra nézve kötelező, és ahol a mentési kötelezettség a nemzetközi és belső jogban - beleértve szinte minden ország alkotmányát - elismert elsődleges értékek és alapvető jogok védelmének függvénye.

Ezért az általános beavatkozások, az egyezmények és állásfoglalások mellett, földrajzi korlátozások nélkül, *ad hoc* szabályok alakultak ki a regionális területeken - például az európai kontextusban -, ahol éppen a tengerjoggal és az emberi jogokkal kapcsolatos több szabály egyidejű alkalmazása miatt a garanciális szervek, például az Emberi Jogok Európai Bírósága⁴ kulcsszerepet játszottak az államok kötelezettségeinek tisztázásában a tengeri mentés (beleértve a joghatóság part menti államok általi tényleges gyakorlásának tisztázását), a határellenőrzés, a befogadás és a kitoloncolás tekintetében.

Nem volt hiány a nemzetközi szervek beavatkozásaiból sem.

³ A tengeri segítségnyújtásra és mentésre vonatkozó egyes szabályok egységesítéséről szóló egyezmény 11. cikke, amely szerint *"Minden parancsnok köteles, amennyiben ezt hajója, legénysége és utasai komoly veszélyeztetése nélkül megteheti, segítséget nyújtani minden olyan személynek, akár ellenségnek is, aki a tengeren életveszélyben van".*

⁴ Az Európa Tanács által 1950. november 4-én elfogadott, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény alapján létrehozott joghatósági szerv, amelyet Olaszország az 1955. augusztus 4-i 848. számú törvénnyel hajtott végre.

az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága⁵ amelyek a tengeri mentés területén meghatározott kötelezettségekkel rendelkeznek, amelyek a fent említett alapvető javak védelmét szolgálják.

*

Míg a tengeri mentés elve az ókorig nyúlik vissza, és mindig is a tengert használó személyek (az állami hajóktól a magánhajókig), a belvizektől a nemzetközi vizekig minden területen, mindig is érzékelték és alkalmazták, a szabályozás, a koordináció és a végrehajtási módszerek tekintetében, újabb keletű (bár ugyanolyan régóta fennálló).

Tény, hogy fokozatosan kialakult egy olyan nemzetközi jogi keret, amely a tengerjog, a menekültjog és az emberi jogok együttesen alkalmazandó szabályait foglalja magában, aminek következtében a tengeri területen elfogadott konkrét szerződéseket más nemzetközi szabályok és egyezmények fényében kell értelmezni.

Az emberi életek megmentésére vonatkozó egyetemes kötelezettség fennállását tehát az egész nemzetközi közösség elfogadja és osztja, tekintet nélkül arra, hogy a mentési műveletre a tenger mely területén van szükség, és hogy az akciót állami vagy magáneszközökkel hajtják-e végre.

Ez utóbbi tekintetben ugyanis ez a kötelezettség átalakult a *kellő gondosság* kötelezettségévé, amely az államok azon kötelezettségét vonja maga után, hogy minden intézkedést megtegyenek annak biztosítására, hogy még a magánhajók parancsnokai is teljesítsék mentési kötelezettségüket, hogy megerősítsék - mint mondani fogjuk - a magatartási és eredményességi kötelezettség jellegzetességét. Ezért elmondható, hogy a nemzetközi tengerjog általános diszciplínája a hajózás kezdeteitől fogva központi elemként tartalmazza azt a kötelezettséget, hogy minden alany - állami és nem állami - köteles beavatkozni a tengeren mentésre szoruló hajók és személyek megsegítése érdekében, tekintet nélkül nemzetiségre, származásra, fajra, nyelvre, vallásra vagy bőrszínre.

Pontosan a mentés megerősítése és biztosítása érdekében, az államok közötti nélkülözhetetlen együttműködés révén is, **speciális nemzetközi egyezményeket fogadtak el**, kezdetben elsősorban a hajózás biztonságának garantálása céljából, majd később, a vándorlási jelenségek tengeren történő terjedése miatt, amely vitákhoz vezetett arról, hogy melyik nemzetnek kell beavatkoznia, a védelmi kötelezettségek teljesítésének összehangolása érdekében is.

Így egyrészt megszilárdult egy olyan szokásjogi szabály, amely az államok azon kötelezettségét állapítja meg, hogy beavatkozzanak a tengeren tartózkodó emberek megmentése érdekében, beleértve a

⁵ Az 1966. december 16-án elfogadott, az ENSZ polgári és politikai jogokról szóló Egyezségokmányában

létrehozott garanciális testület, amelyet Olaszország az 1977. október 25-i 881. számú ratifikációs és végrehajtási törvénnyel ratifikált.

egyrészt a lobogójuk alatt közlekedő hajók parancsnokainak döntései révén, másrészt pedig paktuális, egyetemes és regionális szabályok révén a mentési tevékenység szabályozására és eljárásrendjére vonatkozó szabályokat fogadtak el.

Rögtön az elején érdemes emlékeztetni arra, hogy éppen a szóban forgóhoz hasonló epizódokkal szemben még a közelmúltban is egyetemesen megerősítették a migránsok egészségének és életének minden államra háruló védelmét ***a biztonságos, rendezett és szabályos migrációról szóló globális egyezményben, amelyet az ENSZ Közgyűlése 2018. december 19-én fogadott el a 73/195. számú határozatával***, és amelyet nem kevesebb mint 152 állam, köztük Olaszország is jóváhagyott; a tengeri életek megmentése érdekében történő együttműködésre felszólító jogi aktus, amely hangsúlyozza, hogy a migránsok *felkutatására és megmentésére* irányuló műveletek során is az elsődleges cél éppen az emberi élet védelme (bek. 24. bekezdés *a) pont*).

§ 3. A tengeri mentésről szóló főbb egyezmények és hatályuk, mint elsődleges forrás a nemzeti jogban

A tengeri mentés kérdését az olasz jogrendszerben (mint szinte minden országban) különböző rangú források szabályozzák, amelyek fényében egyensúlyt kell teremteni az érintett alkotmányos értékek között, nevezetesen az alapvető emberi jogok (*elsősorban* az élet és a személyes biztonság) tiszteletben tartása tekintetében az államra rótt kötelezettségek, másrészt az államnak a szuverenitás, a közrend és a közegészségügy védelmére vonatkozó hatalma/kötelezettsége között, beleértve a határellenőrzést is.

Ebben az összefüggésben **utalni kell** az emberi személy sérthetetlen jogaira vonatkozó **alkotmányos szabályokra**, de azokra is, és különösen a belső jogrendnek a "***nemzetközi jog általánosan elismert szabályaihoz***" (az **Alkotmány 10. cikke**) való igazodására, valamint a "***nemzetek közötti békét és igazságosságot biztosító rendhez szükséges szuverenitás***" (az **Alkotmány 11. cikke**) korlátozására, szintén az olasz állam által a közösségi és nemzetközi kontextusban a szerződések előírásai következtében vállalt kötelezettségek következményeként.

Tekintettel erre a jogi keretre, az olasz állam kifejezetten köteles **tiszteletben tartani a nemzetközi jog általánosan elismert elveit**, beleértve a tengeri biztonság tekintetében azt a **kötelezettséget**, amely **minden államot arra kötelez, hogy megmentse a tengeren veszélyben lévők életét**, amely kötelezettség elsőbbséget élvez minden más nemzeti szabállyal és/vagy az államok közötti, az illegális bevándorlás elleni küzdelemre irányuló megállapodással szemben.

Ezt az elvet, ahogyan az várható volt, kifejezetten kodifikálták az olasz állam által ratifikált különböző szerződésekben és egyezményekben, amelyek a *"pacta sunt servanda"* nemzetközi szabálya alapján a források hierarchiájában - **az Alkotmány 117. cikke** értelmében is - elsődleges rangot foglalnak el.

Ezek közül érdemes megemlíteni:

1) az *Egyesült Nemzetek* 1982-ben Montego Bayben aláírt *tengerjogi egyezménye (UNCLOS-egyezmény)*, amelyet Olaszország az 1994. december 2-i 689. sz. törvénnyel ratifikált, és amely többek között a következő cikkelyben foglaltakkal egészül ki. 98. cikke kimondja, hogy *"Minden állam kötelezi a lobogója alatt közlekedő hajó parancsnokát, amennyiben ez a hajó, a legénység vagy az utasok veszélyeztetése nélkül lehetséges; hogy segítséget nyújtson a tengeren bajba jutott személynek; hogy a lehető leggyorsabban intézkedjen a bajba jutott személyek megmentése érdekében, ha tudomására jut, hogy segítségre van szükségük, amennyiben ez az intézkedés tőle ésszerűen elvárható";*

2) az *Életbiztonság a tengeren tárgyú 1974. évi nemzetközi egyezmény (SOLAS-egyezmény - Az életbiztonság a tengeren*, amelyet Olaszország az 1980. május 23-i 131. sz. törvénnyel ratifikált), amely kimondja, hogy *"a segítségnyújtásra alkalmas helyzetben lévő hajó parancsnoka, aki bármilyen forrásból információt kapott a tengeren bajba jutott személyek jelenlétéről, köteles a lehető leggyorsabban a segítségükre sietni, lehetőség szerint tájékoztatva az érintett személyeket vagy a kutató- és mentőszolgálatot arról, hogy a hajó ezt teszi"* (V. fejezet, 33. szabály);

3) a *tengeri felkutatásról és mentésről szóló 1979. évi hamburgi egyezmény (SAR-egyezmény - felkutatás és mentés*, amelyet Olaszország az 1989. április 3-i 147. számú törvénnyel ratifikált, majd a 662/1994. számú elnöki rendelettel kiadott végrehajtási rendelet), amely a 2.1.10. pontban előírja: *"A Felek biztosítják, hogy segítséget nyújtsanak a tengeren bajba jutott személyeknek. Ezt az ilyen személy állampolgárságára vagy jogállására, illetve a rátalálás körülményeire való tekintet nélkül teszik"*.

A fent említett egyezmények közvetlenül pontos kötelezettségeket rónak az aláíró államokra, és a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) keretében történő elfogadásukat és végrehajtásukat követően tükrözik a tengeri mentési kötelezettség fent említett szokásos elvét, és részét képezik *"az egyik legrégebbi tengeri hagyománynak, amely szerint a tengeri mentés iránti kérés nem maradhat megválaszolatlanul"*.⁶ Hozzátevé, hogy a tengerek szabadsága elvének a tengerek szabadsága javára történő erodálása miatt a

⁶ Így az 1986. december 16-i szenátusi jelentés, kilencedik törvényhozás, 2105. sz. dokumentum, a SAR-egyezmény ratifikálásáról.

a joghatóság államok közötti megosztása, bizonyos eljárási módozatok, anélkül azonban, hogy ez azt jelentené, hogy a segítségnyújtási kötelezettség egyetlen államra hárulna, "felszabadítva" a többieket.

Mindenesetre ezen egyezmények fő hozzájárulása **az államok közötti együttműködési eljárás** bevezetése volt, amelynek célja - az évek során az egyezmények szövegében végrehajtott változtatásoknak köszönhetően is - a veszélyben lévő személyek megmentésére irányuló célkitűzés megvalósításának javítása volt.

Ez az eljárás a Montego Bay-i egyezmény (UNCLOS) 98. cikkének (2) bekezdése szerinti kötelezettségük teljesítésének fő útja, amely szerint *"Minden parti állam elősegíti a megfelelő és hatékony keresési és mentési szolgálat létrehozását és állandó működtetését a tengeri és légi közlekedés biztonságának védelme érdekében, és ha a körülmények megkövetelik, e célból regionális megállapodásokon keresztül együttműködik a szomszédos államokkal"*.

A **szomszédos államok közötti együttműködés fogalma** közös a fent említett SOLAS- és SAR-egyezményekben is, amelyeket 2004 májusában jelentősen módosítottak (2006 óta hatályban van) azzal a fő céllal, hogy a hajó kapitányának segítségnyújtási kötelezettségét az államok együttműködési kötelezettsége is kiegészítse, lehetővé téve a mentőhajó kapitányának mielőbbi tehermentesítését, valamint a kimentett személyek *biztonságos helyre (POS) történő szállítását.*

Különösen a SOLAS és a SAR-egyezmény módosításai váltak szükségessé (2004 májusában) a 2001-es *M/V Tampa* balesetet követően.⁷ amikor Ausztrália megtagadta, hogy egy humanitárius hajó 400 afgán menekülttel a fedélzetén beléphessen a felségvizeire, és ezzel felhívta az államok figyelmét az emberi életet fenyegető veszélyekre, amelyek a tengerek egyre gyakoribb migrációs célú használatából erednek; ez az esemény *ictu oculi*, amely egyedülálló módon a jelen ügyet is felváltja.

§ SAR-zónák

A módosított jogi keret pontosan annak érdekében, hogy az egyezmények

⁷ Ez egy norvég *konténer* volt, amelyet az ausztrál SAR-hatóság felkért, hogy avatkozzon be egy indonéz hajó elleni keresési és mentési műveletbe az Indonézia és a Karácsony-sziget (Ausztrália) közötti vizeken. Az ausztrál hatóságok közölték, hogy az ausztrál felségvizek le vannak zárva. A hajó azonban a helyzet romlása miatt a sziget felé tartott, mivel a hajó elsüllyedésének veszélye fenyegette. Az ausztrál hatóságok jelezték, hogy amennyiben nem tesznek eleget a parancsnak, a legénység ellen migránsok csempészése miatt nyomozást indítanak. Ekkor egy ausztrál katonai hajó avatkozott be, amely a fedélzetre vette az embereket, majd Naurura és Új-Zéland felé vette őket.

jobban alkalmazkodnak a *vészhelyzetekben* bekövetkező változásokhoz, amelyek a korábbiaktól eltérően gyakran éppen a migránsokat érintik⁸Mindenekelőtt minden állam a szomszédos államokkal egyetértésben létrehozza a saját "*keresési és mentési zónáját*" (SAR), egy olyan zónát, amelyet nem kötnek határok, és amely semmilyen módon nem érinti azokat.

Ezért a SOLAS-egyezmény konkrét végrehajtása megkövetelte a keresési és mentési műveleteket szabályozó SAR-egyezmény elfogadását, hogy egységesítsék a keresési és mentési műveleteket.⁹ a részes államok közötti mentési célú együttműködésre irányuló koordinációs tevékenységek összehangolása.

A *keresési és mentési* tevékenységekkel kapcsolatos első pillanat a **SAR-zónák kijelölése**, amelyet két további operatív szakasz követ: a *vészjelzés* küldésének és fogadásának szakasza (**riasztás**), a *vészhelyzet* értékelésével, valamint a hajó beavatkozásának szakasza (**mentés**), amelybe a 2004-es módosításoknak köszönhetően a biztonságos helyre történő kiszállás szakasza is beletartozik, amely nem önálló, hanem a mentési eljárás szerves részévé vált.

Amennyiben a SAR létrehozására vonatkozó megállapodás nem jön létre, ugyanazok a felek "*mindent megtesznek annak érdekében, hogy megállapodásra jussanak a megfelelő intézkedések elfogadásáról, amelyek biztosítják a keresési és mentési szolgálatok egyenértékű átfogó koordinációját az adott területen*" (2.1.5. fejezet. SAR-egyezmény).

A SAR-zónák ezért egy olyan tengeri területet hoznak létre, amelyen belül általában az a hatóság, amelyhez az övezet tartozik, átveszi a mentési műveletek koordinálásának feladatát. Ezek lényegében az államokra bízott ellenőrzési területek, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül az országhatárokhoz, és amelyek nem érinthetik a meglévő határokat, illetve nem képezik saját határaik kiterjesztését, és amelyek bizonyos szolgáltatások - mint például a keresési és mentési szolgáltatások, amelyekért az államok felelősséget vállalnak a mentés céljából - ellátására szolgálnak, anélkül, hogy a SAR-állam joghatóságának kiterjesztését vagy más államok szuverenitásának korlátozását határoznák meg, hanem inkább "**felelősségi területek**" (szabály. *Az egyes kutatási és mentési területeket az érintett felek közötti megállapodással kell létrehozni. Az ilyen megállapodás megkötéséről tájékoztatni kell [az IMO] főtitkárát*").

⁸ A doktrínában rámutattak, hogy "a tengeren Európába irányuló migránsáradat évtizedei után a SAR azonban a Földközi-tengeren elvesztette a tengerészek és a hajósok védelmét szolgáló eredeti jellegét, és ehelyett a jobb életet kereső vagy a háborúk és üldöztetés elől menekülő, bizonytalan csónakokban a tengerre szálló emberek kikerülhetetlen segítőjévé vált".

⁹ Lásd még többek között az 1988. november 9-i és 10-i, 1989. április 11-i és 1990. május 23-i módosításokat, amelyek nemzetközi szinten 1992. február 1-jén léptek hatályba.

§ A *distress* fogalma

A SAR-egyezmény megismétli **a vészhelyzet klasszikus fogalmát** (amely már a SOLAS-egyezményben is jelen van), ahol a melléklet 1.3.11. szabályában meghatározza, hogy a vészhelyzet *olyan "helyzet, amelyben okkal feltételezhető, hogy egy személyt, hajót vagy más eszközt súlyos és közvetlen veszély fenyeget, és azonnali segítségre van szüksége"*. Továbbá, a melléklet 3. szabálya szerint a *vészhelyzet* akkor áll fenn, ha *"a kapott információ egyértelműen jelzi, hogy egy személy, hajó..."* veszélyben van.

Egyértelmű tehát, hogy a felelősségi zónákon túl a veszélyhelyzetről szóló információ kézhezvételének pillanata a döntő, mert ettől a pillanattól kezdve a hajó kapitánya által tett bejelentés révén érintett állam nem vonhatja ki magát a mentési kötelezettség alól, mivel kötelessége és lehetősége van hatalmat gyakorolni annak érdekében, hogy a veszélyhelyzet megszűnjön, és az egyének élvezzék azokat a jogokat, amelyeket a nemzetközi közösség egésze köteles biztosítani számukra.

A *veszélyhelyzet* jellemzőit illetően meg kell jegyezni, **hogy olyan helyzetről van szó, amikor súlyos és közvetlen veszély esetén sürgős beavatkozásra van szükség**, amely azonban nem feltétlenül kapcsolódik tényleges fizikai szükséglethez, hanem több tényezőtől is függhet.

Hangsúlyozni kell, hogy a *veszélyhelyzet* fogalmának értelmezése **során nem szükséges a helyzet szélsőséges konkrét súlyossága, hanem "általánosabb veszélyesség" szükséges**. Ebben az értelemben a Montego Bay-i egyezmény 18. cikkének (2) bekezdése a parti tengeren való ártatlan áthaladás jogának (amelynek folyamatosnak és gyorsnak kell lennie) fogalmának tisztázása érdekében előírja a megállás és lehorgonyzás jogát, ha ez vis maior miatt szükséges, vagy ha a vészhelyzet körülményei ezt diktálják, vagy ha ez a *vészhelyzetben* lévő személyek, hajók vagy légi járművek megsegítésére irányul, azaz **"veszélyben vagy vészhelyzetben"**.

A *veszélyeztetettség* fogalmának értelmezésében az ENSZ Nemzetközi Jogi Bizottsága által 2001-ben elfogadott, az államok nemzetközi felelősségéről szóló cikktervezetre is hivatkozunk, amely az államok által elkövetett károkozás kizáró okai közé sorolta azt (32. cikk). A veszélyhelyzetben tehát a beavatkozó állam, akár a deliktum elkövetésével is, anélkül, hogy saját (esetleg ellentétes) akarata releváns lenne, köteles ezt megtenni, következképpen a deliktumot maga a veszélyhelyzet zárja ki. Ezekben a helyzetekben nem arról van szó, hogy választani kell a nemzetközi kötelezettségek teljesítésének kötelezettsége és az állam egyéb jogos érdekei között (mint a szükségállapot esetében), mert *a veszélyhelyzet* megköveteli, sőt, meg is követeli, hogy a jelenlétében a

megalapozott meggyőződés, a hajón mindig potenciálisan veszélyben lévő emberi életek megmentése érdekében történő beavatkozás, függetlenül a nemzetiségtől vagy a veszély okától. Ezért, amikor az állam beavatkozik *a bajba* jutott személyek védelme érdekében, nem követ el bűncselekményt, még akkor sem, ha a joghatóság megosztott, figyelembe véve, hogy a *bajba* jutott hajó olyan jogokat élvez, amelyeket más hajók általában nem (ebben az értelemben az ENSZ *kínzás elleni egyezményét kiegészítő Palermói Jegyzőkönyv* 8. cikkének (5) bekezdése *a bajba* jutott személyek védelméről). Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő Palermói Jegyzőkönyv 5. cikke előírja, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelemben részt vevő állami hajóknak a lobogó szerinti államtól kell engedélyt kérniük a feltartóztatott hajóval szembeni bármilyen intézkedésre, kivéve a migránsok életveszélytől való megóvásához szükséges intézkedéseket).

§ Az államok közötti koordináció a helybiztosítás érdekében a biztonság

A szomszédos államok közötti nehéz koordinációval kapcsolatos gyakori problémák a mentési műveletek irányítása során, különösen a partra szállás és a befogadás szakasza tekintetében, arra készítették az IMO-t, hogy a SOLAS V/33 szabály 1-1. bekezdésének és a SAR-egyezmény melléklete 3.1.9. bekezdésének módosítását tervezze meg, így a kormányok számára előírva a koordináció és az együttműködés kötelezettségét **annak biztosítása érdekében, hogy a segítséget nyújtó, a tengeren bajba jutott személyeket a fedélzetre szállító hajók parancsnokai az út tervezett útvonalától való minimális eltéréssel mentesüljenek kötelezettségeik alól.**

E módosítások kifejezett szándéka (lásd MSC 167-78. állásfoglalás) "*minden esetben biztosítani, hogy ésszerű időn belül biztonságos helyet biztosítsanak*".

E szándék megerősítése során, amely a teljes szabályozási keret értelmezésének kulcsa, a következő kulcsfontosságú elveket határozták meg, amelyekkel összhangban a mentési műveletekért való felelősséggel kapcsolatos "negatív" hatásköri összeütközések kialakulásának megelőzése vagy elkerülése volt a szándék:

1. *"A biztonságos hely biztosításáért, illetve a biztonságos hely biztosításáért az a kormány felelős, amelyik felelős azért a SAR-régióért, ahol a túlélőket megtalálták";*

2. Ugyanakkor (2.6. pont): *"Minden egyes eset... eltérő körülményekkel járhat. Ezek a módosítások rugalmasságot biztosítanak az illetékes kormány számára, hogy az egyes helyzeteket eseti alapon kezelje*

annak biztosítása érdekében, hogy a segítséget nyújtó hajók parancsnokai mentesüljenek a felelősség alól.

ésszerű időn belül és a hajóra gyakorolt lehető legkisebb hatással". A fenti követelmények érdemi teljesítésének biztosítása érdekében az MSC 167-78 határozat meghatározta azokat az "iránymutatásokat", amelyek fényében minden államnak rendelkeznie kell olyan operatív tervekkel, amelyek részletesen szabályozzák a koordinációs intézkedések végrehajtásának módját a SAR-helyzetek minden típusának kezelésére, azzal a kikötéssel, hogy e terveknek "ki kell terjedniük a saját SAR-régiójában bekövetkező eseményekre, és szükség esetén a régió kívüli eseményekre is, amíg a segítségnyújtás régiójáért felelős RCC (lásd: "A segítségnyújtás régiója") meg nem kapja az adott régióért felelős RCC-t (lásd: "A segítségnyújtás régiója"). 6.7. bekezdés) vagy egy másik, jobb helyzetben lévő RCC lép az eset kezelésére, és vállalja a felelősséget".

Ezeknek a terveknek - a fent említett állásfoglalás fényében - foglalkozniuk kell azzal, hogy a mentési koordinációs központ (RCC, Olaszországban az I.M.R.C.) hogyan tudja koordinálni a mentési műveleteket, a túlélők hajóról való kiszállását, biztonságos helyre történő szállítását, valamint a kezdeti határellenőrzési és/vagy bevándorlási problémák gyors megoldását annak érdekében, hogy minimalizálják a segítő hajóra és a megmentett személyek sorsára negatívan ható késedelmeket, beleértve a hajótörtek elhelyezésére vonatkozó ideiglenes intézkedéseket, amíg az ilyen problémák megoldódnak.

A lehetséges konfliktushelyzetek megoldásának kinyilvánított szándékával összhangban az állásfoglalás az "első kapcsolattartó" koordinációs központ elvét is meghatározza, amikor kimondja (6.7. szakasz), hogy "adott esetben az első kapcsolatba lépő regionális koordinációs központnak azonnal erőfeszítéseket kell tennie az ügynek a segítségnyújtás helye szerinti régióért felelős regionális koordinációs központhoz történő továbbítására. Amikor a segítségre szoruló SAR-régióért felelős RCC-t tájékoztatják a helyzetről, azonnal át kell vennie a mentési erőfeszítések koordinálásának felelősségét, mivel az ezzel kapcsolatos felelősségek, beleértve a túlélők biztonságos elhelyezésének megszervezését, elsősorban az adott régióért felelős kormányra hárulnak. Az első RCC azonban felelős az eset koordinálásáért mindaddig, amíg a RCC vagy más illetékes hatóság át nem veszi a felelősséget."

A beavatkozásnak oly módon kell történnie, hogy a partra szállás a lehető leghamarabb megtörténjen, és az iránymutatások hangsúlyozzák, **hogy minden bajba jutott személynek haladéktalanul segítséget kell nyújtani.¹⁰ és hogy minden mentési műveletet "az adott személy állampolgárságára vagy státuszára, illetve a rátalálás körülményeire való tekintet nélkül" kell végrehajtani (2.1.10 SAR-szabály/ 33.1 SOLAS-szabály).**

¹⁰ Így a hivatalos szöveg: "A tengeren bajba jutott személyeknek haladéktalanul segítséget kell nyújtani".

Csak a módosítások a Egyezmény SAR lehetővé teszik arra a következtetésre jutni, hogy a nemzetközi jog számára, amely a fent említett alkotmányos elismerés értelmében a nemzeti joggal szemben elsőbbséget élvez, **a tengeren tartózkodó migráns csupán egy megmentendő személy, és a megmentése szempontjából sem a bajba jutás oka, sem az állampolgársága nem releváns.** Ugyanígy teljesen irreleváns a bajba jutott személy "besorolása", aki lehet utas, a legénység tagja vagy migráns, sőt, elvontan akár emberkereskedő vagy bármilyen más bűnöző is. Következésképpen, a nemzeti hatóságok által a mentést igénylő eseménynek az illegális bevándorlás elleni küzdelemre irányuló művelet részeként vagy mentési eseményként történő minősítése teljesen irreleváns, és nem érinti a nemzeti hatóságokra háruló elsődleges mentési kötelezettségeket.

§ A biztonsági hely (POS) jelzés

A mentési műveletek koordinálása magában foglalja a fent említettek szerint a "biztonságos hely" (POS) kijelölését is, amely valóban alapvető pillanat, mivel csak a mentett személyek kiszállásával ezen a helyen lehet a mentési műveleteket befejezettnek tekinteni. És mivel az időtényező a mentési tevékenységek hatékony végrehajtásának alapvető eleme¹¹a biztonságos helyen történő kiszállásnak ésszerű időn belül meg kell történnie, és a megfelelő helyet a lehető leghamarabb meg kell jelölni.

Hangsúlyozni kell, hogy a SAR-egyezmény módosításai közül a legjelentősebb az, amely bevezette a biztonságos helyen történő partraszállást, amely a legközelebbi kikötő helyébe lépett, amelyet a Montego Bay-i egyezmény egyfajta általános biztonsági vélelemként megjelölt.

A biztonságos hely a következőképpen minősül: ***"olyan hely, ahol a mentési műveleteket befejezettnek tekintik. Ez egy olyan hely, ahol a túlélők életbiztonsága már nincs veszélyben, és ahol alapvető emberi szükségleteik (például élelem, fedél és egészségügyi szükségletek) kielégíthetők. Ez egy olyan hely is, ahonnan a túlélők következő vagy végső célállomására történő szállítása megszervezhető"*** (a SAR-egyezmény melléklete, 1.3.2. bekezdés - az MSC 167-78 határozat 6.12. pontja).

Ugyanebben a szellemben a külső tengeri határoknak a Frontex által koordinált operatív együttműködés keretében történő őrizetére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2014. május 15-i 656/2014/EU rendelet (2014. május 15.)¹², a következők voltak

¹¹ Lásd még az *IAMSAR kézikönyvet, International Aeronautical and Maritime Search*, vol. II, Mission Co-ordination, 1.6.1. pont.

¹² A FRONTEX-et a 2004. április 26-i 2007/2004 rendelet hozta létre, amelyet a 2011. október 25-i 1168/2011 rendelet, majd a fent említett 656/2014 rendelet módosított. (EU) rendelet.

biztonságosnak minősül "az a hely, ahol a mentési műveleteknek véget kell vetni, és ahol a túlélők életének biztonsága nincs veszélyben, ahol az alapvető emberi szükségletek kielégíthetők, és ahol a túlélők következő vagy végső célállomásra történő szállítására vonatkozó intézkedések meghatározhatók, figyelembe véve alapvető jogaik védelmét, a visszaküldés tilalmának tiszteletben tartása mellett" (2. cikk (12) bekezdés). A különböző fogalmak konvergenciája, amelyben az emberi jogok figyelembevétele a biztonságos hely meghatározásakor úgy tűnik, hogy döntő fontosságú.

Az a kötelezettség, hogy a mentést csak a biztonságos helyen történő partraszállással lezártnak kell tekinteni, alapvető változást hozott a tengeri mentésben, mivel magában a SAR-egyezményben foglalt emberi jogok tiszteletben tartásának előzetes ellenőrzését jelenti, különös tekintettel a kimentett személyekre, akik egyre gyakrabban menedékkérők vagy nemzetközi védelmet kérők.

Ezekből a körülményekből következik például, hogy bár általában egybeeshet a POS és a legközelebbi kikötő, ez az azonosítás nem automatikus, mert ha a mentésre szoruló hajóhoz legközelebbi kikötő olyan országban van, amely folyamatosan megsérti az emberi jogokat, különösen a migránsokét, a partra szállás nem történhet ott, mert az egyezmény értelmében nem minősül POS-nak, éppen azért, mert nem biztonságos hely a megmentendő személyek számára, nem is beszélve arról, hogy minden esetben sérülnének más nemzetközi kötelezettségek, például az emberi jogok védelmére és a visszaküldés tilalmára vonatkozó kötelezettségek.

7.1. § A mentőcsónak biztonságos helynek tekinthető-e?

Az MSC 167-78 határozat hangsúlyozza, hogy "A segélyhajó nem tekinthető biztonságos helynek pusztán azért, mert a túlélők a hajó fedélzetén már nincsenek közvetlen veszélyben. Előfordulhat, hogy a segítő hajó nem rendelkezik megfelelő létesítményekkel és felszereléssel ahhoz, hogy a fedélzeten tartózkodóknak segítséget nyújtson anélkül, hogy saját biztonságát veszélyeztetné, vagy megfelelően gondoskodna a túlélőkről. Még ha a hajó képes is a túlélők biztonságos elhelyezésére, és ideiglenesen biztonságos helyként szolgálhat, akkor is fel kell menteni e felelősség alól, amint alternatív megoldásokat lehet találni" (6.13. bekezdés).

Ezért a fent említett állásfoglalással összhangban egy hajó a következők szerint lehet

Az Európai Határ- és Parti Őrségről szóló, 2019. november 13-i 2019/1896/EU rendelet, amely hatályon kívül helyezte az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendeletet. Az Ügynökség technikai és operatív segítséget nyújt a tagállamoknak és harmadik országoknak a tengeren bajba jutott személyek felkutatási és mentési műveleteinek támogatásához.

csak akkor tekinthető **ideiglenes SOP-nak**, ha megfelel annak a követelménynek, hogy az adott eset körülményei (a segédhajó fedélzetén fennálló helyzet, a helyszín adottságai, az orvosi szükségletek és a szállító vagy más mentőegységek rendelkezésre állása) alapján megfelelő biztonságos helyet biztosítson a túlélők következő célállomásukra történő kiszállításáig.

Összefoglalva, az iránymutatások egyértelművé tették, hogy az alapvető segítséget nyújtó hajó önmagában nem minősül SOP-nak, még akkor sem, ha nincs közvetlen veszély, és még akkor sem, ha képes a kimentett személyek befogadását és támogatását biztosítani; valójában egy ideiglenes vendéglátóhely, ahol egyrészt a személyek nem láthatják, hogy tiszteletben tartják jogukat, beleértve a személyes szabadsághoz való jogot, másrészt (6.13. pont) a hajót a lehető leghamarabb fel kell menteni a fedélzeten tartózkodó személyekkel kapcsolatos felelősség alól.

Továbbá a 6.14. szakasz kimondja, hogy *"A biztonságos hely lehet a szárazföldön, de lehet egy mentőegység vagy más alkalmas hajó vagy létesítmény fedélzetén is a tengeren, amely biztonságos helyként szolgálhat, amíg a túlélőket a következő célállomáson partra nem szállítják"*, ami egyértelműen azokra a hajókra vonatkozik, amelyeket **kifejezetten a megmentett személyek ideiglenes elhelyezésére alakítottak ki, és nem minden olyan hajóra, amely mentésre indul.**

Az IAMSAR kézikönyv meghatározása is megerősíti, hogy a helyszín az a hely, ahol a mentési művelet befejezettnek tekinthető, és ahol az alapvető szükségletek kielégítésre kerülnek, beleértve a célállomás elérésének lehetőségét is. A fent említett iránymutatások továbbá előírják, hogy a partra szállásnak ésszerű időn belül meg kell történnie, míg a SOLAS és a SAR-egyezmény előírja az államok számára, hogy működjenek együtt annak biztosítása érdekében, hogy a hajó parancsnokai mentesüljenek a segítségnyújtási kötelezettségük alól.¹³

Lényegében **csak a szárazföld az, ami SOP**, azért is, mert csak ott lehet folytatni a különböző tevékenységeket, beleértve a célállomásra való utazást, és csak ott szűnnek meg a hajózással járó kockázatok.

A Legfelsőbb Bíróság a 2020. január 16-i 6626. sz. ítéletében kifejtette véleményét arról, hogy a hajót nem lehet "biztonságos helynek" tekinteni a mentés szempontjából.¹⁴: *"A tengeren lévő hajó tehát nem minősíthető "biztonságos helynek", mivel nyilvánvalóan hiányzik ez az előfeltétel, ami - amellet, hogy ki van szolgáltatva a kedvezőtlen időjárási eseményeknek - nem teszi lehetővé a kimentett személyek alapvető jogainak tiszteletben tartását. A kötelezettség sem tekinthető teljesítettnek*

¹³ Az Európa Tanács emberi jogi biztosa az *"Egy vészhívás az emberi jogokért"* című cikkében megbélyegezte az Olaszország és Málta által követett gyakorlatot, amely szerint a migránsok a hajók fedélzetén maradhatnak, még karantén esetén is. *A migránsok védelme terén a Földközi-tengeren*

tátongó szakadék növekedése", Strasbourg, 2021.

¹⁴ Az agrigentói ügyészség fellebbezését a Semmitőszék elutasította, és egyetértett az előzetes nyomozási bíró által követett jogi eljárással, aki nem érvényesítette Carola Rackete letartóztatását.

a hajótörést szenvedett személyek mentésével és a hajón való tartózkodásukkal...", többek között azért, mert a hajón tartózkodó személyeknek is élniük kell azzal a jogukkal, hogy az 1951. évi genfi egyezmény alapján nemzetközi védelemért folyamodhassanak, *"olyan művelet, amelyet a hajón biztosan nem lehet elvégezni"*.

A fent említett ítélet emlékeztet az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2011. június 21-i 1821. sz. határozatára, amely a következőkről szól

"A menedékkérők, menekültek és illegális helyzetben lévő migránsok elfogása és tengeri mentése", amelyben megerősítették, hogy *a biztonságos hely nem csak az a hely, amely fizikai védelmet nyújt, hanem egy olyan hely, ahol minden alapvető jogot tiszteletben tartanak.*¹⁵.

A 2006. május 2-i 1636. sz. irányelvben is, amelyet a Minisztertanács elnöksége - Polgári Védelmi Főosztály - hagyott jóvá.^{16a} szárazföldi segítségnyújtásról szóló 2.3. pont kimondja, hogy *"a tengeren végzett beavatkozáson, valamint a keresési és mentési műveleteken túlmenően gondoskodni kell a szárazföldön történő orvosi segítségnyújtás megszervezéséről és az esemény által érintett lakosságnak nyújtott segítségről"*, többek között *"triázs tevékenységeket, pszichológiai segítségnyújtást, higiéniai és egészségügyi felügyeletet"* biztosítva, olyan intézkedéseket, amelyeket nyilvánvalóan nem lehet a hajó fedélzetén végrehajtani.

Maga a nemzeti tengeri SAR-terv is meghatározza, hogy a SOP az a hely, ahol a mentési műveleteket befejezik, valamint az a hely, ahol nemcsak a túlélők élete nincs többé veszélyben, hanem ahol ***"alapvető emberi szükségleteiket (például élelem, szállás és egészségügyi szükségletek) kielégíthetik, és ahol megszervezhető a túlélők szállítása a következő vagy végső célállomásra"***.

Annak további megerősítése érdekében, hogy a hajó általában nem tekinthető biztonságos helynek, hivatkoznak az Európai Unió Bíróságának ítéletére is (Nagykamara - 2022. augusztus 1-jén iktatott C-14/21. és C-15/21. sz. egyesített ügyek, *Sea Watch eV*), amely elismeri a kikötő szerinti állam jogát arra, hogy

¹⁵ A 2011. június 1-jei 12628. számú dokumentumban foglalt jelentésben hangsúlyozták, hogy *"kiemelt intézkedésként kell végrehajtani a kimentett személyek gyors partra szállítását egy "biztonságos helyre", és a "biztonságos hely" fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az olyan hely, amely képes kielégíteni a partra szállított személyek azonnali szükségleteit, és semmilyen módon nem veszélyezteti alapvető jogait, mivel a "biztonság" fogalma túlmutat a fizikai veszélytől való pusztán védelmen, és figyelembe kell vennie a javasolt partra szállási hely alapvető jogi dimenzióját is"*. A dokumentum a <https://pace.coe.int/en/files/atr41/html> oldalon található.

¹⁶ A 2006. április 13-i 87. számú, "A közúti, vasúti, légi és tengeri balesetek, robbanások és szerkezetek összeomlása, valamint veszélyes anyagokkal kapcsolatos balesetek esetén a lakosságnak nyújtott mentési és segítségnyújtási beavatkozások szabályozására irányuló kezdeményezések és intézkedések összehangolása" című G.U.-ban.

ellenőrzést végeznek a hajón, de csak azt követően, hogy *"minden átrakodási vagy kiszállási művelet befejeződött azon személyek esetében, akiknek a hajóparancsnokok úgy döntöttek, hogy segítséget nyújtanak"* (126. bekezdés), ezzel egyértelművé téve, hogy a migránsok tartózkodása egy olyan hajó fedélzetén, amelyet nem arra szántak, hogy nagyszámú személyt szállítson a tengeren, nem tekinthető biztonságosnak, még akkor sem, ha a kikötő szerinti állam szabályait nem tartják be.

Végül hozzá kell tenni, hogy **a** nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 2013/33 irányelv 2. cikkének *h) pontja* értelmében **a hajó fedélzetén való** tartózkodásnak **a következő minősítéssel kell rendelkeznie**

"fogva tartás", amely - mint a jelen esetben is - *"egy tagállam által egy meghatározott helyen történő fogva tartást jelent, amely megfosztja a mozgásszabadságtól és a személyes szabadságtól, figyelembe véve, hogy a migránsok rendkívül korlátozott és alkalmatlan területen, valamint a külvilágtól elszigetelt helyzetben találják magukat, és nem élvezhetik az őket megillető emberi jogokat"*.

E tekintetben hangsúlyozni kell azt is, hogy a nem személyszállításra engedélyezett hajó körülhatárolt helynek minősül, és ezzel kapcsolatban az Európai Unió Bírósága (a 2020. május 14-én benyújtott *FMS, FNZ és SA* ítélet (C-924/19., C- 925/19. sz. egyesített ügyek) megállapította, **hogy a tranzitónában, rendkívül korlátozott területen történő fogva tartás a menedékkérőt szabadságától megfosztó intézkedésnek minősül azért is, mert "körülhatárolt és korlátozott" környezetben kell élnie, amelyet önszántából nem hagyhat el.** Azt a tényt, hogy az érintett személyek visszatérhetnének származási országukba, ahonnan elmenekültek, a Bíróság nem tekintette a személyes szabadsághoz való jog gyakorlása szempontjából hatékony és reális intézkedésnek, mivel büntetőjogi szankciókkal sújtották volna őket, és le kellett volna mondaniuk a menedékjog iránti kérelemről.

7.2. § Minden ország biztonságos helynek tekinthető-e?

Nem minden olyan terület tekinthető *biztonságos* helynek, ahol megalapozottan tartanak az üldöztetéstől, és gyakran emiatt bejelentették, hogy menedékjogot vagy nemzetközi védelmet kívánnak kérni.

A számos nemzetközi jelentés (ENSZ, EU és UNCHR) szerint sem Líbia, sem Tunézia, ahol a migránsok jogait többször megsértették, nem tekinthető SOP-országnak.

E tekintetben a tárgyaláson meghallgatott számos tanú (MOAVERO, DE FALCO, CONTE és mások) vallomásaira való hivatkozáson túlmenően

többek között hivatkoznak,

a jelenlegi belügyminiszter, PIANTEDOSI, az események idején volt kabinetfőnök, aki tanúvallomást tett arról, hogy milyen tragikus körülmények között tartják a migránsokat Líbiában:

"Igen, az emberkereskedők által tartott központokban igen. Bőséges irodalom van arról, hogy az emberkereskedők által fenntartott központokban, ahol az emberek lehetőleg ne végezzék, igen. (...) A körülmények egyértelműen illegálisak, az emberkereskedők által fenntartott központok. Az emberkereskedők által. És ezért is fontos ebből a szempontból mindenféleképpen küzdeni az emberkereskedelem ellen, mert azon túl, ami történik, a Líbiából átutazó embereket gyakran elfogják és illegálisan tartják fogva az emberkereskedők, akik aztán valamilyen módon vásárlás és eladás tárgyává teszik őket (...) De valójában soha senki nem állapította meg, hogy Líbia..., vagyis mi soha nem adtunk, hogy is mondjam, soha nem adtunk át embereket a líbiaiaknak, mondván, hogy hozzák..."

Líbiával kapcsolatban érdemes megemlíteni a migránsok emberi jogaival foglalkozó különmegbízott 2022. április 26-i jelentését (*"Az emberi jogok megsértése a nemzetközi határokon: tendenciák, megelőzés és elszámoltathatóság"*, 2022. április 26.).¹⁷ amelyet az Emberi Jogi Tanács a 2022. június 13. - július 8. közötti ülészakán tárgyalt), amelyben szó szerint megállapítást nyert, hogy az emberi jogok súlyos megsértése miatt Líbia nem tekinthető *biztonságos helynek*.¹⁸

Hasonló megfontolások vonatkoznak Tunéziára is, amint arra az akkori külügyminiszter, MOAVERO is rámutatott (*Tunézia akkoriban nem szerepelt a biztonságosnak tekintett államok listáján... ahogy Líbia sem*).

Még mindig a líbiai helyzetet illetően meg kell jegyezni, hogy az Európai Tanács 2018. június 28-i következtetései - amelyeket az alperes a 2024. január 12-i tárgyaláson tett spontán nyilatkozatai során idézett - valóban úgy rendelkeztek, hogy az Európai Unió növeli a líbiai parti őrségnek nyújtott támogatását, és hogy *"a Földközi-tengeren közlekedő valamennyi hajónak be kell tartania a hatályos jogszabályokat, és nem szabad beavatkoznia a líbiai parti őrség műveleteibe"*, anélkül azonban, hogy bármilyen módon azt állítaná, hogy Líbia *biztonságos helynek* tekinthető, hanem éppen ellenkezőleg, megismétli a

¹⁷ A/HRC/50/31.

¹⁸ A különmegbízott kijelenti: "szilárdan kitart amellett az értékelés mellett, hogy Líbia nem tekinthető biztonságos kikötőnek a Földközi-tengeren kimentett migránsok számára. Üdvözlí az Olaszországban 2021-ben folytatott büntetőeljárásban elért elszámoltatást, amelyben egy olasz kereskedelmi hajó egyik hajóparancsnokát a nápolyi bíróság elítélte, amiért 2018-ban több mint száz migránst szállított partra Líbiában. Megjegyzi azonban, hogy a végső felelősség a régióban a keresési és mentési tevékenységeket koordináló államoké, hogy tartózkodjanak a líbiai partraszállások kérésétől vagy

engedélyezésétől, és hogy az ilyen műveleteket haladéktalanul fel kell függeszteni" (65. bekezdés).

fokozni kell az erőfeszítéseket a líbiai emberkereskedők tevékenységének megszüntetése és az ebből eredő tragikus emberáldozatok felszámolása érdekében. Az Európai Tanács 2018. június 28-i következtetései egyébként több helyen megismételték, hogy tiszteletben kell tartani a nemzetközi jogot, és *különbséget kell tenni* az illegális migránsok - akiket vissza lehet küldeni a származási országukba - és a *"nemzetközi védelemre szoruló személyek"* között, akiket ehelyett a szolidaritás elve alapján az Unió területén kell befogadni. Ez a különbségtétel természetesen csak akkor lehetséges, ha a migránsok partra szálltak, és a tagállamokban erre a célra létrehozott központokba szállították őket, *gyors és biztonságos feldolgozás mellett*.¹⁹

Lényegében egy dolog Líbiát a SOP alkalmazásában nem biztonságos helynek tekinteni, és egészen más dolog elkerülni, hogy a tengeren és a tengeren tartózkodó migránsokat fenyegető veszélyekkel szemben káros konfliktushelyzetek alakuljanak ki maguk a líbiai és más országokból érkező mentők között, és hogy a köztük lévő koordináció hiánya komoly késedelmeket okozhat a mentésben.

A líbiai parti őrséggel való együttműködés hiánya azonban idővel azért is szükségessé vált, mert a líbiai parti őrség néhány vezető tagja pontosan meghatározta a migránsok kereskedelmében és a börtönközpontok irányításában játszott szerepét, amelyek valóságos lágerek, ahol naponta folymodnak kínzásokhoz, hogy több pénzt csikarjanak ki az Európába igyekvő *fogvatartottaktól*, és hogy elrettentsenek a rendtől a túlszűfolt és egészségtelen helyiségekben, ahol a menekülteket embertelen és megalázó körülmények között tartják fogva.

További fényt derít a líbiai parti őrség szerepére, *működési* módszereire, a benne dolgozó személyzetre és a migránsokkal való bánásmódra, egy olyan ügyre, amely a közelmúltban került a címlapokra, de amely jól ismert volt, mégpedig már jó ideje, e nyomozóhivatal számára, amely - amint azt ma már nemzetközi szinten is közös örökségként ismerik el - egy évtizede a határőrséget jelenti az emberkereskedelem jövedelmező és az áldozatok sorsa szempontjából sajnos kíméletlen ágazatában, különösen az úgynevezett közép-mediterrán útvonalon működő nemzetközi bűnszervezetek elleni küzdelemben. A néhány nappal ezelőtti hír²⁰ ezelőtt a kivégzés a tipikus

¹⁹ Lásd az Európa Tanács 2018. június 28-i következtetéseit, online elérhető a www.consilium.europa.eu/media/35947/28-euco-final-conclusions-it.pdf (europa.eu) oldalon: "Az EU területén a nemzetközi joggal összhangban kimenekített személyeket közös erőfeszítés alapján kell átvenni és a tagállamokban létrehozott, felügyelt központokba szállítani, kizárólag önkéntes alapon; itt a gyors és biztonságos feldolgozás lehetővé tenné, hogy az EU teljes körű támogatásával megkülönböztessék az illegális migránsokat, akiket vissza fognak küldeni, a nemzetközi védelemre szoruló személyektől, akikre a szolidaritás elve vonatkozna". E felügyelt központok keretében minden intézkedést, beleértve az áthelyezést és a letelepítést is, önkéntes alapon hajtanának végre, a dublini reform sérelme nélkül".

²⁰ https://www.ansa.it/sito/notizie/mondo/2024/09/01/ucciso-a-tripoli-il-trafficante-di-esseri-umani-bija_56b61189-40ba-4ae9-83a2-882af9840a7a.html

Abdurahman Al Milad, akit "Bidja" néven ismernek, az egyik fő líbiai emberkereskedő - aki ellen a Hivatal már nyomozást folytatott, és az olaszországi és külföldi komplex nyomozati tevékenység révén sikerült elfogatóparancsot szereznie ellene emberkereskedelemre irányuló bűnszövetkezet, kínzás és zsarolás céljából történő emberrablás miatt, amely azonban a líbiai hatóságok együttműködésének hiánya miatt sajnos nem került végrehajtásra. A jelen ügy szempontjából emlékeztetni kell arra, hogy "Bija" a gyilkosság idején a líbiai haditengerészeti akadémia parancsnoki rangját viselte, amelyre annak ellenére nevezték ki, hogy az ENSZ és a Nemzetközi Büntetőbíróság, valamint az olasz igazságügyi hatóságok szerint a Líbiából Olaszországba irányuló migráncsempészet egyik fő szervezője volt, annak ellenére is, hogy korábban a parti őrség vezetőjeként tevékenykedett Zawijában (Zauia), az Európába irányuló migránsindulások egyik gócpontjában, ahová annak ellenére nevezték ki, hogy 2017-ben nemzetközi hírnévre tett szert a migránsok elleni erőszak alkalmazásában játszott vezető szerepe és az Awlad Buhmira törzs "Nasr Brigádja" által irányított embercsempészési műveletekben való közvetlen részvétele miatt. Ugyanezt határozta meg az ENSZ abban az intézkedésében, amely 2018 óta az ENSZ Biztonsági Tanácsának szankciós bizottságának listájára is felvette: *"Líbia egyik legszörnyűbb emberkereskedője, a fogolytáborokban élet-halál ura, a tengeren elkövetett lövöldözések szerzője, a gyanú szerint több tucat ember vízbe fojtásával gyanúsítható, vélhetően egy valóságos maffiakupola feje, amely a Zawyah térség minden politikai és gazdasági ágazatára kiterjedt"*. Nos, ennek az *előéletnek* a fényében Bija-t a líbiai parti őrség tagjainak kiképzéséért felelős akadémia élére helyezték, amelynek - szintén ezen a tárgyaláson - az Open Arms által kimentett migránsokat kellett volna "átadni".

§ 8. A biztonságos helyen történő leszállás mint eredménykötelezettség

A fentiek és különösen a 2004-ben bevezetett módosítások, valamint az IMO iránymutatások fényében egyértelmű, hogy nemcsak a SAR-zónák azonosítására és az életmentő beavatkozásra vonatkozó magatartási kötelezettség, hanem **a biztonságos helyen történő leszállással kapcsolatos eredménykötelezettség** is fennáll.

A SAR-egyezményt erősen inspirálja a tengeren való életmentés szolidaritásának elve, amely abban nyilvánul meg, hogy bár általában a SAR-övezetben lévő állam avatkozik be, minden más állam a mentési kötelezettség címzettje marad, valamint abban, hogy a megmentett személyeknek

biztonságos helyre kell vinni, amelyet az iránymutatásban meghatározott tényezők és az egyes esetek körülményeinek figyelembevételével kell értékelni, mivel **"minden eset egyedi"** (6.15. pont). A figyelembe veendő tényezők közé tartozik a fedélzeten tartózkodó személyek száma, a víz, az élelem és az orvosi ellátás elégtelensége, valamint a személyzet tagjainak biztonsága, akiket szintén veszélyeztethet, ha nem megfelelő körülmények között tartózkodnak a fedélzeten.

Az egyezmény tehát nem határozza meg egyértelműen a partraszállás állapotát, amelyet a legközelebbi kikötő kiválasztása esetén előre meg lehetett volna állapítani, és nem határoz meg semmilyen konkrét eljárást sem ennek meghatározására.

A fent említett 656/2014/EU rendelet továbbá egyértelművé teszi, hogy a tengeri művelet céljából hozott intézkedéseket úgy kell végrehajtani, hogy minden esetben biztosítsák a feltartóztatott vagy kimentett személyek, a részt vevő egységek vagy harmadik felek biztonságát (3. cikk), azzal a pontosítással, hogy minden tengeri művelet során az államoknak biztosítaniuk kell, hogy a nemzetközi joggal összhangban és az alapvető jogok tiszteletben tartásával tiszteletben tartják a tengeri vészhelyzetben lévő hajóknak vagy személyeknek való segítségnyújtás kötelezettségét (9. cikk).

Ebből a jogi aktusból az is kitűnik, hogy a mentési művelet nem ér véget a veszélyhelyzetbe való pusztá beavatkozással, hanem csak a kimentett személyek biztonságos helyen történő partra szállásának szakaszával (10. cikk (1) bekezdés c) pont): a rendelet ugyanis úgy rendelkezik, hogy az állam nem mentesül a felelőssége alól mindaddig, amíg fennáll a személyek biztonságát fenyegető kockázat, és ebben az értelemben úgy rendelkezik, hogy *"a részt vevő egység felhatalmazást kap arra, hogy a kimentett személyek partra szállását a fogadó tagállamban elvégezze"*.²¹

Emlékeztetni kell arra, hogy más államokkal ellentétben Olaszország csatlakozott ezekhez a módosításokhoz, míg például Málta ellenezte azokat, mivel úgy vélte, hogy azok azt eredményeznék, hogy a SAR-államnak általában a biztonságos leszállóhely azonosításáért kellene felelősséget vállalnia.²²

A módosításokat ratifikáló és nem ratifikáló országok közötti eltérés olyan lényeges elem, amelyet a mentési műveletek során figyelembe kell venni, ahogyan az is lényeges elem, amelyet figyelembe kell venni a

²¹ A kikötő szerinti állam kötelezettségeiről lásd a 2017/2110 irányelvvel módosított 2009. április 23-i 2009/16/EK irányelvet (végrehajtva a 2020. április 22-i 37. sz. törvényerejű rendelettel), amelyet Olaszországban a 2011. március 24-i 53. sz. törvényerejű rendelet ültetett át, *HL* 96., 2011.4.27.

²² A Megkönnyítési Bizottság 2009. március 19-i, 35. ülésén (FAL 35/17, 6. melléklet) Málta kijelentette: *"Málta továbbra is mindent megtesz annak érdekében, hogy koordinálja az erőfeszítéseket a biztonságos hely biztosítása érdekében, de nem tudjuk garantálni, hogy Málta maga biztosítja azt...Egy másik fontos tényező, amelyet figyelembe kell venni, az a tény, hogy a SAR-területek kijelölése nem kötelező, és a mai napig számos szerződő kormány rendelkezik átfedő területekkel. Ez felveti azt a kérdést, hogy ki lesz felelős az átfedő területen kimentett személyek partra szállításáért."*

Ezen túlmenően világszerte vannak olyan területek, amelyeket egyik szerződő fél sem jelentett be, és az ilyen területeken bekövetkező eseményeket általában távoli RCC-k koordinálják. Ezért felmerül a kérdés, hogy a koordináló államnak kell-e felelősséget vállalnia a kimentett személyek partra szállításáért".

egy adott állam nem hangsúlyozza az emberi jogok fontosságát a segélyezési tevékenységek során²³.

Az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága, amely a polgári és politikai jogokról szóló 1966. évi Egyezségokmányának való megfelelés aktuális helyzetét vizsgálja, 2014. november 21-én elfogadott jelentésében, a Málta Egyezségokmányának való megfelelésének időszakos felülvizsgálata végén aggodalmát fejezte ki a tengeri mentési tevékenységeket követő kollektív kitoloncolások miatt, valamint amiatt, hogy Málta nem hajlandó joghatóságot biztosítani a tengeren megmentett személyek felett.

§ 9. A lobogó szerinti állam szerepe

A fent említett MSC167-78 határozat kimondja, hogy a biztonságos helyet úgy is meg kell határozni, hogy a személyek oda szállítása ne okozzon indokolatlan kényelmetlenséget a segítő hajónak, amely esetben az RCC-nek meg kell próbálnia ésszerű alternatívákat szervezni erre a célra (6.18. pont).

Ezenkívül a legközelebbi kikötő azonosítását, amelyről feltételezhető, hogy a legbiztonságosabb, egyensúlyba kell hozni az emberi jogok védelmének szükségességével, aminek következtében a fent említett vélelmet minden olyan esetben meg kell dönteni, amikor az egyéneket a legközelebbi kikötőben az emberi jogok megsértésének kockázata fenyegeti.

Ebben az értelemben az UNCLOS 98. cikke továbbra is azt a legközelebbi kikötőt tekinti biztonságos helynek, *"ahol a kikötés történik"*, kizárva ezzel, hogy a hajót szükségszerűen abba az államba kell vinni, amelynek lobogója alatt hajózik, vagy arra az államra kell irányítani. Ezen állam tekintetében a 98. cikk, ha egyáltalán, csak azt írja elő, hogy a segítségnyújtásban részt vevő államok (beleértve a magánhajókon keresztül történő segítségnyújtást is) és az állam, amelynek lobogója alatt a hajó közlekedik, közötti kommunikációt biztosítani kell.

A SAR-egyezmény viszont a lobogó szerinti állam felelőssége tekintetében nem rendelkezik arról, hogy a lobogó szerinti állam elsődlegesen felelős a biztonságos kikötő azonosításáért, ugyanakkor köteles törvényeket, rendeleteket és egyéb intézkedéseket elfogadni annak biztosítására, hogy *"a hajó alkalmas legyen arra a szolgálatra, amelyre rendeltetése szerint szolgál..."* (az IMO által 2019. december 4-én elfogadott A.1138 (31) számú, *"A kikötő szerinti állam ellenőrzési eljárásai"* című határozat).

A lobogó szerinti állam tevékenysége lényegében a hajózási okmányok kiállításának szakaszához kapcsolódik, összhangban a SOLAS-egyezménnyel és a 2009. április 23-i 2009/16/EK irányelvvel, amely az Európai Tengerészeti Szervezetek Szövetsége által végzett ellenőrzésről szól.

²³ Lásd a CCPR/C/MLT/CO/2 dokumentumot.

a 2011. március 24-i törvényerejű rendelettel Olaszországban átültetett kikötőállamról szóló rendelet

53. sz. rendelet, amely a lobogó szerinti államot felelőssé teszi a biztonságra, a környezetszennyezés megelőzésére, valamint a hajó fedélzetén az élet- és munkakörülményekre vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzéséért.

Kétségtelen, hogy a hajó parancsnokának a lobogó szerinti állammal való folyamatos kapcsolattartása miatt a lobogó szerinti államnak is lehet szerepe a mentési esemény műveleteiben és irányításában, de anélkül, hogy a SAR-egyezmény bármilyen módon kiemelné a sajátos és elsődleges felelősségét. Ez ráadásul összhangban van az egyezmény célkitűzésével, amely operatív szinten a mentőhajó és a SAR-állam közötti együttműködésen alapuló mentést kívánja biztosítani, míg a lobogó szerinti államot gyakran valószínűleg nem vonják be, mivel távol van a beavatkozási területtől.

Amellett a körülmény mellett, hogy a szó szerinti adatból egyáltalán nem tűnik ki, hogy a lobogó szerinti államnak elsődleges szerepet tulajdonítanak, figyelembe kell venni a Montego Bay-i egyezmény 98. cikkét is, amely szerint minden parti államnak - és nem csak a lobogó szerinti államnak - megfelelő és hatékony keresési és mentési szolgálatot kell biztosítani. Így a mentési műveletek egészében a parti állam, a SAR-zóna állama (gyakran az elsőhöz közel, ha természetesen nem is annak megfelelő) és a többi olyan állam, amely riasztást/riasztást kapott egy hajótól, és így tud a veszélyről, részt vesz, beleértve, de természetesen nem kizárólag vagy kiemelkedően a lobogó szerinti államot.

A 2020/1365. számú ajánlás a

2020. szeptember 23. Az Európai Bizottság által az Uniót 2014 óta sújtó migrációs válságot követően elfogadott, a tagállamok közötti együttműködésről a magánszervezetek tulajdonában lévő vagy általuk üzemeltetett hajók által keresési és mentési céllal végzett műveletek tekintetében. A fent említett ajánlásban, figyelembe véve, hogy a Földközi-tengeren a keresési és mentési tevékenységeket gyakran nem kormányzati szervezetek (NGO-k) végzik, hangsúlyozzák, *hogy "a mentett személyeket szállító hajók és a nemzeti hatóságok közötti fokozott koordináció és együttműködés tekintetében különleges operatív igények merülnek fel, amelyek különböző módon érintik a tagállamokat": Egyes államok koordinálják a keresési és mentési műveleteket; mások fogadják a területükön partra szállított kimentett személyeket; mások azok az államok, ahol a nem kormányzati szervezetek székhelye található; mások a keresési és mentési tevékenységhez használt hajók lobogója szerinti államok".²⁴* A

²⁴ Így a (11) preambulumbekzdés. Az ajánlást az *EU Hivatalos Lapjának* 2020. október 1-jei L 317. számában tették közzé,

p. 23 ff. Az eredmény elérésének megkönnyítése érdekében a Bizottság egy kapcsolattartó csoport kijelölésére szólít fel, ezzel is egyértelművé téve, hogy nincs kizárólagos vagy elsődleges felelőssége

a lobogó szerinti államnak.

A Bizottság nem jelzi a lobogó szerinti állam elsődleges felelősségét, hanem megerősített együttműködést ír elő a nem kormányzati szervezetek és a tagállamok között, beleértve a használt hajók lobogó szerinti államát és azt a kikötő szerinti államot, ahol a kimentett személyeket partra szállítják vagy partra szállíthatják.

Ebben az értelemben az Európai Unió Bírósága (nagytanács) a C-14/21. és C-15/21. sz. egyesített ügyekben (*Sea Watch eV*) hozott fent említett ítéletében tisztázta, hogy a tengeri vészhelyzetre vonatkozó kötelezettséget és általánosságban az államok tengerjogi kötelezettségeit bármely hatályos nemzetközi egyezmény, például az életbiztonságról a tengeren szóló egyezmény fényében kell értelmezni, nem korlátozva a vészhelyzetre vonatkozó kötelezettséget sem a lobogó szerinti államra, sem a kikötő szerinti államként értelmezett parti államra.

Az olasz állam is kitarzott ezen értelmezés mellett 2019 márciusában, a "Mare Jonio" olasz hajó ügyében, ahol azzal érveltek, hogy nem a lobogó szerinti állam (Olaszország), hanem a legközelebbi kikötő államának felelőssége áll fenn a partra szállás, mint a mentés végső aktusa tekintetében.

A lobogó szerinti állam szerepéről szóló rekonstrukciót nagyrészt osztotta a vizsgálat során meghallgatott számos szakképzett tanú, akik funkciójukból adódóan tisztában voltak a lobogó szerinti állam gyakorlati szerepével.

Különösen az akkori külügyminiszter, MOAVERO pontosította, mint látni fogjuk, hogy Spanyolország, mint az Open Arms lobogó szerinti állama, határozottan fenntartotta, hogy nem volt köteles, mint ilyen, kiadni a SOP-ot **(a külügyminiszter (spanyol szerk.) többször is elmondta nekem: "nem volt kétséges, hogy Spanyolországnak, mint a hajó lobogó szerinti államának nincs felelőssége (...) ti vagytok a legközelebbi ország, miért kellene hozzánk jönniük?")."**

A tanú Gregorio DE FALCO parancsnok, a kikötői hivatalok tisztviselője, aki a tényállás idején a Köztársaság szenátora, valamint a mentelmi és eljárásjogi bizottság tagja volt, szintén egyértelműen és hatásosan nyilatkozott ebben a kérdésben:

(...) "a lobogó szerinti államnak fontos szerepe van a hajózás eseményeiben, a hajó megfelelő építésének, a hajó megfelelő felszerelésének garantálása szempontjából, de nem elsődleges felelőssége a tengeri mentés szempontjából, ezért létezik a SAR-egyezmény, ezért létezik, azért írták alá és azért hozták létre, pontosan azért, hogy minden állam megerősítse azt, ami hagyomány volt, ahogy már mondtam, hogy hajlandó a saját területén fogadni a hajótörötteket, és csak utána, csak utána, hogy elbírálja az esetleges menedékkérelmeket, de egyszer a parton.(...) Ha a hajó panamai lett volna, akkor Panamába küldtük volna?"

§ 10. Az állam illetékes feltüntetni a POS

A SOP jelzéséért felelős államot illetően a SAR-egyezmény mellékletének 3. fejezet 3.1.9. pontja a következőket írja elő: *"Az ilyen segítségnyújtás helyszínéül szolgáló kutatási és mentési területért felelős fél elsődleges felelősséget visel annak biztosításáért, hogy a koordináció és az együttműködés megvalósuljon annak érdekében, hogy a segélyezett túlélőket a segítő hajóról leszállítsák és biztonságos helyre szállítsák, **figyelembe véve az eset sajátos körülményeit** és a szervezet által kidolgozott iránymutatásokat."* Ilyen esetekben az érintett felek minden szükséges intézkedést megtesznek *annak érdekében, hogy a partra szállás a lehető legrövidebb időn belül megtörténjen"*.

Ez a rendelkezés nem csak azt mutatja egyértelműen, hogy semmiképpen sem kizárt, hogy más államoknak is be kell avatkozniuk egy országhoz tartozó SAR-zónában, hanem azt is, hogy más államok átveszik a SAR-államtól a mentés és a biztonságos helyre történő kiszállás feladatait, mivel az a rendelkezés, hogy az idézett szabály a SAR-államra utal, mint *elsődlegesen* felelős államra, azt sugallja, hogy ez a felelősség nem kizárólagos.

Ezt a gyakorlat is megerősítette. Ebben az értelemben emlékeztetünk a 2009. áprilisi Pinar E esetre, amelyben egy török vállalat tulajdonában lévő, panamai lobogó alatt közlekedő hajót a máltai SAR-zónában mentettek meg, de Málta azzal érvelt, hogy a hajót a Lampedusa-hoz legközelebbi helyre kellett volna vinni, míg Olaszország szerint a felelősség Máltát mint SAR-országot terheli. Ebben az esetben világossá vált, hogy egy olyan állam, mint Olaszország, nem vonhatja ki magát a mentési kötelezettsége alól, amely magában foglalja a biztonságos helyen történő partra szállítást, csak azért, mert egy esemény egy másik állam SAR-zónájában történik, és ennek megerősítése érdekében Olaszország ebben az esetben beleegyezett, hogy a migránsokat átrakják a haditengerészet egyik hajójára, hogy aztán Lampedusában szállítsák partra őket.

Ezért minden államnak, amely tudomást szerez a veszélyes helyzetről, kötelessége a mentés, amely akkor ér véget, amikor a hajótöröttek vagy más bajba jutott személyek biztonságos helyen partra szállnak.

Az egyezményeknek az az értelmezése, amely az egy állam kizárólagos hatáskörének elhatárolására és megállapítására irányul, nemcsak az általános nemzetközi és szerződéses joggal, hanem az UNCLOS-egyezmény céljával is ellentétes lenne, amely - amint azt a preambulum is kimondja - *"a világ kutató- és mentőszervezetei, valamint a tengeri kutató- és mentési műveletekben részt vevők közötti együttműködés előmozdítása"*.

Éppen az együttműködés célja és a tengeri mentés kiterjesztése a

biztonságos hely megtalálásának kötelezettségére kizárja a korlátozó értelmezést még szubjektív szempontból is a következő intézkedésekben

mentés, miközben elvben a SAR-területért felelős állam, valamint a vészhelyzetről figyelmeztetést kapott államok - beleértve a mentőhajó lobogója szerinti államot is - elsődleges felelősségét írja elő.

A hajótörést szenvedett migránsok életének megmentésére irányuló együttműködés széleskörűségét a fent említett, a biztonságos, rendezett és szabályos migrációról szóló globális egyezmény is hangsúlyozta, ahol a 8. cél kimondja, hogy az államok kötelezik magukat arra, hogy közös és egyéni "keresési és mentési" műveletek révén együttműködnek a migránsok halálának megelőzése érdekében.

Ebben az értelemben kell értelmezni az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2019. június 25-i határozatát a Rackete és társai kontra Olaszország ügyben (32969/19. sz. kereset), amely a *Sea Watch 3* hajó olaszországi partra szállására vonatkozik, és amelyben a Bíróság nem zárta ki az olasz joghatóságot annak ellenére, hogy a (külföldi lobogó alatt közlekedő) hajó a líbiai SAR-övezetben avatkozott be, és a hajó a kereset benyújtásának időpontjában az olasz felségvizeken kívül tartózkodott.

A területén kívül bekövetkezett tényekre vonatkozó figyelmeztető jelzések esetében tehát a veszélyhelyzetre vonatkozó figyelmeztető jelzést fogadó bármely állam illetékességének vélelme fennáll, többek között azért is, mert - amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága (nagytanács) 2020. február 13-i ítéletében (N.D. és N. T. kontra Spanyolország, a migrációs kontextus sajátosságai **nem vezethetnek "a nem jogok olyan területének elismeréséhez, amelyen belül az egyénekre nem vonatkozik olyan jogi szabályozás, amely lehetővé tenné számukra, hogy részesüljenek az Egyezményben előírt jogokból és garanciákból"**.²⁵.

Összefoglalva, a mentési műveletekben részt vevő államok kötelezettségeiből, az egész szakasz vezérelve alapján, nevezetesen, hogy *"a kormányoknak és a felelős RCC-nek mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy a túlélők a lehető legrövidebb ideig maradjanak a segélyező hajó fedélzetén"* (6.8. szakasz), a következők következnek

1) A mentési műveletek koordinálása, beleértve a SOP jelzésére vagy kérésére vonatkozó kötelezettséget is, elsősorban annak az államnak a CCR-jének a felelőssége, amelynek SAR-zónájában a mentés történt, és amelynek a segítségét kéri;

2) ha a SAR-helyzetről először tudomást szerző állam más, akkor azonnal át kell vennie a koordinációt, amíg a koordinációt a SAR-területért felelős állam vagy a következő állam nem veszi át.

²⁵ 8675/15. és 8697/15. sz. fellebbezések, 109. pont: Az ügy a spanyol határtól bizonyos távolságra, a spanyol Melilla enklávében épített sorompó építése és a migránsoknak a marokkói hatóságokhoz való visszaküldése miatt a migránsok migrációs kontextusban történő alkalmazására vonatkozott <https://www.echr.coe.int>.

egy másik, aki jobb helyzetben van ahhoz, hogy azonnali és megfelelő biztonsági választ adjon;

3) ellenkező esetben az elsőként értesített állam fenntartja a felelősséget a vonatkozó műveletek befejezéséig.

§ A tengeri bevándorlásra vonatkozó olasz jogszabályok és a Belügyminisztérium vonatkozó hatáskörei

A tengeri mentés jelenségének kezelésére vonatkozó hazai jogszabályok rávilágítottak a közigazgatási hatáskörök szerkezetének tagolt jellegére ezen a területen, amely különböző és potenciálisan ellentétes érdekek egyidejű érvényesülésével függ össze, amelyek egyrészt az alapvető emberi jogok védelmére, másrészt a fogadó állam biztonságának, közrendjének és közegészségügyének védelmére, valamint a migrációs áramlások kezelésére vezethetők vissza.

Az olasz államot érintő SAR-események esetén az aktiválásért hatáskörük szerint felelős **közigazgatási hatóságok** tehát többfélék.

Mindenekelőtt a Kikötői Hivatal Főparancsnoksága (az Infrastrukturális és Közlekedési Minisztérium egyik részlege), amely az olasz jog szerint **az I.M.R.C. (Olasz Tengeri Mentési Koordinációs Központ)** formájában működik.²⁶ és *"biztosítja a tengeri keresési és mentési szolgáltatások általános szervezését, koordinálja a keresési és mentési műveleteket a teljes olasz érdekeltségű tengeri régióban, és kapcsolatot tart más államok mentési koordinációs központjaival"*,

Meg kell említeni a Nemzeti Koordinációs Központot (N.C.C.) is, azaz a rendőrfőnök 2012.1.20-i rendeletével létrehozott erőközi szervezet, amelyben az Állami Rendőrség Központi Bevándorlási Igazgatóságának képviselői, a haditengerészet, a kikötői hivatalok, a Guardia di Finanza és a Carabinieri Testület képviselői működnek együtt, és amely a tengeren végzett valamennyi megfigyelési és mentési művelet összekapcsolását és tájékoztatását végzi.

Említést érdemel még a Belügyminisztériumhoz tartozó **Állampolgári Jogi és Bevándorlási Főosztály**, amely a következőkért felelős

²⁶ V. 1994. évi 662. sz. elnöki rendelet - A hamburgi egyezményt megerősítő 147/1989. sz. törvény végrehajtási rendelete: 3. cikk. (...) a) a Kikötőparancsnokság Főparancsnoksága a tengeri mentőszolgálatok általános koordinációját biztosító nemzeti szerv (I.M.R.C. - *Olasz Tengeri Mentési Koordinációs Központ*) (...).

az állampolgári jogok védelmének feladatai a bevándorlás, a külföldiek menedékjoga, az olasz állampolgárság és a vallási felekezetek területén.

Ahogy **a belügyminisztert** magát is közbiztonsági hatóságként kell említeni a 121/81. sz. törvény 1. cikke értelmében.²⁷.

*

Ami az eljárásokat illeti, Olaszországban a 2004. évi 167-78. számú MSC-határozatban ajánlott "operatív tervet" **a SOP 009/15 irányelvvel** fogadták el, amelyet 2015-ben a Kikötőirodák Főparancsnoksága - Parti Őrség - adott ki a Belügyminisztérium - Közbiztonsági Főosztály - Bevándorlási és Határrendészeti Központi Igazgatóság 2015. július 28-án tartott, *a tengeri illegális bevándorlás elleni küzdelem koordinációját célzó technikai asztalának* eredményeként.

Nos, a fent említett *táblázat szerint*, ha a tengeri mentést az olasz parti őrség haditengerészeti egységei hajtották végre, a POS-kijelölés iránti kérelmet az IMRCC-nek (vagy a római MRCC-nek) kell benyújtania a Nemzeti Koordinációs Központhoz (NCC), amely viszont továbbítja azt a Belügyminisztérium Állampolgári Jogi és Bevándorlási Főosztályának, Hivatalnak, amely (akkor) felelős a SOP megjelöléséért, és amely e célból *"figyelembe veszi a vonatkozó nemzetközi egyezmények fent említett rendelkezéseit, ügyelve arra, hogy a lehető legnagyobb mértékben korlátozzák a megmentett személyek fedélzeten való tartózkodását, és biztosítsák, hogy a megmentett hajók a lehető legkisebb eltérést szenvedjék el a tervezett útvonaltól"*.

Ezek az operatív iránymutatások továbbá a partraszállások irányításával kapcsolatos problémák fényében, különösen az egészségügyi, logisztikai és közrendvédelmi profilokat magában foglaló komplex segítségnyújtási szolgáltatás nyújtásának szükségességével kapcsolatban, a Belügyminisztériumra ruházzák át a következőket²⁸ úgy rendelkeztek, hogy **"a migrációs jelenségekhez kapcsolódó mentési műveletek esetében"** a POS meghatározását a fent említett osztály *"a Belügyminisztérium illetékes hatóságaival is egyeztetni kell..., amellet, hogy figyelembe kell venni az esetleges tisztán tengeri jellegű igényeket és problémákat"*.

²⁷ 1. cikk. A belügyminiszter feladatai:

"1. A belügyminiszter felelős a közrend és a közbiztonság védelméért, és ő a nemzeti közbiztonsági hatóság. Ő látja el a közrend és a közbiztonság szolgálatainak felső vezetését, és koordinálja a rendőri szervek ezzel kapcsolatos feladatait és tevékenységét.

2. A belügyminiszter intézkedéseket hoz a közrend és a közbiztonság védelme érdekében (...)"

²⁸ Lásd a 286/1998. sz. törvényerejű rendelet 10. cikkének ter. cikkét (beillesztve a 2017. február 17-i 13. sz. törvényerejű rendelet 17. cikkének (1) bekezdésével, módosítva a 2017. április 13-i 46. sz. törvénnyel) *"A nemzeti területen illegálisan tartózkodó vagy a tengeri mentési műveletek során kimentett külföldi állampolgárok azonosítására vonatkozó rendelkezések"*.

*

2018 nyarán SALVINI miniszter Viminale-ba érkezett, aki, mint mondani fogjuk, előmozdította az eljárás új szakaszának bevezetését, amelynek célja a migránsok elosztásában való megosztás érdekében az Európai Unió más országaival való tárgyalás, és a partraszállás engedélyezésének kizárólagos jogosultságát közvetlenül maga a belügyminiszter vette át.

Valójában a **2019.2.12-én** tartott **"A tengeri illegális bevándorlás elleni küzdelem koordinációjával foglalkozó technikai asztal"** alkalmával, tekintettel a migrációs áramlások változó tendenciájára és a Szicíliában található nem kevesebb, mint három *"forró pont"* jelenlétére, a migrációs áramlások kezelésében részt vevő hatóságok úgy döntöttek, hogy jelentős változtatásokat eszközölnek a tengeri mentési eljárásokban.

Rögtön meg kell jegyezni, hogy ezeket az új gyakorlatokat, bár hivatalos közigazgatási aktusban nem kerültek rögzítésre, az érintett struktúrák valójában szolgáiban alkalmazták, mivel kötelezőnek tekintették őket, függetlenül a formalizálástól (amint az a tárgyaláson összegyűjtött különböző tanúvallomásokból kiderült).

Különösen a fent említett *technikai kerekasztalon* úgy ítélték meg, hogy *"megszűnt az igény arra, hogy az Állampolgári Jogi és Bevándorlási Főosztály hatáskörébe tartozzon a POS meghatározása a migránsok partraszállási helyeken történő első fogadásának céljából"*. Ezért megállapították, hogy a SOP-kérelmekkel ma is a következők foglalkoznak I.M.R.C. az NCC-hez, amely közvetlenül *"továbbítja a POS kérelmet a Belügyminisztérium illetékes szerveihez, hogy lehetővé tegye a belső vizsgálat megkezdését és az európai megosztást a partraszállás helyének és a migránsok áthelyezésének jelzésére"*, míg a migránsok tagállamok közötti elosztását a véglegesített tárgyalásokig, *"mérlegelni fogják annak lehetőségét, hogy a mentési eseményben részt vevő haditengerészeti egységet ideiglenes SOP-nak tekintsék, előzetesen értékelve ugyanezen egység kapacitását, mindenestre biztosítva az alapvető szükségletek (élelem, orvosi ellátás, szállás stb.) kielégítésére vonatkozó kötelezettség szükséges teljesítését.) biztosítása a migránsok számára.*

Az eljárás azonban úgy rendelkezik, hogy a római MRCC (csak) akkor továbbítja a SOP-kérelmet az NCC-nek, ha a mentési eseményben a parti őrség és a kereskedelmi hajók vesznek részt, a római MRCC koordinálásával, míg "ha a mentési művelet nemzetközi vizeken - a nemzeti SAR-területen kívül - zajlik, és a mentési műveleteket külföldi lobogó alatt közlekedő hajók hajtották végre, az olasz SAR-hatóság koordinálása nélkül, amennyiben a helyzetet

az illegális bevándorlással kapcsolatos szempontokat, és a hajó olasz felségvizek felé tart, az MRCC haladéktalanul megküldi az NCC-nek a szükséges részletes adatokat, hogy a Belügyminisztérium illetékes szervei megfelelően értékelhessék az ügyet a hatályos nemzeti és nemzetközi szabályozásokban előírt hatáskörrel rendelkező intézkedések esetleges elfogadása érdekében".

Ez az általános előrejelzés - mondjuk csak úgy mellékesen - magyarázza az eseménynek az I.M.R.C. által a vizsgált ügyben a különböző illetékes minisztériumi hivatalokhoz eljuttatott számos közleményben szereplő minősítését, amely inkább "illegális bevándorlási jelenségnek", mint "SAR-eseménynek" minősítette.

*

A Belügyminisztérium fent említett illetékes megfogalmazásaira hivatkozva ezek az új iránymutatások az illegális bevándorlás elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti jogszabályokra való hivatkozással már hallgatólagosan különösen fontos szerepet tulajdonítanak a belügyminiszternek, akinek a jogszabály a közbiztonság nemzeti hatóságaként releváns és éles hatásköröket ismer el.

Másrészt az IMRCC által koordinált mentési műveletek és az olasz felségvizek felé tartó külföldi hajók által végrehajtott mentési műveletek közötti - a mentési szabályoktól valójában idegen - alternatíva bevezetése sokadik megerősítése annak, hogy a belügyminiszterre ruházzák a vizsgált eseménynek a POS kijelölését megérdemlő SAR-eseménynek, vagy fordítva, az illegális bevándorlás jelenségének előzetes értékelését, amelyet a 286/98. sz. törvényerejű rendelet, és különösen ugyanezen rendelet 11. cikke (1) bekezdésének a) pontja által biztosított hatáskörök gyakorlásával kell kezelni. A 286/98. sz. törvényerejű rendelet, és különösen annak 11. cikke (1) bekezdésének 1-bis.²⁹ amelyet később, mint látni fogjuk, az (1)-ter bekezdés hatálybalépésével megnöveltek.³⁰ ugyanezen 11. cikk b-bis.

²⁹ 11. cikk. A határellenőrzések megerősítése és összehangolása "(...) (1-bis) bekezdés: A belügyminiszter, szükség esetén a Közrend és Közbiztonság Nemzeti Bizottságával folytatott konzultációt követően, kiadja az olasz tengeri és szárazföldi határok ellenőrzésének egységes koordinációjához szükséges intézkedéseket. A belügyminiszter előmozdítja továbbá a megfelelő koordinációs intézkedéseket a bevándorlási ellenőrzésekre illetékes olasz hatóságok és az 1993. szeptember 30-i 388. sz. törvény alapján ratifikált Schengeni Megállapodás alapján a bevándorlási ellenőrzésekre illetékes európai hatóságok között".

³⁰ "A belügyminiszter, a Nemzeti Közbiztonsági Hatóság az 1981. április 1-jei törvény 1. cikke alapján, sz. 121, az (1-bis) bekezdésben említett koordinációs feladatainak gyakorlása során és Olaszország nemzetközi kötelezettségeinek betartásával korlátozhatja vagy megtilthatja a hajók belépését, áthaladását vagy megállását a parti tengeren, kivéve a katonai hajók vagy a nem kereskedelmi célú kormányzati szolgálatot teljesítő hajók esetében, a közrend és közbiztonság érdekében, vagy ha teljesülnek az Egyesült Nemzetek 1982. december 10-én Montego Bayben, 1982. december 10-én megkötött, az 1994. december 2-i 689. sz. törvénnyel végrehajthatóvá tett, mellékletekkel és

záróokmánnyal ellátott tengerjogi egyezményének 19. cikke (2) bekezdésének g) pontjában említett, az alkalmazandó bevándorlási jogszabályok megsértésére korlátozódó feltételek. 689. Az intézkedés

Mindenesetre, legalábbis a technikai kerekasztal óta (de már korábban is), az összes érdekelt félnek nem volt kétsége afelől, hogy a **Belügyminisztérium** illetékes artikulációit a belügyminiszter személyében - a kabinetirodával, mint az előbbivel szoros együttműködésben álló struktúrával - a SOP megjelölésére egyedül illetékes szervként azonosítja.

Ennek a közigazgatási gyakorlatnak a bevett jellege egyébként a tárgyalás során tett számtalan erre vonatkozó nyilatkozatból is kitűnik, amelyekben mind a fent említett hivatalok, mind az akkori kormány (GARRONI prefektus, Dr. MANCINI, TRENTA miniszter, CONTE elnök, TONINELLI miniszter, LAMORGESE miniszter, DI MAIO miniszter és mások) tekintélyes képviselői minden kétséget kizáróan megerősítették, hogy ebben az összefüggésben a POS kijelölésére végső soron a belügyminiszter a kompetens személy.

Lapidáris, például az akkori védelmi miniszter, Elisabetta TRENTA nyilatkozata:

KÖZMINISZTÉRIUM - Ki volt a felelős a partraszállás engedélyezéséről és a Nyitott Karok biztonsági helyének kijelöléséről szóló végső döntésért?

TRENTA E. TANÚ - *A belügyminiszterhez.*

PUBBLICO MINISTERO - *Abban az időben Matteo*

Salvini. TRENTA E. TANÚ - Természetesen.

És ismét az akkori miniszterelnök CONTE:

"tudomásom szerint azonban a belügyminiszter volt a felelős a POS engedélyezésének adminisztratív eljárásáért".

Ugyanilyen hangvételűek voltak Luigi DI MAIO akkori miniszterelnök-helyettesnek a 2023. január 13-i meghallgatáson tett nyilatkozatai:

PUBBLICO MINISTERO - ... az események idején, így 2019 augusztusában újra itt vagyunk, kinek a hatáskörébe tartozott a POS, a Biztonság helye?

TESTIMONE DI MAIO L. - *Salvini miniszterhez.*

Ugyancsak hatásos volt LAMORGESE tanú vallomása, aki a tények teljes ismeretében magyarázta el a POS kérdésének a belügyminiszternek való tulajdonítása mögötti *indoklást*, amely szerepet a mai vádlott után közvetlenül ő is játszott:

a védelmi miniszterrel és az infrastrukturális és közlekedési miniszterrel egyetértésben, saját hatáskörüknek megfelelően, a Minisztertanács elnökének tájékoztatása mellett fogadják el".

"... mert megismétlem a POS-t, mert azt a Belügyminisztérium adja, pontosan azért, mert a hajózási jellegű problémák mellett, ami a Nemzeti SAR Hatóságokra jellemző, akkor vannak olyan problémák, amelyek nemcsak a közrendre vonatkoznak, ami nagyon fontos, hanem a befogadás kérdései is; tehát konkrétan megbirkózni, amikor a számok ilyen magasak."

Ráadásul maga az alperes sem tagadta ezt a hatáskört, sőt, odáig ment, hogy kijelentette, hogy az Open Arms-ügyben ő maga adta volna ki a POS-t, ha az agrigentói ügyészség intézkedése nem lép közbe.

Az eddig rekonstruált képet nem változtatják meg az akkori vezérkari főnök, Matteo PIANTEDOSI tárgyaláson tett nyilatkozatai, aki, különbséget téve a bajba jutott hajótöröttek mentése között, amelyhez a *biztonságos hely* megjelölése szükséges, és az *illegális bevándorlásban való segítségnyújtás és felbujtás jelensége* között, amelyhez nem kell kiadni, úgy vélte, hogy a POS a kikötői hatóság hatáskörébe tartozik (valószínűleg a biztonságos hely megjelölése átfedésben van a kikötői hatóság hatáskörébe tartozó, az adott kikötőben történő partraszállással kapcsolatos anyagi műveletekkel, mint ahogyan az egyes hajótöröttek orvosi evakuálásával is, amelyet a parti őrség irányít az egészségügyi hatóságokkal együtt), még akkor is, ha akkor, éppen az Open Arms ügyre hivatkozva, a 2024. február 16-i letétbe helyezett vallomásában utalt arra, hogy a hivatala végül is kiszállította volna a migránsokat (*"nem arról van szó, hogy a miniszter vagy én azt gondolhatnánk, hogy ott maradhatnak egy életre, nem, tehát lett volna egy pillanat, amikor, ha nem érik be minden olyan kérdés, amit a helyére tettünk, akkor kétségtelenül megtörtént volna a kiszállás"*).

A belügyminiszter arra vonatkozó jelzésének kötelező jellege, hogy jelezze-e a POS-t vagy sem, nemcsak abból a tényből következik egyértelműen, hogy eddig egyetlen más hatóság sem hivatkozott hatáskörre, hanem abból a számos aktusból is, amelyekkel a fent említett miniszter kifejezetten egyértelművé tette, hogy ő az a személy, aki e tekintetben a döntésért felelős.

Utalunk például - amint azt majd részletesebben is látni fogjuk - az Open Arms fedélzetén lévő kiskorúak helyzetéről a palermói fiatalkorúak bíróságával és a Tanács elnökével folytatott levelezésre, amely a miniszter azon szándékáról szólt, hogy nem adja meg a POS-t. Figyelembe kell venni a 2019. augusztus 19-i feljegyzést is, amelyre még visszatérünk, és amelyben a miniszter irányvonalát hivatalosan is kifejtette, hogy a POS kiadásának nincsenek feltételei a részéről.

*

Azt a tendenciát, hogy a Belügyminisztériumban összpontosul a SOP-pályázatok végső végrehajtásával kapcsolatos hatáskör, a gyakorlatban és az operatív tervben bekövetkezett legújabb fejlemények is megerősítik.

E tekintetben jelentősnek tűnik, hogy a fent említett technikai táblázat tartalmát maga SALVINI miniszter vette át a 2019.3.18-án kiadott **14100/141(8) irányelvben**.³¹ *"a tengeri határőrizeti tevékenységek egységes koordinációjáról és az illegális bevándorlás elleni küzdelemről a bevándorlásról szóló egységes szerkezetbe foglalt szöveggel rendelkező 286/1998. sz. törvényerejű rendelet 11. cikke értelmében"*, amelyben a tengeri migránsok embercsempészetének megelőzésével és az ellene való küzdelemmel kapcsolatos tevékenységekkel megbízott szervek számára a következőket írta elő³² - beleértve a Kikötőirodák Főparancsnokságát is - pontos jelzéseket a Földközi-tengeren, nem olasz SAR-területeken, az IMRCC koordinálása nélkül, külföldi vagy nemzeti lobogó alatt közlekedő hajók által végrehajtott migránsmentő műveletek minősítéséről, amelyeket saját kezdeményezésükre és az illetékes SAR-hatóságok utasításait figyelmen kívül hagyva, ezért az európai tengeri határok felé tartanak, POS-t kérve az olasz hatóságoktól.

Ebben az intézkedésében a miniszter abból kiindulva, hogy a *"nemzetközi vizeken történt konkrét mentési esetek"* elemzéséből *"több olyan elem is kiderült, amelyek arra utalnak, hogy az emberkereskedők instrumentalizálták a jogszerű mentési tevékenységet a migránsok nemzeti területre való illegális bejutásának végső célja érdekében"*, kiemelte, hogy a *"tengeren keresztül érkező migrációs áramlás globális és konkrét megközelítése"* keretében hogyan valósul meg, az ilyen elemeket a Nemzeti Közbiztonsági Hatóság csak értékelni tudja, és *"az időben történő mentés biztosításának szükségességének sérelme nélkül"* feltételezik annak szükségességét és lehetőségét, hogy *"azonnal megállapítsák és ellenőrizzék, hogy a konkrét helyzetben történt-e a mentésre vonatkozó nemzetközi szabályok szándékos és előre eltervezett megsértése a szabályos bevándorlást szabályozó szabályok megkerülése céljából, veszélyeztetve a parti állam belső közrendjét és biztonságát"*: a konkrét értékelést az a közlemény teszi lehetővé, amely szerint a nemzetközi vizeken vagy más külföldi állam joghatósága alá tartozó SAR-vizeken bekövetkezett mentési esemény alkalmával a Kikötői Hivatalok - Parti Őrség Főparancsnokságának a római MRCC-n keresztül a 2003. július 14-i tárcaközi rendelet értelmében továbbítania kell a Nemzetközi Koordinációs Központnak (NCC) a következőket illetően

³¹A parancsot az ügy aktájában szereztük meg, de a szöveg a Belügyminisztérium hivatalos honlapján is megtalálható a következő linken: <https://www.interno.gov.it/it/amministrazione-transparente/disposizioni-generalis/atti-generalis/atti-amministrativi-generalis/documenti/directive-coordinamento-unificato-dellattivita-sorveglianza-frontiere-marittime-e-contrasto-allimmigrazione-illegalis>.

³² Lásd e tekintetben a 2003. július 14-i tárcaközi rendeletet, "Az illegális bevándorlás elleni küzdelemre

vonatkozó rendelkezések".

"az illegális bevándorlás elleni küzdelemmel kapcsolatos szempontok miatt végrehajtott beavatkozással kapcsolatos valamennyi körülmény".

A miniszter által adott jelzés, amelynek az illetékes hatóságoknak meg kellett felelniük, az volt, hogy a migránsok mentését nem olasz SAR-területeken, az IMRCC koordinálása nélkül, külföldi vagy nemzeti lobogó alatt közlekedő hajók által végrehajtott mentési műveletek esetén *"az időben történő mentés biztosításának sérelme nélkül"*, az olasz hatóságok számára nem állt fenn további kötelezettség, mivel véleménye szerint nem álltak fenn a hatályos jogszabályok által előírt feltételek az olaszországi *biztonsági hely* kijelölésére, és ha egyáltalán, akkor a felségvizeken való, nem támadó jellegű áthaladás a cikkek értelmében. 17., 18. és 19. cikkei szerinti nem tengeri területen történő áthelyezésről van szó, mivel a mentési és hajózási tevékenység szisztematikusan *"a Földközi-tengeren kimentett illegális migránsok olasz területre történő áthelyezésére"* irányult, *"a mentésre vonatkozó nemzetközi tengerjogi egyezmények eszközszerű alkalmazásával"*.

Ez a *modus operandi*, amelyet *"a part menti állam jó rendjére és biztonságára nézve károsnak ... a hatályos bevándorlási törvények megsértésével, személyazonossági okmányok nélkül, részben a terrorizmus veszélyének kitett külföldi országokból érkező illegális migránsok bejuttatására irányul, az e területeken zajló és zajló széles körű terrorista tevékenységek miatt"*, ezért a miniszter véleménye szerint pontos cselekvési irányvonal elfogadását tette szükségessé, *"időszerűnek és kötelességszerűnek tűnik, hogy a Nemzeti Közbiztonsági Hatóság a konkrét mentési eseményeket jellemző konkrét körülményekből származó információk kockázatának elemzése alapján elfogadja azokat az irányelveket és intézkedéseket, amelyek célja a közbiztonság védelmét szolgáló általános nemzetközi, közösségi és nemzeti normatív keret tiszteletben tartásának garantálása"*.

*

A migránsok Európán belüli **újraelosztására** irányuló, a fent említett technikai asztalnál vizsgált kísérletekkel kapcsolatban ki kell emelni, hogy ez a gyakorlat, vagy inkább a kísérlet, amelyet az érintett országok nem hagytak jóvá, amíg a dublini rendelet hatályban van, ellentétes lehet a SAR-rendezvényekre vonatkozó nemzetközi jogszabályokkal.

Valójában tisztázni kell, hogy a mentési kötelezettség és a partra szállási intézkedések, mint a mentési tevékenység utolsó és elengedhetetlen eleme, nem függenek az áthelyezési megállapodások (ún. "áthelyezési megállapodások") megkötésétől.

a migránsok *áthelyezése*)³³ és áttelepítésük, mivel ez a jogszabály, amely ráadásul csak az uniós kontextusra korlátozódik, valamint az esetleges hazatelepítések a mentést követő szakaszra vonatkoznak, amely szükségszerűen a biztonságos helyen történő partra szállással ér véget.

Ezért először a partra szállást kötik meg, és csak azután hajtják végre az áthelyezést, mivel a nemzetközi és az európai jog értelmében nincs "propaedeutikus kapcsolat", vagy alárendeltség vagy feltételrendszer egy esetleges európai megállapodás és a migránsok partra szállása között.

Ezt tükrözi az Európai Bizottság által 2015. május 13-án elfogadott európai migrációs menetrend (COM(2015)240 végleges), valamint a 2020. szeptember 23-i új migrációs és menekültügyi paktum (COM(2020)609 végleges) is, amelyben az szerepel, hogy az új menekültügyi és migrációkezelési rendelet "*a keresési és mentési műveleteket követő partraszállásokat követően áthelyezéssel nyújt segítséget*".

Ezen túlmenően, érdemi szempontból nem releváns az Olaszország, Málta, Németország és Franciaország által 2019. szeptember 23-án Vallettában elfogadott, az Olaszország vagy Málta felelősségi körébe tartozó nyílt tengeri SAR-műveleteket követő kihelyezési kötelezettségről szóló, Olaszország, Málta, Németország és Franciaország között létrejött szándéknyilatkozat (nem kötelező erejű jogi aktus).³⁴ mivel a mentést és a partra szállást semmiképpen nem teszik a kihelyezéshez kötötté.

A nemzetközi jog szerint egy egyezményes normát nem lehet megváltoztatni egy nem kötelező erejű jogi aktussal, amely legfeljebb egy szokásjogi norma kialakulásához járulhat hozzá, ami a biztonságos helyen történő partraszállás előfeltételeként történő áthelyezés tekintetében, amely a mentés alapvető része, biztosan nem jött létre.

*

³³ Az Európai Unió olyan rendszert fogadott el, amely áttelepítési és letelepítési programokat ír elő, amelyek végrehajtása számos nehézségbe ütközik, amint az az Európai Unió Bíróságának a C-715/17, C-718/17 és C-719/17. sz. egyesített ügyekben (*Bizottság kontra Lengyelország és kontra Magyarország*) 2020. április 2-án hozott ítéletéből is kitűnik. Mint ismeretes, 2015-ben két tanácsi határozattal (2015/1523 és 1015/1601) létrehozott ideiglenes sürgősségi áthelyezési mechanizmust hoztak létre a nemzetközi védelemre szoruló személyek Olaszországból és Görögországból történő áthelyezésére.

³⁴ Hasonló rendszerről rendelkezik viszont a harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (átdolgozás - dublini rendelet, in: *HL Ej. L 180.*, 2013. június 29., 31. o.), amelynek 17. cikke (1) bekezdésének (1) és (2) bekezdése értelmében a Dublini Rendelet (a továbbiakban: Dublini rendelet)

2 kimondja, hogy "*Az a tagállam, amelyben a nemzetközi védelem iránti igényt kifejezték, és amely felelős a felelős tagállam meghatározásáért, vagy a felelős tagállam bármikor, még az ügy érdemére vonatkozó első határozat meghozatala előtt, felkérhet egy másik tagállamot, hogy a kérelmezőt bármilyen családi kötéssel összekötött személyek összehozása érdekében, különösen családi vagy kulturális megfontolásokon alapuló humanitárius okokból, még akkor is, ha ez a másik tagállam a 8-11. és 16. cikkben meghatározott kritériumok alapján nem illetékes.*". Az érintett személyeknek írásban

kell hozzájárulniuk".

Ami a POS kiadásának módját illeti, mivel az a mentési szakasz lezárásához tartozik, azt nem kell különösebb formalizmussal kiállítani, elegendő - és a rövid időn belüli cselekvés szükségességének minden bizonnyal jobban megfelel - a parti őrségnek címzett, a szokásos telefonos vagy telematikai csatornákon (telefonhívás, SMS, e-mail) keresztül történő egyszerű informális kommunikáció, amint az a tárgyalás során is kiderült.

Még ez a formai hiányosság is egyértelművé teszi, hogy a POS kiadásáról vagy elutasításáról szóló döntés **tisztán közigazgatási és nem politikai jellegű** aktus, és ezért az igazságügyi hatóság által felülvizsgálható.

Emlékeztetni kell arra, hogy a politikai aktust *"két követelmény együttes megléte jellemzi: az első szubjektív jellegű, amely abból áll, hogy a közigazgatás legmagasabb szintű szervétől származik, amelyet a legmagasabb szintű közügyek irányításáért felelős személyek között azonosítanak; a második objektív jellegű, amely abból áll, hogy a közhatalom szervezeti felépítésében és összehangolt alkalmazásában a közhatalom kialakítására, védelmére és működésére vonatkozó aktus"* (Államtanács - 4. szakasz - 2011. november 18-i 6083. sz. ítélet)..

A politikai aktusok függetlenségének hiánya, amelyet az azokat alátámasztó célszerűségi és mérlegelési okok indokolnak, az idők során evolúciós felülvizsgálaton ment keresztül, különös tekintettel arra, hogy a politikai aktusoknak is a jogszerűség alkotmányos és nemzetek feletti keretein belül kell mozogniuk, hogy ne álljon fenn annak a veszélye, hogy az államérdekhez kapcsolódó követelményekre támaszkodva a sérthetetlen emberi jogok megsértéséhez vezethet.

Az Alkotmánybíróság a 2012. április 5-i 81. számú ítéletében ezt a nézetet fejezte ki, kimondva, hogy *"a politikai mérlegelési jogkör a jogrendszer által alkotmányos és jogalkotói szinten egyaránt lefektetett jogi természetű elvekben találja meg a határait: és amikor a jogalkotó előre meghatározza a jogszerűség követelményeit, a politikának a jogállamiság alapelveinek tiszteletben tartásával be kell tartania azokat. Amennyiben a mérlegelési jogkör hatókörét, még a kormányzati fellépést jellemző igen széles mérlegelési jogkört is, a határait kijelölő vagy a gyakorlását irányító jogi normák által előírt korlátok korlátozzák, az ilyen korlátoknak való megfelelés a fellépés jogszerűségének és érvényességének követelményét jelenti, amely a megfelelő fórumokon felülvizsgálható"*.

Ezen túlmenően nem kétséges az úgynevezett magas szintű közigazgatási aktusok bírósági felülvizsgálhatósága, tekintettel az alkotmányos és közigazgatási ítélkezési gyakorlatra, amely ezeket a politikai tervezési szakasz közötti, a bírósági felülvizsgálat alól kizárt politikai tervezési fázis egyfajta összekötő kapocsként határozta meg.

általános és absztrakt jellege miatt, amely mint ilyen még mindig nem képes közvetlenül befolyásolni a szubjektív jogi álláspontokat, és a konkrét közigazgatási tevékenység, amelyet helyesen így neveznek, és amely másrészt még a politikai politika végrehajtásának legmagasabb szintjein is ilyen ellenőrzésnek van kitéve.

Mindezek után kétségtelen, hogy az alperes által végrehajtott vagy elmulasztott - és a jelen eljárásban említett - cselekmények nem politikai, hanem közigazgatási cselekményeknek minősülnek, és mint ilyenek, bírósági úton felülvizsgálhatók.

Ezenkívül azt, hogy a POS kiadásával kapcsolatos magatartás közigazgatási aktusnak, és nem politikai aktusnak minősül, nemcsak a hasonló ügyekkel foglalkozó több minisztériumi bíróság ismerte el, hanem a Cataniai Bíróság GIP-je is, a Catania-i Bíróság ítéletében. 422/2021. sz. ítéletében, ahol ugyan elfogadta a Gregoretti hajó ügyében ugyanazon vádlott felmentését, de úgy ítélte meg, hogy az nem tartozik a politikai aktusok körébe, ahogyan azt az alperes védelme is kérte, mivel meg kell különböztetni a bevándorlással kapcsolatos kormányzati politikát az annak végrehajtása során a miniszterek által végrehajtott, bírósági felülvizsgálat alá eső egyedi aktusoktól, mivel azok az ügyek különböző sajátosságaihoz kapcsolódóan egyedi jogi álláspontokat érintenek (lásd 88. o. ff.).

Valójában a POS kiadása egy sajátos eljárás része, amelynek végső aktusát képezi, amelyet nemzetközi és nemzeti források szabályoznak, amelyek meghatározzák a jogi és ténybeli előfeltételeket, amelyek megléte esetén olyan aktus jellegét ölti, amely az *"an"*-ban kötelező, bár a *"quomodo"*-ban diszkrecionális, mivel a helye szervezeti, logisztikai és technikai-adminisztratív értékelésektől függ.

Pontosan azért, mert mind a POS kiadása, mind annak megtagadása alkalmas arra, hogy közvetlen és közvetlen joghatásokat eredményezzen a magánszemélyekre nézve, és absztrakt módon jogaik sérelmét okozza, nem kétséges, hogy e cselekményeket a bíróság felülvizsgálhatja, amennyiben e szubjektív jogállások sérelmét és ebből következően a jogvédelem igénybevételét állapítja meg.

A cataniai ügyészség bírójának fent említett ítéletében ugyanis az áll, hogy *"mindaz, ami az általános politikai irányításnak alárendelt, azaz a kormány politikai képviselői által végrehajtott egyes mulasztásos vagy megrendelő magatartások az egyes tárcák hatalmának szabad megnyilvánulását jelentik ..., amelyek érintik azoknak a személyeknek a jogait és jogos érdekeit, akikre irányulnak". Emiatt nem vonhatók ki a büntetőbíróság joghatósága alól, mivel megfelelő ellenőrzésnek kell alávetni őket, amely ellenőrzi, hogy megfelelnek-e a hatályos jogszabályoknak, valamint a kormány politikai irányvonalából eredő elsődleges és másodlagos szabályoknak".*

Ugyanebbe az irányba mutat a Palermói Miniszteri Bíróság jelen eljárásban hozott határozata is, amely a POS feltüntetésének elmulasztásának tulajdonított magatartás politikai jellegének kizárása érdekében úgy ítélte meg, hogy *"az ilyen szabályok fényében, amelyeket, mint mondtunk, jus cogensnek tekintettek, az államnak a határai védelmére és a nemzeti területen a biztonság és az egészség védelme érdekében szükséges intézkedések megtételére vonatkozó törvényes joga soha nem valósítható meg jogellenes kollektív visszaküldéssel, és soha nem valósítható meg az emberi élet biztonságának mindenekfelett való védelmére vonatkozó általános jogi kötelezettség megsértésével."* Az Emberi Jogok Európai Bíróságának megállapítása szerint *"a migrációs áramlások kezelése során felmerülő nehézségek nem indokolhatják, hogy az államok olyan gyakorlatokhoz folyamodjanak, amelyek összeegyeztethetetlenek lennének az egyezményekből eredő kötelezettségeikkel. A Bíróság e tekintetben megerősíti, hogy az egyezmények szabályainak értelmezésénél a jóhiszeműség elvére, a szerződés tárgyára és céljára, valamint a hatékonyság szabályára tekintettel kell eljárni"* (lásd Mamatkulov és Askarov; Hirsi kontra Olaszország). Az intézkedés nyilvánvaló ellentmondásossága és ebből következő jogellenessége tehát nem teszi lehetővé, hogy az intézkedés alkalmasnak tekinthető arra, hogy felmentse az olasz államot a többször említett nemzetközi szabályokból eredő felelőssége alól; mindenesetre a szóban forgó intézkedés joghatásainak felfüggesztését követően már nem lehet visszautasítani a felelősséget. Összefoglalva, meg kell erősíteni, hogy a gyanúsítottaknak tulajdonított mulasztás, amely abban állt, hogy nem jelezték az Open Arms motoros hajónak a SOP-t, jogellenes, mivel megsértette a tengeri mentésre vonatkozó nemzetközi egyezményeket és elveket, és általánosabban az emberi élet védelmét, amelyet általánosan elismert *ius cogens*ként ismerünk el" (lásd Palermói Törvényszék, a min. bűncselekményekre vonatkozó kollégium, 2020. május 30., 55. o.).

Ezt a megközelítést közvetve az akkori miniszterelnök, Giuseppe CONTE is megerősíti, aki 2023. január 13-i vallomása során szó szerint kijelentette, hogy: *"Soha nem állt szándékomban, hogy a POS kérdését, mondjuk úgy, elvegyék az illetékes minisztériumtól, azoktól a hivataloktól, amelyek, ha megengedik, hogy mondjam, hogy is mondjam, az összes előzetes vizsgálatot elvégezték és nyilvánvalóan..., én ezt mindig úgy értelmeztem, mint..., most egy kicsit vulgárisan mondom, mint az illetékes minisztérium hatáskörébe tartozó közigazgatási gyakorlatot, röviden, soha nem érdekelt különösebben a POS, vagy a vizsgálat konkrét elemeinek megszerzése, hogy lássam és felismerjem, hogy voltak szélsőségek"*.

*

Annak értékelése során, hogy a jelenlegi szabályozás szerint mely

"kompetenciamérések

nemzeti és nemzetközi szabályok", a fent említett operatív terv szerint a Belügyminisztérium által elfogadható, emlékeztetni kell arra, hogy a minket érintő tények idején a **2019. június 14-i 53. számú törvényerejű rendelet, az úgynevezett *security bis* rendelet**, amely a közrendre és közbiztonságra vonatkozó sürgős rendelkezéseket tartalmaz, és amelyet a 2019. augusztus 8-i 77. számú törvénnyel módosításokkal átalakítottak, hatályba lépett.

A fent említett rendelet 1. cikke módosítja az Art. *"Testo Unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell'immigrazione e norme sulla condizione dello straniero"* 11. cikkét, és előírja, hogy a belügyminiszter, mint a közbiztonságért felelős nemzeti hatóság, a védelmi miniszterrel, valamint az infrastrukturális és közlekedési miniszterrel egyetértésben, a Minisztertanács elnökének tájékoztatása után Olaszország nemzetközi kötelezettségeinek megfelelően *"korlátozhatja vagy megtilthatja a hajók belépését, áthaladását vagy megállását a parti tengeren, kivéve a katonai hajók vagy a nem kereskedelmi célú kormányzati szolgálatot teljesítő hajók esetében, a közrend és közbiztonság érdekében, vagy ha a 19. cikk (1) bekezdésében említett feltételek fennállnak. 2. pontjának g) alpontja, amely az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezménye alkalmazandó bevándorlási jogszabályok megsértésére korlátozódik..."*.

Az említett, mára hatályon kívül helyezett rendelkezés helyes értelmezése és következképpen alkalmazása érdekében emlékeztetni kell a Montego Bay-i egyezmény 19. cikke (2) bekezdésének g) pontjára, amely szerint *"a külföldi hajó áthaladását a parti állam békéjét, jó rendjét és biztonságát sértőnek kell tekinteni, ha a hajó a parti tengeren a következő tevékenységek bármelyikét végzi:.....g) anyagok, valuta vagy személyek be- vagy kirakodása a parti államban hatályos vám-, adó-, egészségügyi vagy bevándorlási törvények és rendelkezések megsértésével"*, a 18. cikk (2) bekezdésével együtt kell értelmezni, amely elismeri a *"megállást és lehorgonyzást"* a parti tengeren, ha ez szükséges és *"a bajba jutott vagy veszélyben lévő személyeknek, hajóknak vagy légi járműveknek való segítségnyújtás céljából"*.

E tekintetben releváns az Európai Unió Bírósága által a fent említett *Sea Watch eV* ítéletben adott értelmezés, amelyben tisztázta, hogy éppen a 18. cikk (2) bekezdése az, hogy *"az a tény, hogy egy hajó segítséget nyújtott e személyeknek [migránsoknak], maga után vonhatja a hajónak a parti állam felségvizein való áthaladását, beleértve szükség esetén az ilyen területen való megállást vagy lehorgonyzást"* (105. bekezdés).

Ezenkívül a Montego Bay-i egyezmény 25. cikke, amely a parti állam védelmi jogáról szól, előírja, hogy egy állam felfüggeszheti a nem kötelező áthaladást, de anélkül, hogy jogi vagy tényleges megkülönböztetést tenne a külföldi hajók között, és csak abban az esetben, ha ez saját biztonságának védelme érdekében elengedhetetlenül szükséges, amit a szabály alóli

kivételként kell bizonyítani.

Továbbá a fent említett 19. cikk (2) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy az ellentétes legyen a mentési kötelezettséget biztosító szokásjoggal; ezért, ha a tilalom absztrakt módon összeegyeztethető a nemzetközi joggal abban a részében, ahol például a migráncsempészek által vezetett hajóra vonatkozik, ahol minden esetben a nemzetbiztonság védelmének szükségességét kell egyensúlyba hozni a veszélyben lévő személyek védelmével, ugyanez biztosan nem mondható el a mentési tevékenységet végző hajókról.

Ezenkívül a Montego Bay-i egyezmény 311. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy az egyezmény nem változtatja meg a részes államok más megállapodásokból eredő jogait és kötelezettségeit, mint például a SOLAS, a SAR és a SALVAGE egyezményekből, valamint a szokásjogból és az emberi jogi szerződésekből eredő segítségnyújtási kötelezettségeket.

Ezen túlmenően a tengeri mentésre vonatkozó nemzetközi szabályok be nem tartását **a köztársasági elnök** is kiemelte, aki **2019. augusztus 8-án**, a fent említett security *bis* rendeletet átalakító törvény kihirdetésekor levelet küldött a szenátus, a képviselőház és a minisztertanács elnökeinek (a nyílt forrásokban könnyen megtalálható), amelyben rámutatott bizonyos profilokra, amelyek **"jelentős értetlenséget"** okoztak. MATTARELLA elnök úr különösen arra mutatott rá, hogy *"a bevándorlási szabályok megsértésére való hivatkozással nem vezettek be olyan kritériumot, amely különbséget tenne a hajó típusa, a konkrétan végrehajtott magatartás, valamint a fedélzeten tartózkodó és szállított személyek jelenlétének okai között". Nem tűnik ésszerűnek - polgáraink biztonsága és a jogbiztonság érdekében - eltekinteni ezekről a jelzőktől, és egy közigazgatási aktus mérlegelésére bízni az ilyen súlyú szankciókat eredményező magatartás értékelését".* A köztársasági elnök emlékeztetett arra is, hogy **"a belépés korlátozása vagy megtiltása "Olaszország nemzetközi kötelezettségeinek megfelelően" rendelhető el, és hogy "a hajó kapitánya köteles betartani a nemzetközi szabályokat",** beleértve a Montego Bay-i egyezményt, amely - amint azt példaként említette - előírja, hogy segítséget kell nyújtani mindenkinek, akit veszélyes állapotban találnak a tengeren.³⁵

Így, bár egy állam általában lezárhatja a kikötőjéhez való hozzáférést, nem teheti ezt meg, ha humanitárius kérdések és a nemzetközi emberi jogi kötelezettségek tiszteletben tartása merül fel. A kikötő szerinti állam nem akadályozhatja meg a hajó kapitányát abban, hogy teljesítse mentési kötelezettségét,

³⁵ Lásd a köztársasági elnökség 2019. augusztus 8-i közleményét, amely online elérhető [a](#)

www.diritto.it/wp-content/uploads/2019/08/72149-1.pdf oldalon.

amelyben a biztonságos helyen történő kiszállás is szerepel³⁶ mivel ez sértené a nemzetközi jognak a tengeri mentésre és az emberi jogokra vonatkozó normáit, beleértve az élethez való jogra *vonatkozó jus cogens* normát is³⁷.

Ezeket a kritériumokat az IMO, a *Nemzetközi Hajózási Kamara* és az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága által 2015-ben elfogadott, a menekültekre és migránsokra tengeri mentés esetén alkalmazandó elvekről és intézkedésekről szóló útmutató is megerősítette, amelyben a tengerjog szabályainak a menekültek jogainak figyelembevételével történő alkalmazásának kötelezettsége szerepel.

A mentési kötelezettség elsődlegessége és a mentési kötelezettséggel való rendelkezés tilalma a 2000. november 25-i, a migránsok szárazföldi, tengeri és légi úton történő csempészete elleni jegyzőkönyvből is következik (amely nemzetközi szinten 2004. január 28-án lépett hatályba), amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni 2000. november 15-i egyezménye (az úgynevezett palermói egyezmény, amelyet a Közgyűlés 55/25. számú határozatával fogadtak el, és amely 2003. szeptember 29-én lépett hatályba) keretében fogadtak el, és amelyet Olaszország a 2006. március 16-i 146. számú törvénnyel ratifikált.³⁸ A jegyzőkönyv minden esetben előírja, hogy a migránsok csempészete elleni küzdelemre irányuló intézkedések elfogadása során is tiszteletben kell tartani a fedélzeten tartózkodó személyek biztonságát és emberséges bánásmódját, "kellő figyelmet fordítva arra, hogy a hajó vagy a rakomány biztonsága ne kerüljön veszélybe" (9. cikk, b) bekezdés).³⁹ A jegyzőkönyv tisztázza az embercsempészt migránsok jogainak védelmében betöltött funkcióját is (4. cikk), meghatározva, hogy *"a migránsok nem válnak az e jegyzőkönyv alapján történő büntetőeljárás tárgyává"*, és ehelyett az államok beavatkozását követeli meg azok megbüntetése érdekében, akik nyereségvágyból kereskednek a migránsokkal, de a tengeri mentés korlátozása nélkül, bár közvetett intézkedésekkel.

Ezen túlmenően a kikötőlezárási intézkedés elkerülhetetlenül azt jelenti, hogy a bűncselekmények - például a migráncsempészet - lehetséges elkövetőit is eltiltják a hajóról való leszállástól, ami a kötelezettség megsértését eredményezi.

³⁶ A Szaúd-Arábia és az *Arabian American Oil Company* közötti vita rendezésére létrehozott választottbíróóság 1958-as ítéletében a következőket állapította meg: *"A nemzetközi közjog egyik legfontosabb alapelve szerint minden állam kikötőinek nyitva kell állniuk a külföldi kereskedelmi hajók előtt, és csak akkor zárhatók le, ha az állam létfontosságú érdekei ezt megkövetelik"*.

³⁷ A doktrínában úgy vélik, hogy "a 22917/2019. sz. ítélet megerősíti a visszaküldés tilalmának olyan elvként való értelmezését, amely nemcsak a visszaküldés tilalmának olyan területre való negatív kötelezettségében konkretizálódik és valósul meg, ahol egy személy élete és szabadsága veszélyben lehet, hanem abban a pozitív kötelezettségben is, hogy a menedékjog iránti kérelem megfogalmazása érdekében biztosítani kell a területre való bejutást." Ezt a beutazási jogot mind az olasz határon tartózkodóknak, mind pedig mindazoknak biztosítani kell, akiket a nyílt tengeren elfogtak, és akiknél fennáll a veszély, hogy jogellenesen visszatoloncolják őket egy nem biztonságos országba". A visszaküldés tilalma tehát "olyan elvként épül fel, amely a területre való belépés jogában is kifejeződik,

hogyan az egyén személyes helyzetének vizsgálatát megkapja".³⁸ A 2006. április 11-i 85. sz. *általános szerződésben*. A szöveg Olaszország esetében 2006. szeptember 1-jén lépett hatályba.

³⁹ Lásd még az Európai Unió Bíróságának (nagytanács) 2019. május 14-i ítéletét a C-391/16., C-77/17. és C-78/17. sz. egyesített ügyekben, amelyben az uniós bíróság megerősítette a menekültek védelmét azáltal, hogy korlátozta a tagállamok azon lehetőségét, hogy súlyos bűncselekmények miatt elítélt külföldit is kitoloncoljanak, ha a menekültet kínzás vagy embertelen vagy megalázó bánásmód veszélye fenyegeti.

a 6. cikk értelmében a részes államok nemzetközi kötelezettsége az ilyen elkövetők megbüntetésére. Lényegében azzal, hogy a nemzeti hatóságok a hajót a fedélzeten tartózkodó összes személlyel együtt visszaküldik, nem teljesítenek olyan nemzetközi kötelezettséget, mint többek között a bűncselekmények elkövetőinek azonosítása és a megfelelő szankciók alkalmazása.

Ugyanebben a szellemben jár el az Európai Unió számos jogi aktusa, például a Tanács 2002. november 28-i 2002/90/EK irányelve a jogellenes beutazáshoz, átutazáshoz és tartózkodáshoz való segítségnyújtás meghatározásáról, amelynek 1. cikkének (1) bekezdése - miután megállapítja, hogy minden tagállamnak megfelelő szankciókat kell elfogadnia minden olyan személy ellen, aki szándékosan, anyagi haszonszerzés céljából segítséget nyújt egy olyan személynek, aki nem állampolgára valamely tagállamnak, hogy állampolgárságát megsértve valamely tagállam területén tartózkodjon - büntetendő. Az 1. cikk, miután megállapította, hogy minden tagállamnak megfelelő szankciókat kell elfogadnia minden olyan személlyel szemben, aki szándékosan, anyagi haszonszerzés céljából segítséget nyújt egy olyan személynek, aki nem állampolgára valamely tagállamnak, hogy a tagállam területén tartózkodjon, megsértve az adott államnak a külföldiek tartózkodására vonatkozó jogszabályait, úgy rendelkezik, hogy a tagállamok nem kötelesek szankciókat elfogadni olyan esetekben, amikor a segítséget az érintett személynek nyújtott humanitárius segítségnyújtás céljából nyújtják. Hasonlóképpen, az Európai Parlament a humanitárius segítségnyújtás kriminalizálásának megelőzésére vonatkozó tagállami iránymutatásokról szóló, 2018. július 5-i állásfoglalásában (P8_TA(2018)0314) megjegyezte, hogy a migránsok embercsempészéséről szóló jegyzőkönyvvel összhangban a humanitárius segítségnyújtási cselekmények nem büntethetők.

Pontosan azért, mert a mentési kötelezettség egyetemes és összetett kötelezettség, amely pozitív és negatív kötelezettségeket egyaránt magában foglal, mind az intézkedések elfogadása, mind a mentés megakadályozására irányuló konkrét intézkedések elfogadásának elmulasztása ellentétes a nemzetközi joggal, amint azt a migránsok emberi jogaival foglalkozó különleges jelentéstevő a migránsok területre vagy tengerre történő visszatoloncolásának emberi jogi következményeire való reagálás eszközeiről szóló, 2021. május 12-i jelentésében megjegyezte.⁴⁰ amely rámutat, hogy még a nem kormányzati szervezetek elleni közigazgatási vagy büntetőeljárások megindítására irányuló állami intézkedések is a Földközi-tengeren a keresési és mentési kapacitások csökkenéséhez vezethetnek⁴¹.

⁴⁰ Lásd az A/HRC/47/30 dokumentum 87. bekezdését, ahol kiemelik, hogy "a kutató- és mentőakciókban részt vevő nem kormányzati szervezetek hajóival és legénységével szemben 2016 óta több mint 50 büntető- vagy közigazgatási eljárást indítottak Németország, Görögország, Olaszország, Málta, Hollandia és Spanyolország. A különmegbízott aggodalommal állapítja meg, hogy ezek az eljárások a gyakorlatban a Földközi-tengeren a megfelelő keresési és mentési kapacitások jelentős

csökkenését eredményezték Görögországban a hatóságok "kémkedés", "államtitok megsértése", "bűnszervezethez való tartozás" és "a migrációs törvény megsértése" *m i a t t* nyomoznak a nem kormányzati szervezetek ellen, és büntetőeljárást indítanak ellenük".

⁴¹ Lásd a Frontex által közzétett, a földközi-tengeri keresési és mentési műveletekről szóló jelentéseket és frissítéseket a <https://fra.europa.eu> oldalon. A 2021. júniusi frissített jelentés rámutat, hogy 2018 óta megszorodtak a hajók legénysége ellen indított közigazgatási és büntetőeljárások, és hogy a földközi-tengeri kikötőkbe való bejutás korlátozása késedelmeket eredményezett a partraszállásokban. Lásd még az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által készített 2019. évi alapjogi jelentést és annak 2019. júniusi aktualizált változatát "A földközi-tengeri kutatásban és mentésben részt vevő nem kormányzati szervezetek hajói és a büntetőeljárások" *címmel*.

Ezért egyértelmű, hogy egy olyan hajó, amely olyan személyek tengeri mentésében vesz részt, akiknek célja a nemzetközi védelem keresése vagy kivándorlás, még akkor is, ha nem felel meg a parti állam jogszabályainak, nem tagadható meg a belépés - jogalkotási vagy közigazgatási intézkedésekkel vagy más módon - az illegális bevándorlásra vonatkozó belső szabályokra hivatkozva.

Ezért a kikötők lezárását és a mentési helyzetbe való belépés tilalmát megállapító tárcaközi rendelet vagy más közigazgatási aktus elfogadása nyíltan ellentétes a tengerjogra vonatkozó nemzetközi és hagyományos szokásjoggal, valamint az emberi jogok védelmére vonatkozó szabályokkal és az európai uniós joggal.

Másrészt a 286/1998. sz. törvényerejű rendelet 10. cikke kimondja, hogy "*A belső vagy külső határ szabálytalan átlépése során felderített vagy a nemzeti területre tengeri mentési művelet eredményeként érkezett külföldit mentési és elsősegélynyújtási szükségletek céljából a 2015. augusztus 18-i 142. sz. törvényerejű rendelet 9. cikkében említett struktúrákon belül létrehozott speciális krízispontokra viszik, amelyeket az 1995. október 30-i 451. sz. törvényerejű rendelet, amelyet az 1995. december 29-i 563. sz. törvénnyel módosítottak, és a 2015. augusztus 18-i 142. sz. törvényerejű rendelet 9. cikkében említett struktúrákon belül hoztak létre.*". Az 1995. december 29-i 563. sz. törvénnyel módosított 451. számú rendelet, valamint a 2015. augusztus 18-i 142. sz. törvényerejű rendelet 9. cikkében említett struktúrák. Ugyanezekben a krízispontokban fotodaktiloszkópiai és jelzőrendszeres észlelési műveleteket is végeznek, szintén a 2013. június 26-i 603/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. és 14. cikkében említett célokra, valamint biztosítják a nemzetközi védelmi eljárásról, a más uniós tagállamokban történő áttelepítési programról és a támogatott önkéntes visszatérés igénybevételének lehetőségéről szóló tájékoztatást".

Ez a szabály, bár a külföldieknek a nemzeti területre való belépése, amely az államot a leírt tevékenységekben köti le, a "*tengeri mentési műveletekből*" eredő esetekre is vonatkozik, egyáltalán nem tesz különbséget - amint az nyilvánvaló - aszerint, hogy az érintetteket olasz vagy külföldi haditengerészeti egységek mentik-e ki.

Más tekintetben a 11. cikk (1) bekezdésének b) pontja még a kollektív visszaküldést sem engedélyezheti, azaz olyan intézkedést, amely "*azzal a következménnyel járhat, hogy a menedékkérőt vagy menekültet visszaküldik egy olyan terület határára, ahol az élete vagy szabadsága veszélyben lenne, és ahol üldöztetésnek lenne kitéve.*". Ez magában foglalja a határon történő visszautasítást, a feltartóztatást és a közvetett visszaküldést, akár egy menedékkérő esetén, akár tömeges beáramlásról van szó" (lásd az EJEB 2012.2.23-i ítéletét a *Hirsi Jamaa és társai kontra Olaszország* ügyben).

A fent említett visszaküldést valójában tiltja az 1951. évi Genfi Egyezmény 33. cikke, amely kodifikálta "*a nemzetközi szokásjog azon elvét, amely minden államot kötelez, beleértve azokat is, amelyek nem részesei az Egyesült Nemzetek menekültek jogállásáról szóló egyezményének vagy bármely más menekültvédelmi szerződésnek.*". Ez egyben *jus cogens* szabály: *nem lehet tőle eltérni, és imperatív, mivel nem lehet fenntartással élni*" (lásd az EJEB fent idézett ítéletét), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 19. cikke és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 4. kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke.

Ezért a Belügyminisztérium "*hatáskörébe tartozó intézkedések*" között, amelyeket a 2019.2.12-i technikai táblázat iránymutatásai említenek, a külföldi lobogó alatt közlekedő hajók által az olasz SAR-hatóság koordinálása nélkül végrehajtott tengeri mentések eredményeként továbbított POS-kérelem esetén az olasz SAR-hatóság koordinálása nélkül a belépés tilalmának elfogadása, amelyet az Art. A 286/1998. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (1) bekezdése 1. bekezdésének első albekezdése, amelyet az 53/2019. sz. törvényerejű rendelet vezetett be, mivel a 19. cikk (2) bekezdésében említett "*nem sértő áthaladás*" hipotézisét a 19. cikk (2) bekezdésének lett.

(g) pontja szerint az 1982. évi UNCLOS-egyezmény. Érdemes megjegyezni azt is, hogy a 286/1998. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (1) bekezdését később hatályon kívül helyezte a 2020. október 21-i 130. sz. törvényerejű rendelet 1. cikkének (1) bekezdése, amely a december 18-i törvényre változott. 2020, n. 73.

A Belügyminisztérium hatáskörébe tartozó egyéb intézkedések közé tartoznak a **286/1998. sz. törvényerejű rendelet** fent említett **10-ter cikkében** előírt intézkedések, valamint a nemzetközi védelemre vonatkozó rendelkezések következetes teljesítése.

Ismétlem, amennyiben a hajótörést szenvedett személyek között kísérő nélküli kiskorúak vannak, a 47/2017. sz. törvény, az úgynevezett **Zampa-törvény** által előírtak, amely a 142/2015. sz. törvényerejű rendelettel együtt kifejezetten rendelkezik a megfelelő létesítményekben való elhelyezésükről és a kiskorúaknak szóló tartózkodási engedély megszerzéséről, és amely teljes mértékben tiltja az elutasítást és a kitoloncolást.

§ 12. A visszaküldés tilalmának elve

A menekültek *jogállásáról* szóló, 1951. július 28-i genfi egyezmény, amely "*a menekültek védelmére vonatkozó nemzetközi jogi keret sarokkövét*

képezi", amint azt az 1951. július 28-i Genfi Egyezmény tisztázza.

A nemzetközi védelemről szóló 2011/95/EU irányelv, amelyet Olaszországban a 2014. február 21-i 18. sz. törvényerejű rendelet ültetett át, megerősíti a visszaküldés tilalmának elvét, amely szerint az államok kötelesek nem elutasítani és ezért befogadni azokat, akik az Egyezmény 1. cikkével összhangban megalapozottan tartanak attól, hogy faji, vallási, nemzetiségi, valamely társadalmi csoporthoz tartozás vagy politikai véleményük miatt üldöztetésnek vannak kitéve, és akik nem tudnak élni az államuk védelmével.

Az ezen elv alapján védelmet élvező alanyokkal kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a 2005. december 1-jei 2003/84/EK és 2005/85/EK irányelvek a menekültstátusz tágabb fogalmát vagy legalábbis tipizáltabb fogalmát a genfi egyezmény (1. cikk (2) bekezdés és 33. cikk (1) bekezdés) és az EJEE meghatározásaihoz képest, bevezetve a nemzetközi védelem kedvezményezettjének fogalmát, amelyet a menekültstátusz és a kiegészítő védelem *jogállásának* konstitutív követelményei szerint különbözőképpen értelmeznek. A menekültstátusznak az irányelv 2. cikkének d) pontjában szereplő megfelelő meghatározásában szereplő *quid pluris* különösen a menekültstátusznak a kitoloncolás szerinti államban történő üldöztetés tényétől való elválasztása, mivel a

a közösségi és a nemzetközi jogban meghatározott okokból történő üldöztetéstől való "megalapozott félelem" elegendő ahhoz, hogy a kérelmezőt nemzetközi védelemre érdemesnek ismerjék el. Ezen túlmenően az irányelv a menekültstátuszt kiegészítő védelmi jogállásról rendelkezik olyan személy esetében, aki *"nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban alapos okkal feltételezhető, hogy származási országába való visszatérése esetén (...) súlyos kár elszenvedésének valós veszélye fenyegetné (...)"* (1. cikk). 2. cikk, f) pont), amelyet a 15. cikk a következőkként határoz meg: halálos ítélet elítélése vagy végrehajtása, kínzás vagy embertelen vagy megalázó bánásmód alkalmazása, valamint a kérelmező életét vagy személyét fenyegető súlyos és egyéni veszély, amely a kitoloncolás szerinti államban jelenleg fennálló konfliktus által szított, válogatás nélküli erőszakból ered. A fentiekben vázolt forráskeret mellett az Európai Alapjogi Charta a 19. cikk II. pontjában a menekült önálló fogalmát határozta meg, bár a Genfi Egyezményen alapul, amelyben a *"súlyos veszély"* a *"megalapozott félelem"* helyébe lép, a védelem nyilvánvaló, további kiterjesztésével.

A menekültstátusz tágabb jogi és egyéni státuszáról szólva hangsúlyozni kell, hogy a menekültstátusz egyértelmű alkotmányos fedezetet kap, amelyet az Alkotmányos Charta 10. cikkének harmadik alinea kombinált rendelkezései biztosítanak (*"Az a külföldi, akit hazájában megakadályoznak az olasz alkotmány által garantált demokratikus szabadságjogok tényleges gyakorlásában, a köztársaság területén menedékjogot élvez, a feltételekhez igazodóan"*).

törvény által megállapított") és az első részben foglalt, az egyén alapvető szabadságaira vonatkozó szabályok (az Alkotmány 13-28. cikke).⁴²

Éppen az Alkotmány 10. cikkének (2) bekezdése szerinti, fent említett alkotmányos elvvel kapcsolatban, amely szerint a külföldiekkel való bánásmódot a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban törvény szabályozza, és amely kötelezettségek a konkrét végrehajtási rendelkezések meglététől függetlenül is hatályban vannak és alkalmazandók, érdemes felidézni azt a jól ismert üzenetet, amelyet a köztársasági elnök a miniszterelnöknek küldött az első úgynevezett "biztonsági rendeletek" - az ún. 113. sz. 2018. évi -, amely éppen az ilyen kötelezettségeket végrehajtó rendeletek egyikét módosította, amelyben az államfő szó szerint kijelentette: *"E tekintetben kötelességemnek érzem hangsúlyozni, hogy e kérdésben - amint azt a rendeletet kísérő jelentés is megállapítja - az állam alkotmányos és nemzetközi kötelezettségei szilárdak maradnak, még akkor is, ha a rendelet szövegében nem szerepel kifejezett utalás, és különösen az, amit az Alkotmány 10. cikke közvetlenül előír, és ami az Olaszország által vállalt nemzetközi kötelezettségekből következik"*.

Mindezek után hangsúlyozni kell, hogy a visszaküldés tilalma már azelőtt érvényesül, hogy az egyén belépne egy állam területére, és még azokon a területeken is, ahol az állam nem gyakorolja szuverenitását, mint például a nyílt tengeren.⁴³ továbbá a fent említett irányelvek 3. cikke úgy rendelkezik, hogy az a terület, ahol jogszerűen lehet menedékjog iránti kérelmet benyújtani, magában foglalja a határokat és a tranzitónákat is, elismerve a szerződő államok azon kötelezettségét, hogy a parti tengeren kívül is megvizsgálják a beérkezett menedékjog iránti kérelmeket.

Továbbá, mivel a cél az üldöztetéstől "megalapozottan féltő" személyek védelme, a nemzeti hatóságok nem hagyhatják az egyéneket bizonytalan helyzetben.

A visszaküldés tilalma mind a közvetlen, mind a közvetett intézkedések esetében érvényesül, például olyan intézkedések esetében, amelyek bár általában véve törvényesnek tűnhetnek - ilyen például az államoknak a vizeik feletti rendelkezés joga -, de a visszaküldés tilalma nem érvényesül.

⁴² https://www.ilsole24ore.com/art/decreto-sicurezza-mattarella-firma-e-scrive-conte-sui-migranti-respect-constitution-AEATFHHG?refresh_ce=1

⁴³ Lásd például az Emberi Jogok Amerikaközi Bizottságának 1997. március 13-i határozatát a *Haiti Emberi Jogi Központ és mások kontra Egyesült Államok* ügyben, amelyben a Bizottság megállapította, hogy a Haitiból származó személyek nyílt tengeren történő visszaküldését elrendelő 1992-es végrehajtási rendelet ellentétes az Emberi Jogok Amerikai Nyilatkozatával. Ugyanebben az értelemben az Emberi Jogok Európai Bíróságának fent említett döntése a *Hirsi-ügyben*. Ezt megerősíti a FRONTEX-rendelet is, amelynek 4. cikke (1) bekezdésének (2) bekezdése szerint. 1. cikke kimondja, hogy *"Senkit nem lehet a visszaküldés tilalmának megsértésével olyan ország hatóságai számára partra szállítani, belépésre kényszeríteni, odavezetni vagy más módon átadni, ahol fennáll annak a komoly veszélye, hogy halálbüntetésnek, kínzásnak, üldöztetésnek vagy más embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá"*. vagy ha az érintett személy életét vagy szabadságát faji, vallási, nemzeti hovatartozása, szexuális irányultsága, meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása vagy politikai véleménye miatt veszély fenyegeti, vagy ha fennáll a kiutasítás, visszatérés

vagy kiadatás valós veszélye egy másik országba, megsértve ezzel a visszaküldés tilalmának elvét".

belső - valójában jogellenes, mivel a nemzeti hatóságok intézkedéseivel megakadályozzák az állam kikötőjébe való belépést, ami azt eredményezi, hogy a hajón tartózkodó üldözött áldozatok nem tudják igénybe venni a Genfi Egyezmény alapján nekik járó védelmet.

Emlékeztetni kell arra, hogy a visszaküldés tilalmáról bizonyos egyezmények rendelkeznek, függetlenül attól, hogy menekült személyekre vonatkoznak-e, pl. a **kínzás** és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés **elleni ENSZ-egyezmény**, amelyet 1984. december 10-én fogadtak el New Yorkban (Olaszország az 1988. november 3-i 498. sz. törvénnyel ratifikálta és hajtotta végre).⁴⁴), amelynek 3. cikke teljes mértékben tiltja a kínzás veszélyének kitett személy visszautasítását vagy eltávolítását.⁴⁵

Hasonlóképpen, az **Európai Unió Alapjogi Chartájának** 19. cikke nemcsak a kiutasítás tilalmát rögzíti, hanem azt is, hogy *"senki sem toloncolható ki, utasítható ki vagy adható ki olyan államnak, ahol fennáll annak komoly veszélye, hogy halálbüntetésnek, kínzásnak vagy más embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá"*, amely szabályt a Charta 52. cikkének (3) bekezdése szerint az Emberi Jogok Európai Egyezménye szabályainak jelentése és hatálya szerint kell értelmezni.

Továbbá, az emberi jogok előfordulásának a mentési kötelezettséggel összefüggésben történő, nem kizárólag a nemzetközi védelmet kérelmezőkre korlátozódó körülhatárolása érdekében meg kell jegyezni, hogy a migránsok - az államnak a területére való beutazás szabályozására vonatkozó jogának sérelme nélkül - nemzetközileg elismert jogot gyakorolnak, azaz a saját országuk elhagyásának jogát, amint azt az 1966. évi **Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányának** 12. cikke, a 2. cikk (2) bekezdése, a 2. jegyzőkönyv 2. pontja és a 2. cikk (2) bekezdése is megerősíti. Az emberi jogok európai egyezményének (amelyet Olaszország az 1982. április 14-i 217. sz. elnöki rendelettel hajtott végre) 4. jegyzőkönyvének 2. cikke, amely kimondja, hogy

"Mindenki szabadon elhagyhat bármely országot, beleértve a sajátját is".⁴⁶ valamint - más regionális földrajzi összefüggésekre is tekintettel - az Amerikai Államok Szervezete keretében 1969. november 22-én elfogadott **Emberi Jogok Amerikai Egyezményének** 22. cikkének (2) bekezdése, valamint az **Afrikai Unió** által 1981. június 28-án elfogadott **Emberi Jogok és Népek Jogainak Afrikai Chartájának** 12. cikke.

Ezért a fent említett emberi jogokkal kapcsolatban az államoknak a következőkkel kell foglalkozniuk

⁴⁴ A 3. cikk kimondja, hogy "Egyetlen állam sem utasíthat ki, küldhet vissza vagy adhat ki egy másik államból olyan személyt, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy abban az államban kínzás veszélye fenyegeti".

⁴⁵ Az EJEB Nagykarája már 1996-ban, 1996. november 15-én hozott ítéletében, a *Chahal kontra Egyesült Királyság* ügyben (22414/93. sz. kereset), amely több, az Egyesült Királyságba illegálisan belépést indiai állampolgár kitoloncolásáról szólt.

⁴⁶ bekezdés úgy rendelkezik, hogy a 2. cikkben említett jogok gyakorlása "...nem vethető alá más korlátozásoknak, mint amelyeket törvény ír elő, és amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság, a közrend fenntartása, a bűncselekmények megelőzése, az egészség vagy az erkölcs védelme vagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges intézkedéseknek minősülnek".

bizonyos kötelezettségeket egyensúlyba kell hozni a külföldiek beutazásának, tartózkodásának és kitoloncolásának ellenőrzéséhez való joggal - amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága több alkalommal is megállapította.⁴⁷ - de mindig a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban. Ez minden bizonnyal így van a menekültek esetében, ahol az egyénnek joga van menedéket keresni, és az államnak kötelessége, hogy a kérelem előzetes vizsgálata nélkül ne utasítsa el, de ugyanígy - bár nagyobb állami hatáskörrel - az elsősegélyre jogosult migráns egyének esetében is.

Ebben az értelemben utalunk *a Hirsi és társai kontra Olaszország ügyben 2012. február 23-án hozott nagykamarai ítélethez csatolt egybehangzó véleményre*.⁴⁸ amely kimondja, hogy alapvető fontosságú, *hogy "az Emberi Jogok Európai Egyezményének részes államai által a bevándorlás és a határellenőrzés minden formája az abban meghatározott emberi jogi normáknak és a Bíróság ellenőrzésének legyen alávetve, függetlenül attól, hogy azokat hol fogadják el és ki hajtja végre"*.⁴⁹

§ 13. Kiskorú migránsok

Figyelembe kell venni a **kiskorú migránsokra** vonatkozó különleges szabályokat is, akik különösen kiszolgáltatott kategóriákba tartoznak, és nemzetközi szinten fokozott védelmet élveznek.

Olaszországot köti a **gyermekek jogairól** szóló, **1989. november 20-i New York-i egyezmény**, amelyet 1991. május 27-én ratifikáltak és törvényben hajtottak végre.

176. sz. rendelet, amely előírja, hogy minden nemzeti hatóságnak intézkedéseket és lépéseket kell elfogadnia a gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével. A külföldi kiskorúak általában, és különösen a kísérő nélküli kiskorúak különösen kiszolgáltatott helyzetben vannak, különösen a tengeri migráció esetében, amikor a 18 éves kiskorúak kísérő nélkül tartózkodnak a hajón.

⁴⁷ *Moustaquim kontra Belgium*, 1991. február 18., 12313/86. sz. kérelem, 43. pont; *Vilvarajah és társai kontra Egyesült Királyság*, 1991. október 30., 13163/97. sz. kérelem, 102. pont; *Z.A. és társai kontra Oroszország*, 2019. november 21., 61411/15. sz. kérelem, 160. pont.

⁴⁸ 27765/09. sz. fellebbezés. Az ügy somáliai és eritreai állampolgárok egy csoportjára vonatkozott, akik az olasz partokat próbálták elérni. A hajókat a nyílt tengeren a parti őrség és a Guardia di Finanza hajói elfogták, és visszavitték őket Líbiába. Az ítélet szövege a <https://echr.coe.int>, az olasz nyelvű változat pedig a <https://giustizia.it> oldalon található.

⁴⁹ Ugyanebben az értelemben az Emberi Jogok Amerikaközi Bíróságának gyakorlata is, pl. a *Vélez Loor kontra Panama ügyben* 2018. november 23-án hozott ítélet 97. pontja, amelyben egyértelművé teszi, hogy az államok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a bevándorlási politikában, de a migránsok emberi jogainak tiszteletben tartása mellett. Lásd az UNHCR ajánlásait az EJEB nagykamarájának *Hirsi Jamaa és társai kontra Olaszország ügyben* hozott ítéletének végrehajtásáról,

2012. augusztus 24.

az értük felelős felnőtt⁵⁰.

Nemzetközi szinten különböző szervek tisztázták, hogy a kiskorúak védelme a migrációs jelenséggel kapcsolatban megköveteli, hogy a kísérő nélküli kiskorúakat és a felnőtteket külön tartsák, és hogy a kiskorúak életkorát jóhiszeműen és időben állapítsák meg.⁵¹ az életkorral kapcsolatos kétség esetén vélelem a kiskorúak javára, ahogyan azt az Európa Tanács 2005. május 16-án Varsóban elfogadott, az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezménye előírja (Olaszország a 2010. július 2-i 108. számú törvénnyel hajtotta végre, a büntető törvénykönyv módosításával együtt)⁵².

Az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága, amely a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányának végrehajtását felügyeli, szintén kifejtette véleményét e kötelezettséggel kapcsolatban. 2020. szeptember 8-án elfogadott jelentésében kiemelte, hogy Olaszország nem megfelelő a kiskorúak védelme és a kiskorúak életkorának megállapítása terén, ami egyes esetekben ahhoz vezetett, hogy felnőttek és kísérő nélküli külföldi kiskorúak együtt éltek szűk helyiségekben. A bizottság⁵³ kiemelte, hogy ellentétes az emberi jogok védelmére vonatkozó nemzetközi kötelezettségekkel, ha a kísérő nélküli kiskorú külföldi állampolgárokat felnőttek számára fenntartott létesítményekben tartják (és ez még inkább igaz lehet az olyan nagyon szűk helyekre, mint a hajók), valamint a gyám kijelölésére vonatkozó hosszadalmas és nem kellő időben zajló eljárásokkal.⁵⁴.

A 2017. április 7-i 47. számú törvény (az úgynevezett Zampa-törvény, "A kísérő nélküli külföldi kiskorúak védelmét szolgáló intézkedésekről szóló rendelkezések") elfogadása ellenére, amely bevezette a kísérő nélküli külföldi kiskorúak határon történő visszaküldésének tilalmát (1998. július 25-i 286. számú törvényerejű rendelet 19. cikk *1-bis*), valamint a 142/2015. számú törvényerejű rendelet ellenére a kiskorú migránsok jogainak hatékony érvényesülését többször bírálták nemzetközi szinten.

Az Emberi J o g o k Európai Bírósága nemrégiben **hozott ítéletében Darboe és Camara kontra Olaszország, iktatás időpontja: 2022. július 21.**⁵⁵ megállapította a

⁵⁰ Lásd az Emberi Jogi Bizottság 2020. szeptember 8-án benyújtott, a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányáról szóló jelentését (CCPR/C/C/129/2/Add.4), amely a 2017. március 23-i záró észrevételek aktualizálását tartalmazza (CCPR/C/ITA/CO/6).

⁵¹ Lásd ebben az értelemben az EJEB 2016. november 22-i ítéletét is, *Elmi és Abubakar kontra Málta*, 25794/13. sz. és 28151/13. sz. fellebbezések.

⁵² A 10. cikk (3) bekezdése kimondja: "Ha az áldozat kora bizonytalan, és okkal feltételezhető, hogy az áldozat gyermek, az áldozatot gyermeknek kell tekinteni, és az életkor ellenőrzéséig különleges védelmi intézkedéseket kell hozni".

⁵³ CRC/C/ITA/CO/5-6. A bizottság megállapította, hogy az Olaszország által a bevándorlás területén elfogadott intézkedések, amelyek a kísérő nélküli és kísérő nélküli külföldi kiskorúak védelmének romlásához vezettek, akiket gyakran nem megfelelő létesítményekben és hatékony állami beavatkozás nélkül helyeztek el a családgyejesítés megkönnyítése és az illegális helyzetből a szabályos *státuszba* való átmenet megkönnyítése érdekében, ellentétesek az Egyezményel.

⁵⁴ CCPR/C/ITA/CO/6, 2017. május 1.

⁵⁵ 5797/17. sz. fellebbezés: az ügy egy gambiai állampolgárra vonatkozott, aki 2016-ban hajóval

érkezett Szicíliaba, és eredetileg egy kísérő nélküli külföldi kiskorúak számára fenntartott központban fogadták. Azonban az ún,

megsértette a 8. cikket, amely garantálja a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot, a 3. cikket, amely tiltja az embertelen vagy megalázó bánásmódot, valamint a 13. cikket, amely garantálja a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot. A Bíróság hangsúlyozta a kiskorúak életkorának megállapításának fontosságát a migrációval összefüggésben, megjegyezve az államok azon pozitív kötelezettségét, hogy minden szükséges intézkedést meg kell tenniük a gyermek védelme érdekében. Az államokra (jelen esetben Olaszországra) háruló pozitív kötelezettség az életkor megállapítására irányuló gyors eljárások elfogadását is magában foglalja, és mindenestre a kezdeti szakaszban, a mentés előtt az a fontos, hogy dokumentumok hiányában a gyermek nyilatkozatát figyelembe vegyék, ha az nem tűnik megalapozatlannak vagy ésszerűtlennek.⁵⁶.

Összefoglalva, a rendkívül kiszolgáltatott személyek jelenléte a fedélzeten megköveteli a nemzeti hatóságoktól, hogy különös gondossággal járjanak el, a gyermek mindenképp felett álló érdeke elvének azonnali alkalmazásával, figyelembe véve a megalázó bánásmód tilalmát, amely alkalmas arra, hogy az áldozatokban kiváltsa - amint azt **az EJEB a 2019. február 28-i Khan kontra Franciaország ügyben hozott ítéletében** tisztázta.⁵⁷, a kísérő nélküli külföldi kiskorúakra vonatkozóan - a félelem, a szorongás, az alsóbbrendűség, valamint a csüggedés és a megaláztatás érzését. A kísérő nélküli külföldi kiskorúak esetleges jelenléte esetén, amennyiben a nemzeti hatóságok tudnak vagy tudniuk kellett volna az ilyen kiskorúak vagy feltételezett kiskorúak fedélzeten való jelenlétéről, hatékony védelmi eszközökkel kell beavatkozniuk, figyelembe véve a kiskorúak különleges szükségleteit és a rendkívüli kiszolgáltatottság helyzetét, amely túlsúlyban van az esetleges szabálytalanság helyzetével szemben.

Ezen túlmenően a személyes szabadságot korlátozó bármely intézkedés - amint azt az **EJEB a 2011. április 5-i Rahimi kontra Görögország ügyben hozott ítélet** óta egyértelművé tette⁵⁸ egy olyan kísérő nélküli külföldi gyermekkel kapcsolatban, aki Lesbosz szigetéről illegális beutazással érkezett Görögországba - "elkerülhetetlenül jár szenvedéssel és megaláztatással", és ha az államoknak joguk van a területükre történő beutazás ellenőrzésére, akkor ezt a hagyományos szabályoknak megfelelően kötelesek megtenni, és intézkedéseket kell elfogadniuk az embertelen vagy megalázó bánásmód megelőzésére, különös tekintettel a kiskorúakra.

Ezért egyértelmű, hogy a nemzeti hatóságok által hozott intézkedések, amelyek egy konkrét esetre vonatkozóan vagy általánosságban elrendelik a kikötők lezárását és a hajók belépésének megtiltását, összeegyeztethetetlenek, **miközben nem végzik el a kiskorúak jelenlétének és a partraszálláshoz vezető különleges helyzetüknek a megállapítására irányuló elengedhetetlenül szükséges vizsgálatot.**

három hónap elteltével átszállították egy felnőtt befogadóközpontba. A fiú egészségügyi kártyát kapott születési dátummal, amely kiskorúságát jelezte; az orvosi vizsgálatot követően felnőttnek nyilvánították.

⁵⁶ A szóban forgó ügy a gyermek felnőttgondozó központban történő elhelyezésére vonatkozott.

⁵⁷ 12267/16. sz. fellebbezés.

⁵⁸ 8687/08. sz. fellebbezés.

azonnal. Az ilyen intézkedések elfogadása tehát nem képez jogalapot a belépés megakadályozására azon az alapon, hogy azok ellentétesek a nemzetközi kötelezettségekkel.

Emlékeztetni kell arra is, hogy a külföldi kiskorúak védelme a migrációval összefüggésben, valamint az e legkiszolgáltatottabb kategória javát szolgáló védelem széles körben tükröződik.⁵⁹ az európai uniós jogban is, általában az **Európai Unió Alapjogi Chartájának 24. cikkében.**⁶⁰ és különösen a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló **2005/85/EK irányelvben.** Tekintettel arra, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke alapvető kritérium a tagállamok számára, a 17. cikkben számos garanciát határoztak meg a kísértől nélküli külföldi kiskorúak védelmére, meghatározva, hogy mind az ilyen kiskorúak, mind a kiskorúakat fogva tartó családok *"csak más megoldás hiányában"* és a lehető legrövidebb ideig tarthatók fogva, amint azt a nemzetközi védelmet élvező személyek elismeréséről, a menekültek vagy a kiegészítő védelemre jogosultak egységes *jogállásáról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU minősítési irányelv* is elismeri.

Hasonló garanciákat ismer el a **2008. december 16-i 2008/115/EK visszatérési irányelv** (a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatos közös normákról és eljárásokról szóló, **2008. december 16-i 2008/115/EK** irányelv, amely a kiskorúak tekintetében a visszaküldés vagy kiutasítás tilalmának bevezetését eredményezte).⁶¹), a **2013/32 irányelvben** (az eljárási irányelv - a nemzetközi védelmi jogállás megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról, amely előírja, hogy a kiskorút gyám képviselje és segítse, valamint tájékoztassa jogairól) és a **2013/33 irányelvben** (a befogadási irányelv - a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó előírásokról, amelynek 23. és 24. cikke a kiskorúakra vonatkozik).

§ 14. A tengeri mentés és az emberi jogok védelme a tanácskozásokon és a nemzetközi testületekben

⁵⁹ Ebben az értelemben az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 2019. december 11-i ajánlása (CM/Rec(2019)11); a 2011. április 15-i 1810 (2011) számú állásfoglalás "Kísértől nélküli külföldi kiskorúak Európában: az érkezés, a tartózkodás és a visszatérés kérdései" és az állásfoglalás Az Országgyűlés 2022. június 22-i 2449 (2022) számú rendelete a kísértől nélküli és elkülönített külföldi kiskorúak és a menekült kiskorúak védelméről és védelméről.

⁶⁰ "A gyermekeknek joguk van a jólétükhöz szükséges védelemhez és gondoskodáshoz", és "a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsődlegesnek tekinteni".

⁶¹ A tilalmat a bevándorlásról szóló egységes szerkezetbe foglalt szöveg 19. cikkének (2) bekezdése is kodifikálja.

Hangsúlyozták a nemzetközi jog szabályainak fontosságát és alkotmányba iktatását az államokra rótt mentési kötelezettséggel kapcsolatban, valamint az ebből következően a tengeren veszélyes helyzetbe került személyek védelmében történő beavatkozás szükségességét, különösen, ha azok kiszolgáltatottak, és ebből következően a menekültjog és az emberi jogok védelmének nemzetközi elvei jelentőségét.

Összefoglalva, az emberi jogoknak a tengeri mentés területén való érvényesülése az állami kötelezettségek kiterjesztéséhez vezetett, tekintettel bizonyos jogok egyetemességére, mint például az élethez való jog, valamint a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód tilalma, amelyek *erga omnes* hatályúak, ami irrelevánssá teszi a következőket e kötelezettségek alkalmazása szempontjából, hogy egy tevékenységet a SAR-on belül vagy a bevándorlási ellenőrzés keretében végzett művelet során minősítettek-e, mivel az emberi jogokat minden személy számára és minden szakaszban garantálni kell, a mentéstől a biztonságos helyen történő partra szállásig.

Ezen okok miatt a nemzetközi szervezetek és bíróságok többször is beavatkoztak a témában, és helyénvalónak tűnik röviden áttekinteni a legfontosabb döntéseket, amelyek megerősítették a jelen esetben alkalmazandó szabályokat és elveket.

Amint azt a **Nemzetközi Bíróság** a megszállt palesztin területeken a fal építésének jogi következményeiről szóló 2004. július 9-i véleményében meghatározta, a nemzetközi jog által elismert emberi jogi szabályok még fegyveres konfliktus esetén is alkalmazandók.⁶²

A Nemzetközi Tengerjogi Törvényszék az *M/V Saiga No. 2, Saint Vincent és Grenadine kontra Guinea* ügyben 1997. december 4-én hozott ítéletében egyértelművé tette, hogy az emberiességi megfontolásokat a tengerjog területén is alkalmazni kell, csakúgy, mint a nemzetközi jog más területein, az M/V Louisa (Saint Vincent és Grenadine kontra Spanyolország) ügyben 2013. május 28-án hozott ítéletében pedig egyértelművé tette, hogy az államoknak a tengeren is teljesíteniük kell nemzetközi kötelezettségeiket, különösen az emberi jogok területén.

Ezen túlmenően a tengeren bekövetkező emberáldozatok veszélye olyan súlyos fenyegetésnek minősül a nemzetközi békére és biztonságra nézve, hogy az **Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa** a 2015. október 9-én elfogadott 2240. számú határozatában, figyelembe véve a Földközi-tengeren történt tragédiákat és emlékeztetve a

⁶² Lásd a vélemény 106. pontját, amely elérhető a <https://icj-cij.org> honlapon.

az államok azon kötelezettségét, hogy segítséget nyújtsanak a migránsoknak és az emberkereskedelem áldozatainak, megjegyezte, hogy azáltal, hogy bármely állami hajó számára engedélyezi a Líbia előtti nemzetközi vizeken közlekedő hajók ellenőrzését, valamint a Palermói Egyezmény jegyzőkönyvének alkalmazásával, minden migránssal emberségesen és méltósággal kell bánni, és jogait teljes mértékben tiszteletben kell tartani annak érdekében, hogy az államok hatékonyan teljesíthessék az emberi jogok és a menekültek jogainak tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségüket.

Hasonlóképpen, az **Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése** a 2018. június 27-i 2229. számú állásfoglalásában (*"Az Európa Tanács nemzetközi kötelezettségei: a tagállamok a tengeri élet védelmére"*⁶³), a 2018. június 26-i jelentését követően, arra kérte az államokat, hogy az emberi jogok hatékony érvényesülése érdekében engedjék be a kikötőkbe a kereskedelmi és nem kormányzati hajókat, és nyújtsanak segítséget e hajóknak a mentési műveletekhez.

Az EJEB joggyakorlata több alkalommal döntött úgy, hogy tisztázza, mely államokra hárulnak az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségek, aminek következtében jogsértés esetén ez nemzetközi állami felelősséghez és a hazai jogsértések elkövetéséhez vezet.

Kezdetben a Bíróság a joghatóság tisztán területi fogalmát követte, később pedig - éppen a migránsok és menedékkérők ügyei tekintetében - kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a funkcionális vagy személyes joghatóság fogalmának megerősítésével, és az ebből következően az államok azon kötelezettségével, hogy a jogokat a saját területükön vagy parti tengerükön kívüli területeken is biztosítsák.

A oldalon. több alkalommal a Bíróság a megállapította a a jogsértés az Egyezmény több rendelkezése, így a 2. cikk (az élethez való jog), a 3. cikk (a kínzás, valamint az embertelen és megalázó bánásmód tilalma) és az 5. cikk (mindenkinek joga ahhoz, hogy szabadságától önkényesen ne fosszák meg, kivéve a törvényben meghatározott esetekben és az egyes szerződő államok joga által előírt eljárási és anyagi garanciák betartása nélkül), valamint a 4. jegyzőkönyv 4. cikke (a kollektív kiutasítások tilalma) tekintetében. Hivatkozás történik számos olyan ítéletre, amelyekben a Bíróság az Egyezmény alkalmazási körét éppen a tengeri térségre vonatkozóan kiterjesztette, elismerve az Egyezmény extraterritoriális alkalmazását, és meghatározva, hogy a részes állam joghatósága kiterjedhet a hatóságok aktusaira is.

⁶³ 14586. Lásd még a 2012. április 24-i 1872. számú állásfoglalást "*A Földközi-tengeren elvesztett életek: ki a felelős*", a 2014. június 24-i 1999. számú állásfoglalást "*A "halálra hagyott hajó": intézkedések és reakciók*" és

2000. sz., 2014. június 24. "A vegyes migrációs áramlások nagyarányú érkezése az olasz partokhoz".

a területükön kívüli hatásokat kiváltó nemzeti jogszabályok, a hagyományos jogok hatékonyságának biztosítása érdekében⁶⁴.

A Women on Waves és társai kontra Portugália ügyben 2009. február 3-án hozott ítéletében a Bíróság kimondta, hogy a parti tengerre való belépést megtagadó állam felelős az európai egyezmény megsértéséért, mivel azt a parti államhoz tartozó tengeri területen kívül is alkalmazandónak tekinti (ez volt a holland lobogó alatt közlekedő hajóra kirótt belépési tilalom esete, amely nem támadó tevékenység végzése céljából akart belépni a portugál parti tengerre, amelyet azonban a portugál hatóságok annak minősítettek). Az ítéletben megállapítást nyert, hogy az Egyezményt Portugália nem olyan területen sértette meg, amely felett az állam joghatóságot gyakorolt, hanem olyan hajókkal kapcsolatban, amelyek a parti tengerhez közel, de nem azon belül tartózkodtak. A Bíróság megállapította, hogy a felperesek jogaiba történt beavatkozás, mivel a hajók portugál felségvizekre való belépésének tilalma megakadályozta őket abban, hogy gyakorolják a véleménynyilvánítás szabadságához, valamint a gyülekezési és egyesülési szabadsághoz való jogukat.⁶⁵

A 2001. január 11-i Xhavera és társai kontra Olaszország és Albánia ügyben hozott, a Kater I Rodes hajó elsüllyedésére vonatkozó határozatban is.⁶⁶ nemzetközi vizeken az Otrantói-csatorna partjainál történt elsüllyedése kapcsán a Bíróság kimondta, hogy ha egy állam határellenőrzést végez, és jogosult eldönteni, hogy egy személy partra szállhat-e a területén, akkor kötelessége az Egyezmény alkalmazására, még akkor is, ha határellenőrzési tevékenységet végez.

Végezetül, a joghatóság fogalmának a hagyományos jogok - különösen a tengeren történő - alkalmazása szempontjából történő kiszélesítése fontosságának megértéséhez központi jelentőségű a fent említett *Hirsi és társai kontra Olaszország ítélet*, amelyben a nagytanács egyértelműen megállapította, hogy *"a tengeri kontextus sajátosságai nem vezethetnek a jogellenesség olyan területének szankcionálásához, amelyen belül az egyének nem tartoznak semmilyen olyan jogi rendszer hatálya alá, amely biztosítaná számukra az Egyezményben előírt jogok és garanciák gyakorlását, és amelyet az államok vállaltak, hogy elismerik a tengeren tartózkodó személyeknek"*.

⁶⁴ Lásd többek között a fent idézett *Hirsi-ítélet* mellett a 2011. július 7-i *Al-Skeini és mások kontra Egyesült Királyság*, 55721/01. sz. kérelem, 131. pont.

⁶⁵ 31276/05. sz. fellebbezés.

⁶⁶ 39473/98. sz. fellebbezés, 2001. január 11-i határozat.

joghatóságuk alá tartoznak" (178. bekezdés)⁶⁷. A Bíróság⁶⁸ megállapította, hogy a jelen ügy *"pontosan Olaszország joghatóságának extraterritoriális gyakorlása, amely alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze az állam Egyezmény szerinti felelősségét"* (78. pont), és hogy Olaszország *"nem kerülheti ki az Egyezmény szerinti joghatóságát azzal, hogy a vitatott tényállást nyílt tengeri mentési műveletként határozza meg"* (79. pont), ezért az olasz kormány azon érvelését, hogy a felperesek felett az események idején gyakorolt csökkentett szintű ellenőrzés kizárta Olaszország joghatóságát, el kellett utasítani.

A Bíróság először alkalmazta az 1. cikket olyan esetre, amikor a migránsokat egy harmadik államnak adták át, amely ezt követően kiutasításokat hajtott végre, és a joghatóság szempontjából súlyt adott annak a körülménynek, hogy az állam *"tudott vagy tudnia kellett volna"* a migránsok Líbiának történő átadásának következményeiről az emberi jogok megsértése szempontjából, mivel *"a külföldiek kiutasítása, amelyet valamely állam hatóságai által a nyílt tengeren történő elfogás keretében és közhatalom gyakorlása során hajtanak végre, és amelynek eredményeként a migránsok nem érhetik el az állam határait, vagy akár egy másik államba való visszatoloncolásuk is megtörténhet, az Egyezmény 1. cikke értelmében vett joghatóság gyakorlásának minősül, amely a szóban forgó állam felelősségét a 4. jegyzőkönyv 4. cikkének szintjén vonja maga után. 4. Jegyzőkönyv 4. jegyzőkönyvében foglaltaknak megfelelően"* (180. pont). Ezért a Bíróság megállapította, hogy Olaszország megsértette az Egyezmény kínzást és embertelen vagy megalázó bánásmódot tiltó 3. cikkét, valamint a külföldiek kollektív kiutasításának tilalmát megállapító 4. jegyzőkönyv 4. cikkét, megállapítva, hogy *"tekintettel a biztosított jog abszolút voltára, nem kizárt, hogy a 3. cikk a közfeladathoz nem kapcsolódó személyek vagy személyek csoportjai által jelentett veszély esetén is alkalmazandó. Ezen túlmenően szükséges annak bizonyítása, hogy a veszély valóban fennáll, és hogy a célállam hatóságai nem képesek megfelelő védelemmel orvosolni azt (H.L.R. kontra Franciaország, idézett ítélet, 40. §)".*

⁶⁷ Lásd még a 2014. október 21-i *Sharifi és társai kontra Olaszország és Görögország*, 16643/09. sz. kérelem: Olaszországot elítélték a Görögországgal szemben 2008 és 2009 között végrehajtott, a Patraszól érkező hajókon Bari, Ancona és Velence kikötőibe érkező egyes eritreei, afgán állampolgárokat érintő visszaküldési intézkedések miatt, a kollektív kiutasítás tilalmának, a visszaküldés tilalmának és az utóbbi jog tekintetében a hatékony belföldi jogorvoslathoz való jog megsértése miatt. Figyelembe kell venni az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkét, amely tiltja a kiutasítást vagy kitoloncolást olyan országokba, ahol fennáll az embertelen vagy megalázó bánásmód veszélye.

⁶⁸ 3394/03. számú intézkedés. Ebben az ügyben az események a Winner fedélzetén történtek, amely egy harmadik állam lobogója alatt közlekedő hajó volt, de amelynek legénysége francia katonai személyzet ellenőrzése alá tartozott. Az adott körülmények között a Bíróság megvizsgálta a francia ügynökök által végrehajtott cselekmények jellegét és mértékét annak megállapítása érdekében, hogy Franciaország legalábbis *de facto* folyamatos és megszakítás nélküli ellenőrzést gyakorolt-e a Winner és legénysége felett. Hivatkozni kell a 2019. évi ajánlásra is *"Megmentett életek. Rights Protected"* címmel az Európa Tanács emberi jogi biztosa, aki megjegyezte, hogy a menekültek és migránsok emberi jogainak védelmének elsőbbséget kell élveznie a különböző

jogrendszerek, gyakorlatok és vonatkozó politikák kölcsönhatásaiból eredő esetleges dilemmákkal és bizonytalanságokkal szemben.

Annak megállapítása érdekében, hogy egy állam joghatósággal rendelkezik-e az Egyezmény alkalmazása céljából, a Bíróság kimondta, hogy a személyes és funkcionális kapcsolatra (120. pont), valamint bizonyos különleges körülményekre kell hivatkozni, amelyek az évek során egyre gyakoribbá váltak, nevezetesen a szerződő államoknak a területükön kívül végrehajtott vagy ott hatásokat kiváltó cselekményeinek hatásaira, amennyiben egy állam cselekménye vagy mulasztása hatással van egy személy hagyományos jogaira.⁶⁹ A Bíróság különösen azt ismerte el, hogy ha egy állam a területén kívül gyakorol hatalmat és ellenőrzést egyének felett, vagy ha az állam közhatalmat gyakorol vagy gyakorol, akkor az Egyezmény alapján személyes vagy funkcionális joghatósága alapján felelősségre kell vonni.⁷⁰

Nem arról van tehát szó, hogy az államok nemzetközi felelősségét az emberi jogok megsértésének minden egyes esetére kiterjeszzenék a világon bárhol, hanem csak akkor, ha az államnak egyértelmű ellenőrzési jogköre van, amely lehetőséget és kötelezettséget biztosít arra, hogy az egyezmény megsértésének megakadályozása érdekében funkcionális intézkedéseket tegyen.⁷¹ Ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy az államnak jogában állna szabályokat és feltételeket megállapítani a külföldieknek a területére való belépésére, valamint a tartózkodásra és kiutasításra vonatkozóan.⁷² Hanem annak biztosítása, hogy az állam gyakorolja ezt a jogot, amely nem abszolút, a nemzetközi jogból eredő különböző korlátok által meghatározott kereteken belül.

A joghatóság fogalmának kiszélesítése érdekében emlékeztetni kell az **ENSZ Emberi Jogi Bizottságának** gyakorlatára is.⁷³ Különös tekintettel Olaszországra, amelyet az említett bizottság "elítelt" az *A.S., D.I., O.I. és G.D. kontra Olaszország* (a "lampedusai mészárlás" néven ismert) ügyben benyújtott fellebbezésében, amely elismerte az Egyezségokmány extraterritoriális alkalmazását.⁷⁴ Az olasz védelem ebben az esetben pontosan arra a körülményre összpontosított, hogy az eset az olasz felségvizeken és az olasz SAR-zónán kívül történt, és ezért az olasz joghatóságot nem lehetett az Egyezmény 2. cikke alapján figyelembe venni.

⁶⁹ Lásd a *Pad és mások kontra Törökország*, 60167/00. sz. kérelemről szóló határozatot.

⁷⁰ Lásd többek között az *Ilascu és társai kontra Moldova és Oroszország* ügyben 2004. július 8-án hozott 48787/99. sz. ítéletet.

⁷¹ Az emberi jogok extraterritoriális alkalmazásáról lásd az *Al-Skeini és társai kontra Egyesült Királyság ügyben* 2011. július 7-én hozott ítéletet (55721. sz. ügy), 136. pont. Az 1. cikk értelmében vett joghatóság fogalmának megszorító értelmezéséhez lásd a *Bankovic és társai kontra Belgium és 16 társa* ügyben 2001. december 12-én hozott 52207. sz. határozatot, amelyben a Bíróság helyett az 1. cikk értelmében vett joghatóság fogalmának területi értelmezését erősíti meg.

⁷² Számos esetben a kitoloncolás megállítására érdekében a kitoloncolási végzéssel sújtott személyek ideiglenes intézkedéseket kértek a szabályzat 39. szabálya alapján.

⁷³ Lásd még az ENSZ Kínzás Elleni Bizottságának a *Marine I.* ügyben tett nyilatkozatait, amelyben Spanyolország joghatóságát megerősítették egy tengeren tartózkodó migránsok mentési művelete során, miközben néhány migránst Mauritániában tartottak fogva, mivel a spanyol hatóságok

ellenőrzése alatt álltak: CAT/C/41/D/323/2007. A mentési műveletet Szenegál SAR-övezetében kezdeményezték. A fellebbezést elfogadhatatlannak nyilvánították.
⁷⁴ CCPR/C130/D/3042/2017.

Egyezmény és a kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke. Ezenkívül Málta - az olasz kormány érvelése szerint - egyértelműen kötelezettséget vállalt a mentési műveletek koordinálására. Ezeket az érveket a bizottság elutasította, és a nemzetközi jogból eredő kötelezettségeinek megfelelően megállapította, hogy az olasz hatóságok tényleges ellenőrzése miatt, akik folyamatos kapcsolatban álltak a vészhelyzetben lévő hajóval, az olasz joghatóság fennáll, ami a jelen esetben is nyilvánvaló, az Open Arms által az olasz hatóságoknak küldött folyamatos e-mailek és üzenetek miatt.

Amint azt a bizottság a 2018. október 30-án elfogadott, az Egyezségokmányának az élethez való jogot garantáló 6. cikkéről szóló 36. számú általános megjegyzésében tisztázta, az államokat terheli az a kötelezettség, hogy biztosítsák ezt a jogot a területén kívül tartózkodó, de az állam tényleges ellenőrzése alatt álló személyek tekintetében is, és a tengeri mentésre vonatkozó kötelezettségekkel összhangban a tengeren *bajba jutott* személyek tekintetében is garantálni kell. Az EGSZB megjegyzi, hogy Málta beleegyezett a SAR-művelet koordinálásába, de az olasz hatóságok még Málta beavatkozása után is részt vettek a mentési műveletben, többek között azért is, mert egy olasz hajó közel volt a *bajba jutott* hajóhoz. Az EGSZB semmiképpen sem zárja ki az olasz felelősséget, még akkor sem, ha a SOLAS és a SAR-egyezmény alapján is rekonstruálja az állam kötelezettségeit, pusztán azért, mert a *bajba jutott* hajó a máltai SAR-zónában volt, és Málta vállalta a koordinációt, mivel az EGSZB fontosnak tartja az Olaszországgal való kapcsolatra utaló ténybeli elemeket, mint például az olasz M.R.C.-vel való kezdeti kommunikációt és egy olasz hajó (ITS Libra) beavatkozási lehetőségét a *bajba jutott* hajón.⁷⁵..

Összefoglalva, ha egy állam elmulasztja a migránsok megmentéséhez szükséges intézkedések megtételét, nagy a kockázata annak, hogy nemzetközi felelősségre vonják és nemzetközi bíróságok elítélik, például az Európai Egyezmény 5. cikkének (a személyes szabadsághoz való jog) és a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya 9. cikkének megsértése miatt, amelyek a személyes szabadságot korlátozó intézkedések kiszámíthatóságát és önkényességmentességét követelik meg (az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának (UNHCR) a menedékkérő személyek fogva tartására vonatkozó kritériumokról és normákról szóló iránymutatásai szerint).⁷⁶ és annak önkényességmentessége (az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának (UNHCR) a menedékkérők fogva tartására vonatkozó kritériumokról és *normákról* szóló iránymutatásai szerint).

A szabadságtól való megfosztás tilalmához való jog tekintetében

⁷⁵ A bizottság azt is bírálta, hogy Olaszország nem vizsgálta ki és nem büntette meg megfelelően azokat, akik megsértették a Paktum 6. cikkét. Ezen túlmenően Olaszország nem adott egyértelmű magyarázatot arra, hogy miért késlekedett a beavatkozással, mielőtt Máltát értesítették volna az

incidensről. Az olasz hajót, amely mindössze egy órányira volt a halászhajótól, az olasz hatóságok késve figyelmeztették, és nem világos, hogy egyáltalán adtak-e elfordulási parancsot.

⁷⁶ Lásd még a 2014. december 16-i 35. általános megjegyzést, CCPR/C/GC /35.

az Emberi Jogok Európai Egyezménye 5. cikke alapján a **Nagytanácsnak a *Khlaifia és társai kontra Olaszország* ügyben 2016. december 15-én hozott ítéletére** hivatkozik.⁷⁷ A személyes szabadsághoz való jog megerősítése során az 5. cikk megenged bizonyos korlátozásokat, de csak akkor, ha azokat olyan egyértelmű (és a nemzetközi joggal nem ellentétes) nemzeti szabály írja elő, amely képes biztosítani, hogy az egyén előre láthassa, milyen magatartás vezethet a személyes szabadságot korlátozó intézkedések alkalmazásához, amelyek önmagukban olyan mértékű szenvedést és megaláztatást eredményeznek, amely az embertelen vagy megalázó bánásmód (3. cikk) és az emberi méltóság tiszteletben tartásának elmulasztásának kockázatához is vezethet. A *Khlaifia-ítéletben* a nagytanács megállapította, hogy a külvilággal való kommunikáció lehetetlensége és a rendőrség folyamatos felügyelete - ebben az esetben egy befogadóközpontban - azt jelenti, hogy a végrehajtás hatásait, időtartamát és módját figyelembe véve a személyes szabadságtól való megfosztásról van szó, és nem csupán a mozgásszabadság korlátozásáról. A Bíróság világossá tette, hogy az államok a bevándorlási ellenőrzési tervek keretében korlátozhatják a külföldiek szabadságát, de minden korlátozásnak kellő jogalapra kell támaszkodnia ahhoz, hogy elkerülhető legyen a személyi szabadság önkényes elvonása. Továbbá, a belföldön az érintett személyekre vonatkozóan a hajó fedélzetén történő fogva tartással kapcsolatos intézkedés vagy az intézkedés biztonsági okokkal való indokolása nem releváns, mivel még a címzett érdekében hozott intézkedések is minősíthetők a személyes szabadságtól való megfosztásnak. Ezen túlmenően az Európai Bíróság - éppen a személyes szabadsághoz való jognak mint bármely más jog gyakorlásának egyik elemének fontosságára tekintettel - úgy ítélte meg, hogy az 5. cikk (1) bekezdését még a személyes szabadság nagyon rövid ideig tartó (egyes esetekben akár órákból és nem napokból álló) elvonásokra is alkalmazni kell.⁷⁸

Azokra a helyzetekre vonatkozóan, amikor a migránsokat egy bizonyos területen vagy hajón tartják fogva, amely felett az államnak ellenőrzési jogköre van azáltal, hogy engedélyezheti a partra szállást, a Bíróság több alkalommal megállapította, hogy még ezekben az esetekben is előfordulhat az 5. cikk megsértése a személyes szabadság korlátozásával kapcsolatban, mivel a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban lévő jogalap nélküli, bizonyos helyeken történő fogva tartás a személyes szabadságtól való megfosztást vonja maga után. Az 5. cikk (1) bekezdésének *f)* pontja lehetővé teszi az államok számára, hogy a szabadság korlátozásával beavatkozzanak

⁷⁷ 16483/12. sz. fellebbezés. A fellebbezést néhány tunéziai állampolgár nyújtotta be, akiket 2011 szeptemberében Lampedusán partra szálltak, majd a mentő- és első befogadóközpontba szállítottak, ahol a higiéniai körülmények és a túlszűfoaltság miatt aggasztó volt a helyzet, majd Palermo kikötőjében két hajó fedélzetére szállították őket, és 4 nap után visszatoloncolták őket Tunéziába.

⁷⁸ Így a *Zelcs kontra Lettország* ügyben 2020. február 20-án hozott ítélet (65367/16. sz. kérelem, 36. pont). A Bíróság megjegyezte, hogy a közigazgatási őrizet rövid időtartama ellenére ez szabadságelvonásra utal; lásd még *M.A. v. Ciprus*, [41872/10](#). sz. ügy, 190. pont.

a személyzetnek a területükre való szabálytalan bejutás megakadályozása érdekében, de feltéve, hogy az ilyen beavatkozás nem önkényes, és nem lépi túl az ésszerűen szükséges mértéket.

A hagyományos normáknak való megfelelés tehát azt jelenti, hogy a kikötőbe való belépést tiltó közigazgatási intézkedés elfogadása önmagában ellentétes a törvény fenntartására vonatkozó alkotmányos normákkal (az Alkotmány 13. cikke), amennyiben az a személyes szabadság korlátozásával jár - még az alkalmi és ideiglenes fogva tartás esetén is - a nemzetközi kötelezettségekkel és így az Alkotmány 117. cikkével.

§ II. RÉSZ)

A TÉNYEK REKONSTRUÁLÁSA

A vitatott magatartás értékeléséhez szükséges továbbá, hogy időrendi sorrendben rekonstruáljuk azokat az eseményeket, amelyek alapján az agrigentói ügyészség végül büntetőeljárást indított a vádlott ellen, amelyet később *miniszteri bűncselekmények* miatt Palermóba továbbítottak; olyan eseményeket, amelyeket az okirati bizonyítékok és az előzetes meghallgatás alapján szolgálai módon megállapítottak, és amelyek megtörténtét lényegében maga a védelem sem kérdőjelezte meg.

§ 1 augusztus 2019

2019. augusztus 1-jén a spanyol zászló alatt közlekedő Open Arms hajó az Oscar CAMPS által alapított "Pro-Activa Open Arms" civil szervezet szolgálatában első mentési tevékenységet végzett.

Különösen az a hajó, amely akkoriban 19 fő szállítására volt engedélyezve - és amely július 29-én már elindult a szirakúzi kikötőből a "65. küldetés" során -, az Alarm Phone-tól (egy másik, az afrikai kontinensen működő nem kormányzati szervezettől) e-mailben kapott információk alapján.⁷⁹ elindult, hogy megkeressen egy körülbelül 50 embert szállító hajót, amely a kapott információk szerint veszélyes helyzetben volt.

Ennek során végül a líbiai SAR felelősségi területén végrehajtotta a különböző nemzetiségű 55 ember (39 férfi, 14 nő és 2 gyermek) első mentési műveletét, akik egy *bajba* jutott fahajó fedélzetén tartózkodtak.⁸⁰

Az Open Arms parancsnoka, Marc Reis CREUS azonnal e-mailben tájékoztatta a líbiai kormányhatóságokat, valamint az olasz és a máltai koordinációs központot (RCC) az eseményről.⁸¹

⁷⁹ Vö. Marie Jacobs (Alarmphone) által a wtm-alarm-phone01@antira.info címről küldött e-mail, amely mind a líbiai hatóságoknak, mind az Open Arms-nak jelentette a vészhelyzetben lévő hajóról érkezett segélyhívást, amelynek pontos helyét megadták, és amelynek fedélzetén körülbelül 50 ember tartózkodott, köztük nők és két gyermek, valamint megjegyezték, hogy "*a hajó vizet vesz fel és a motor lassú*", és hogy a fedélzeten tartózkodók "*sürgősen segítséget kérnek*".

⁸⁰ Lásd a 2022. április 8-i meghallgatáson Marc Reis CREUS, az Open Arms parancsnokának vallomását, 75. és azt követő oldalak; Anabel MONTES, az Open Arms misszióvezetőjének vallomását a 2022. május 13-i meghallgatáson.

⁸¹ Lásd az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott dokumentumokat, C.A. LIARDO tanúvallomását a 2021. december 17-i tárgyaláson, CREUS tanúvallomását a 2022. április 8-i tárgyaláson, MONTES tanúvallomását a 2022. május 13-i tárgyaláson.

*

A meghallgatás során az is kiderült, hogy az Open Arms által 2019. augusztus 1-jén végrehajtott mentési műveleteket *véletlenül* lefilmezte a haditengerészet víz alatti egysége, a "Venuti tengeralattjáró", amely a "Mare Sicuro" művelet keretében megfigyelési tevékenységet folytatott, és a megszerzett hang-, video- és fényképanyag lehetővé tette annak a veszélyhelyzetnek a mélyreható vizsgálatát, amelyben az Open Arms által megmentett hajó volt.⁸²

Ezt a kérdést azonban később, egy külön fejezetben részletesebben tárgyaljuk.⁸³

*

Ugyanezen a 2019. augusztus 1-jén az akkori belügyminiszter, Matteo SALVINI a 11. cikk (1) bekezdésének D) pontja alapján kiadott rendeletével elrendelte az Open Arms ellen "*a nemzeti felségvizeken való belépés, átutazás és megállás tilalmát*". lgs. no. 286/98, amelyet az 53/2019. sz. törvényerejű rendelet módosított, és amelyet a 77/2019. sz. törvénnyé alakítottak át, és amelyet a védelmi miniszter, valamint az infrastrukturális és közlekedési miniszter (akkori szerepét Elisabetta TRENTA és Danilo TONINELLI töltötte be) ellenjegyzett.

Ez a bírósági tárgyaláson megszerzett határozat kifejezetten elismerte, hogy az Open Arms a migránsokat egy *veszélyhelyzetben* lévő hajó fedélzetére szállította.⁸⁴ és úgy ítélte meg, hogy a kapitány magatartása, aki "*teljes önállósággal*" hajtotta végre a beavatkozást, az UNCLOS-egyezmény 19. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében nem ártalmatlan áthaladásnak minősülhet.

A végzés szerint különösen úgy ítélték meg, hogy "*amennyiben az Open Arms hajó önkényesen Olaszország felé irányította a hajózást, a beavatkozás körülményei és általános működési módja - hasonlóan a korábbi hasonló alkalmakhoz - úgy értelmezhető, hogy a migránsok Olaszországba történő előre megszervezett és szisztematikus illegális áthelyezésére irányuló tevékenységet kívánnak végezni*", ami a "*személyek törvénytörő kirakodásának*" esete lenne.

⁸² Lásd a 2022. december 2-i meghallgatáson szerzett fénykép- és videofelvételeket, valamint OLIVA és PELLEGRINO tisztviselők 2023. március 24-i meghallgatáson tett vallomásait.

⁸³ Lásd a III. rész 1.1. alszakaszát.

⁸⁴ A 2019. augusztus 1-jei rendelet szó szerint így szól: "tudomásul vette, hogy a Nemzeti Tengeri Mentési Koordinációs Központ (MRCC Róma) által szerzett információk alapján úgy tűnik, hogy ma délután a spanyol zászló alatt közlekedő Open Arms hajó a líbiai SAR-övezetben egy bajba jutott hajó fedélzetén tartózkodó embereket - jelenleg 52 főt - szállított a fedélzetre, teljes önállósággal végrehajtva a beavatkozást".

a parti államban hatályos bevándorlási törvények", és következésképpen a fent említett 19. cikk (1) bekezdésének g) pontja értelmében nem sértő áthaladásnak minősül.

A beutazási tilalom azon a megfontoláson is alapult, hogy az Open Arms tevékenysége "a terrorista tevékenységben részt vevő vagy a közrendre és közbiztonságra veszélyes személyek nemzeti területre való belépésének kockázatához vezethetett", amely veszélyre abból a körülményből következett, hogy "az Open Arms fedélzetére felvett személyek valószínűleg személyazonosító okmányok nélküli külföldi állampolgárok, akiknek állampolgárságát nyilatkozataik alapján feltételezik".

Ami a rendelet kibocsátásának és így a három aláíró miniszter általi aláírásának valódi okait illeti, először is, az alperes a vizsgálat során, 2024. január 12-én tisztázta, hogy az Open Arms áthaladása a vonatkozó nemzetközi szabályok szerint nem minősült támadhatatlannak, mivel ilyeneknek minősült automatikusan minden olyan külföldi lobogó alatt közlekedő hajó áthaladása, amely "bevándorlókat gyűjtött" az olasz joghatóság alá nem tartozó vizeken, az olasz hatóságok koordinálása nélkül; valamint tisztázta, hogy nem kapott semmilyen konkrét jelentést arról, hogy a nem kormányzati szervezet hajóján potenciális terroristák tartózkodtak volna.

SALVINI M. vádlott - A nem olasz lobogó alatt közlekedő hajók nemzeti vizekre való belépését, amelyek nem olasz koordinációt vállaltak, és bevándorlókat vettek fel nem olasz joghatóság alá tartozó vizeken, ugyanúgy kezelték, én voltam a nemzetbiztonságért felelős, így az én hatáskörömben az illegális bevándorlással kapcsolatos ügyek voltak. Anélkül, hogy belemennék a Lampedusán partra szállók egy része által elkövetett bűncselekményekbe, amelyek nyilvánvalóan nem tartoznak ahhoz, amiről most beszélünk.

PUBBLICO MINISTERO - Tehát az a tény, hogy az Open Arms fedélzetén bevándorlók voltak, ez ok volt arra, hogy azt az áthaladást nem tartotta veszélytelennek?

IMPUTANT SALVINI M. - ... személyes utasításom alapján döntöttünk, ... (.) 2019. március 18-án kelt határozatunkban: "Abban az esetben, ha a mentési esemény a líbiai felelősség alá tartozó vizeken történt", mint például az első augusztusi Open Arms "és a mentőhajó kezdeményezésére, a római parancsnokság koordinálása nélkül hajtották végre, a nemzetközi egyezmények által diktált kritériumok nem állnak fenn a biztonságos hely Olaszországban történő kijelölésére", tehát egyáltalán nem tartottuk magunkat felelősnek a nem olasz vizeken, olasz koordináció nélkül bekövetkezett epizódokért. Ezért fogadtuk el a második biztonsági rendeletet.

ELNÖK - *De a kérdésnek más tárgya volt, nevezetesen az, hogy az áthaladás nem volt sértő, vagyis a tény miatt vagy csak azért, mert migránsokat szállított, ennek a hajónak az áthaladása sértőnek minősült.*

SALVINI M. alperes - *Igen.*

AZ ELNÖK - *Tehát egyfajta megfontolás, automatikus értékelés.*

SALVINI M. alperes - *Igen.*

PUBBLICO MINISTERO - *Voltak-e konkrét jelzései, ismétlem, a fedélzeten tartózkodó terroristákra vonatkozó tilalom idején, az általános értékeléseken kívül, amelyekre Ön is utalt spontán nyilatkozataiban, mondom, de voltak-e konkrét jelzések, nevekkal és vezetéknevekkel, lehetséges terroristákról az Open Arms fedélzetén?*

Alperes SALVINI M. - *Nem.*

Az akkori védelmi miniszter, Elisabetta TRENTA a 2022. december 2-i meghallgatáson a maga részéről kifejtette, hogy a konkrét veszélyeken kívül: *"a beutazási tilalom annak idején, amikor kigondolták, arra irányult, **hogy a nem kormányzati szervezeteket elrettentse** attól, hogy közvetlenül Olaszországba érkezzenek, azonban, mondjuk, bírságot fogalmazott meg azon szervezetek számára, amelyek a beutazási tilalom kézhezvétele után mégis úgy döntöttek, hogy belépnek a területre".* És, konkrétan az Open Arms-ra hivatkozva, azért írta alá a tiltó rendeletet, mert *"Ami engem illet, én csak a rendeletet kapom meg aláírásra, és a rendeletet a védelmi miniszter és az infrastrukturális miniszter írta alá, a hatáskör, vagyis az én esetemben a védelmi miniszter hatáskörébe tartozott annak ellenőrzése, hogy nem katonai hajóról van szó, mert ez ki volt zárva a hajók, a civil szervezetek feltartóztatásának lehetőségéből, és ez volt az én szerepem, nem volt döntéshozó szerep a döntésekkel kapcsolatban, amelyek a belügyminiszteré voltak".*

A maga részéről Danilo TONINELLI infrastrukturális és közlekedési miniszter a meghallgatása során leszögezte, hogy az alperes által javasolt és kívánt beutazási tilalom elfogadása előtt valójában nem volt semmilyen egyeztetés közte és az ellenjegyző miniszterek között, mert *"ez egy olyan időpont volt, amikor a kormány valójában már befejezte a munkát.",* amikor már nem volt semmiféle tárgyalás a miniszterek részéről, *pláne nem az alulírott részéről az akkori belügyminiszterrel, és az aláírás, a tengerre és az olasz vizekre való belépést tiltó rendelet aláírása, amely, azt hiszem, augusztus elsején történt, hozzám érkezett..., alapvetően én tettem..., amint a Rendőrséghez eljutottam a rendelet dokumentumával és aláírásával".*

§ 2 augusztus 2019

2019. augusztus 2-án kora reggel, 4:26-kor az Open Arms a máltai SAR-övezetben újabb 69 ember (köztük 16 nő, akik közül 2 terhes volt, és 2 kisgyermek) mentését hajtott végre egy *bajba jutott* csónak fedélzetén.⁸⁵

Ezzel a második beavatkozással kapcsolatban Francesco GENTICO, az Open Arms mentője, aki az ECO1 mentőhajó fedélzetén megközelítette a bajba jutott hajót, a következőket jelentette: *"egy kék színű, leeresztett csónak volt... látszott, hogy nagyon törékeny, és az emberek a csónak körül ültek, egyik lábuk bent, a másik kint volt. 69 ember volt ott, és két terhes nő, de előrehaladott terhességben, 8-9 hónapos, az egyiküknek a terhességi pocakján kívül, mondjuk, volt egy második pocakja is. Olyan volt, mintha a gyermek odabent rosszul lenne, és a feje kint volt, lehetett látni, mint egy nagyon nagy kiálló részt... aztán volt egy 7 éves kislány és egy 5 éves kisfiú. Amikor odaértünk, azt mondták, hogy a kislány elájult. Aztán volt egy személy, akinek nagyon-nagyon nagy égési sérülése volt, mondjuk a fenekén. Volt egy másik személy, és sok sebesült volt, köztük egy személy, akinek két lövés érte a bokáját"*.⁸⁶

*

Az ügy irataiból kiderült, hogy⁸⁷az Open Arms által a riasztótelefon jelentését követően végrehajtott első két mentési esemény alkalmával - az elsőt líbiai vizeken, a másodikat pedig nemzetközi vizeken, a máltai SAR-zónában - a hajó kapitánya közvetlenül tájékoztatta a líbiai hatóságokat (az első mentésre korlátozva) és a hajó lobogója szerinti Spanyolország RCC-t.⁸⁸

Ugyanezt a közleményt elküldték az I.M.R.C.-nek (*Olasz Tengeri Mentési Koordinációs Központ*) és a máltai RCC-nek, kiemelve különösen azt, hogy a második esemény a máltai SAR területen történt.

A spanyol hatóságok válaszul felkérték a CREUS parancsnokát, hogy vegye fel a kapcsolatot az RCC Máltával, amelynek vizein a második, a CREUS-nak nemrégiben megghiúsult a baleset.

⁸⁵ Vö. MONTES tanú vallomása a 2022. május 13-i meghallgatáson: *"megtudtuk, hogy ez egy csónak volt, túlsúfolt volt, így sok ember volt a fedélzetén"*; 2019.8.2-i e-mail, 00:40: *"van egy kilenc hónapos terhes nő erős fájdalokkal. A másik nő nyolc hónapos terhes, ráadásul egy baba is eszméletét veszítette néhány perccel ezelőtt. Mindannyian dehidratáltak, és orvosi felügyeletre van szükségük"*.

⁸⁶ Lásd a 2023. július 7-i tárgyalás jegyzőkönyvének 12. oldalát.

⁸⁷ Vö. az Open Arms hajónaplója és a hajó által a vizsgált ügy során kapott és küldött összes e-mail üzenet másolata, amelyeket az előzetes meghallgatáson elrendelt szakértői jelentés során olaszra fordítottak.

⁸⁸ Lásd a 2019.8.2-i 9:08-as e-mailt.

mentőakció⁸⁹.

A máltai hatóságok viszont visszautasították a felelősséget az esemény koordinálásáért, és már az elején rámutattak, hogy nem szándékoznak foglalkozni az ügyel, ahogyan egyébként a múltban más körülmények között is történt.⁹⁰.

*

2019. augusztus 2-án este a CREUS parancsnoka még ugyanazon az estén elküldte a
az I.M.R.C.-nek a fedélzeten tartózkodó 123 hajótörött személy **biztonságba** helyezéseire **vonatkozó első kérelmet**, amelyben **Lampedusa-t jelölte meg legközelebbi kikötőként**, és közölte, hogy hasonló kérelmet továbbított a máltai hatóságoknak, valamint tájékoztatta a lobogó szerinti államot.⁹¹.

§ 3-8 augusztus 2019

Az ezt követő napokban, miközben Lampedusától délnyugatra, a máltai SAR-zónában, nemzetközi vizeken tartózkodott, az Open Arms többször is megismételte a POS iránti kérelmét, kiemelve az egészségügyi feltételek fokozatos romlását:

- az RCC Máltának küldött, 2019.8.4-én 11:03 órakor kelt, iktatott e-mailben a POS felszabadítására irányuló kérelmet nyújtottak be, amelyet a máltai hatóságok 2019.8.4-én 13:35 órakor kelt e-mailben kifejezetten elutasítottak;

- 2019.8.6-i és 7.8.7-i keltezésű e-mailekkel.⁹²Az Open Arms újabb kérelmet küldött az olasz, a máltai és a spanyol koordinációs központoknak a SOP-okra vonatkozóan, kiemelve különösen azt, hogy a fedélzeten több kiskorú, köztük kísérő nélküli kiskorú tartózkodik, akikről listát is mellékelte, valamint kiemelve a migránsok súlyos pszichofizikai és egészségügyi nehézségeit, amelyek miatt nagyon nehéz a fedélzeten maradniuk;

⁸⁹ Lásd a 2019.8.2-i 13:28-as e-mailt.

⁹⁰ Lásd az RCC Malta által 2019.8.2-én 4:19-kor küldött e-mailt: "kérjük, vegye figyelembe, hogy az Open Arms hajó a máltai SRR-en kívül fogta el a migránsok hajóját. Az RCC MALTA nem volt sem illetékes hatóság, sem koordináló hatóság".

⁹¹ Lásd a 2019.8.2-i 22:50-es e-mailt: "jelenleg 123 ember van a fedélzeten, akiknek a lehető leghamarabb biztonságos helyre kell jutniuk, ezért tekintettel arra, hogy Lampedusa a legközelebbi biztonságos kikötő a mentés helyszínéhez, kérjük, hogy a jogi keretek között, amelyek között mindkét mentést végrehajtottuk, adjon nekünk egy POS-t. Már kértünk POS-t a máltai RCC-től is, és a lobogó szerinti államunkat mindenről tájékoztatták."

⁹² Ez áll a 2019.8.7-én 8:15-kor kelt, Anabel MONTES által aláírt e-mailben: "A fedélzeten kialakult helyzetről írok Önnek. Miután 5 napot töltöttünk POS nélkül, elküldtük a fedélzeten lévő kiskorúak listáját (kísérő nélküli kiskorúak és családos kiskorúak), mert, mint tudják, kiszolgáltatott helyzetben vannak, és a törvénynek meg kell őket védenie... Megértettem az MRCC Spanyolországot ebben az e-mailben, mert az idő múlik, és ez a helyzet nem tarthat sokáig a fedélzeten lévő emberek egészsége

érdekében. Ezért a nemzetközi emberi jogi törvények, azaz a jogilag védett élethez való jog koncepciója szerint arra kérjük Önt, hogy sürgősen találjon megoldást".

- Egy másik, 2019. augusztus 6-án kelt e-mailben az Open Arms a következő címre küldte el I.M.R.C. a fedélzeten tartózkodó kiskorúak listáját, sürgősen kérve a kiszállásukat.⁹³.

Az I.M.R.C. viszont haladéktalanul továbbította a fent említett közleményeket és POS-kérelmeket az illetékes olasz hatóságoknak, különösen a Belügyminisztérium kabinetjének.⁹⁴ amely azokat valós időben továbbította SALVINI miniszternek az ügy teljes időtartama alatt, amint azt maga az alperes is kijelentette a 2024. január 12-i tárgyaláson tartott kihallgatása során:

ELNÖK - *Ön tudott ezekről a POS-kérelmekről, amelyeket az Open Arms Máltára és Olaszországba stb. intézett, tudott ezekről?*

SALVINI M. alperes - *Igen, igen, állandó levelezés volt...*

Röviden, valós időben tájékoztatták.

valódi.

Alperes SALVINI M. - *Majdnem.*

Az olasz hatóságok azonban nem kaptak választ - sem engedélyezték, sem elutasították a POS-t -, ezért az Open Arms nemzetközi vizeken maradt, 24 mérföldre Lampedusa szigetétől, amelyet a CREUS parancsnoka a legközelebbi biztonságos kikötőnek tekintett.

Ugyanez a civil szervezet 2019. augusztus 8-án arról is tájékoztatott, hogy I.M.R.C., hogy a kimenekített migránsok közül 89-en kifejezték azon szándékukat, hogy menedékkérelmet nyújtanak be, és a megfelelően aláírt kérelmeket mellékletként továbbította, ismét válasz nélkül.⁹⁵

*

Szintén 2019. augusztus 8-án a Palermói Fiatakorúak Bíróságának elnöke és ugyanezen bíróság ügyésze levelet küldött a belügyminiszterhez, a védelmi miniszterhez és az infrastrukturális miniszterhez, amelyben kifejtették, hogy 2019. augusztus 7-én az Open Arms alapítvány jogi képviselője panaszt nyújtott be, amelyben jelezte, hogy a hajó huszonnyolc vészhelyzetben lévő és életveszélyes állapotban lévő kiskorúnak nyújtott tengeri mentést, akiknek a partra szállását kérték.

⁹³ Lásd a 2019. augusztus 6-án, 19:12 órakor kelt e-mailt és a csatolt excel dokumentumot, n 10. sz. mellékletet. 2021.10.23-i tárgyaláson történő iratbetekintés;

⁹⁴ Lásd az I.M.R.C.C. által az Open Armsnak küldött, 2019.8.7-én 10:26 órakor kelt e-mailt; C.A. LIARDO által a 2021.12.17-i meghallgatáson tett tanúvallomást; valamint az I.M.R.C. által 2019.8.2-től küldött összes e-mail másolatát.

⁹⁵ Lásd Anabel MONTES által aláírt, 2019. augusztus 8-án 15:46-kor kelt e-mailt és a 2022.5.13-i tárgyaláson tett vallomását: *"Többek között interjúk, mondjuk úgy, hogy interjúk sorozata volt nyolcvankilenc menedékkérővel, tehát menedékkérővel. Őket aztán elküldtük az UNHCR-hez. A fedélzeten lévő kiskorúak listáját is elküldtük... az ENSZ-nek és Olaszországnak".*

Olasz⁹⁶.

A Palermói Fiatalokorúak Bíróságának elnöke és ügyésze ezért azt kérdezte, hogy a miniszterek milyen intézkedéseket szándékoznak elfogadni a nemzetközi és nemzeti jogszabályoknak megfelelően, amelyek tiltják a kísérő nélküli külföldi kiskorúak határra való visszaszállítását vagy kitoloncolását, és ehelyett elismerik a megfelelő intézményekben való fogadáshoz, a gyám kijelöléséhez és a tartózkodási engedélyhez való jogukat.

Az alperes csak napokkal később válaszolt erre a kérésre, amint azt a későbbiekben részletesen tárgyaljuk.

Az alábbiakban részleteket közlünk a szóban forgó, 2019. augusztus 8-án kelt levélből, amelynek tárgya *"kísérő nélküli külföldi kiskorúak az Open Arms hajó fedélzetén"*:

"2019. augusztus 7-én a Fundación Proa (Pro-activa Open Arms), a bilbaói (Spanyolország) tengeri lajstromba bejegyzett Open Arms hajó tulajdonosa, ideiglenes jogi képviselője azt állította e hivatalok előtt, hogy huszonnyolc vészhelyzetben lévő és életveszélyes állapotban lévő kiskorúnak nyújtott tengeri mentést. Hozzátette, hogy az olasz hatóságok 2019. augusztus 1-jén megtiltották neki, hogy a hajó belépjen, áthaladjon vagy megálljon az olasz felségvizeken. Ezért rámutatott a fent említett kiskorúak helyzetére, akiket a nyílt tengeren, Lampedusa kikötőjétől mintegy harminc mérföldre, nemzetközi vizeken tartanak fogva, és kérte a Törvényszéket és a Palermói Kiskorúak Ügyészségét, hogy szálljanak ki olasz földre, és nevezzenek ki gyámat.

*Közvetlenül a fellebbezés benyújtását követően tájékoztatást kértek a Belügyminisztérium Közbiztonsági Főosztályától a fent említett kiskorúak helyzetéről, és így megtudták, hogy a hajó kapitánya 2019. augusztus 6-án késő este értesítést adott arról, hogy az Open Arms fedélzetén kísérő nélküli külföldi kiskorúak tartózkodnak, hogy a hajó nemzetközi vizeken, Málta SAR-zónájában tartózkodik, és **hogy az olasz hatóságok még semmilyen eljárást nem aktiváltak, kivéve három, a Nemzetközi Rádióorvosi Központ által igazolt és Málta kérésére Olaszország által végrehajtott orvosi evakuálást (Medevac).***

*Mindezek után meg kell jegyezni, hogy mint ismeretes, **az Olaszország által aláírt nemzetközi egyezmények, és mindenekelőtt a 47/17. sz. törvény 3. cikkével kiegészített 286/98. sz. törvényerejű rendelet 19. cikkének 1) pontja tiltja a kísérő nélküli külföldi kiskorúak határon történő visszautasítását vagy kiutasítását, ehelyett elismeri a kiskorúaknak a befogadáshoz való jogát.***

⁹⁶ Lásd az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott iratanyag 12. számú mellékletét;

a megfelelő létesítmények, valamint a gyám kijelölése és a tartózkodási engedély megszerzése.

Nyilvánvaló, hogy mindezen jogokat kijátsszák, mivel a fent említett kiskorúak az Open Arms hajó fedélzetén állandóan a hajó orvosa által leírt fizikai és pszichológiai kényelmetlenségek állapotában tartózkodnak, aki arról számolt be, hogy a libiai fogolytáborokban elszenvedett szörnyű erőszak következtében égési sérülésekkel, járási nehézségekkel és nagyon súlyos pszichológiai traumákkal küzdő kiskorúakról számolt be.

Valójában meg kell jegyezni, hogy a fent említett kiskorúak az olasz államhatár közelében tartózkodnak, mivel körülbelül 18 tengeri mérföldre vannak az olasz felségvizek határától, és az olasz hatóságok által 2019. augusztus 1-jén az olasz hatóságok által a hajó kapitányára, amelyre felszálltak, kiszabott tilalom miatt nem léphetnek be oda, és ezért olyan helyzetben vannak, amely valójában a határátkelőhelyen történő belépés megtagadásának felel meg.

Ezért szeretnék tudni, hogy a szóban forgó hatóságok milyen intézkedéseket kívánnak hozni a fent említett nemzetközi és olasz szabályoknak megfelelően".

§ 2019. augusztus 9-11.

2019. augusztus 9-én az Open Arms az RCC Malta koordinálásával és a máltai SAR-zónában 39 migráns harmadik mentését hajtotta végre.⁹⁷

Az Open Arms misszióvezetője, Anabel MONTES, akit a 2022. május 13-i meghallgatáson meghallgattak, arról számolt be, hogy egy fából készült, az egyik oldalára döntött csónakról van szó.⁹⁸Ezt a körülményt jelentették a máltai hatóságoknak: "észrevettük, hogy ez a hajó veszélyesen meg van dőlve, és ekkor riasztottuk Máltát a műholdas telefonon keresztül, hogy ez a hajó veszélyben van, és ekkor Málta közölte velünk, hogy ha ez a veszély fennáll, akkor beavatkozhatunk. Ugyanez a telefonbeszélgetés ezután műholdas telefonon keresztül zajlott, majd e-mailben megismételték, pontosan ugyanazzal a tartalommal, amelyben Málta közölte az Open Arms-szal, hogy beavatkozhatnak, ha ezt szükségesnek ítélik, és ezért az Open Arms fedélzetére is felszállhatnak az emberek, akik a hajóban tartózkodnak.

⁹⁷ vö. az Open Arms által 2019.8.9-én 19:23-kor az RCC Malta-nak küldött e-mailt, amelyben elismerte, hogy rádióüzenetet kapott a Navtex-től, amely egy máltai vizeken *vészhelyzetben* lévő hajót jelzett, valamint az ezt követő e-maileket az Open Arms és az RCC Malta között. Erre az eseményre utal az I.M.R.C. által 2019.8.10-én a többi illetékes olasz hatóságnak küldött üzenet is, amelyben arról számoltak be, hogy egy német telefonról kaptak hírt egy máltai vizeken *bajba* jutott hajóról, arról tájékoztatták, hogy a mentést az Open Arms hajó végezte, és hogy Málta átvette az esemény koordinálását.

⁹⁸ Lásd a 2022.5.13-i meghallgatás jegyzőkönyvének 121. oldalát.

nehézségek".

Az Open Arms mentője, Francisco GENTICO viszont így számolt be erről a harmadik beavatkozásról: *"39 ember volt, többnyire maghrebi, két szíriai és egy angolul beszélő, akivel tudtam kommunikálni. Az emberek rossz állapotban voltak, hánytak, és az egyikük állandóan a lábát mutogatta, mert azt mondta, hogy hat lövés érte. Sokan közülük ott hánytak. És egy dologra emlékszem, hogy az egyikük, aki tolmács volt, újra és újra elmondta, hogy ezek az emberek vizet ittak a tengerből, és vizet kértek, hogy adjanak vizet. A RIB-ben pedig csak a mentőknek van víz".⁹⁹*

A művelet koordinálását vállalva Málta hajlandónak mutatkozott arra, hogy hozzájáruljon a partraszálláshoz a területén, de csak az utóbbi esetben kimentett 39 hajótörött számára.¹⁰⁰

Az Open Arms parancsnoka, amint azt maga is kijelentette a 2022. április 8-i meghallgatáson, nem tartotta ezt a megoldást megvalósíthatónak, mivel a részleges partra szállás zavarokat okozott volna a három különböző SAR-esemény során kimentett migránsok különböző csoportjai között, és az ebből eredő, a hajózás biztonságát fenyegető veszély miatt, amelyért egyedül ő volt felelős.¹⁰¹

A kapitány értékelését teljes mértékben osztotta a MONTES misszió vezetője, akit a 2022.5.13-i meghallgatáson hallottunk: *"azért nem adtuk át ezt a harminckilenc embert, mert már kilenc napja ennyi ember volt a fedélzeten, attól tartottunk, hogy ha csak azokat adjuk át, akik a legutóbbi mentési művelethez kapcsolódnak, az feszült helyzetet, tehát feszültséget okozna a fedélzeten, ezért a kapitány úgy vélte, hogy biztonsági okokból helyénvaló megtagadni a harminckilenc migráns átrakodását".*

A CREUS parancsnoka ezért úgy döntött, hogy minden megmentett személyt a fedélzeten tart, miközben továbbra is tájékoztatja a spanyol hatóságokat az események alakulásáról, a máltai RCC-vel és a római IMRCC-vel együtt, akiknek az Open Arms által küldött összes e-mailt a történet kibontakozása során küldték.¹⁰²

⁹⁹ Lásd a 2023. július 7-i tárgyalás jegyzőkönyvének 16. oldalát.

¹⁰⁰ Lásd az Open Arms parancsnokától kapott e-maileket és C.A. LIARDO tanú 2021.12.17-i meghallgatáson tett vallomását;

¹⁰¹ Vö. a tanú CREUS vallomása: *"Málta megismételte, hogy nem hajlandó mindenkit befogadni, mivel a hajójuk nem tudta volna befogadni az összes migránst, a javaslatom, hogy várjanak más egységekre... ismét elutasították, hogy segítséget nyújtsanak a fedélzeten lévő összes migránsnak. Ekkor megtagadtam a 39 migráns partra szállását, hogy elkerüljem a zavargásokat.....Konkrétan, az Open Arms fedélzetén, kilenc nappal az első mentés után és több Medevacs végrehajtását követően ideges helyzetek alakultak ki a migránsok között, akik úgy érezték, hogy csak néhány ember evakuálása igazságatlan a többiekkel szemben, és attól is tartottak, hogy konfliktusok alakulnak ki a fedélzeten lévő különböző fajok között, mivel az utolsó 39 kimentett ember észak-afrikai, míg a többiek szubszaharai származásúak voltak, és ez a konfliktus már az első éjszaka óta fenyegetett".*

¹⁰² Így áll a 2019.8.10-én 6:51-kor kelt, Anabel MONTES által aláírt e-mailben: *"Ez az M7V OPEN ARMS. Tájékoztatni szeretnénk, hogy a tengerhajózási törvény 184. cikke értelmében, amely kimondja, hogy a kapitány végső döntése, hogy tesz-e vagy nem tesz valamit, hogy*

Ezen túlmenően 2019. augusztus 9-én a fogva tartott vagy szabadságuktól megfosztott személyek jogainak nemzeti garanciavállalója levelet küldött az olasz parti őrség főparancsnokának (Giovanni PETTORINO admirális), amelyben kiemelte az olasz hatóságok részéről az Open Arms által kimentett migránsok alapvető jogainak megsértéséből eredő, a nemzetközi jog, különösen az 1951-es genfi egyezmény és az EJEE által elismert felelősség lehetséges profiljait.

A Garante álláspontja szerint ugyanis annak ellenére, hogy egy spanyol lobogó alatt közlekedő hajóról volt szó, amely akkor még nemzetközi vizeken tartózkodott, az olasz joghatóság fennállásának kellett tekinteni, amit az a tény is megerősített, hogy az olasz parti őrség már beavatkozott három orvosi evakuálás végrehajtása érdekében, ami *"arra utal, hogy az olasz állam kezébe vette a befogadott személyek helyzetét"*, ami az olasz állam *"általános felelősségét"* eredményezte, mivel ez a joghatóság gyakorlásának egy formája volt.

Ugyanez a 2019. augusztus 1-jei belépési tilalom - szintén a Garante álláspontja szerint - valójában a szuverenitás és a joghatóság Olaszország általi gyakorlását jelentette, *"mind a hajó parancsnoka, mind a hajón tartózkodó személyek felett, és következésképpen mindazoknak a nemzetközi kötelezettségekből eredő jogoknak a köteleességét, amelyeket az állam maga is köteles tiszteletben tartani"*.

Az alábbiakban a levél szövege olvasható:

Főparancsnok úr,

2019.08.8-án ez a garanciahatóság levelet kapott a "Fundacion Proa" (Pro-activa Open Arms) nevű szervezettől - különösen Oscar Camps Gausachs meghatalmazott jogi képviselőjétől, annak ügyvédek keresztül -, amelyben leírja az "Open Arms" hajó helyzetét, amely 2019. augusztus 1-jén és 2-án két külön beavatkozás során 124 személyt, köztük 33 kiskorút, köztük 28 kísérő nélküli személyt mentett meg és vett fedélzetére nemzetközi vizeken, akik mindannyian a libiai Abu Kammash kikötőből indult hajókon tartózkodtak.

A levélben a nemzeti garanciavállalót arra kéri, hogy "tegyen meg minden szükséges és megfelelő, a törvény által előírt intézkedést, rendkívül sürgősen, annak ellenőrzése érdekében, hogy a leírt helyzet megszűnjön".

lehetséges biztonsági problémák a fedélzeten, hivatalosan elutasítjuk a ma este megmentett 39 ember átrakodását, mivel már 8 napja 121 másik ember van a fedélzeten, és ha ezt az átrakodást végrehajtanánk, nem tudnánk elmagyarázni a többi embernek a fedélzeten, hogy miért az utolsók mennek el először, és ez lázadást okozhat a fedélzeten. Szeretnénk elkerülni ezt a helyzetet, és fenntartani a biztonságos hajózást a fedélzeten lévő összes ember számára... A máltai SAR vizein maradhatunk, várva egy nagy kapacitású hajóra, amely mindenkit átrakodhat."

Az írószervezet tájékoztatása szerint 2019. augusztus 1-jén, az első mentést követően a hajó legénysége e-mailben értesítést kapott a belügyminiszter által a védelmi miniszterrel és az infrastrukturális és közlekedési miniszterrel egyetértésben "mostantól" kiadott, a belépés, átutazás és megállás tilalmáról "a nemzeti felségvizeken" szóló rendeletről.....

*Ez a garanciavállaló - amennyiben a jelentésben foglaltak a jelzett feltételek szerint megerősítést nyernek - megjegyzi, hogy **a nemzetközi vizeken végzett mentési tevékenységeket követően ismét patthelyzet alakult ki a különböző minőségben érintett államok által a partraszállás helyének azonosítása tekintetében. Ez a patthelyzet jelentős hatással van a kimentett személyek alapvető jogaira, akiket megakadályoznak a partra szállásban, és így akadályozzák őket a szabad mozgásukban, valamint ki vannak téve az emberiséggel és a méltóságukkal ellentétes bánásmód veszélyének.***

A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni ENSZ-egyezményhez csatolt, Olaszország által a 195/2012. számú törvénnyel ratifikált jegyzőkönyv (OPCAT) szerinti nemzeti megelőző mechanizmusként ez a Garanciahatóság kapta a feladatot, hogy felhívjon az őrizetbe vett személyek jogainak védelmére, és felhívja az olasz hatóságok figyelmét az országunk által ebben az ügyben esetlegesen viselt felelősségre.

Mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy ez a Garante jól tudja, hogy ez az ügy egy külföldi (spanyol lobogó alatt közlekedő) hajóról szól nemzetközi vizeken. A Garanciavállaló véleménye szerint azonban fennállnak a feltételek ahhoz, hogy ebben az esetben az olasz joghatóság is fennálljon, és ne csak a cselekményekért, hanem a neki tulajdonított mulasztásokért is hazánkat terhelje a felelősség. Ez az alábbiakban megfogalmazott előfeltétel határozza meg az intézményi előjogok gyakorlását, amelyet a kezes alkalmazni kíván.

Azt a körülményt, hogy az "Open Arms" hajó és vendégei az olasz joghatóság gyakorlásának körébe tartoznak, mindenekelőtt az olasz parti őrség által elvégzett előzetes veszélyeztetettségi vizsgálat erősíti meg, amelynek eredményeként három nő - akik közül kettő terhes volt - evakuálását rendelték el. Ez az érdemi intézkedés a befogadott személyek helyzetének "felelősségre vonását", a közvetlenül elvégzett vagy a fedélzeten lévő felelősök által elvégzett, érvényesnek elismert értékelési elemeket, valamint az ebből következő intézkedéseket jelzi: mindez az általános felelősségvállalást határozza meg, amely meghatározó tényező az elmaradt vagy elvégzett intézkedések későbbi értékelésének szempontjából. Ez a felelősség egyfajta joghatósági jogkör gyakorlását jelenti.

Ezen túlmenően, figyelembe véve az Emberi Jogok Európai Bírósága nagytanácsának a *Hirsi Jamaa és társai kontra Olaszország* (27765/09) ügyben hozott közismert ítéletét, **a joghatóságot megerősíteni látszik az olasz hatóságok ellenőrzési jogkörének alávett helyzet, amelyben a hajó 2019. augusztus 1-jén elérte a beutazási tilalmat. Az ilyen, a területen kívüli hatásokat eredményező intézkedés a szuverenitás - bár kivételes alapon történő - gyakorlását jelenti; ezért mind a hajó parancsnoka, mind a hajó fedélzetén tartózkodó személyek felett joghatóságot von maga után, és ebből következően azt a kötelezettséget, hogy elismerje számukra mindazokat a jogokat, amelyek a nemzetközi kötelezettségekből erednek, amelyek tiszteletben tartására maga az állam kötelezte magát.**

Ebből következik, hogy a kimenekített migránsok számára biztosítani kell mindazokat a jogokat és garanciákat (a visszaküldés tilalma, a kísérő nélküli kiskorú külföldi állampolgárok jogai, a nemzetközi védelemhez való jog, ...), amelyek az Olaszország joghatósága alá tartozó személyeket megilletik. Az egységesített bevándorlási törvény 2. cikke is ezt a nézetet fejezi ki, amely kimondja, hogy "A külföldinek, bárhogy is tartózkodik a határon vagy az állam területén, el kell ismerni a nemzeti jog szabályai, a hatályos nemzetközi egyezmények és a nemzetközi jog általánosan elismert elvei által biztosított alapvető emberi jogokat".

Mindezek alapján a jelen esetben a következő főbb felelősségi profilokat kell figyelembe venni.

1) A visszaküldés tilalma elvének megsértése (az 1951. évi genfi egyezmény 33. cikke és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (EJEE) 3. cikke).

Miután az olasz hatóságok megtiltották a tengeren mentést végző "Open Arms" hajónak a felségvizekre való belépést, és a máltai hatóságok hasonlóan megtiltották a partraszállást, a kimentett migránsok számára megállapították annak kockázatát, hogy visszatérhetnek oda, ahonnan elindultak, Líbiába. Amint azt számos nemzetközi megfigyelő jelezte, és amint azt maga hazánk külügyi és együttműködési minisztere, Enzo Moavero Milanesi 2019. június 28-án találóan kijelentette, Líbia nem tekinthető biztonságos menedéknek. Ezért a kimentett személyek esetleges átadása ebbe az országba, amellet, hogy nem teszi lehetővé számukra, hogy egy másik országban éljenek a menedékkérelemhez való jogukkal, az embertelen és megalázó bánásmód veszélyének teszi ki őket.

2) A kollektív kiutasítás tilalmának megsértése (az EJEE 4. jegyzőkönyvének 4. cikke)

A beutazási tilalmat, amely a kimenekített személyek visszaküldésének tekinthető, egyéni körülményeik előzetes vizsgálata nélkül alkalmazták. Sőt, az "Open Arms" által augusztus 2-án végrehajtott második mentési művelet esetében még a következő is történt

azon személyek beszállása előtt, akikre vonatkozóan a mentés funkciójában rejlő következményekkel járt.

A fent említett jelentések szerint a személyes helyzet tisztán orvosi szempontból történő értékelésére utólag, két nappal a beutazási tilalom augusztus 3-i elrendelése után került sor.

Az író véleménye szerint ez a magatartás az EJEE 4. jegyzőkönyvének 4. cikkében foglalt kollektív kiutasítás tilalmának megsértését jelentheti, amelyet az Emberi Jogok Európai Bírósága - szintén a fent említett Hirsl Jamaa és mások kontra Olaszország ügyben - a nemzetközi vizeken történő visszaküldés esetére is alkalmazandónak ítélte (mint ismeretes, 2009 májusában néhány olasz hajó által végrehajtott). Ebben az esetben az azonosított felelősségi profilok között olyan helyzet merülne fel, amely esetében érdemes emlékeztetni a 286/98. sz. törvényerejű rendelet 19. cikkének I-bis bekezdésére, amely szerint "semmilyen esetben nem rendelhető el a kísérő nélküli külföldi kiskorúak visszautasítása a határon".

§ Orvosi evakuálások

Abban az időszakban, amikor az Open Arms a Lampedusa szigetétől délnyugatra lévő nemzetközi vizeken tartózkodott, és várta egy POS kijelölését (vagy kifejezett elutasítását), a civil szervezet több alkalommal is kérte, hogy az RCC Máltával és az I.M.R.C.-vel közösen végezzék el a bizonytalan egészségi állapotú migránsok orvosi evakuálását (Medevac).

Az első ilyen műveletet már 2019. augusztus 3-án végrehajtották.¹⁰³ a lampedusai tengeri körzeti hivatal személyzete (így Olaszország a fent említett nemzetközi szabályok értelmében az "első kapcsolattartó állam") két terhes nővel és egy kísérővel kapcsolatban.

2019. augusztus 11-én és 14-én két további orvosi evakuálást hajtottak végre az olasz és a máltai tengerészeti hatóságok, amelyek során összesen 13 migráns szállt partra.¹⁰⁴

Ez utóbbival kapcsolatban MONTES misszióvezető szerint: *"A helyzet napról napra rosszabbodott, olyannyira, hogy evakuálást kértek, ha jól emlékszem, augusztus tizenegyedikén három ember evakuálását kérték, három különböző fizikai állapotban, az egyik tuberkulózisban, a másik agydaganatban, tehát nem egészen így, a harmadik pedig tüdőgyulladásban. Augusztus tizenharmadikán*

¹⁰³ Lásd a 2019. augusztus 3-i e-mailt, 8. melléklet, az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott dokumentumokat.

¹⁰⁴ Lásd LIARDO és TRINGALI tanúk, a lampedusai kikötői p a r a n c s n o k s á g parancsnokának vallomását, valamint az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott dokumentációt.

kérték ... egy kilenc hónapos gyermek evakuálását ikertestvérével, apjával és anyjával együtt".¹⁰⁵.

Ezzel szemben a tanú azt is kifejtette, hogy maguk az evakuálások is riadalmat keltettek: *"kezdetben nem volt probléma, mert tökéletesen megértettük, hogy miért volt orvosi evakuálás, de ahogy teltek a napok, minden egyes orvosi evakuáláskor, különösen a végén, megváltozott a helyzet, mondjuk úgy, hogy feszült volt a helyzet, még veszekedések is voltak, mert nem értettük, hogy egyesek miért tették, mások miért nem"*.

§ 2019. augusztus 12-13.

2019. augusztus 12-én az Open Arms a máltai spanyol nagykövetségnek a kísérő nélküli kiskorúak javára történő intézkedésekre irányuló kérelmet küldött, mivel az ügyiratban szereplő e-mail szerint súlyos veszélyhelyzetben vannak.

2019. augusztus 13-án reggel Dr. Alessandro DI BENEDETTO, a Vészhelyzet pszichológusa felszállt az Open Arms fedélzetére, és felkérték, hogy értékelje a fedélzeten tartózkodó migránsok pszichés állapotát, és végezzen *"tüneti stabilizációs szolgálatot"*.¹⁰⁶ azaz kísérletet tett arra, hogy a migránsokat visszahozza az úgynevezett "tűrési ablakon" belülre, segítve őket abban, hogy megtalálják a mentális erőforrásaikat a vészhelyzet elviseléséhez.

Az orvos számos hajótörötnél poszttraumás stressz-zavarokat talált, például alvászavarokat, fizikai fájdalmat, érzelmi reakciókat, éberséget és/vagy kontrollálatlan dühöt, szorongásos-depresszív tüneteket, disszociatív epizódokat, önkárosító epizódokat, különösen kiskorúaknál, öngyilkossági gondolatokat.¹⁰⁷

A hajóra érve Dr. DI BENEDETTO arról számolt be, hogy a migránsok állapota **"nagyon magas szintű szorongást"** mutat, ami azzal a veszéllyel jár, hogy nagyon rövid időn belül **"elveszíthetik a helyzet feletti uralmukat"**.

A pszichológus a tárgyaláson végzett vizsgálata során azt is tisztázta, hogy ez a helyzet "robbanásszerű" volt a környezeti környezet miatt, amely súlyosbította és még inkább felerősítette a már amúgy is fájdalmas állapotot a

¹⁰⁵ Lásd a 2022. május 13-i tárgyalás jegyzőkönyvének 124. oldalát.

¹⁰⁶ Lásd a 2022. június 17-i meghallgatás jegyzőkönyvének 5. oldalát.

¹⁰⁷ Lásd DI BENEDETTO tanú vallomását a 17.6-i meghallgatáson.2022: *"a velem folytatott beszélgetés során sokan számoltak be arról a dolgról, vagyis, hogy jobb itt meghalni, mint visszatérni Líbiába, hogy újra átéljük azt, amit átéltünk, tehát ha ez az öngyilkossági gondolat annyira megérett, hogy voltak emberek, akik a tengerbe ugrottak, és amikor valaki a tengerbe ugrik, az öngyilkossági kísérlet... Többek között egy migráns, vizet vett be, aztán kórházba vitték, a partraszállás után újra láttam őt, 15 nap után a Pozzallo Hot Spotban, és szelektív mutizmusban volt, már nem beszélt, és az ASP vette kezelésbe, és ő az egyik migráns, aki a tengerbe ugrott, és abban a pillanatban haldoklott"*.

minden hajótörött, valamint a fáradtság, a "szárazföldön a fedélzeten töltött napok csöpögése" miatt.¹⁰⁸

Ettől az időponttól kezdve, amint azt ugyanez a tanú tanúsítja, a tengeri viszonyok különös romlása is megkezdődött, ami, mint látni fogjuk, rendkívül fontos a jelen ügyben: "Éppen azért hagytam el az Open Arms-t, mert a tengeri viszonyok megterhelőek voltak". Amíg ott voltam, augusztus 13-án, egy máltai helikopter jött, hogy evakuáljon egy családmagot, ez nem sikerült, így a katona leereszkedett a helikopterről, de el kellett mennie, mert a körülmények..., tehát a környezeti feltételek, a közelség kontextusa, az elszenvedett traumák, ahogy már mondtam, kiváltó okok, gyújtószerkezetek voltak, amelyek robbanásveszélyessé tették a helyzetet".

*

2019. augusztus 13-án tehát, éppen a rossz időjárás miatt, a MONTES misszióvezetője az iktatott e-mailben, reggel 6 óra 18 perckor kérte, hogy hajózzanak vissza Málta szigetére, amit azonban a máltai hatóságok elutasítottak, és azt javasolták, hogy a hajó Lampedusán vagy Tunéziában található közelebbi menedéket.¹⁰⁹

Lásd e tekintetben magának MONTES-nek a 2022.5.13-i meghallgatáson tett vallomását is:

KÖZÉLETI MINISZTERIUM - 2019. augusztus 13-ához közeledve, milyenek voltak a tengeri időjárási viszonyok augusztus 13-án?

MONTES TANÚ (INTERPRETER) - *A körülmények egyre rosszabbak lettek volna. Alapvetően az időjárás-előrejelzés azt jelezte, hogy a tengeri viszonyok is romlani fognak, és háromméteres hullámokat és huszonnyolc csomós szélsőséget jósolt.*

PUBBLICO MINISTERO - *Ekkor küldtek-e Máltára kérvényt a rossz időjárás miatti menedékkérelemről?*

MONTES TANÚ - *Igen.*

PUBBLICO MINISTERO, - *És mi volt az Ön válasza Máltáról?*

MONTES TANÚ (HALLGATÓ) - *(..) Málta elutasította*

¹⁰⁸ Az Open Arms által kimentett hajótöröttek traumatikus körülményeiről a hajó orvosa, Inas URROSOLO MARTINE DE LOGOS is beszámolt: "*Mindannyian Líbiából indultak, de Afrika számos országából érkeztek, sokan közülük nem értették egymást, mert különböző nyelveket beszéltek, így nekem mint orvosnak nehéz volt időt tölteni velük. A történetek nagyon traumatikusak voltak, mert olyan országokból jöttek, ahol háború dúlt, emberek, akik etnikai vagy politikai viszályok, kegyetlenség, erőszak, rabszolgaság miatt menekültek. Mindenféle kínzás, erőszak, szúrták őket, lábon, lábon lőtték őket, nem kívánt terhesség, minden, ami egy csónakban eveztek"* (lásd a 2023.6.9-i meghallgatási jegyzőkönyv 52. oldalát).

¹⁰⁹ Lásd a 2019. augusztus 13-án, 8:03-kor az RCC Málta által küldött e-mailt: "*Emlékeztetjük Önöket, hogy a várható szelek miatt más, jobb és Máltához sokkal közelebbi lehetőségek is rendelkezésre állnak, amelyeket Önök úgy döntenek, hogy figyelmen kívül hagynak (pl. Lampedusa és Tunézia)*".

a felségvizekre való belépés a rossz időjárási körülmények elől való menekülés érdekében.

KÖZMINISZTERIUM - *Melyek voltak a legközelebbi lehetőségek az Ön pozíciójához?*

MONTES TANÚ (INTERPRETER) - ***Ugyanezt a kérést intéztük Tuniszhoz, de nem kaptunk választ.***

(...) A körülmények már a rossz időjárás előtt is rosszak voltak, amikor az időjárás romlott, a körülmények is romlottak, a migránsok körülményei, akikről beszélünk. A hullámok nagyon magasak voltak, így a víz is bejutott a hajóba.

§ 14 augusztus 2019

2019. augusztus 14-én több rendkívül fontos eseményre került sor.

Ami az ügy "közigazgatási" aspektusát illeti, először is emlékeztetni kell arra, hogy az Open Arms ügyvédei által a 2019. augusztus 1-jei tárcaközi rendelet ellen benyújtott fellebbezéssel az Open Arms ügyvédei által javasolt "monokratikus óvintézkedés" (az olasz közigazgatási eljárási törvénykönyv 56. cikke alapján) iránti kérelemnek helyt adva, a Lazio tartományi közigazgatási bíróság egyharmados részlegének elnöke saját rendeletével felfüggesztette a 2019. augusztus 1-jén kiadott, a nemzeti felségvizeken való belépésre, átutazásra és megállásra vonatkozó tilalom hatályát.

A tények téves bemutatása és a nemzetközi tengerjog szabályainak megsértése miatt a hatáskör túllépése elvének állítólagos megsértése tekintetében a felperesek rámutattak, hogy maga az adminisztráció is elismerte a megtámadott határozat bevezetőjében, hogy az Open Arms által a líbiai SAR-övezetben kimentett hajó - legalábbis a fedélzeten tartózkodó személyek nagy száma miatt - vészhelyzetben, azaz nyilvánvalóan nehéz helyzetben volt (*"ezért az ugyanezen határozatban szereplő, a "nem sértő áthaladás" sajátos feltételezésének a jelen esetben való fennállására vonatkozó, a cikkben említett következetes értékelés nem volt helytálló. 19. § (1) bekezdés [recte, (2) bekezdés] g) pontja, a 689/1994. sz. törvény 19. § (1) bekezdésének g) pontja"*).

A *periculum in mora* tekintetében a Lazio Regionális Közigazgatási Bíróság továbbá megállapította, hogy *"a benyújtott dokumentáció (orvosi jelentés, pszichológiai jelentés, a misszióvezető nyilatkozata) fényében a feltételezett kivételes súlyú és sürgős helyzet, amely indokolja az Open Arms hajónak az olasz felségvizekre való belépésének engedélyezését (és ezáltal a leginkább rászoruló kimentett személyek azonnali megsegítését), kétségtelenül fennáll"*.

A TAR-rendelettel szemben a Belügyminisztérium még 2019. augusztus 14-én elkészítette az Open Arms új tiltórendeletét, amelyet azonban csak SALVINI miniszter írt alá, mivel - amint az a meghallgatáson többször is kiderült - a többi miniszter, akinek alá kellett volna írnia, nem volt hajlandó ellenjegyezni azt.

Elisabetta TRENTA védelmi miniszter a 2022. december 2-i meghallgatáson kifejtette az aláírás megtagadásának okait, és azt is pontosította, hogy jogi tanácsot kért a kabinetjétől, hogy a tilalom megisméltése büntetőjogi felelősségre vonást is vonhat maga után. Konkrétabban pontosította, hogy: *"Kezdetől fogva meg voltam győződve arról, hogy egy újabb tiltó rendeletet nem szabad aláírni, mert nem ismételték meg hírek hiányában, amiről nem volt tudomásom, hivatalosan soha nem tájékoztattak, ha volt is, egy olyan rendelet, amelynek okai a napok múlásával csak rosszabbodtak, tehát ez olyasmi, amit nem szabad aláírni. (...) Nem voltam hajlandó aláírni, mert úgy gondoltam, hogy a Lazio Regionális Közigazgatási Bíróság határozata még inkább érvényes, mert mindenestre több nap telt el, és a helyzet a fedélzeten még rosszabbodott, és akkor ez egy olyan rendelet megisméltése volt, amelyet már megsemmisítettek, minden indoklás nélkül, és minden más hír nélkül, kivéve olyan híreket, amelyek a fedélzeten lévők életét még rosszabbá tették. (...) Úgy vélem, hogy a mi harcaink, amelyek igazságosak, nem eshetnek a leggyengébbek életére, és hogy vannak emberi jogok, amelyeket mindig, mindig, mindig tiszteletben kell tartani (...)* Még ha terrorveszély is fenyegetett volna, az embereket azonnal le lehetett volna szállítani, segítséget nyújtani, és közben elvégezni minden szükséges ellenőrzést.

Hasonló tartalmúak voltak a 2022. december 2-i meghallgatáson az akkori infrastrukturális és közlekedési miniszter, Danilo TONINELLI nyilatkozatai, aki szintén nem értett egyet SALVINI miniszter azon döntésével, hogy új, a TAR által megsemmisített belépési tilalmat fogadjon el, amely lényegében azonos a TAR által megsemmisítettel: *"a beérkező információk arról szóltak, hogy a hajó fedélzetén a helyzet kezdett bonyolulttá válni, nem szabad elfelejtenünk, hogy ez nem egy olyan hajó, amelyet arra terveztek, hogy embereket mentsen a tengeren, hanem egy teherhajó, ez egy olyan hajó, amely szerintem legfeljebb 15-20 embert szállíthat, ennél sokkal, de sokkal több volt a fedélzeten, és ezért a helyzet (...) minden bizonnyal kezdte bonyolítani a helyzetet, és ezért emiatt, és mert..., de a logika kedvéért már nem lehetett aláírni, megisméltelni egy már megsemmisített rendeletet, amely azonos volt a megsemmisített rendelettel, annak feltételeivel, nyilvánvalóan az alulírottak és azt hiszem, a védelmi kollégám is úgy vélte, hogy nem*

logikus ezt megtenni.

Gregorio DE FALCO parancsnok, a kikötői hivatalok tisztje és az események idején a Köztársaság szenátora, valamint a mentelmi és eljárásjogi bizottság tagja szintén nagy aggodalmát fejezte ki a rendelet indokolatlan újbóli életbe léptetése miatt, és, mint arról a 2023. szeptember 15-i meghallgatáson beszámolt, kénytelen volt hivatalosan kérni TRENTA minisztert, hogy ne írja alá az újabb beutazási tilalmat, amely véleménye szerint a TAR rendelet megkerülését, valamint a nemzetközi egyezmények és a sérthetetlen emberi jogok megsértését jelentette volna: *"ekkor, 15-én, pontosan azért írtam a Honvédelmi Minisztériumnak, és kértem, hogy ne írja alá, mert ezt a rendeletet, amely már önmagában is sérti a nemzetközi egyezményeket, a Regionális Közigazgatási Bíróság, a Bíróság elnöke is felfüggesztette, és ezért a rendelet érdemi megismérlése, bár más formában, minden bizonnyal a törvény és az emberek jogainak még nagyobb mértékű megsértését vonta volna maga után"*.

Maga az alperes a vizsgálat során tisztázta, hogy ő volt az, aki a második belépési tilalom elfogadását javasolta, továbbra is *"sértőnek"* tartva az Open Arms áthaladását az olasz *felsővizeken*: *"mivel a felsővizekre való belépéssel a TAR tilalmát meghaladottnak tekintettük, ... ha az korábban sértő volt, akkor továbbra is az maradt, ami minket illet."* Akkor miért nem írta alá Toninelli és Trenta, kérdezzék meg tőlük", és attól tartva, hogy a TAR-ítélet precedenst teremthet más későbbi epizódok számára is.¹¹⁰

*

Szintén 2019. augusztus 14-én a Minisztertanács akkori elnöke, Giuseppe CONTE első ízben küldött levelet SALVINI miniszternek, amelyben kifejtette, hogy értesült arról, hogy az Open Arms fedélzetén kiskorúak tartózkodnak, és felkérte, hogy sürgősen fogadja el a

¹¹⁰ lásd a 2024.01.12-i meghallgatás jegyzőkönyvének 24. oldalát:

PUBBLICO MINISTERO - *A meghallgatás során pontosan felajánlották az okaikat, amire emlékezni fog, hogy miért nem írták alá. Mi volt az Ön álláspontja ezekkel az indokokkal kapcsolatban? Mondom, és mindenestre, voltak-e olyan új tények, amelyek alapján újra be akarták vezetni ugyanezt a tilalmat?*

SALVINI M. vádlott - *Ha utasítottak minket, idézőjelben, nem tudom, hogy ez-e a jogi kifejezés, hogy lépünk be a felsővizekre, hogy segítséget nyújtsunk, és akkor ez megtörtént, néha még a tilalmaktól függetlenül is megtörtént, miért ne..., voltak olyan epizódok, amikor a tilalom ellenére valaki mégis belépett, míg más hajók tiszteletben tartották a tilalmat. Emlékszem, hogy akkoriban az volt az aggodalom, hogy a Regionális Közigazgatási Bíróság ítélete precedenst teremthet más későbbi epizódokra. Ismétlem, a 2019-es Ferragosto-ról beszélünk, amikor a belügyminiszter Castel Voltornóban volt, és valami mással foglalkozott, de mondjuk, az volt az aggodalmunk, hogy precedens teremtődik.*

a segítségnyújtásuk és védelmük biztosításához szükséges intézkedések, emlékeztetve a vonatkozó hatályos jogszabályokra¹¹:

Tisztelt Salvini miniszter úr!

Olyan információkat kaptam, amelyek megerősítik, hogy az Open Arms hajón több tucat kiskorú tartózkodik vészhelyzetben és életveszélyes állapotban. Ezzel kapcsolatban emlékeztetem Önöket, hogy a kísérő nélküli külföldi kiskorúakkal kapcsolatos hatáskörök és végrehajtási intézkedések átszervezését a 2015. évi 142. számú törvényerejű rendelet hajtotta végre, amely a befogadásra és segítségnyújtásra vonatkozó szabályokat diktálta, és minden kiskorú számára nyitott befogadási lehetőségeket biztosított, még akkor is, ha nem menedékkérők. Ezt követően a 2017. évi 47. sz. törvény fontos újításokat vezetett be a kiskorúak mindenek felett álló érdekeivel kapcsolatban. Különösen arról rendelkezett, hogy a kiskorúakat nem lehet elutasítani, és hogy a védelem és a társadalmi befogadás rendszerén keresztül kell őket védeni. Továbbá ugyanezen 47. sz. törvény 3. cikke kiterjeszti a kísérő nélküli kiskorúakra a törvényerejű rendelet 19. cikke I. bekezdésének I-bis. pontjában foglalt fegyelmet.

Az 1998. évi 286. számú rendelet a veszélyeztetett kategóriákról. A jelenlegi szabályok összhangban vannak a témában kialakult ítélkezési gyakorlattal is.

Ezért arra kérem Önt, hogy a hatályos jogszabályokkal összhangban sürgősen tegye meg a szükséges intézkedéseket a hajón tartózkodó kiskorúak megsegítése és védelme érdekében.

Tisztelettel:

Giuseppe Conte.

Amint arra a 2023. január 13-i meghallgatáson rámutatott, a miniszterelnök elfogadhatatlannak tartotta, hogy legalább a kiskorúakat ne szállítsák ki azonnal, mivel ez ellentétesnek tűnt az őket védő valamennyi nemzeti és nemzetek feletti szabályozással: *"ez nyilvánvalóan megütöközt rajtam, és a munkatársaimmal együtt érveltem annak lehetőségéről, hogy a kiskorúak, egy amúgy is kritikus helyzetben a fedélzeten maradhatnak, és ezért írtam azt a levelet a munkatársaimmal, amelyben a minisztert a POS felszabadítására vonatkozó konkrét hatáskörén túlmenően, egyszóval arra kértem, hogy legalább a kiskorúakat engedje szabadon, ami véleményem szerint olyan tény, amelyről a hatályos rendelkezések szerint nem kellene beszélni..... Megpróbáltam egyfajta erkölcsi meggyőzést gyakorolni, legalább a kiskorúak helyzetét illetően, ami számomra úgy tűnt, nos, a Viminale akkori álláspontjának valóban nem volt a legcsekélyebb jogi alapja, túl minden más politikai értékelésen".*

¹¹¹ Lásd az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott iratanyag 17. mellékletét.

*

Másrészt, az Open Arms navigációjával kapcsolatos eseményekre vonatkozóan, szintén 2019. augusztus 14-én, 18:07-kor az I.M.R.C. továbbította a különböző olasz hatóságoknak (többek között a belügyminiszter kabinetirodájának vezetőjének, a Bevándorlási és Rendőrségi Központi Igazgatóságnak és tájékoztatásul a Belügyminisztérium Állampolgári Szabadságjogi és Bevándorlási Főosztályának) az Open Arms által benyújtott **újabb POS kérelmet.¹¹² anélkül, hogy választ kaptak volna¹¹³.**

Még néhány órával később is, több e-mailben, az Open Arms parancsnoka visszatért, hogy megkérje az RCC Máltát és az I.M.R.C.-t. Rómát az összes migráns partra szállítására, kiemelve a kritikus pszichológiai állapotot, amelyben a fedélzeti orvos jelentésében dokumentáltak, de a máltai hatóságok ismét határozottan elutasították a POS¹¹⁴.

Az Open Arms ezt követően ugyanezt a kérelmet továbbította az I.M.R.C.-nek, rámutatva a máltai hatóságoktól már kapott elutasításra, de választ nem kapott.¹¹⁵

*

Ráadásul 2019. augusztus 14-én az időjárási és tengeri körülmények tovább romlottak - amint azt az Open Arms hajónaplója is tanúsítja, és Sergio LIARDO admirális is megerősítette a meghallgatáson tett vallomása során: ***"4-es tenger volt és két és fél méteres hullám, körülbelül 25 csomós széllel ... olyan körülmények, amelyek a menedéket, a Lampedusa egység felé való menedéket sugallták ... több mint sugallták, kényszerítették, nos, azon a ponton"***- ami az Open Arms-t súlyos veszélyhelyzetbe hozta.

Következésképpen 21:41-kor az Open Arms továbbította a következő üzenetet

I.M.R.C. a Laziosi Regionális Közigazgatási Bíróságnak a beutazási tilalmat felfüggesztő végzését, és közli, hogy: ***"hajónk az olasz felségvizek felé tart, hogy menedéket keressen a kedvezőtlen időjárási viszonyok elől, és a fedélzeten tartózkodó személyek biztonságának és egészségének védelme érdekében a megfelelő kérelmeket teljesítse"***.

Röviddel ezután a hajó, amely már az olasz SAR-zónában volt, belépett a vizekbe.

¹¹² Lásd a 2019. augusztus 14-én 15:04-kor kelt, Anabel MONTES által aláírt e-mailt: *"ezúton kérjük, hogy kijelöljenek egy POS-t, hogy folytassa a fedélzeten tartózkodó 147 személy teljes kiszállítását/elhagyását, akik a mellékelt dokumentumokban (pszichológiai jelentés és a fedélzeti orvos nyilatkozata) foglaltak szerint pszichológiai vészhelyzetben vannak"*.

¹¹³ Lásd az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott iratanyag 19. mellékletét.

¹¹⁴ Lásd az RCC Malta által 2019.8.14-én 21:17-kor küldött e-mailt: *"Tisztelt Montes asszony, kérésére hivatkozva kérjük, vegye figyelembe, hogy Málta nem biztosít leszállóhelyet."*

¹¹⁵ Lásd a 2019.8.14-i 21:18-as e-mailt.

Olasz területek.

Ezért sürgössé és szükségessé vált, hogy legalább Lampedusa közelében biztonságos menedéket nyújtsanak az Open Armsnak, mivel ez volt a hajóhoz legközelebbi hely, amint azt Nunzio MARTELLO admirális megerősítette (*"abban az időben, ilyen körülmények között lehetetlen volt nem megadni a hajó kapitányának a lehetőséget, hogy Lampedusa felé átcsoportosítson"*), valamint Leandro TRINGALI tanú, a lampedusai kikötői hivatal parancsnoka (*"vegyük figyelembe, hogy abban az időben, éjszaka, északi szél fújt, erős szél fújt, így a hajó nem volt a megfelelő helyen"*).¹¹⁶), valamint Leandro TRINGALI tanú, a lampedusai kikötői parancsnokság parancsnoka (*"figyelembe véve, hogy abban az időben, éjszaka, északi szél fújt, erős szél volt, így az egyetlen redoxált terület a csatornában Lampedusa-tól délre volt"*).¹¹⁷.

A helyzet drámaiságát mutatja továbbá, hogy miután az Open Arms olasz vizekre lépett, a Guardia di Finanza járőre megpróbált rendőri ellenőrzést végezni a hajón, de a kedvezőtlen tengeri körülmények miatt nem tudta elkísérni a hajót (lásd a kapitány nyilatkozatait). Edoardo ANEDDA, a palermói Guardia di Finanza haditengerészeti egységek részlegének parancsnoka ugyanezen a 2021. december 17-i meghallgatáson: *"2019. augusztus 14-én éjjel felszálltam az egyik haditengerészeti egységünk, konkrétan a P01 Monte Sperone fedélzetére, mivel az Open Arms a TAR-hoz benyújtott fellebbezést követően, amellyel, mondjuk úgy, a felségvizekre való belépést megtiltó tárcaközi rendeletet hatálytalannak nyilvánították, nyilvánvalóan megkezdte a felségvizekre belépő útvonalat, amikor mi, mint a tengerrendészet, röviden szólva, elmentünk a haditengerészeti egységgel találkozni, hogy egy pillanatra megértsük, mik a haditengerészeti egység szándékai, Az eredeti elképzelés az volt, hogy a hajón rendőrségi ellenőrzést, okmányellenőrzést hajtunk végre, ami nem volt lehetséges, mert kedvezőtlen tengeri időjárási viszonyok voltak, így ez nem lett volna lehetséges, olyannyira, hogy volt egy eszmecsere, egy rádióbeszélgetés, amelynek a végén az Open Arms közölte, hogy vissza kell vonulnia a sziget alá, hogy menedéket találjon a romló körülmények elől, olyannyira, hogy én személyesen mondtam nekik, hogy lépjenek kapcsolatba a Kikötőmesteri Hivatal illetékes tengeri kerületi hivatalával, hogy kijelöljenek egy közeledési pontot"*).

A 2022. december 17-i meghallgatáson Leandro TRINGALI tanú is hasonlóan nyilatkozott: *"...rádión keresztül a parancsnok megkért minket, hogy menjünk vissza a szigetre, kiküldtünk egy járőrhajót Lampedusa-ról, hogy ellenőrizze a helyszínen az időjárási viszonyokat, azonban magas hullámok voltak, erős szél is volt, ezért beleegyeztünk, hogy az egységet Lampedusa szigete alá helyezzük... megkíséreltük a megközelítést, de a tengeri időjárási viszonyok nem voltak kedvezőek, azaz nem ... mi a helyére tettük a*

¹¹⁶ lásd a 2021.12.17-i meghallgatás jegyzőkönyvének 71. oldalát.

¹¹⁷ Lásd a 2021.12.17-i meghallgatás jegyzőkönyvének 99. oldalát. *"vegye figyelembe, hogy abban az időben, éjszaka, északi szél fúj, erős szél volt, így az egyetlen védett terület a csatornában Lampedusától délre volt"*.

a járőrhajón lévő srácok biztonsága is, ezért egyszerűen úgy döntöttünk, hogy ellenőrizzük az állapotot, és nem megyünk azonnal a fedélzetre, hogy ellenőrizzük az egység fedélzetén uralkodó állapotot".

2019. augusztus 15-én a kora reggeli órákban, miután jogszerűen belépett az olasz felségvizekre, az Open Arms megkérdezte I.M.R.C., hogy a kedvezőtlen időjárási és tengeri viszonyoktól való védelem érdekében horgonyzóhelyet kapjon Lampedusa szigetének közelében.

Ekkor több, az ügyben érintett hatóság számára egyértelművé vált, hogy a belügyminiszter most már egyértelmű álláspontjával szemben, aki nem szándékozik kiadni a POS-t, megoldást kell találni az Open Arms utasainak életének védelmére, amelyet a romló időjárási és tengeri körülmények tovább veszélyeztettek.

Ezért a parti őrség főparancsnoksága - a LIARDO tanú beszámolója szerint - fontolóra vette, hogy engedélyt ad az Open Armsnak, hogy Lampedusa közelében találjon menedéket, mivel ez a lehetőség volt az "egyetlen biztonságos feltétel a tragédiák elkerülésére": "Arra a tényre utalok, hogy miután 14 nap után jelentős számú migránsal a fedélzeten, a rossz időjárás objektív feltételei között megérkeztek, az egyetlen megoldás - tehát ebben az értelemben kényszerűen, ez volt az egyetlen biztonságos feltétel a tragédiák elkerülésére - az újbóli letelepedés és a Lampedusa szigetre való belépés volt".¹¹⁸.

Ezt a körülményt a 2022. április 8-i meghallgatáson meghallgatott Dr. CAPUTO, Agrigento akkori prefektusa is megerősítette: "**a hajó kikötésének engedélyezésével kapcsolatos nehézségek fennállása esetén az egyik aggály az volt, hogy az időjárási körülmények hirtelen romlása veszélyeztetheti a személyzet és a fedélzeten lévő migránsok életét**".¹¹⁹.

A kérelmet a fentiekben ismertetett okokból a Kikötőparancsnokság főparancsnoksága jóváhagyta, és engedélyezte, hogy a hajó visszatérjen a sziget közvetlen közelébe, amíg a tengeri viszonyok javulnak.

A helyzet komolyságát bizonyítja az is, hogy az Open Arms olasz felségvizekre való belépését követően a kikötőparancsnokság személyzete augusztus 14-15-én éjszaka kísérletet tett a hajó kísérésére, hogy néhány mentőakciót hajtson végre, ami azonban a rossz időjárási és tengeri viszonyok miatt nem sikerült, amint arról LIARDO és MARTELLO admirálisok beszámoltak a meghallgatáson.

¹¹⁸ Lásd a 2021.12.17-i meghallgatási jegyzőkönyv 52. oldalát.

¹¹⁹ Lásd a 2022.4.8-i meghallgatás jegyzőkönyvének 65. oldalát.

december 17. 2021¹²⁰.

02:28 órakor a kikötőmester azonnal értesítette a belügyminiszter kabinetjét és más hatóságokat a kikötő lezárásának engedélyezéséről, megerősítve, hogy az időjárás és tengeri viszonyok nem teszik lehetővé a biztonságos hajózást más kikötőkbe, és ezért - hacsak az NCC másként nem tanácsolja - a főparancsnokság *"az időjárás viszonyok javulásáig nem fogja megtagadni a fent említett hajó kikötőbe való belépését, és meg fogja tiltani a kikötőbe való belépését is"*.¹²¹.

Valójában a sajátos helyzet miatt többször is szóváltásra került sor a Kikötői Hivatal között, amely valamilyen módon a POS felszabadítását sürgette, és a belügyminiszter kabinetje között, amely azonban a komoly veszély ellenére sem utalt a biztonságos kikötő jelzésére, amint arról Nunzio MARTELLO admirális a 2021. december 17-i meghallgatáson jobban beszámolt. Ellenkezőleg, a kabinetfőnök, bár nem tudta ellenezni az átcsoportosítást, mégis megpróbálta az Open Arms-t Lampedusától távolabbi kikötőkbe irányítani, de nem POS-nak, amit a kikötőmester határozottan kivitelezhetetlennek tartott a migránsok és a hajó személyzetének biztonsága érdekében, akik akkoriban komoly veszélynek voltak kitéve:

MARTELLO TANÚ - ... *Aznap este tárgyaltam a minisztérium kabinetfőnökével, hogy megkérdezzem, adtak-e Pos Lampedusának vagy egy másik Posnak.*

PUBBLICO MINISTERO - *Ki volt a minisztérium kabinetjének vezetője?* TANÚSÍTÁS HAMMER - *A Doktor Piantedosi. A beszélgetőpartnerek közül még nem adták meg a*

¹²⁰ vö. LIARDO tanú vallomása, a 2021.12.17-i meghallgatás jegyzőkönyvének 18. oldala: *"volt egy sikertelen kísérlet arra, hogy a fedélzetre menjünk, hogy néhány Medevacsot hajtsunk végre, úgy ítélték meg, hogy nem lehet biztonságosan végrehajtani, ezért ezt egyértelműen elkerültük, és utána felmentünk a fedélzetre, hogy az USMAF orvosával is ellenőrizzük a helyzetet"*.

¹²¹ Vö. az MRCC Róma által a Belügyminisztériumnak 2019.8.15-én 2 óra 28 perckor küldött, nyomtatott betűkkel írt üzenet, az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott iratanyag 19. melléklete: ***"MEGERŐSÍTVE, HOGY AZ "OPEN ARMS" HAJÓ e-mailben értesítette e főhadiszállást arról, hogy LAMPEDUSA SZIGETÉRE szándékozik eljutni". A JELENLEGI IDŐJÁRÁSI VISZONYOK, AMELYEKET ÉSZAKNYUGATRÓL 4-ES TENGERSZÉLBEN AZONOSÍTOTTAK, 2,5 MÉTERES HULLÁMMAGASSÁGGAL ÉS 25 CSOMÓS SZÉLLEL, 28 CSOMÓS SZÉLLÖKÉSEKKEL, JELENLEG NEM TESZIK LEHETŐVÉ A BIZTONSÁGOS HAJÓZÁST A FENT EMLÍTETT SZIGETEN KÍVÜLI MÁS FORRÁSOK FELÉ. A FENTIEKRE VALÓ TEKINTETTEL, AZ EMBERI ÉLET VÉDELME ÉRDEKÉBEN A TENGEREN, HACSAK AZ NCC AZ ILLETÉKESSÉGI SZEMPONTOK MIATT MÁSKÉNT NEM TANÁCSOLJA, AZ ALULÍROTT IMRCC NEM FOGJA MEGTAGADNI A FENT EMLÍTETT EGYSÉGNEK A KIKÖTŐBE VALÓ BELÉPÉSÉT, AZ IDŐJÁRÁSI KÖRÜLMÉNYEK JAVULÁSÁIG. BEJELENTJÜK TOVÁBBÁ, HOGY A HADITENGERÉSZETI EGYSÉG EGYIK ALKALMAZOTTJA, AKIT AZÉRT KÜLDTEK A TERÜLETRE, HOGY A MIGRÁNSOK EGÉSZSÉGÜGYI ÁLLAPOTÁNAK ORVOSI VIZSGÁLATÁT VÉGZŐ ORVOSI CSOPORT ÁTRAKODÁSÁT FOLYTASSA, KÖZÖLTE, HOGY A KEDVEZŐTLEN IDŐJÁRÁSI VISZONYOK MIATT AZ EMLÍTETT ÁTRAKODÁST NEM LEHET VÉGREHAJTANI. AZ ORVOSI VIZSGÁLATOKAT A MAI NAP FOLYAMÁN FOGJÁK ELVÉGEZNI, AZ IDŐJÁRÁSI KÖRÜLMÉNYEK BIZTOSÍTÁSA MELLETT"***.

Pos, azonban, mint már mondtam, ... elintéztem, hogy a hajó képes legyen belépni és kifutni a Lampedusa előtti vizekre, függetlenül attól, hogy adtak-e Pos-t vagy sem, Ami fontos volt, az az emberi életek, a hajó személyzetének biztonsága és védelme volt (...).

PUBBLICO MINISTERO - Elmondaná nekünk, hogy pontosan mit mondott Önnek Piantedosi az Open Arms pozíciójának kiosztásával és azonosításával kapcsolatban?

*MARTELLO TANÚ - **Doktor Piantedosi akkor azt mondta nekem, hogy ez nem lehetséges** (...) valószínűleg azért, mert a központ tele volt, Lampedusa-ban azt mondta nekem, hogy akkoriban ez nem lehetséges, akkor, nyilvánvalóan, túl azon, hogy a Lampedusa Pos vagy más (Inc.), én is beletettem az üzenetbe, prioritás volt elfogadni, ahogy történt, a rendelkezésre állást, (hogy) a parancsnoknak lehetőséget adjunk, hogy nyugodt vizekre menjen, ez prioritás volt. Ez megtörtént, ezt elmondtam Piantedosi doktornak, aki nem mondott ellent, a normális intézményi dialektika keretein belül, elfogadta, amit mondtam neki, különben nem lehetett volna megtenni, és nem is tették volna meg.*

*PUBLIC MINISTRY - **Voltak más lehetséges Pos in Olaszország?***

*MARTIN TANÚ - **Két másik kikötőt is javasoltak, de nem úgy, mint Pos, ha a hajó esetleg odamehetne, és én azt mondtam, hogy ilyen körülmények között a hajó nem mehetne máshová, csak Lampedusa közelébe, és így is lett.***

*PUBBLICO MINISTERO - **Mi volt ez a másik két kikötő?***

*TESTIMONE MARTELLO - **Ha jól emlékszem, Trapani és Taranto vagy Reggio Calabria.***

*KÖZMINISZTERIUM - **Hogy mindenesetre nem voltak feltüntetve, mint Pos.***

*HAMMER TANÚ - **Abban az időben nem.***

*KÖZMINISZTERIUM - **Ilyen körülmények között lehetséges lett volna hogy az Open Arms Tarantóba vagy Trapaniba menjen?***

*MARTELLO TANÚ - **Azzal a tengerrel és azokban a körülményekben, nem, ahogy mondtam és az üzenetben is leírtam, mert, ismétlem, akkor senki sem vitatott vagy kényszerített semmit.***

A MARTELLO admirális és PIANTEDOSI prefektus közötti párbeszéddel kapcsolatban hasonló hangvételűek voltak LIARDO admirális nyilatkozatai.¹²²

¹²² vö. LIARDO tanú vallomása, 2021.12.17-i meghallgatás jegyzőkönyvének 20. oldala: "voltak olyan hipotézisek, amelyek Trapaniból Tarantóba mentek, de Martello admirális azt állította Piantedosi prefektusnak, hogy abban az időben lehetetlen volt elmozdulni, a Nyitott Karok hajóval.

§ 15 augusztus 2019

Augusztus 15-én reggel 10.30 körül a kikötői hatóság és a Guardia di Finanza személyzete felszállt az Open Arms hajóra, és a CISOM (a Máltai Lovagrend olasz segélyszervezetének) egészségügyi személyzetével együtt közös ellenőrzést végeztek, akik nagyon aggasztó egészségügyi körülményekről és a fedélzeten tartózkodó migránsokat érintő különböző betegségekről számoltak be.¹²³

Abban az időben, amint arról Dr. Katia DI NATALE a 2022. május 13-i meghallgatáson beszámolt, 147 hajótörött volt a fedélzeten, és "*mindannyian összezsúfolva voltak a hajón*", ahol csak két vegyi WC állt rendelkezésre, így kénytelenek voltak fiziológiai szükségleteiket ugyanabban a térben végezni, ahol aludtak és ettek.

A CISOM orvosai számára valójában lehetetlen volt az egyes migránsok pszichikai-fizikai egészségi állapotának egyéni értékelését elvégezni.¹²⁴ de a hajófedélzeten uralkodó helyzet általános megfigyelése és a hajóorvossal folytatott interjú alapján az orvosok parazitózisra, bőrfertőzésekre és különösen rühre utaló jeleket találtak.

Az Open Arms által megmentett hajótörött túlélők bizonytalan pszichikai-fizikai egészségi állapotára a hajó orvosa, Inas URROSOLO MARTINE DE LOGOS is felhívta a figyelmet, aki arról számolt be, hogy a helyzet folyamatosan romlott, mivel a migránsok napok óta a hajó fedélzetén voltak összezsúfolva, vizes ruhában, egyre kétségbeesettebben és gyakran pánikrohamoktól szenvedve.¹²⁵

az időjárás viszonyok mellett olyan távoli helyre, mint Taranto vagy Trapani".

¹²³ vö. a 2021.10.23-i tárgyaláson az ügyész által benyújtott iratanyag 23. dokumentumával; ANEDDA tanú 2021.12.17-i tárgyaláson tett vallomása: "*a hajó körülményei, röviden, egy migránsokkal mindenképpen túlszűfolt hajó, röviden, minden bizonnyal a hosszú fedélzeten tartózkodás bizonyította*".

¹²⁴ Lásd a 2022.5.13-i meghallgatás jegyzőkönyvének 12. oldalát:

PUBBLICO MINISTERO - Végeztek vizsgálatokat a migránsok pszichofizikai egészségi állapotára vonatkozóan?

KARÁCSONYI TANÚ - *Nem, ez nem volt lehetséges, mert ez lehetetlen volt azokban a körülményekben, mindannyian a hídon voltak, nem volt megfelelő hely...*

PUBBLICO MINISTERO, - *Találtak azonban olyan migránsokat, akik különleges körképekben szenvedtek?* TESTIMONE DI NATALE - *Igen, a hajó fedélzetén végeztünk egy rövid felmérést, amint arról később beszámoltunk. Kezdetben szembesítettük a hajó orvosát, aki megmutatta nekünk a hajózás napjaiban vezetett klinikai naplót, majd elmondta az általa leglényegesebbnek tartott eseteket, amelyeket aztán feljegyeztünk a jelentésünkben. Majd vele együtt, és a parti őrség tagjaival is, akikre a Guardia di Finanza fedélzetére szálltunk, rövid körutat tettünk a hajó fedélzetén, és csak néhány értékelhető dolgot kifogásoltunk. A többi nyilvánvalóan nem volt kivitelezhető azokban a körülményekben.*

¹²⁵ vö. a 2023.6.9-i meghallgatás jegyzőkönyvének 64. oldalával: "*Nagyon kiszolgáltatott emberekről beszélünk, akik már szenvedtek származási országukban, tranzitországukban, Libiában, és miután elhagytak egy háborús országot, a családjukat, akik mindenféle erőszakot megtapasztaltak és elszenvedtek, nem feleljük, hogy ők emberek, és ezeket az embereket meg lehet törni*". *A szenvedés, a poszttraumás stressz, a személytelenné válás, az összes olyan következmény, amely*

*

Ugyanezen a napon az Open Arms **további kérelmeket** nyújtott be a **POS**¹²⁶ ismét kiemelve a megmentett migránsokat érintő súlyos helyzetet. Ezzel egyidejűleg továbbította az olasz hatóságoknak az USMAF egészségügyi személyzetétől időközben kapott nyilatkozatot a szabad orvosi gyakorlatról.¹²⁷ezzel lényegében kiemelve, hogy a partra szállásnak nincs akadálya.

Ezeket a POS-kérelmeket ugyanezen a napon továbbította a következő szervezet is
I.M.R.C. az illetékes hatóságoknak (*elsősorban*, mint általában, a belügyminiszter kabinetjének).¹²⁸ anélkül, hogy választ kaptak volna.

Az Open Arms által kimentett migránsok partra szállásának azonnali megkezdésével kapcsolatban DE FALCO parancsnok kijelentette, hogy: *"a mentést a lehető legrövidebb időn belül végre kell hajtani, azaz a kötelezően ... a mentésről értesített és a hajótörötteket befogadni képes parti államnak kell végrehajtania A hajótöröttek abban a pillanatban **szárazföldet láttak maguk előtt, ezért nem volt okuk másról beszélni, és mindenekelőtt, véleményem szerint, nem lehetett, nem kellett volna politikát csinálni ezekről az emberekről, a politikát elvont általános cselekedetekkel, eszmékkel csinálják, nem pedig a már szenvedő emberek húsán"**.*¹²⁹

egy csónakban lenni, a bizonytalansággal, hogy mi lesz velük, a bizonytalansággal, hogy mit gondolnak a rokonaik róluk, amire nincs válasz. A kísérő nélküli kiskorúak, akik nem beszéltek magukról, csak a családtagjaikról, akik annyira szenvedtek attól, hogy ... azt hitték, hogy a családtagok azt hiszik, hogy ők már halottak, ez a helyzetek összegződése volt, ami hozzáadódott ahhoz, ami a hajón már volt. **A lelki rossz közérzet abszolút rossz volt**".

¹²⁶ vö. a 2019.8.15-én 10:08-kor kelt, Anabel MONTES misszióvezető által aláírt e-mailt: "Tisztelt tiszt, ezzel a levéllel az Open Arms hajó végső célállomásának megismerését kérem sürgősen, azaz, hogy a lampedusai POS-ról kaphassak jelzéseket. (...) A fedélzeten kialakult helyzet kritikus, ezért a lehető leghamarabb biztosítani kell, hogy a még a hajón tartózkodó 147 ember megkapja a szükséges segítséget és ellátást."

¹²⁷ vö. TRINGALI százados vallomása, a 2021.12.17-i meghallgatás jegyzőkönyvének 104. oldala: **"igen, augusztus 15-én délelőtt vagy délután megkapta az orvosi engedélyt.** ... A szabad egészségügyi gyakorlat egy olyan dokumentum, amelyet a Tengeri Egészségügy, jelen esetben a Porto Empedocle-i Tengeri Egészségügy állít ki, ez lehetővé teszi a hajók számára, hogy belépjenek a területre, és így lehetővé teszi számukra, hogy kereskedelmi tevékenységet folytassanak. Mondjuk, hogy ez egy olyan dokumentum, amelyet a kereskedelmi tevékenységgel összefüggésben kérnek, azaz általában a forgalomban, ahol a hajó kapitánya által tett nyilatkozat alapján ezt a nyilatkozatot az Usmaf orvos értékeli, majd a szabad egészségügyi gyakorlatot megadják vagy nem".

¹²⁸ vö. az IMRCC Róma által 2019.8.15-én 13:20-kor küldött telexszel, all.19 prod. doc. P.M. a 2021.10.23-i meghallgatáson: **"KÉRLEK TOVÁBBRA AZ EZEN A NAPON AZ "OPEN ARMS" nevű hajóról érkezett e-mailt, MELYEN AZ EGYÜTTES EGYÜTTES, MEGISMÉTLŐDVE A HÁBORÚN ÁLLAPOT KRITIKAI VESZÉLYESSÉGÉT, MEGISMÉTLI A MIGRÁNTOK ELLENŐRZÉSÉT KÉRŐ KÉRELME"**.

¹²⁹ Lásd a 2023.9.15-i meghallgatás jegyzőkönyvének 11. oldalát.

*

Tekintettel a POS hosszan tartó távollétére és arra a megalapozott várakozásra, hogy a POS esetleges kiszabadulása nem fog egyhamar bekövetkezni, tekintettel az akkori sajátos légkörre, a helyi hatóságok 2019. augusztus 15-én ismét kénytelenek voltak összehívni a Tartományi Közrend és Közbiztonság Bizottságát, hogy megakadályozzák az Open Arms tengeren való állomásoztatásából eredő veszélyes helyzeteket, amint az a 2022. április 8-i meghallgatáson szerzett jegyzőkönyvben szerepel, amelyből kiderül, hogy a prefektus felhívta a figyelmet arra, hogy bár a migránsok esetleges partra szállásának eldöntése továbbra is a központi hatóságok feladata, e döntések meghozataláig szükségesnek bizonyult olyan intézkedéseket hozni, amelyek megakadályozzák, hogy a migránsok a tengerbe vetik magukat (amint az akkor ténylegesen megtörtént), hogy megpróbáljanak Lampedusa szigetére úszni.

Pontosabban, ahogyan azt a meghallgatás során Dario CAPUTO, Agrigento prefektusa elmondta: *"Megerősíthetem, hogy a bizottsági ülésen a kollégákkal megvitatott egyik fő aggályunk a hajón tartózkodó migránsok legalább egy részének lelkiállapota volt, különösen az a félelem, hogy megpróbálják elhagyni a hajót, és így a vízbe vetve magukat a fulladás veszélyének teszik ki magukat. És ezért a kikötői hatóságokkal, a Guardia di Finanza-val egyetértésben, és természetesen a Questore koordinálásával intézkedéseket fogadtunk el annak biztosítására, hogy még egy ilyen szükség, egy ilyen vészhelyzet esetén is lehetőség legyen arra, hogy az állami szervek beavatkozzanak, hogy segítséget nyújtsanak azoknak, akik a tengerbe vetették magukat. Nekem úgy tűnik, hogy ez a probléma valóban felmerült legalább néhány esetben, ha nem tévedek, a vészhelyzet vége felé, augusztus 15... augusztus 20. körül, augusztus 19-20. körül.*

*

Augusztus 15-én CONTE elnök nyílt levelet írt, amelyet több országos napilap is terjesztett, amelyben kifogásolta, hogy SALVINI miniszter nyilvánosságra hozta a miniszterelnöki hivatal és a Viminale közötti levelezést, amelyről nem híven számolt be.

A CONTE azt is képviselte, hogy több uniós tagállam - köztük Franciaország, Németország, Románia, Portugália, Spanyolország és Luxemburg - az újraelosztási tárgyalások során már tájékoztatta őt arról, hogy hajlandóak migránsokat fogadni az Open Arms fedélzetén:

Tisztelt belügyminiszter úr, kedves Matteo,

Azért írom ezt a nyílt levelet Önnek, mert az Operi Arms hajó ügye most az újságok címlapjait uralja, és mert kénytelen vagyok megjegyezni, hogy még a Miniszterelnöki Hivatal és a Viminale közötti hivatali levelezésről is beszámolnak az újságok, tehát akár a forrásnál is nyilvánosságra hozhatnánk, a polgárok felé is a nagyobb átláthatóság érdekében.

Tegnapelőtt hivatalos közleményt írtam Önnek, amelyben - miután felidéztem a témával kapcsolatos különböző jogi hivatkozásokat és esetjogot - szó szerint arra kértem, hogy "a hatályos jogszabályoknak megfelelően sürgősen tegye meg a szükséges intézkedéseket a hajón tartózkodó kiskorúak megsegítése és védelme érdekében".

Legnagyobb meglepetésemre tegnap Ön úgy foglalta össze ezt az álláspontomat, hogy általánosságban azt tulajdonította nekem, hogy hajlandó vagyok migránsokat a fedélzetre juttatni.

Megértem, hogy hűségesen és megszállottan arra összpontosít, hogy a bevándorlás kérdését a "zárt kikötők" formulájára redukálva kezelje. Ön politikai vezető, és jogosan törekszik arra, hogy folyamatosan növelje konszenzusát. De belügyminiszterként beszélni, és megváltoztatni a miniszterelnökének feketén-fehéren megírt egyértelmű álláspontját, az már más kérdés.

Ez a tisztességtelen együttműködés egyértelmű példája, valójában egy újabb példa, amelyet nem tudok elfogadni. Amint azt mindig is nyilvánosan képviseltem, a bevándorlás kérdése összetett kérdés. Széleskörű politikával kell kezelni, ahogyan azt az Európai Tanács első, 2018. június végi ülése óta, amelyen részt vettem, igyekeztem is tenni, elkerülve, hogy egyes vészhelyzeti ügyek összezúzzanak bennünket.....

Egy utolsó frissítés az Operi Arms-ügyről.

Franciaország, Németország, Románia, Portugália, Spanyolország és Luxemburg most tájékoztatott arról, hogy hajlandóak a migránsok újraelosztására. Európai kollégáim ismét kezet nyújtanak nekünk.

Most már a kormányzati tapasztalataink végére értünk.

Sok hónapon át dolgoztunk egymás mellett, és én mindig igyekeztem közvetíteni Önnek az általunk betöltött szerep méltóságának értékeit és az általunk képviselt intézmények iránti érzékenységet.

Az Ön politikai buzgalma és a kommunikáció iránti buzgalma azonban gyakran vezetett Önt "intézményi szakadásokhoz", amelyek időnként valóságos "intézményi könnyekké" váltak.

Ezen okok miatt többször is kénytelen voltam beavatkozni - többnyire bizalmasan -, de nem azért, mert nem akartam politikailag szembeszállni az Önök kezdeményezéseivel, hanem azért, mert követelni akartam a "lojális együttműködés" elvének alkalmazását, amely alapvető fontosságú az alábbiak

szempontjából.

a közintézmények megfelelő működése.

A politikai konszenzus, amelyre minden politikai vezető törekszik, a választók bizalmából táplálkozik. Ha azonban nem tápláljuk a polgárok közintézményekbe vetett bizalmát, rövidzárlat jön létre, és végül a harag és az elégedetlenség lesz úrrá. Mindannyiunknak azon kell dolgoznunk, hogy a lojális együttműködés nevében elismerjük az általunk képviselt intézmények teljes méltóságát.

Hosszú politikai karrier áll mögöttem és előttem. Sokan a hatalomhoz kötik, én hatalmas felelősséggel.

Boldog

augusztust,

Giuseppe Conte

*

Ugyancsak 2019. augusztus 15-én SALVINI miniszter úr aláírta a miniszterelnök 2019. augusztus 14-én kelt korábbi levelére hivatalosan válaszoló jegyzéket, amelyben - mint említettük - felszólította, *hogy "sürgősen hozza meg a szükséges intézkedéseket a hajón tartózkodó kiskorúak segélyezésének és védelmének biztosítása érdekében"*.

Ebben a feljegyzésben a miniszter elutasított minden felelősséget e tekintetben, még akkor is, amikor az Open Arms ekkor már olasz felségvizekre lépett, rámutatva:

- hogy a spanyol hajó fedélzetén tartózkodó kiskorúakat a lobogó szerinti állam joghatósága alá tartozónak kell tekinteni az emberi jogaik védelme tekintetében is;

- hogy nem volt olyan bizonyíték, amely kizárta volna, hogy felnőttek kíséretében utaztak, akik felelősséggel tartoztak értük, ami mindenesetre a hajó kapitányának felelőssége volt;

- amely már megbízta az Avvocatura Generale dello Stato-t, hogy támadja meg a Lazio TAR elnökének felfüggesztő rendeletét.¹³⁰:

Tisztelt Elnök úr!

Hivatkozom a 2019. augusztus 14-én kelt feljegyzésre, amelyben felhívják a figyelmet arra, hogy az Open Arms hajó fedélzetén több tucat állítólagos kiskorú tartózkodik vészhelyzetben és életveszélyben, és a hatályos jogszabályokkal összhangban sürgetik a segítségnyújtásuk és védelmük biztosítása érdekében szükséges intézkedések elfogadását, emlékeztetve különösen az 1998. évi 286. sz. törvényerejű rendelet 19. cikkének (I-bis) bekezdésében foglalt, a határon történő visszaküldés tilalmára.

¹³⁰ Lásd az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott 17. számú dokumentumot.

E tekintetben mindenekelőtt megjegyzem, hogy a spanyol lobogó alatt közlekedő hajó az Ön feljegyzésének kézhezvételekor nemzetközi vizeken tartózkodott, körülbelül 58 tengeri mérföldre Lampedusa kikötőjétől, azaz 46 mérföldre a nemzeti felségvizek határától, tehát jóval távolabb a határtól, ami kizárja a visszaküldés lehetőségét ebben az esetben.

Előadom, hogy a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint a hajók fedélzetére felvett személyek feletti joghatóság a lobogó szerinti államot illeti meg. Ebben az értelemben a Bíróság egyértelműen döntött a Hirsi és társai kontra Olaszország ügyben, és valóban, ha egy jogelv vonatkozik hazánkra, akkor nem lehet azt állítani, hogy ugyanez nem vonatkozik hasonló esetekben más államokra is.

Ráadásul a holland zászló alatt közlekedő Sea Watch 3 hajóval kapcsolatos, nemrégiben lezajlott, nagyon hasonló ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága, amikor elutasította a migránsok olaszországi partra szállítására vonatkozó kérelmet, az elutasítást éppen Olaszország joghatóságának hiányával indokolta.

Ezért nem lehet kétséges, hogy a jelen esetben a joghatóság Spanyolországot illeti meg, amelynek partjait az Open Arms az első tengeri beavatkozás óta eltelt idő alatt elérhette volna, hogy a fedélzetre vett migránsokat, köztük a kísérő nélküli kiskorúakat is, ott szállítsák partra. Úgy tűnik azonban, hogy a kapitány megmagyarázhatatlan módon soha nem vette fontolóra ezt a lehetőséget.

Más tekintetben megjegyzem, hogy az Egyesült Nemzetek Tengerjogi Egyezménye (UNCLOS, szerk. Montego Bay-i Egyezmény), amikor a lobogó szerinti államnak kizárólagos joghatóságot biztosít a nyílt tengeren közlekedő hajói felett (92. cikk), előírja, hogy ezt a joghatóságot és ellenőrzést ténylegesen gyakorolja az igazgatási, műszaki és szociális ügyekben (94. cikk), és kétségtelen, hogy a fedélzeten tartózkodó személyek emberi jogainak védelme a "szociális ügyek" közé tartozik.

Ezen túlmenően más egyezményes szabályok (az UNCLOS 98. cikke), amelyek a keresési és mentési tevékenységekben való együttműködés kötelezettségét írják elő, e kötelezettség a lobogó szerinti államokkal szembeni mulasztásos magatartásért való felelősséget is előírják, ha az állam lobogója alatt közlekedő hajó mentési műveleteinek befejezéséhez szükséges biztonságos hely meghatározásában való együttműködést megtagadják. Ebből következik, hogy a lobogó szerinti állam a hajó felett a nyílt tengeren gyakorolt joghatósági korlátozása miatt nem vonhatja ki magát a biztonságos hely meghatározásában való együttműködés kötelezettsége alól.

A fentiek fényében úgy vélem, hogy Spanyolországot, az Open Arms feletti joghatósággal rendelkező parti államot - többek között a fedélzeten tartózkodó személyek jogainak védelme tekintetében - meg kell keresni a feljegyzésben felvetett kérdésben, mivel azt a nemzetközi jog megsértésének kell

tekinteni.

ha az adott állam figyelmen kívül hagyja a hajó fedélzetén tartózkodó, kísérő nélküli kiskorúak védelmére vonatkozó felelősségét.

Végezetül megjegyzem, hogy a 2001. évi 2001/55/EK európai irányelv a kísérő nélküli kiskorúakat úgy határozza meg, mint "18 év alatti harmadik országbeli állampolgárokat vagy hontalan személyeket, akik a tagállamok területére a törvény vagy a szokásjog alapján értük felelős felnőtt kísérete nélkül lépnek be, és mindaddig, amíg ilyen személy tényleges gondozásába nem kerülnek, vagy a tagállamok területére való belépést követően kísérő nélkül maradt kiskorúakat". **Jelen esetben úgy tűnik, hogy a kiskorúak más felnőttekkel együtt tették meg a tengeri utat, akikre valószínűleg a szokásjog alapján bízták őket. Ráadásul a hajó fedélzetén a hajó kapitánya az, aki jogszerűen gyakorolja rájuk a felügyeletet, így az európai jogi meghatározás szerint nem kísérő nélküli kiskorúakról van szó.**

Másrészt a kísérő nélküli külföldi kiskorúak védelmét szolgáló intézkedésekről szóló nemzeti jogszabály a "kísérő nélküli, az állam területén tartózkodó külföldi kiskorú" fogalmát, akire az abban előírt befogadási és védelmi rendszer vonatkozik, úgy határozza meg, hogy "olyan kiskorú, aki nem olasz vagy európai uniós állampolgár, és aki bármilyen okból az állam területén tartózkodik, vagy aki egyébként olasz joghatóság alá tartozik, és nem rendelkezik a szülők vagy más, az olasz jogrendszer hatályos jogszabályai szerint érte törvényesen felelős felnőttek segítsége és képviselete nélkül".

Mindezek után, és megismételve, hogy az Ön feljegyzésének kézhezvételekor az állítólagos kísérő nélküli kiskorúak nem tartózkodtak olasz területen, és nem tartoztak hazánk joghatósága alá, **szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a Lazio Regionális Közigazgatási Bíróság tavaly augusztus 14-i határozatával kapcsolatban, amellyel nem értettem egyet, utasítottam a Főügyészséget, hogy kezdeményezze a megfelelő fellebbezési eljárást.**

Magától értetődik, hogy az eredménytől függően, és ha nem ért egyet a fenti érveimmal, megfontolhatja, hogy saját kezdeményezéseket tegyen.

Szeretném megragadni az alkalmat, hogy szívélyes üdvözlöt küldjek Önöknek. Matteo Salvini

*

Ugyanezen a napon SALVINI miniszter úrnak a palermói fiatalkorúak bírósága elnökének és ügyészének 2019. augusztus 8-i közös kérésére adott másik válaszigjegyzetét.¹³¹amelynek tartalma lényegében átfedésben van a Parlamenthez intézett levél tartalmával.

¹³¹ Lásd az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott 12. sz. dokumentumot.

CONTE elnök, fentebb.

A belügyminiszter - annak ellenére, hogy az Open Arms időközben belépett a nemzeti vizekre - ismét hangsúlyozta Spanyolország joghatóságát az ügyben (emlékeztetve azonban a nemzetközi jognak a *nyílt tengeren* tartózkodó hajókra vonatkozó elveire), és ismét elutasította a kiskorúak védelmére irányuló intézkedések meghozatalának hatáskörét.¹³²

Még 2019. augusztus 15-én, 20:00 órakor a Kikötői Hatósági Testület - Parti Őrség Főparancsnoksága továbbította a Belügyminisztériumnak mind a CISOM orvosi személyzetének az Open Arms fedélzetén végzett vizsgálatot követő *jelentéseit*, mind a palermói USMAF szabad egészségügyi aktáját, valamint a Medevac további kéréseit. Ugyanebben az üzenetben, nyilvánvalóan abból a szilárd meggyőződésből, hogy a kiskorúaknak más és azonnali kezelésre van szükségük, kifejezetten kérték, hogy jelezzék a védelmük érdekében meghozandó lehetséges intézkedéseket: ***"a fent említett hajó fedélzetén 31 kiskorú tartózkodik, akikkel kapcsolatban kérjük, hogy tegyenek közzé minden lehetséges intézkedést"***.¹³³

§ 16 augusztus 2019

Mivel a POS kiadásának elmaradása miatti patthelyzet továbbra is fennállt, 2019. augusztus 16-án a Pro-Activa Nyitott Karok Alapítvány ügyvédei értesítették az Infrastrukturális és Közlekedési Minisztériumot és az I.M.R.C. egy *"peren kívüli közlési és figyelmeztető okiratot"*, amelyben a Lazio Regionális Közigazgatási Bíróság elnökének 2019.8.14-i rendeletére tekintettel kérték, hogy engedélyezzék a hajó Lampedusa kikötőjébe való belépését; ezt a figyelmeztető okiratot az I.M.R.C. ugyanezen a napon továbbította a belügyminiszter kabinetirodájához is¹³⁴de eredménytelenül.

Ugyanezen a napon az Open Arms megismételte az olasz hatóságokhoz intézett SOP-kérelmét, és csatolta a migránsok súlyos pszichofizikai és pszichológiai egészségi állapotát igazoló orvosi és pszichológiai jelentéseket, valamint a migránsok

¹³² Vö. a 2023.01.13-i meghallgatáson bemutatott dokumentációval: *"Úgy véljük, hogy Spanyolországnak, mint olyan parti államnak, amely joghatósággal rendelkezik az Open Arms felett, többek között a nyílt tengeren felvett vagy kimentett személyek jogainak védelme tekintetében, foglalkoznia kellett volna a jegyzékben felvetett kérdéssel. Amennyiben ez az állam ezután nem ismeri el, hogy a fedélzetén tartózkodó kísérő nélküli kiskorúak védelme tekintetében felelősséggel tartozik, és így nem hajlandó együttműködni a partraszállási kikötő meghatározásában, úgy a fent említett egyezmény 92. cikkét, 94. cikkének (1), (2) és (6) bekezdését, valamint 98. cikkét kell úgy tekinteni, hogy megsértették.*

¹³³ Lásd az IMRCC Róma által 2019. augusztus 15-én 20:00 órakor küldött telexet, 21. sz. melléklet, a PM által a 2021.10.23-i meghallgatáson benyújtott dokumentumokat.

¹³⁴ Lásd az aktában található 2019.8.16-i e-mailt és MANCINI tanú 2022.5.13-i meghallgatáson tett

vallomását:

"Whatsappon keresztül továbbítottam az Open Arms figyelmeztetését GARRONI-nak".

a fedélzeten tartózkodó kiskorúak pszichológiai értékelése.

Lásd ezzel kapcsolatban Anabel MONTES misszióvezető 9:22-kor küldött e-mailjét: **"15 napja várjuk a POS-t, emberekkel a fedélzeten, mindig mindent a törvényes keretek között. Túl sok napig vártunk a kimentett emberek partra szállásának engedélyezésére. E várakozás miatt az Open Arms már 6 orvosi evakuálást hajtott végre, és mivel mindvégig tájékoztattuk a hatóságokat, a helyzet percről percre rosszabbodik. Tanúi vagyunk a fedélzeten tartózkodó emberek fizikai és mentális egészségi állapotának romlásának, és tekintettel a rendkívüli helyzetre, sürgősen kérünk egy humanitárius partraszállást Lampedusa kikötőjében"**.

A parti őrség ekkor kezdte őket sürgetni, hogy oldják fel a helyzetet, amit nyilvánvalóan nem tartottak jogszerűnek és veszélyesnek a migránsokra nézve.

Így a római IMRCC, amikor egy újabb POS iránti kérelmet továbbított a belügyminiszter kabinetirodájának, kérte, hogy **"a lehető legsürgősebben"** közöljék az illetékes hatóságok döntését **"az Open Arms hajó POS-jának kiosztásával kapcsolatban"**, valamint a **"még a hajón tartózkodó 31 kiskorú kiszállítására vonatkozó lehetséges rendelkezésekkel"** kapcsolatban.¹³⁵

Miután a parti őrség nem kapott választ, 2018. augusztus 16-án 16:10 órakor újabb üzenetet küldött, amelyhez csatolta az Open Arms ügyvédjeinek peren kívüli figyelmeztető okiratát, és azt állította, hogy ugyanezen I.M.R.C, semmilyen akadálya nincs a POS Lampedusa kikötőjében történő azonosításának: **"Mellékeljük a mai napon a címzetes ügyvédi irodától kapott bíróságon kívüli közlési és figyelmeztető okirat másolatát, amellyel további késedelem nélkül engedélyt kérünk az M/V Open Arms hajó Lampedusa kikötőjébe történő belépésére. Ami ezt az I.M.R.C-t illeti, semmilyen akadálya nincs, kérjük, hogy minden további udvarias sürgősséggel közölje az NCC szándékait az üggyel kapcsolatban"**.¹³⁶

Ez a kérés azonban szintén sikertelen maradt, amint azt a következők is megerősítették

¹³⁵ Lásd az IMRCC Róma által 2019.8.16-án, 01:03-kor küldött telexet, 26. számú melléklet, a PM által a 23.10-i meghallgatáson benyújtott dokumentáció.2021: **"A MÁR A FOLYTATÁSBAN LÉVŐ ÜZENETEKEL KÉRTEKEL KAPCSOLATBAN, KÉREM, HOGY A LEHETŐ LEGNAGYOBB UDVARIASSÁGGAL ÉS SÜRGŐSSÉGGEL TÁJÉKOZTASSON MINKET A LAMPEDUSAI KIKÖTŐ KÖZVETLEN KÖZELÉBEN JELENLEG HORGONYZÓ OPEN ARMS HAJÓ POZÍCIÓINAK KIJELENTÉSÉRŐL. KÉRJÜK, TÁJÉKOZTASSANAK MINKET ARRÓL IS, HOGY MILYEN INTÉZKEDÉSEKET TETTEK, HA EGYÁLTALÁN TETTEK, A MÉG MINDIG A HAJÓN TARTÓZKODÓ 31 KISKORÚ KISZÁLLÍTÁSÁRA.**

¹³⁶ Lásd az IMRCC Róma által 2019.8.16-án, 16:10 órakor küldött telexet, 31. sz. melléklet, a PM dokumentumai a 2021.10.23-i meghallgatáson.

Fabrizio MANCINI, a Belügyminisztérium Bevándorlási Szolgálatának igazgatója, akit a 2022. május 13-i meghallgatáson hallgattak meg, aki arról számolt be, hogy a Belügyminisztériumon belül még mindig vannak bizonytalanságok mind a kiskorúak, mind a felnőttek kiszállásával kapcsolatban, ami jelentős kínos helyzeteket teremtett.¹³⁷*A délelőtt nagyon hosszú volt, akarom mondani, azonban azon túl, hogy felvettem a kapcsolatot, mint ahogy a délelőtt végén tettem, Dr. Garronival... Igen, a délelőtt végén felvettem a kapcsolatot Dr. Garronival, mert akkor, röviden, valamilyen módon, tekintettel arra, hogy **a kikötői hatóságnak jogosan voltak saját... igényei, és nyomást gyakoroltak ránk, hogy tudjuk, mit kell tenniük.** Tehát felhívtam Dr. Garronit, és alapvetően, mondjuk, azt a választ kaptam, hogy ami az állítólagos kiskorúakat illeti, a kiskorúakat vagy feltételezett kiskorúakat, akiket a fedélzeten lévőknek nyilvánítottak, a palermói fiatalkorúak bírósága nem jelezte, és ami a TAR felfüggesztéséről szóló rendeletet illeti, mondjuk, a kabinet irányultsága az volt, hogy ez a felfüggesztés mindenesetre megsemmisítette a törvényt, amely előírta... amely előírta a segítségnyújtást stb. stb. stb, de nem írta elő, mondjuk, a partraszállási kötelezettséget a... a hajó számára".*

Augusztus 16-án délután Dr. MANCINI felvette a kapcsolatot Daniela PARISI prefektussal, az Állampolgári Jogi és Bevándorlási Osztály helyettes vezetőjével is, "hogy megtudja, van-e valami hír a POS hollétéről". PARISI prefektus azt válaszolta, "hogy véleménye szerint a legmegfelelőbb helyszín Lampedusa, **de nem kapott semmilyen jelzést a miniszteri hivataltól**".¹³⁸

PARISI prefektus viszont szintén 2019. augusztus 16-án továbbított egy feljegyzést a Garantált Gyermekek- és Ifjúsági Hatóságnak, amelyet tájékoztatásul megküldött a belügyminiszter kabinetjének és a parti őrség főparancsnokának, és amelyben azt képviselte, hogy a minisztérium hatáskörét illetően

¹³⁷ Vö. a 2022. május 13-i meghallgatás jegyzőkönyvének 41. oldalával: "a délelőtt nagyon hosszú volt, úgy értem, azonban azon kívül, hogy felvettem a kapcsolatot, mint ahogyan a délelőtt végén tettem, Dr. Garronival, nyilván megvoltak a csatornáim, tehát a központi igazgatóm, tájékoztattam az akkori rendőrfőkapitány-helyettest, De Iesu urat, aki akkoriban ... tehát mondjuk úgy, a parancsnoki láncunk folyamatosan tájékoztatva volt. Igen, a délelőtt végén felvettem a kapcsolatot Dr. Garronival, mert akkor, röviden, mivel **a Kikötőmesteri Hivatalnak jogosan megvoltak a saját... igényei, és nyomást gyakoroltak ránk, hogy tudjuk, mit kell tenniük.** Tehát felhívtam Dr. Garronit, és alapvetően, mondjuk, azt a választ kaptam, hogy ami az állítólagos kiskorúakat illeti, a kiskorúakat vagy feltételezett kiskorúakat, akiket a fedélzeten lévőknek nyilvánítottak, a palermói fiatalkorúak bírósága nem jelezte, és ami a TAR felfüggesztéséről szóló rendeletet illeti, mondjuk, a kabinet irányultsága az volt, hogy ez a felfüggesztés mindenesetre megsemmisítette a törvényt, amely előírta... amely előírta a segítségnyújtást stb. stb. stb, de nem írta elő, mondjuk, a partraszállási kötelezettséget a... a hajó számára".

¹³⁸ Lásd a 2022. május 13-i meghallgatás jegyzőkönyvének 45. oldalát.

a polgári szabadságjogokért és bevándorlásért felelős miniszter azonnal megszervezte a hatályos rendeletek által előírt szükséges befogadási intézkedéseket, amelyeket a partraszállás engedélyezésekor aktiváltak volna.¹³⁹.

*

Ugyanezen a napon a palermói fiatakorúak bíróságának elnöke az Open Arms hajó fedélzetén tartózkodó kísérő nélküli kiskorúak gyámságát megnyitotta, és gyámjukat kinevezte, az Open Arms hajó fedélzetén tartózkodó kiskorúak védelme érdekében meghozandó védelmi intézkedésekre vonatkozó olasz joghatóságot fennálltnak tekintve.¹⁴⁰.

*

Szintén ezen a 2019. augusztus 16-i napon Alessandro DI BENEDETTO, a Vészhelyzet pszichológusa ismét az Open Arms fedélzetére lépett, aki megállapította a kimentett migránsok rendkívüli levert állapotát és pszichológiai szorongását, és az egész csoport azonnali partra szállását kérte (vö. a 2022. június 17-i meghallgatáson tett tanúvallomás: "*a tünetek, amelyeket a migránsok mutattak, olyan tünetegyüttes, amely utalhat arra, amit poszttraumás stressz zavarnak nevezünk, tehát alvászavar, a fizikai tünetekből indulunk ki, tehát fájdalom, azért is, mert ne felejtjük el, hogy ezek olyan emberek, akik kínzást éltek át, voltak nők, akiket többször bántalmaztak, néhányan terhességben voltak, és ez nem egy szerelmi kapcsolat gyümölcse volt, hanem egy bántalmazás gyümölcse, és néhányan érzelmi reakciókat mutattak, ahogy korábban mondtam, az éberség, a kontrollálatlan düh, ez egy kicsit Borderline helyzet volt, az ember egy kicsit egy robbanásveszélyes helyzetből egy obtunding helyzetbe került, voltak olyan betegek is, akiknek (inc.), azaz összeomlottak, azaz éppen ilyen helyzetben voltak, tehát a tünetegyüttes néha szorongásos-depresszív volt, azaz azért is, mert a fedélzeten lévő állapot egy olyan állapot volt, amit mi trigger-nek nevezünk, azaz bármilyen zajos esemény, emberek kiabálása, a hídon belüli promiszkuitás, mind olyan helyzetek voltak, amelyek újra aktiválhatták a tünetegyüttest, akár a múltban, és ezért volt egyfajta retraumatizáció, ezt tapasztaltam).*¹⁴¹.

¹³⁹ Lásd a 2024. február 16-i meghallgatáson megszerzett, 2019.08.16-i 1695/2019. prot. számú feljegyzést.

¹⁴⁰ Lásd a 36. számú mellékletet: PM dokumentumai a 2021.10.23-i meghallgatáson.

¹⁴¹ Lásd még Francisco GENTICO mentő vallomását a 2023. július 7-i meghallgatáson: "*ahogy teltek a napok, a fizikai és pszichológiai állapot romlani kezdett, és észrevettük, hogy az emberek, akik az első napon még nagyon jól voltak, a napok múlásával 100%-ban megváltoztak. Még egészségügyi szinten is voltak rühes emberek, és napról napra többen lettek, mert egy közös téren osztoztak, és*

pszichésen kétségbe voltak esve, mert nem tudtak sem

*

2019. augusztus 16-án Giuseppe CONTE miniszterelnök ismét válaszolt SALVINI miniszter előző napi levelére, és nyomatékosan megismételte, hogy engedélyezni kell az Open Arms kiskorúak azonnali partra szállását, tekintettel arra is, hogy a hajó felségvizeken tartózkodik, és ezért valószínűleg jogellenes visszaküldésről van szó:

Kedves miniszter úr, kedves Matteo,

Ami az Open Arms-ügyet illeti, nem hiszem, hogy osztanám az Ön feltételezését, miszerint a hajón tartózkodó kiskorúakat a szintén ott elhelyezett más nagykorú migránsoknak kellene gyámság alá helyezniük.

Ezen túlmenően az Ön érvelésében implicit módon szereplő feltételezés, miszerint rokonok vagy barátok csoportjai szállnak fel a Líbiából induló bárkákra, amelyeken egyikük, a kiskorú, egy másik nagykorú személyre van bízva, egyáltalán nem felel meg az id quod plerumque accidit-nek.

Éppen ellenkezőleg, közös tapasztalat, hogy sajnós mindenki egyedül száll fel az Afrika ezen részét elhagyó uszályokra, abban a pusztán és gyakran illuzórikus reményben, hogy valahogyan sikerül egyénileg megmenteniük magukat.

Az ellenkező tézis, amelyre az Ön érvelése épül, csak abban a valóban marginális és jelenleg mindenképpen teljesen bizonyíthatatlan hipotézisben lehet némi alapja, hogy a fedélzeten tartózkodó egyes kiskorúak rokoni vagy legalábbis törzsi rokonsági kapcsolatban állnak a szintén a fedélzeten tartózkodó felnőttekkel, de ez bizonyosan nem lenne általánosítható hipotézis.

megérkezzenek a helyszínre, és ne tudjanak kommunikálni a családtagokkal. Még olyan személyről is tudok, akinek a családja temetést rendezett, mert azt hitte, hogy meghalt. ... Volt egy nő, aki az előző napokban jól volt, és hajnali kettőkor elkezdett kiabálni, erre tökéletesen emlékszem, azt kiabálta, hogy "Munira", ami egy személy neve, kiabált valamit, aminek a nyelve arámi volt. Próbáltam megnyugtanni, mert a fedélzeten szaladgált, és megpróbált ugrálni. Pszichotikus állapotban volt, és nagyon erős volt, hogy még akkor is kiszabadult, amikor két ember próbálta megállítani. Nem hagyta abba a "Munira" és egy másik kifejezés kiabálását, alapvetően fogtam az egyiküket, aki beszélt arabul és angolul, és megkértem, hogy fordítsa le nekem, mit jelent. A 'Munira' azt jelenti, hogy 'jönnek a fehér emberek'. Mintha azt jelentette volna, hogy a libanoniak jönnek, nem a líbiaiak, a líbiaiak. Nagyon nehéz volt tartani őt, és az orvos és a nővérek adtak neki egy injekciót nyugtatóval, kétszer, és miután a nigériaiak nekik, hogy megszállták, találtak a szakácsnál fokhagymát és hagymát, és ő dörzsölte az arcát, hogy kihozza a démont. És a muszlim emberek elkezdtek olvasni a Koránt, és az arcára tették a kezüket, még a két szúrástól is újra sikítani kezdett, és ez két három órán keresztül tartott, amíg megnyugodott. Erre azt mondjuk, hogy a lelki bukás nagyon fontos volt az emberek számára".

*Nem hiszem, hogy egyet tudok érteni az Ön további feltételezésével sem, miszerint a hajó helyzete miatt (az első levelem kézhezvételének időpontjában messze a felségvizektől) a belépés megtagadása nem igazolható, már csak azért sem, mert az idő múlásával fokozatosan elvesztette jogi értékét, mivel **a hajó ezt követően közeledett a felségvizeinkhez, amíg el nem érte azok határát**, aminek elkerülhetetlen következménye, hogy legalábbis ekkor objektíve előtérbe került a fedélzeten tartózkodó kiskorúak hallgatólagos visszaküldésének jogellenessége.*

Végül, ami azt a feltételezést illeti, hogy a kísérő nélküli kiskorú akkor szűnt meg kísérő nélküli kiskorúnak lenni, amikor az uszályról egy nem olasz hajóra szállították, arra a megállapításra szorítkozom, hogy ez a feltételezés a dolgok jelenlegi állása szerint nem talált támogatást a Lazio Regionális Közigazgatási Bíróság 2019. augusztus 14-i 5479. sz. elővigyázatossági végzésében, amely - legalábbis egy másik bírósági döntésig - a szóban forgó konkrét ügyre alkalmazandó joghatósági diktátumot képezi.

A fenti érvek fényében ezért engedélyezni kell az Open Arms hajó fedélzetén tartózkodó 18 év alatti személyek azonnali kiszállítását.

Ez természetesen nem érinti, de elkerülhetetlenül követi e sürgető jogi (és humanitárius) feladat teljesítését, a többi európai állammal, köztük Spanyolországgal való megfelelő megosztás kérdését a fent említett hajóról kiszállt emberek, valamint a még mindig ott tartózkodó többi ember elosztása tekintetében.

Ezzel kapcsolatban megerősítést kaptunk az Európai Bizottságtól, hogy számos európai ország (Franciaország, Németország, Luxemburg, Portugália, Románia és Spanyolország) hajlandó megosztani a vendéglátás terhére az összes emberrel, akikkel foglalkozunk, függetlenül az életkoruktól.

Tehát még ez utóbbi kilátás esetében is aktiválhatja a más hasonló esetekben már végrehajtott eljárásokat, hogy az újraelosztás működőképessé váljon. De ismétlem, most már feltétlenül szükségesnek tartom, hogy azonnal engedélyezzék a hajón tartózkodó összes kiskorú elsőbbségi kiszállítását Olaszországban.

Tisztelettel:

Giuseppe Conte.

A CONTE elnöke ezért hozzátette, hogy az Európai Bizottságtól már megerősítést kapott arról, hogy több állam hajlandó megosztani a Nyitott karú migránsok befogadásával járó terheket, "*függetlenül a koruktól*", és felkérte a belügyminisztert, hogy aktiválja a más hasonló esetekben már alkalmazott eljárásokat, amelyek célja, hogy

operatív újraelosztás¹⁴².

§ 17 augusztus 2019

SALVINI miniszter úr 2019. augusztus 17-én kelt levelében válaszolt a miniszterelnök felkérésére, amelyben biztosította, hogy bár nem ért egyet a neki javasolt jogszabály olvasatával, mégis "**önmaga ellenére**" utasítást fog adni arra, hogy ne gördítsen akadályokat az Open Arms fedélzetén tartózkodó "**állítólagos**" kiskorúak partra szállása elé, amely intézkedést nem saját akaratából, hanem a miniszterelnök "**kizárólagos elhatározása**" miatt fogja kiadni.¹⁴³

Kedves elnök úr!

Ez a levelem két részre oszlik: az egyik a jogi, a másik a politikai aspektusra vonatkozik.

Ami a jogi elveket illeti, azon kívül, hogy a nyílt karokon tartózkodó bevándorlókat, akik állítólag még nem érték el a n a g y k o r ú s á g o t , "kísérő nélküli kiskorúaknak" kell-e minősíteni, megjegyzem, hogy a többit illetően hasonlóan gondolkodunk, nevezetesen, hogy a spanyol lobogó alatt közlekedő és nemzetközi vizeken tartózkodó hajó a lobogó szerinti állam joghatósága alá tartozik, amelynek elvileg gondoskodnia kell e joghatóság gyakorlásáról a fedélzetén tartózkodók - köztük a kísérő nélküli bevándorlók - jogainak védelme és érvényesítése t e k i n t e t é b e n is.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata (ex multis, Hirsi-ügy és a partra szállás engedélyezésének elmulasztása a Sea Watch 3 ügyben), valamint az ENSZ tengerjogi egyezménye (92. cikk, 94. cikk (1-6-7) és 98. cikk) ellentmondásos ebben a kérdésben.

Az érdekes az, hogy ezt a döntő szempontot még azok az országok sem vitatják, amelyek lobogója alatt a szóban forgó hajók közlekednek. Csakhogy amikor a jogi elvek érvényesítéséről van szó, ezek az országok gyakorlati és gazdasági okokra hivatkozva meghátrálnak.

Hogyan is ne emlékezhetnénk a holland migrációs államtitkár nemrégiben adott válaszára, aki a holland lobogó alatt közlekedő Sea Watch 3 hajóval kapcsolatban egyetértett azzal, hogy "a Sea Watch 3 tevékenysége nem támogatható és nem segítheti elő az embercsempészek bűnös műveleteit", majd kijelentette, hogy

¹⁴² Lásd az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott 17. számú dokumentumot és a CONTE elnökének a 2023.1.13-i tárgyaláson tett nyilatkozatait:

¹⁴³ Lásd az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott 33. számú dokumentumot.

hogy országa nem hajlandó együttműködni a migránsok áthelyezésében, "az adófizetők erőfeszítéseinek és pénzügyi forrásainak pazarlása, amelyet el kellene kerülni"?

Hogyan is ne emlékeznénk arra, hogy néhány nappal ezelőtt a spanyol hatóságok határozott nemet mondtak a spanyol zászló alatt közlekedő Open Arms kapitányának a máltai spanyol nagykövetségen keresztül eljuttatott kérésére, hogy 31 kísérő nélküli kiskorúnak adjanak menedékjogot?

Ezért a migrációs jelenség irányításában az államok szerepének szabályozására szolgáló jogi elvekre más országok szavakban hivatkoznak, a gyakorlatban pedig nem alkalmazzák azokat, aminek következtében a külföldi hajók által végrehajtott illegális bevándorlás segítésének és felbujtásának következményeit egyedül az olasz adófizetők viselik!

A fenti okokból kifolyólag továbbra is meg vagyok győződve a tézisek érvényességéről, amelyeket már volt alkalmam ismertetni Önnel korábbi, november 15-i levelemben, és amelyeket - ezt őszintén mondom - nem látom, hogy Ön későbbi válaszában ellent akarna vagy tudna mondani.

Ez utóbbi egyébként úgy tűnik számomra, hogy inkább tényszerű és érzelmi érvelésen alapul - amely megkérdőjelezhetően megfelel a valóságnak -, mint jogi érveken, amelyeknek mindig jellemezniük kellene a hatóságok tevékenységét.

Mindenesetre, miután a jogrendszer által a Minisztertanács elnökének tulajdonított ösztönző, irányító és koordináló funkciók alapján korábban Önhöz utaltam az irányvonalamtól akár az én irányvonalamtól eltérő intézkedések elfogadásának értékelését, tudomásul veszem, hogy Ön elrendeli a jelenleg az Open Arms hajón tartózkodó (állítólagos) kiskorúak partra szállítását.

Ezért - amennyiben ez hatáskörömbé tartozik, és a lojális együttműködés újabb példájaként - intézkedni fogok, hogy semmilyen akadály ne álljon az Önök e kizárólagos elhatározásának végrehajtása elé, nem anélkül, hogy megismételném Önöknek, hogy továbbra is minden illetékes bíróságon folytatni fogom azoknak a jogi indokoknak az érvényesítését, amelyeket már volt alkalmam Önöknek bemutatni.

Azért teszem ezt, mert következetesen és mélyen meg vagyok győződve az indokaimról, és azért, hogy megakadályozzam, hogy az Open Arms-ügyben hozott döntése veszélyes precedenst teremtsen mindazok számára, akik normálisnak tartják, hogy hazánkat kizárólagos felelősként emeljék ki a Földközi-tenger vagy a világ bármely sarkában a fedélzetre vett kísérő nélküli kiskorúak (vagy feltételezett kiskorúak) befogadásáért és ellátásáért.

Teszem ezt azért is, mert az a szellem vezérel, hogy megerősítsem hazánk és az azt képviselő intézmények méltóságát, amelyet nem lehet megkérdőjelezni és kigúnyolni külföldi magánszemélyek megkérdőjelezhető viselkedésével, a k i k ráadásul folyamatosan bizonyítják, hogy álmukban sem

gondolnának arra, hogy a világot megvédjék.

hogy hasonló kihívásokat intézzenek más országok rendszerei és intézményei ellen, nem is beszélve a saját nemzetiségűekéről.

Ugyanilyen őszintén sajnálom és aggodalmamnak adok hangot amiatt, hogy az Önök elhatározása azt eredményezheti, hogy hazánk visszafordíthatatlanul és terhesen átveszi az olyan személyek gondozását, akikről később kiderülhet, hogy nem tartoznak rá.

A legszívélyesebb üdvözlettel viszonzom.

Matteo Salvini

Augusztus 17-én az olasz parti őrség főparancsnoka, Giovanni PETTORINO admirális elhatárolódott a Belügyminisztérium álláspontjától, és az olasz gyermek- és ifjúsági hatóság előző nap kapott tájékoztatáskérésére válaszolva kifejtette, hogy az IMRCC az Open Arms által kapott öt, a biztonságot nyújtó helyre vonatkozó kérelmet haladéktalanul továbbította az illetékes nemzeti hatóságoknak.¹⁴⁴ "anélkül, hogy egyelőre bármilyen választ kaptak volna". Azt írta továbbá, hogy: "**Végül pontosítjuk, hogy a parti őrség Lampedusán jelenlévő eszközei és személyzete készen áll arra, hogy folytassa a 28 kísérő nélküli kiskorú áthelyezését a szigetre, és nem látják, hogy bármilyen akadálya lenne ennek a műveletnek; mindez az illetékes közbiztonsági hatóság partra szállási engedélyének függvényében**".

*

Ugyanezen a napon az Open Arms e-mailt küldött az agrigentói ügyészségnek.¹⁴⁵ egy jelentést csatolva, amely tanúsítja a fedélzeten uralkodó higiéniai és egészségügyi körülmények súlyosságát: "nagyon összetett körülmények, mind fizikai, mind pszichológiai szempontból, a hely, az élelem és a víz miatt, a fedélzeten is számos veszedelem volt, mert mindenki kétségbe volt esve, az emberek kétségbeesése miatt is".¹⁴⁶, amint arról MONTES misszióvezető beszámolt a meghallgatása során.

Ennek következtében augusztus 17-én 20:00 órakor az Agrigentói Ügyészség megbízásából az igazságügyi rendőrség és az USMAF (Tengeri Egészségügyi Hivatalok, Határvidék) egészségügyi személyzete ellenőrzést tartott a hajón.

¹⁴⁴ Lásd: Prot. U.0109604 számú, 2019.8.17-én 13:46 órakor kelt feljegyzés, amelyet a 2025.2.16-i meghallgatáson szereztek be.

¹⁴⁵ Lásd az Anabel MONTES által aláírt, 2019. augusztus 17-én 11:06 órakor kelt e-mailt.

¹⁴⁶ Lásd Anabel MONTES tanúvallomását, a 2022.5.13-i meghallgatás jegyzőkönyvének 128. oldala.

Megállapították a migránsok túlszűfoaltságát és rossz körülményeit.¹⁴⁷ akik többek között tisztán logisztikai szempontból a hajó fedélzetén összezsúfolva éltek, miközben szükségleteik kielégítésére mindössze két török WC és egy műanyag cső állt rendelkezésükre, hogy megmosakodjanak (amint azt többek között Nicolò DI GIORGI, az ügyész tanúja is elmondta).¹⁴⁸).

Ezek a körülmények, amelyek minden tanúvallomáson túl objektíven nyilvánvalóak a Törvényszéki Rendőrség által összeállított fotóanyagnak köszönhetően, amelyre a képek különleges ékesszólása miatt hivatkozunk, amelyek közvetlen nyersességükben mutatják be a hajó nyilvánvaló zsúfoaltságát és a migránsok rossz körülményeit.

Pszichológiai szempontból is annyira romlott a hajótöröttek állapota, hogy Dr. Alessandro DI BENEDETTO úgy vélte, hogy ekkorra már elérték a fordulópontot, azaz azt a pontot, ahonnan már nincs visszaút, ahol a helyzet már nem ura a helyzetnek. Alessandro DI BENEDETTO úgy vélte, hogy azon a ponton elérték a fordulópontot, azaz azt a pontot, ahonnan már nincs visszaút, és ahol a helyzet már nem ura a helyzetnek: *"ha korábban a helyzet rendkívül kritikus volt, akkor számomra úgy kell tekinteni, hogy az elmúlt napokban bekövetkezett az, amit úgy neveznénk, hogy a fordulópont, a vissza nem térő pont, vagyis abban az értelemben, hogy a helyzet így túllépett, véleményem szerint ezeknek a migránsoknak a demonstrációin, akik a fedélzetre vetették magukat, majd öngyilkosságot kíséreltek meg, amikor visszatértek a fedélzetre, a migránsok, akik nem vetették magukat a fedélzetre, ostromozták azokat, akik a fedélzetre vetették magukat, mert azt mondják, hogy most miattatok nem fognak minket., meg fognak büntetni minket, és nem fognak hagyni, hogy partra szálljunk, tehát a **helyzet elszabadult**, ...ez volt a felfogás azokban a napokban, 17-én, 18-án stb., ez volt a vissza nem térő pont"*.¹⁴⁹.

*

Még 2019. augusztus 17-én is, a Nyitott Karok kritikus helyzete ellenére sem válaszoltak a POS iránti kérésekre, ahogyan arról többek között Dr. MANCINI is beszámolt a fent említett tanúmeghallgatás során: *"Kérdeztem és híreket mondtak, **de nem volt semmi különbség az előző naphoz képest. Tehát sem a lehetséges kikötőre, sem az esetleges ellenkező irányú döntésre vonatkozóan nem kaptam semmilyen jelzést. Nem emlékszem, de azt hiszem, mert folyamatosan voltak POS-kérések az Open Arms-tól. Emlékszem, hogy más orvosi evakuálásokat is végeztek, olyan különleges helyzetekkel kapcsolatban, amelyeket***

¹⁴⁷ Vö. az agrigentói ügyészség által 2019.8.17-én kiadott, a helyszínek és dolgok ellenőrzéséről szóló rendelet, valamint az agrigentói rendőrkapitányság tudományos rendőrségének tartományi kabinetje

által készített fényképes dosszié, a PM 2021.10.23-i dokumentumgyártásának 34. és 37. sz. dok. száma.

¹⁴⁸ Vö. a 2021.12.17-i tárgyalás jegyzőkönyvének 133. oldalával: *"voltak-e mosdók, zuhanyzók?"*. - *"nem, nem, úgy emlékszem, hogy a mosdókban volt egy cső, amit talán zuhanyozásra használtak"*.

¹⁴⁹ Lásd a 2022. június 17-i meghallgatás jegyzőkönyvének 10. oldalát.

kiemelve, és ennyi volt. Tegyük fel, hogy tizenhetedik reggelén ez történt".

*

Augusztus 17. és 18. között az Open Arms fedélzetén tartózkodó 27 kísérő nélküli kiskorút Lampedusán szállították partra.

Biztosat azonban nem lehet mondani, mert maguk az érintett hatóságok sem emlékeznek pontosan arra, hogy mi történt, ki rendelte el a leszállást, és mikor történt az valójában.

A kiskorúak minden bizonnyal SALVINI miniszter augusztus 17-i levele után értek a szárazföldre, amelyben Conte elnök nyomására kijelentette, hogy utasításokat fog adni, *"hogy ne gördítsenek akadályokat az útjukba"*, valamint PETTORINO admirális augusztus 17-i, a Garante per l'Infanzia (gyermekvédelmi hatóság) részére küldött levele után, amelyben kijelentette, hogy készen áll a kiszállásra, de még mindig várja *"az illetékes közbiztonsági hatóság előzetes engedélyét a kiszállásra"*.

Valószínűleg a partraszállásra Agrigento prefektusának, CAPUTO-nak a jelzései után került sor, aki viszont zöld utat kapott a Belügyminisztériumtól, bár ő, a 2022. április 8-i tárgyaláson hallott 2022. április 8-i meghallgatáson¹⁵⁰nem tudott pontos adatokat mondani a kiskorúak partra szállására vonatkozó engedély keletkezéséről és időpontjáról: *"Több telefonbeszélgetést folytattam a miniszter kabinetfőnökével, és ezért nem zárom ki, hogy miután a bíróság döntését a minisztériumnak küldött közléssel hivatalossá tették, akkor kaphattam engedélyt, akár rövid időn belül is, hogy folytassam a kiskorúak partra szállását. Szinte biztos vagyok benne, hogy ha nem is 17-én, 18-án vagy 19-én a kiskorúak kiszállása ezután megtörtént, azt hiszem, emlékszem, hogy így történt"*.

Hasonló bizonytalanságokat találunk a vádlott vizsgálatában: ELNÖK - *Az ember szeretné pontosabban tudni, a*

¹⁵⁰ Lásd a 2022. április 8-i tárgyalásról készült jegyzőkönyv 50. oldalát, CAPUTO Agrigento prefektusának vallomását: *"amennyire emlékszem, a kiskorúak annak alapján szálltak ki, hogy a fiatalok bírósága éppen a gyámságukat engedélyezte, és ezért a bíróság által e személyek felügyeletének gyakorlására kijelölt szakemberektől éppen a kiszállásukra vonatkozó kérelmet kaptam"*.

POLGÁRI FELPERES AVV. PASQUALINO - *A migránsok partra szállásának engedélyezése a gyámok kijelölésének a fiatalok bírósága általi közlését követően, amelyről az agrigentói prefektúrát azonnal értesítették, mivel területileg illetékes volt, ha jól értettem, csupán a Belügyminisztériumnak továbbították, jól értettem?*

CAPUTO TANÚ - *Így van. Nézze, nem zárom ki, most már nincs biztos emlékem róla, azért sem, mert, mint ismétlem, több telefonbeszélgetést folytattam a miniszter kabinetfőnökével, és ezért nem zárom ki, hogy miután a bíróság döntését a minisztériumnak küldött közleménnyel hivatalossá tették, akkor kaphatott felhatalmazást, akár rövid távon is, hogy folytassa a kiskorúak kiszállását. Szinte biztos vagyok benne, hogy ha nem is 17-én, 18-án vagy 19-én a kiskorúak kiszállása ezután megtörtént, úgy emlékszem, hogy így történt"*.

részletesen, ki rendelte el a kiskorúak kiszállását az Open Arms fedélzetéről? (...)

Alperes SALVINI M. - *Mi!*

ELNÖK - *Mi, kik?*

SALVINI M. alperes - *Akkor visszaveszem a levelezést.(...)*

Ez a mi levelünk, 17-én a bíróság által kijelölt gyámok, a leszállást elrendelték. (...) Gondolom, hogy ennél az epizódnál is, mert nem ez volt az első, és nem is az utolsó epizód, amelyben kiskorúak partra szállítása történt, a kabinetfőnök képviselte előttem X kiskorú partra szállásának szükségességét, és én feltétlenül megadtam az engedélyt, és gondolom, hogy ez most is így volt".

Bizonytalanságok, ezek, még inkább nyilvánvaló, amikor az alperes nem zárta ki, hogy a kiskorúak kiszállását a védelmi miniszter, TRENTA (SALVINI. - *Ha Trenta miniszter azt mondta, hogy a partra szállás az ő kezdeményezésére történt, nincs okom kételkedni abban, hogy ez így volt*), aki viszont, mint majd jobban látható lesz, a kihallgatásán azt állította, hogy ő adta *"a parancsot a Honvéd Vezérkar főnökén keresztül, a Haditengerészetnek, ... hogy menjenek és vegyék fel a kiskorúakat az Open Arms-on"*.

§ 18 augusztus 2019

Ahogy azt már a Tartományi Közrend és Közbiztonság Bizottság fent említett ülésén elképzelték és megjósolták, 2019. augusztus 18-án néhány hajótörött elkeseredett ember a tengerbe vetette magát.

A lampedusai parti őrség ugyanis arról számolt be, hogy 13:03-kor öt migráns a tengerbe vetette magát, és az Open Arms munkatársai mentették ki őket.¹⁵¹ami, mint ezen a ponton meg kell jegyezni, a következő napon is megtörtént, egészen addig, amíg augusztus 18-tól 20-ig egyre több migráns ugrott a vízbe, amint azt alább még kiemeljük, olyannyira, hogy a mentési műveletek kezelhetlenné váltak.

Az első tengeren tartózkodó migránsokkal kapcsolatban idézzük a MONTES misszió vezetőjének a 2022. május 13-i meghallgatáson tett kijelentéseit: *"ezután az Open Arms gondoskodott arról, hogy visszahozza őket a fedélzetre, és amint a fedélzeten voltak, tényleges erőszakos cselekmények történtek velük szemben. Erőszakot azért, mert aggodalomra adott okot, hogy ez az akció a? pontosan az, hogy a vízbe vetették magukat, az összes többiek partra szállását is befolyásolhatja. A tizenkilencedik napon azonban az történt, hogy azok az emberek, akik nem akarták magukat a vízbe dobni, akik korábban azt mondták, hogy nem fogják magukat a vízbe dobni, mégis a vízbe dobták magukat, és ehelyett kétségbeesésből tették ezt.*

¹⁵¹ Lásd a Lampedusa Tengerészeti Kerületi Hivatal 2019.08.18-i 9529. számú prot. feljegyzését.

A tanú MONTES azt is elmondta, hogy értesítette az olasz parti őrséget a helyzetről, és segítséget kért a helyzet kezeléséhez: *"Augusztus tizennyolcadikán vagy tizenkilencedikén, azaz augusztus tizennyolcadikáról tizenkilencedikére virradó éjszaka küldtünk egy e-mailt az olasz parti őrségnek, hogy közelítsék meg az Open Arms-t, vagy maradjanak a közelben, mert már volt egy szándék, egy szándék, amit néhányan kifejeztek, hogy a vízbe vetik magukat". Hogy miért? Mert csak két ember volt, aki őrségként működött, az egész legénység már eléggé kimerült volt, eléggé kimerültek voltak, és ezért kértük a parti őrség segítségét, hogy ők tudjanak nekünk ilyen segítséget nyújtani.*

*

Ugyanezen a napon, augusztus 18-án, amikor a régóta húzódozó ügy már széles médiavisszhangot kapott, megerősítést kapott, hogy a spanyol kormány jelezte, hogy a POS a spanyolországi Algecirasban van.¹⁵²

Ezt a megoldást a CREUS parancsnoka kivitelezhetetlennek ítélte, mivel túl kockázatos volt a fedélzeti biztonság szempontjából, mivel a migránsok *"lelkileg, fizikailag nem voltak jól, 700 méterre voltak egy kikötőtől, voltak olyanok, akik már azzal fenyegetőztek, hogy a vízbe vetik magukat". ... nem voltunk olyan állapotban, hogy még egy órán keresztül is képesek lettünk volna navigálni, ezért azt javasoltuk, hogy jöjjön egy másik hajó, hogy felvegye őket... hogy menjen be Lampedusa kikötőjébe, és onnan küldjék őket Spanyolországba".¹⁵³*

Hasonlóan nyilatkozott a 2022. május 13-i meghallgatáson MONTES misszióvezető is: *"Akkoriban **Spanyolországba** érkezni, **Spanyolországba menni alapvetően lehetetlen volt minden esetben**, mert több mint húsz napról beszélünk a hajón, ez volt... még maga a legénység is nehezen tudta kezelni az egész helyzetet, ami bonyolulttá vált, a migránsokkal, akik több mint tizennyolc napja éltek együtt, néhányan talán egy kicsit kevesebbet, és ezért a helyzet teljesen tarthatatlan volt. Nehéz magyarázatot adni arra, hogy mennyire kétségbeejtő volt a helyzet a fedélzeten, és ebben az esetben a legbiztonságosabb az volt, hogy Olaszországban szálljanak partra, és ne tegyék ki az Open Arms fedélzetén tartózkodó embereket további veszélynek".*

DE FALCO parancsnok a 2023. szeptember 15-i meghallgatáson szerzett tapasztalatai alapján arról is beszámolt, hogy az Open Arms, azokban a

¹⁵² Lásd a 38. sz. bizonyítékot, a PM 2021.10.23-i meghallgatáson készült dokumentációs anyagát, az IMRCC 2019. augusztus 18-án 18:35 órakor kelt telexét.

¹⁵³ Lásd a 2022.4.8-i meghallgatás jegyzőkönyvének 100. oldalát.

állapota miatt nem volt képes újra hajózni, és hogy *"nem lett volna semmi jogi, logikai, emberi értelme Spanyolországba küldeni őket"*.

A Guardia di Finanza kapitánya, Edoardo ANEDDA a 2021. december 17-i meghallgatáson is megerősítette, hogy az Open Arms konkrétan képtelen biztonságosan elérni az algecirasi kikötőt: *"...az első javasolt Pos Algeciras kikötője volt, amely, mondjuk, a Gibraltári-szoroson túl, Spanyolországban található, egyértelműen a lehető legtávolabb, spanyol, attól a helytől, ahol az Open Arms volt, és minden bizonnyal azokban a körülményekben túl nagy távolságot kellett volna megtenni, olyannyira, hogy ezt követően Spanyolország, nyilvánvalóan bizonyos, központi szinten is folytatott egyeztetéseket követően, aztán Mahon kikötőjét, majd Menorca kikötőjét javasolta, amely a legközelebbi kikötő, spanyol, ahhoz képest, ahol az Open Arms volt, de ugyanúgy, röviden, elég nagy távolságokról beszélünk, különösen ha figyelembe vesszük, hogy ha nem tévedek, a spanyol kikötőt augusztus 18-án azonosították, 2019. augusztus 18-án javasolták, tehát még mindig migránsokról beszélünk, az augusztus 1-jén kimentett migránsok esetében, vagyis 18 nap után, majd 18 nap után vállalják a további utazást, ami legalább további hét napot jelentett volna, röviden, nem véleményem szerint nem voltak meg a feltételek ahhoz, hogy ezt biztonságosan megtehessek"*.

Leandro TRINGALI ugyanezen a véleményen volt, aki szerint az Open Arms nem érhetne volna el Algeciras kikötőjét, mivel a hajó akkori biztonsági tanúsítványai alapján legfeljebb 19 embert szállíthatott volna.¹⁵⁴

Ekkor az I.M.R.C. felajánlotta, hogy hajlandó az Open Arms-t a spanyol kikötőbe kísérni a saját haditengerészeti eszközével, amelyen a migránsok egy részét átrakodják.

Azonban 13:55-kor az Open Arms kapitánya újabb e-mailt küldött az I.M.R.C.-nek, amelyben engedélyt kért a még a fedélzeten lévő migránsok partra szállítására, vagy alternatívaként arra, hogy átrakja őket egy megfelelő hajóra, hogy elérjék a spanyolországi Algeciras kikötőjét, kijelentve, hogy nem hajlandó folytatni a hajózást, mert féltő, hogy veszélybe kerül a hajó és a legénység biztonsága, valamint a fedélzeten lévő jelentős feszültség miatt, *"amely a 17 nappal ezelőtt kimentett emberek ismételt intolerancia megnyilvánulásai miatt kezelhetetlenné vált, sőt néhányan közülük megkísérelték, hogy a tengerbe ugorva a partra ússzanak (...).) A fedélzeten uralkodó feszültség és idegesség miatt az emberek áldozatul esnek annak, hogy*

¹⁵⁴ Lásd a 2021.12.17-i meghallgatásról készült jegyzőkönyv 104. oldalát.

gyakori szorongás és pánikrohamok, amelyek a fedélzeten történő verekedésekhez vezettek, amint arról Alessandro Di Benedetto, az Emergency nevű civil szervezet fedélzeti pszichológusa beszámolt.

A CREUS parancsnokának megállapításait megerősítette DI BENEDETTO pszichológus, aki a fedélzeten lévő migránsok pszichofizikai egészségi állapotának súlyos romlásáról számolt be, és az egész csoport azonnali evakuálására szólított fel.¹⁵⁵

Még maga az infrastrukturális és közlekedési miniszter is megerősítette a 2022. december 2-i meghallgatáson az Open Armsnak felajánlott kísérés kivitelezhetetlenségét, sőt, ebben a javaslatban egy indokolatlan anomáliát ismert el: *"már több napja, hogy az a hajó az olasz partok előtt lógott... meg kell érteni, **hogy egy nem kormányzati szervezet hajójának kísérése, több száz kilométeres hajózással, a parti őrség hajóján keresztül nem anomália, sőt. A gyakorlat az, hogy partra szállítják őket, azonosítják őket, és újraosztják őket, ez a gyakorlat, a lényeg a partra szállás, amikor, igen, nem, de ez nem értelmezhető úgy, mint egy hétköznapi eset, amiről beszélünk, hogy elkísérjük őket egy másik államba, hogy nyissanak egy kikötőt több száz kilométerre. Ez a fajta eset..., ki kell rakodni őket a legközelebbi biztonságos kikötőben, POS, POS-t nyitni, azonosítani őket, egészségessé tenni őket, visszatoloncolni azokat, akik nem jogosultak nemzetközi védelemre, és újraosztani azokat, akik jogosultak, ez"***.

E tekintetben az alperes spontán nyilatkozatai során hivatkozott TONINELLI miniszter úr 2019. augusztus 18-án és 19-én a közösségi oldalakon közzétett egyes bejegyzéseire, amelyekben sajnálatát fejezte ki az Open Arms magatartása miatt, mivel az "hihetetlen módon" elutasította a parti őrség kíséretre vonatkozó javaslatát "olyan hozzáállással, amely gyanússá teszi, hogy rosszhiszeműség áll fenn a részükről".

Ezzel kapcsolatban a keresztkérdések során a tanú TONINELLI jobban tisztázta álláspontját: SALVINI miniszter által felállított fal leküzdésével mindent megtett annak érdekében, hogy megoldást találjon az Open Arms ügyére, és ennek érdekében a parti őrség hajóját bocsátotta rendelkezésre, amit a nem kormányzati szervezet elutasított (amely egyébként szerinte a szabályok betartásával küzdött); miközben szerinte valójában a POS-t a lehető leghamarabb egy olasz kikötőben kellett biztosítani, mivel a hajó már túl sok napja Lampedusa előtt állomásozott, egyre kritikusabb körülmények között: *"- Én miniszterként mindent megpróbáltam megtenni, hogy végleges megoldást találjak az Open Arms ügyében. Természetesen, ha a*

¹⁵⁵ Vö. a 2021.10.23-i tárgyaláson a miniszterelnök által benyújtott iratanyag 39. dokumentumát és DI BENEDETTO tanú 2022.6.17-i tárgyaláson tett vallomását, amelyben az orvos rámutatott, hogy augusztus 17-18-án *bekövetkezett az, amit úgy neveznénk, hogy a fordulópont, a vissza nem térés pontja.*

*POS kérés a TAR-rendelés eredményeként, amelyet maga az Open Arms tett, ha egy olasz kikötőt nyitottak volna meg, nem tettem volna ezt, egyszerűen csak azért tettem, mert a Viminale a kérések ellenére nem nyitott biztonsági helyet olasz területen. (...) meg kell érteni, hogy egy nem kormányzati szervezet hajójának kísérése, több száz kilométerre, a parti őrség hajóján keresztül, nem anomália, sőt. A gyakorlat az, hogy partra szállnak, azonosítják őket, és újra szétosztják őket, ez a gyakorlat, a lényeg a partra szállás, amikor, igen, nem, de **nem értelmezhető hétköznapi esetnek, amiről beszélünk**, hogy egy másik államba kísérik őket, hogy több száz kilométerre egy kikötőt nyissanak".*

§ 19 augusztus 2019

Tekintettel a Lampedusa és az algecirasi kikötő közötti jelentős távolságra, az I.M.R.C. kérte a spanyolországi RCC-t, hogy egy közelebbi helyen adjon POS-t. E kérésre válaszul egy Baleár-szigeteki kikötőt jelöltek meg.¹⁵⁶

Ezt a megoldást a hajó kapitánya is vitatta, aki, bár nem ellenezte a migránsok Spanyolországba szállítását, mégis rámutatott, hogy ezt a feladatot az Open Arms nem tudja vállalni, mivel már nem képes több napot hajózni, tekintettel a fedélzeten tartózkodók általános pszichofizikai egészségi állapotára, beleértve a legénységet is.¹⁵⁷

Ezért, emlékeztetve a tengeren kimentett személyek kezeléséről szóló iránymutatásokra, amelyeket az MSC 167-78 állásfoglalás 20.5.2004-es állásfoglalásában foglaltak szerint a CREUS kapitánya felkérte az olasz vagy spanyol hatóságokat, hogy vegyék át az összes migráns átrakodását és szállítását, felmentve őt minden felelősség alól: *...tekintettel arra, hogy a legközelebbi lampedusai kikötővel szemben, ahová kizárólag azzal a céllal engednek be minket, hogy a migránsok Spanyolországba történő átszállítását lehetővé tegyük, lehetetlen bármely spanyol kikötőbe érkezni, szükséges engedélyezni az Open Arms hajó belépését ebbe a kikötőbe, valamint sürgősen elő kell készíteni minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy a még a hajón tartózkodó 107 ember kiszállhasson, vagy mindenestre megfelelően át lehessen őket szállítani egy másik hajóra, hogy elérjék a spanyol kikötőt. Az **Open Arms hajó még egy órával sem képes tovább hajózni**, így ha a spanyol kikötő az egyetlen lehetséges megoldásnak tekinthető, akkor a parti őrségnek*

¹⁵⁶ Lásd LIARDO tanú vallomását a 2021.12.17-i meghallgatáson.

¹⁵⁷ Lásd a CREUS tanú 2022.4.8-i meghallgatáson tett vallomását.

Italiana-t, hogy azonnal és viszonylagosan vegye át az átrakodási és védelmi műveleteket, amelyek az említett 107 ember hosszan tartó tengeren tartózkodása miatt váltak szükségessé. Követeljük, hogy a hajó vállalja a fedélzeten lévő ÖSSZES mentési feladatokat. Ilyen körülmények között nem vagyunk képesek utat tenni. Kérem, hogy mentsenek fel a felelősség alól és a lehető legkisebb következményekkel a hajóra nézve, mivel a hajó körülményei között és 18 nap után a fedélzeten lévő emberekkel együtt ez meghaladja az MSC 167 (78) állásfoglalás 2.6. pontjában említett ésszerű időt, és azonnali megoldást kell nyújtani".¹⁵⁸.

Tény, hogy ekkor Spanyolországnak egy hajót kellett volna küldenie (lásd pl. SALVINI és MOAVERO vizsgálati), amelyről azonban semmi többet nem tudtak.

A kikötőparancsnokság, amely a migránsok partra szállítására vonatkozó kéréssel szembesült, tekintettel az egészségi állapotukra is, a Medevacs (az Egészségügyi Minisztérium és az Infrastrukturális és Közlekedési Minisztérium hatáskörébe tartozó) Medevacs segítségével próbált megoldást találni, augusztus 19-én, 15:35-kor e-mailben válaszolt, amelyben kérte, hogy minden egyes migránsról küldjenek egyéni orvosi jelentést.

Ezt a kérést a gyakorlatban lényegében lehetetlen volt teljesíteni, amint arra az agrigentói ügyészség által kinevezett műszaki tanácsadók, Dr. DI NATALE és a misszió vezetője, MONTES is rámutatott: *"az Open Arms kérte, hogy az összes migráns leszálljon, mivel az általános egészségügyi állapotot, beleértve a pszichológiai állapotot is, értékelték."* Olaszország válasza az volt, hogy ehhez a partraszálláshoz egyéni jelentésekre van szükségük, tehát egyesével az emberekre, az egyes személyek kórképeire vonatkozóan. ... Százhét emberről beszélünk, akik már több mint egy hete a fedélzeten voltak, és vártak egy kikötőre. *Anyagilag nem állt rendelkezésre idő, tehát nem volt idő ezeknek az interjúknak a lefolytatására, a helyzet elég bonyolult volt, a pánikrohamok helyzete,*

¹⁵⁸ Vö. a CREUS kapitány által aláírt, 2019. augusztus 19-én 12:48-kor kelt e-mail: *"...tekintettel arra, hogy a legközelebbi lampedusai kikötővel szemben, ahová kizárólag azzal a céllal engednek be minket, hogy a migránsok Spanyolországba történő átszállítását lehetővé tegyünk, lehetetlen bármelyik spanyol kikötőbe érkezni, szükséges engedélyezni az Open Arms hajó belépését ebbe a kikötőbe, emellett sürgősen elő kell készíteni minden szükséges intézkedést, hogy a még a hajón tartózkodó 107 ember kiszállhasson, vagy mindenképpen megfelelően át kell őket szállítani egy másik hajóra, hogy elérjék a spanyol kikötőt."* *Az Open Arms hajó még egy órával sem képes meghosszabbítani a hajózását, ezért ha a spanyol kikötő megoldása az egyetlen lehetséges megoldásnak tekinthető, akkor az olasz parti őrségnek kellene azonnal átvennie az összes átrakodási és védelmi műveletet, amelyet a 107 ember tengeren való tartózkodásának meghosszabbítása tesz szükségessé. Követeljük, hogy a hajó vállalja a fedélzeten lévő ÖSSZES mentést. Ilyen körülmények között nem vagyunk képesek utat tenni. Kérem, hogy mentesítsenek a felelősség alól, és a lehető legkevesebb következménnyel a hajóra nézve, mivel a hajó körülményei között és 18 nap után a fedélzeten lévő emberekkel együtt ez meghaladja az MSC 167 (78) határozat 2.6. pontjában említett ésszerű időt, és azonnali megoldást kell nyújtani".*

hogy az emberek amúgy is a vízbe vetik magukat, és végül, de nem utolsósorban nem voltak olyan emberek, akik fizikailag el tudták volna végezni ezeket a beszélgetéseket.

*

Végül 2019. augusztus 19-én "Kérelem az Open Arms hajó pos (biztonsági hely) kijelölésére" tárgyú feljegyzés jelent meg, amelyet a belügyminiszter kabinetfőnök-helyettese, Paolo FORMICOLA prefektus írt alá, és amelyben először adtak választ, bár elutasító választ az Open Arms által 2019. augusztus 2. óta az olasz hatóságokhoz továbbított többszörös POS-kérelemre.

A Kikötői Hivatal főparancsnokságának címzett feljegyzésben tisztázta, hogy a minisztérium álláspontja szerint a Lazio tartományi közigazgatási bíróság elnökének augusztus 14-i rendeletét követően a minisztériumközi rendelet, amellyel a hajónak augusztus 1-jén megtiltották a nemzeti felségvizekre való belépést, az átkelést és a megállást, nem szűnt meg hatályosulni, amely nem semmisítette meg a megtámadott aktust, hanem csupán jelezte a migránsok javára az egészségi állapotuk biztosítása érdekében meghozandó sürgősségi intézkedéseket, anélkül, hogy az olasz hatóságokat arra kötelezte volna, hogy olasz területen kijelöljenek egy kikötőt a partraszálláshoz. Hangsúlyozták tehát, hogy az olasz hatóságok már eleget tettek az elnöki rendelet által szorgalmazott segítségnyújtási kötelezettségüknek, segítve a szükséges orvosi evakuálások végrehajtását és a migránsok partra szállásának megszervezését.

27 kísérő nélküli kiskorú a fedélzeten.

Arra is rámutattak, hogy az Open Arms általános magatartása az állítólagosan követett célokon túlmenően azt a pontos szándékot is jelzi, hogy a migránsok Olaszországba történő előre eltervezett és szisztematikus illegális áthelyezésére irányuló tevékenységet folytasson:

"A feljegyzésre hivatkozva ez a Nemzeti Tengeri Mentési Koordinációs Központ tájékoztatást kért a Lampedusa kikötőjének közvetlen közelében horgonyzó "Open Arms" hajó számára egy Pos (biztonsági hely) kijelölésével kapcsolatban.

E tekintetben, mint ismeretes, tavaly augusztus 1-jén a belügyminiszter a védelmi, valamint az infrastrukturális és közlekedési miniszterrel egyetértésben kiadott rendelete megtiltotta az Open Arms hajónak a nemzeti felségvizekre való belépést, átkelést és megállást.

Ez az intézkedés, bár a TAR per il Lazio előtt megtámadták, még mindig végrehajtható. Meg kell jegyezni, hogy a 2010. évi 104. sz. törvényerejű rendelet 56. cikke értelmében a tavaly augusztus 14-i ítélet, amellyel a

Lazioi Tárnokság elnöke helyt adott az elővigyázatossági monokratikus intézkedések iránti kérelemnek, a következőkre vonatkozik

(Közigazgatási eljárásról szóló törvénykönyv) semmiképpen nem eredményezte a jogi aktus megsemmisítését, hanem - az említett elnöki intézkedés arányának megfelelően - csak sürgősségi óvintézkedéseket írt elő, amelyek célja, hogy a hajó beléphessen a felségvizekre, hogy a "leginkább rászoruló kimentett személyeknek segítséget nyújthasson, ahogyan ez egyébként a legkritikusabb esetekben már meg is történt".

Különösen e sürgősségi határozat egyértelmű értelmezéséből, amely még mindig nem került elbírálásra - a Hivatal augusztus 16-án felkérte a Legfőbb Ügyészséget, hogy tegyen meg minden lehetséges lépést e tekintetben -, nem úgy tűnik, hogy az illetékes nemzeti hatóságoknak kötelességük a nemzeti területen lévő kikötő kijelölése, hanem inkább az a kérés, hogy a leginkább rászorulóknak megfelelő segítséget nyújtsanak.

Ez utóbbi profil tekintetében viszont az olasz hatóságok teljes mértékben hozzájárultak az orvosi evakuálások végrehajtásához, amelyek szükségesek voltak ahhoz, hogy a leginkább rászorulóknak ítélt embereknek hatékony és időben történő segítségnyújtást biztosítsanak. Az olasz hatóságok már a hajó felségvizekre való belépését megelőzően (amely augusztus 15-én hajnali 01.27-kor történt), tehát a lobogó szerinti állam kizárólagos joghatósága alatt, augusztus 3-án, 11-én és 14-én különböző orvosi evakuálási műveleteket hajtottak végre, míg, mint ismeretes, további orvosi evakuálásokat hajtottak végre a hajó nemzeti vizekre való belépését követően, ami a felelősség hatékony és folyamatos vállalását bizonyítja a rászoruló személyek teljes körű segítségével és védelmével kapcsolatos tevékenységéért.

Ezen túlmenően augusztus 17-én engedélyezték 27, a hajó fedélzetén tartózkodó kísérő nélküli kiskorú kiszállását Lampedusán, akik közül 9-en a kiszállást követően nagykorúnak vallották magukat.

Általánosabb értelemben meg kell jegyezni, hogy a SOP iránti kérelem jogszerűen nyújtható be az illetékes hatóságokhoz egy olyan, a vizsgáltól teljesen eltérő keretben, amelyet a nemzeti és nemzetközi jogszabályok által előírt, a tengeri mentésre vonatkozó szabályok betartása jellemez.

A jelen ügyben ezzel szemben meg kell állapítani, hogy az "Open Arms" általános magatartása, beleértve a lobogó szerinti állam hatóságainak be nem vonását, a máltai hatóságok által kifejezett hajlandóság ellenére Málta elérésének megtagadását az augusztus 9-én a fedélzetre vett 39 személy partra szállítására, és általában véve a "Open Arms" magatartását. az állítólagosan követett célokhoz képest ténylegesen tanúsított magatartás ellentmondásos jellege együttesen olyan működési módot vázol fel, amelyből - hasonlóan más korábbi esetekhez - arra lehet következtetni, hogy az "Open Arms" szándéka a fent említett szabályok és magatartási szabályok tiszteletben tartása nélkül működött, és olyan tevékenységet folytatott, amelynek célja az volt, hogy

a migránsok előre megfontolt és szisztematikus illegális áthelyezése Olaszországba. Végezetül hozzá kell tenni, hogy a lobogó szerinti állam hatóságainak kötelezettségeire vonatkozó, a nemzetközi jog elveivel és szabályaival összhangban eddig következetesen követett megközelítést a közelmúltban megerősítette a spanyol hatóságok azon döntése, hogy teljes mértékben gyakorolják joghatóságukat, a fedélzeten tartózkodó személyek emberi jogainak védelme érdekében is, valamint az Európai Bizottság bevonása az újraelosztási tevékenységek tekintetében.

Azt, hogy ezt a feljegyzést a belügyminiszterrel egyeztették, Matteo PIANTEDOSI akkori kabinetfőnök jelentette ki:

ELNÖK - ... valóban 2019. augusztus 19-én volt a kabinetfőnök-helyettes, Formicola feljegyzése.....Meg szeretném kérdezni először is, hogy ez a feljegyzés miért a kabinetfőnök-helyettestől származik, és nem a kabinetfőnöktől?

PIANTEDOSI M. tanú - Mivel lényegében jelen volt az irodában, ahogy azt már az elnök előtt is mondtam, azokban a napokban hivatalosan, bár nem lényegében szabadságon voltam, (...)

ELNÖK - Tehát a kabinetfőnök-helyettessel állapodtak meg.

PIANTEDOSI M. TANÚ - Ő volt a helyettesem.

AZ ELNÖK - És a miniszter úr tisztában volt azzal, hogy ez a kabinet álláspontja?

PIANTEDOSI M. TANÚ - És hát persze (..) Persze, folyamatos a kommunikáció a miniszterrel, persze, persze.

§ 20 augusztus 2019

2019. augusztus 20-án reggel 8:07-kor az Open Arms egy szívhez szóló e-mailben tájékoztatta az I.M.R.C.C.-t a fedélzeten folyamatosan romló körülményekről, ahol egyre több migráns próbálta magát a fedélzetre vetni, hogy Lampedusa szigetére ússzon, és a legénység már nem volt képes kezelni a helyzetet.¹⁵⁹

¹⁵⁹ Lásd a 2019. augusztus 20-án 8:07-kor kelt, Anabel MONTES misszióvezető által aláírt e-mailt: "Azért írok, hogy tájékoztassam Önt az M/V Open Arms fedélzetén kialakult jelenlegi helyzetről. Tegnap küldtünk egy e-mailt, amelyben tájékoztattuk Önöket, hogy tudomásunk van arról, hogy emberek a vízbe akarják vetni magukat, hogy elérjék a partot, és végül erőfeszítéseink ellenére egy férfi ma reggel megtette ezt. Mentőmellény nélkül ugrott a vízbe, így még nagyobb kockázatot vállalt. A CP 312-nek sikerült kimentenie őt, de ahogy a CP312 elmondta nekünk egy VHF beszélgetésben, a férfi nem akar újra a hajónkra szállni, és nem hagyjuk a RHIB-ünket a tengeren, hogy visszahozzuk őt, mert ez a mozgás esetlegesen lázadást okozhat a hajón, ráadásul gyanítjuk, hogy a férfit büntetésből megverhetik a többiek, ahogy két nappal ezelőtt történt. Arra számítunk, hogy a mai nap folyamán több ember is a vízbe ugrik, ahogy figyelmeztettek minket, és nem vagyunk képesek 24 órán keresztül irányítani az egész hajót 19 fős legénységgel. Ezt a döntést részükről nem a harag vagy a szomorúság diktálta, nagyon nyugodtan adták nekünk ezt a közleményt, csak azért, hogy tudassák velünk, hogy inkább így cselekszenek, és nem várnak tovább a fedélzeten.

Tegnap, az evakuálás után nehéz volt a fedélzeten maradt embereket megnyugtatni, mi

Francisco GENTICO, az Open Arms egyik mentője, akit a 2023. július 7-i meghallgatáson meghallgattak, szintén erről számolt be: *"A legénység nagyon fáradt volt, nem is tiszteltük az őroket, Volt egy minimális emberünk, de aki a legerősebbnek érezte az őrzést.... egyre nehezebb volt, több emberre volt szükségünk"*.

*

Az Agrigentói Bíróság ügyésze a maga részéről két technikai tanácsadóval, Vincenzo ASARO és Cristina CAMILLERI orvosokkal, valamint az igazságügyi rendőrség személyzetével együtt ellenőrzést végzett az Open Arms fedélzetén.¹⁶⁰

A hajó fedélzetén (amely körülbelül 100 négyzetméteres területet foglalt el) több mint száz hajótörött, nők és férfiak, különböző etnikumú, vallású és kultúrájú emberek voltak, akik húsz napja voltak a tengeren, és egyfajta rögtönzött, ponyvával fedett baldachin alatt húzták meg magukat. A túlszűfolttság körülményei nyilvánvalóak voltak, minden migránsnak fejenként kevesebb mint egy négyzetméter jutott, ami nem tette lehetővé számukra a gyaloglást (vö. dr. ASARO tanúvallomása a 2022. április 8-i meghallgatáson: *"a rendelkezésre álló hely minimális volt, így nemigen volt mit tenniük, vagy ülni, vagy feküdni, vagy állni tudtak"*), nem volt bizonyíték sem székekre, asztalokra, matracokra és párnákra az alváshoz, sem a személyes higiéniához szükséges termékekre (lásd Dr. ASARO tanúvallomását: *"a fedélzetén nem voltak bútorok, nem volt semmi, nem voltak székek, csak ezek az emberek voltak"*).

A műszaki tanácsadóként kinevezett két orvos, miután megállapította, hogy a hajótörést szenvedett személyek egészségi állapotának egyéni vizsgálata lehetetlen.¹⁶¹ A két orvos, akiket szakmai tanácsadóként jelöltek ki, miután megállapították, hogy lehetetlen az összes hajótörött egészségügyi állapotának egyéni vizsgálatát elvégezni, kikérdezték a hajóorvost, és a migránsok szemrevételezésével is meggyőződtek arról, hogy a migránsok számos rühes, pedikulózis és légúti fertőzőes esetet mutattak ki, valamint arról, hogy általánosságban mély lelki szenvedésben voltak (*"mindegyikük személyes története, a szoros együttélés a hajón, a körülmények, sőt, úgy is mondhatnám, hogy a szélsőséges körülmények, amelyek között húsz napon keresztül, éjjel-nappal egy hajó fedélzetén voltak"*). Mindez tehát egyértelműen meghatározta a jelentős nehézségekkel és pszicho-fizikai stresszel járó helyzetet", vö.

megpróbálta elmagyarázni az evakuálás okait, de eredménytelenül. Az éjszaka folyamán egy etióp nő súlyos pánikrohamot kapott, amely több mint két órán át tartott. A helyzet a fedélzetén teljesen instabil, bár igaz, hogy nem voltak erőszakosak velünk szemben, de ebben a pillanatban már nem bíznak bennünk, és teljesen lehetetlen bármit is megmagyarázni nekik. Amint azt az NGO Emergency pszichológusa bőségesen dokumentálta, a kimentett emberek pszichológiai helyzete valóban instabil

és nagy veszélyben van".

¹⁶⁰ Lásd a 2019. augusztus 20-i rendelet és ellenőrzési jelentés 42. számú mellékletét, a PM 2021.10.23-i tárgyaláson készült iratanyagát.

¹⁶¹ vö. ASARO tanú vallomása, a 2022.4.8-i meghallgatás jegyzőkönyvének 12. oldala.

Dr. ASARO).

Különösen a műveletek végén a tanácsadók jelentésükben kiemelték a fedélzeten tapasztalt sajátos, kényes helyzetet, amelyet *"szélsőséges érzelmi állapotok* jellemeztek *egy nagyon kifejező légkörben*", ahol *"az esetleges hazatelepítéshez kapcsolódó halálélmény és az életnek a Lampedusa szigetétől elválasztó tengerrészen való átúszással való érzékelése"* *"az egyéni és kollektív kockázat marginalizálódását vonta maga után, amely a gyenge kritikai ellenőrzés kontextusának része volt"*.

- kognitív, a nem megfelelő viselkedéses cselekedetek (amelyek veszélyeztetik a testi épséget és magát az életet) veszélyével járnak, anélkül, hogy a harmadik felek részéről lehetőség lenne az ilyen magatartás megfékezésére vagy a súlyos pszichopatológiai helyzetek további kialakulásának megakadályozására".¹⁶².

Ezen túlmenően Dr. Cristina CAMILLERI, pszichiátria és igazságügyi pszichopatológia szakorvos a 2022. április 8-i tanúvallomása során pontosította, hogy egyrészt az anamnézisgyűjtésen, és így a migránsok csoportos történetének rekonstruálásán, másrészt a klinikai megfigyelésen, a folyamatban lévő helyzet fényképezésén, a diagnózis felállításán, és így a pszichopatológiai felismerésen dolgozott.

Az anamnézis szempontjából a hajótörést szenvedett migránsok vallomásai *"egy bizonytalan utat mutattak, a határok átlépésével, a migránsok különböző etnikai csoportok és kultúrák képviselői voltak, ott volt a szubszaharaiak csoportja, akik szintén átkeltek a sivatagon, a maghrebiekkel együtt, a libanoni fogság, a tragédiák objektíven, tárgyilagosan megmutatkoztak a testeken, a sebekben, a vágásokban, vagy verbalizálták és elmesélték különösen az erőszak élményeit, a nők által elkövetett bántalmazások tekintetében is. Aztán a tengeren való átkelés rögtönzött gumicsónakokban, a nem kormányzati szervezetek által történő kimentés és a Lampedusa partjainál való partra vetődés"*.

Ami ehelyett a 2019. augusztus 20-án végzett ellenőrzés során végzett közvetlen megfigyelést illeti, Dr. CAMILLERI arról számolt be, hogy mintegy száz, 20 és 50 év közötti, különböző etnikumú, 20 és 50 év közötti férfi és nő jelenlétét tapasztalta, akiknek még egymás között is erős kommunikációs nehézségeik voltak, és akik közül sokan a Líbiában elszenvedett kínzások nyomait viselték. A nők nagyon közel álltak egymáshoz, a fedélzet elején összegyűlve. A megfigyelt *testhelyzet a "depressziós testtartás volt, ami azonnal látható a testtartásban és a mimikában, azaz a megfeszített arc, a lehajtott fej, a görnyedt vállak, a homályos tekintet"*.

A pszichiáter tehát arról számolt be, hogy hány nő panaszkodott *"fertőzésekkel, fülgyulladásal, hasi fájdalmakkal kapcsolatos problémákra, néhányan, egy páran babát vártak"*, és hogy mindegyikük, egyenként, mindig megismételte...

¹⁶² vö. a 2022. április 8-i meghallgatáson beérkezett jelentés.

ugyanaz a mondat: *"nem megyünk vissza Líbiába"*.

Még a férfi migránsok körében is általános volt a depressziós állapot, üldözöttségérő értelmezésekkel, és *"közömbösség, harag, bizalomhiány"* uralkodott.

Az egész csoportot a Líbiába való visszavitel réme egyesítette, és a helyzetet orvosi szempontból sürgősnek, válságosnak, *"az egész csoportot veszélyeztető cselekmények kockázatának"* minősítették, ahol azonnali cselekvésre volt szükség, hogy a vészhelyzet ne váljon vészhelyzetté.

A tengerbe vetett migránsokkal kapcsolatban Dr. CAMILLERI tisztázta, hogy ezek nem önkárosító gesztusok voltak, ahogyan azt kezdetben gyanította. ssa CAMILLERI tisztázta, hogy ezek nem önkárosító gesztusok voltak, ahogyan azt eredetileg gyanította: *"a migránsok azért vetették magukat a tengerbe, mert az életre való készítés nagyobb volt, mondjuk pszichopatológiai, tudományosan pszichiátriai nyelven, természetesen egészségesebb, mint a halálra való készítés, mert, ismétlem, a gondolat, ahogyan azt nekem képviselték, nem mondom, hogy a 87 jelenlévő, de az a 80, akivel szóbeli kapcsolatba kerültem, a Líbiába való visszatéréstől való félelem volt, és ezért számukra a halál, a tengerbe vetés jelentette a megváltást, mert elérhették Lampedusa szigetét"*.

Végül a tanácsadó arra a következtetésre jutott, hogy ilyen kritikus körülmények között az Open Arms orvosi szempontból nem lett volna képes visszatérni a tengerre, hogy máshová, különösen Spanyolországba menjen, mivel a fedélzeten tartózkodó migránsok nem fogadták volna el ezt a megoldást, látva tartózkodásuk elhúzódását és a kontrollálatlan reakciók kockázatát.¹⁶³.

*

A 2019. augusztus 20-án végzett ellenőrzésen részt vett Edoardo ANEDDA, a Guardia di Finanza kapitánya is, aki a tárgyaláson folytatott meghallgatása során arról számolt be, hogy az Open Arms fedélzetén uralkodó körülmények jelentősen romlottak az előző, 2019. augusztus 15-i bejárása óta: *"minden bizonnyal romlottak, mert minél több idő telt el, annál inkább romlott a helyzet, nyilvánvalóan, mert, ismétlem, az Open Arms fedélzete nyilvánvalóan túlszűfolt volt, és minden bizonnyal még öt nappal több tengeren töltött nap is hatással volt a fáradtságra, egyszóval a fizikai állapotra, ehhez kétség sem férhet"*.

Az ANEDDA tanúja azt is megerősítette, hogy több migráns a tengerbe vetette magát, hogy megpróbáljon a szárazföldre úszni - azt állítva, hogy augusztus 20-án, ugyanazon a napon a Guardia di Finanza és a Capitaneria di Porto haditengerészeti egységei 15-öt közülük kimentettek, majd Lampedusára vitték őket - és

¹⁶³ Lásd a 2022.4.8-i meghallgatás jegyzőkönyvének 34. oldalát.

hangsúlyozva, *"hogy a migránsok nem is akarták, hogy megmentésük őket, vagyis, mivel elképzelésük szerint el akartak jutni, némileg elvesztették a hitüket mindenben, és el akartak úszni a szigetre". Ez a tények valósága*".¹⁶⁴.

Egészen hasonló a TRINGALI parancsnok vallomása, aki pontosította, hogy az első migráns, aki 2019. augusztus 20-án reggel a fedélzetre vetette magát, a 312-es járőrhajó mentette ki, és körülbelül fél órán át tartották vissza, amikor megpróbálták visszahozni a fedélzetre. Ez lényegében nem volt lehetséges, mivel a többi hajótörött *"megvadult"*, ezért a z egyetlen járható út az volt, hogy a migránst a kikötőbe hozzák.¹⁶⁵.

Ettől a pillanattól kezdve a helyzet teljesen elmérgesedett, mivel egyre több migráns, kimerülten és rémülten vetette magát a vízbe, és még a mentést is megpróbálták elkerülni: *"aztán igen, fél tíz órától, délelőtt tíztől kezdve egymást követték a tengerbe vetett migránsok, olyannyira, hogy szinte az összes járőrhajónkat kiküldtük a fedélzetre a speciális operátorokkal, a mentőúszókkal, hogy kiemeljék a kimerült migránsokat, akik már nem is tudtak úszni, és nem is voltak együttműködők, mert nem akarták, hogy megmentésük őket, vagyis vissza akartak úszni a szárazföldre, és így a mentési tevékenységben volt egy kis nehézség, mindenesetre a tengerbe vetett emberek kiemelésében."*¹⁶⁶.

*

A vészhelyzetre való tekintettel az agrigentói ügyészség a 3770/19 RGNR számú, akkoriban ismeretlen személyek ellen és kizárólag a büntető törvénykönyv 328. cikke szerinti bűncselekmény miatt nyilvántartásba vett ügy keretében sürgősen elrendelte az Open Arms hajó megelőző lefoglalását, ami az összes migráns partra szállását eredményezte, amelyre körülbelül 19:24 órától került sor.¹⁶⁷.

A rendeletet az agrigentói GIP érvényesítette, amely úgy ítélte meg, hogy az ügyész sürgősségi hatáskörének aktiválásakor a megelőző lefoglalás mindkét előfeltétele, azaz *a fumus commissi delicti* és a *periculum in mora* teljesült.

A büntető törvénykönyv 328. cikke által előírt vádbeli bűncselekmény *fumusára* hivatkozva az agrigentói G.I.P. különösen a következőket állapította meg: *"a vizsgált ügyben az illetékes közhivatalnokok (az ügyész által történő azonosítás során) olyan tényállással szemben, amelyet az alábbiak jellemeztek, a következőkre adtak okot*

¹⁶⁴ Lásd a 2021.12.17-i meghallgatási jegyzőkönyv 83. oldalát.

¹⁶⁵ Lásd a 2021.12.17-i meghallgatási jegyzőkönyv 103. oldalát.

¹⁶⁶ Lásd a 2021.12.17-i meghallgatási jegyzőkönyv 103. oldalát.

¹⁶⁷ Lásd a PM által a 2021.10.23-i meghallgatáson benyújtott dokumentum 42. mellékletét.

a fentiekben bemutatott beavatkozás rendkívüli sürgősségét (a szállított migránsok biztonságát és egészségét fenyegető közvetlen veszély, akik közül sokan kétségbeesetten vetették magukat a tengerbe, hogy elérjék Lampedusa partjait, valamint az őket szállító hajó legénységét), a P.O.S. kijelölésének elmulasztásában álló mulasztásos magatartáshoz. és következésképpen az elsődleges fontosságú jogi javak védelmére irányuló helyrehozhatatlan intézkedések meghozatalában; ez pedig a kizáráshoz elegendő megfelelő elemek hiányában, a szükséges általános szándékkal, amely a contra ius esemény tudatában és akaratában áll (a fedélzeten tartózkodó személyek által tapasztalt, különböző módon nyomon követett és a külvilág számára nyilvánosságra hozott vészhelyzeti körülmények ugyanis jól ismertek voltak az e tekintetben beavatkozási hatáskörrel rendelkező közszereplők előtt)".

Az agrigentói G.I.P. is rámutatott:

- hogy a P.O.S. azonosítása - a hamburgi "SAR" egyezmény és a tengeren kimentett személyek kezeléséről szóló későbbi iránymutatások (IMO iránymutatások) szerint - a bajba jutott személyekkel való úgynevezett "első kapcsolatfelvétel" államára (jelen esetben Olaszországra) vonatkozik, még a saját "SAR" területén kívül is (így a Cataniai Miniszteri Törvényszék a 2018. december 7-22. január 2019-i jelentésében, amelyet az ún.

"Diciotti-ügy");

- hogy a szóban forgó ügyben a Sezione Prima Ter del T.A.R. elnöke Lazio 2019. augusztus 14-i végzésével felfüggesztette az OPEN ARMS (IMO 7325887) hajó olasz területre való belépését megtiltó 2019. augusztus 1-jei tárcaközi rendelet hatályát, és ezzel hallgatólagosan engedélyezte magát a belépést (valójában egy aktus hatályának felfüggesztése, bár nem szünteti meg a jogszerűségét, de a konkrét elbírált eset tekintetében tamquam non esset-té teszi), és a belépés pillanatától (amely itt pontosan 2019. augusztus 14-én következik be, és amely ismételten engedélyezett és ezért jogszerű) hatályossá teszi az olasz állam nemzetközi kötelezettségeit, valamint az Art. 10 ter d. lgs. no. 286/1998. sz. d. lgs.

Az agrigentói G.I.P. értékelése szerint az ügyészség tévedett, amikor csak a hivatalos cselekmény megtagadásának bűncselekményét vitatta, mivel a vizsgált esetben az emberrablás bűncselekményének valamennyi feltétele is fennállt:

"az ügyész azzal, hogy csak a Btk. 328. § (1) bekezdése szerinti bűncselekményt vitatta, a tárgyalt emberi és jogi kérdésnek csak egy részét ragadta meg, mivel kihagyott egy nagyon lényeges tény: azt, hogy a jelen ügyben a hivatali cselekmények megtagadása, messze nem merítette ki a fent említett értelemben vett hatását, legalábbis 2019. augusztus 14-től a megmentett migránsok személyes szabadságának jogellenes és tudatos

megosztásával járt,

a fedélzetre kényszerítettek egy jelentős időre akaratuk ellenére, az egyidejű integrációval, mert egy másik jogi eszköz, az emberrablás bűncselekményének védelme érdekében helyezték el".

A fent említett okok miatt az Agrigentói G.I.P. érvényesítette a megelőző és sürgős lefoglalást, elutasítva az új rendelet kibocsátására irányuló kérelmet, mivel az ügyész helyettesítő és sürgős beavatkozásának köszönhetően a *periculum in mora* megszűnt: "az ügyész által előírt tényleges kényszer valójában a migránsok partra szállását és a szükséges ellátásuk biztosítását (valamint a szabadon bocsátásukat) eredményezte, aminek következtében megszűntek az eredetileg fennálló jogellenes hatások".

Mindenesetre - miután a hajótöröttek biztonságát fenyegető veszély megszűnt, és a személyes szabadságuk hosszan tartó megvonása véget ért - a kötelék fenntartása ekkor már nem volt indokolt, tekintettel arra, hogy az Open Arms hajó egy harmadik személy tulajdonában volt, aki aktív oldalról semmiképpen sem hozható kapcsolatba sem a hivatalos cselekmények megtagadásának, sem az emberrablás bűncselekményével, amit az ügyészség nem vitatott, de a G.I.P. elismert.

Ez utóbbi ezért elrendelte a hajó felszabadítását és azonnali visszaszolgáltatását a jogos tulajdonosnak.

2019. augusztus 20-án, közvetlenül azután, hogy értesült az Agrigentói Ügyészség által kiadott Open Arms lefoglalási rendeletről, az alperes megismételte, hogy teljes mértékben ellenzi a "bevándorlók" olasz területen történő partraszállását, és kijelentette, hogy továbbra is megvédi az ország határait, biztonságát és méltóságát, anélkül, hogy megijedne egy újabb feljelentéstől és "perrel való fenyegetéstől".¹⁶⁸ahogyan azt később jobban látni fogjuk ebben az emlékiratban, az emberrablás bűncselekményének szubjektív elemével foglalkozva.

¹⁶⁸ Vö. a SALVINI miniszter által 2019. augusztus 20-án 18:28-kor a Facebook-profilján élőben közzétett, a 2024.6.14-i tárgyaláson megszerzett videót, amelyben az alperes a következőképpen zárta: "Visszamegyek, hogy megpróbáljam megakadályozni az újabb leszállást".

§ III. RÉSZ)

AZ ÁLLÍTÓLAGOS BŰNCSELEKMÉNYEK

§ 1. EMBERRABLÁS:

A BŰNCSELEKMÉNY OBJEKTÍV ELEME

§ Előszó

A perben megállapított tényállás rekonstrukciója, valamint az azt szabályozó jogszabályok elemzése lehetővé teszi most, hogy elmélyedjünk a vitatott magatartás jogi értékelésében, amelyet a vádlott az elemzett eseményláncon belül hajtott végre, hogy megállapíthassuk, hogy a POS Open Arms részére történő kiutalás elmulasztása, először mulasztásos formában, majd a 2019. augusztus 19-i kifejezett elutasítással, integrálhatja-e az emberrablás bűncselekményének objektív elemét.

Közismert ugyanis, hogy a tipikus magatartást a személyes szabadságától megfosztó cselekmények elkövetése jelenti, amelyek - szabad formájú bűncselekmény lévén - elkövetési vagy akár mulasztási jellegűek lehetnek, feltéve azonban, hogy a cselekményt elkövető magatartása **jogellenes**, azaz nem törvény által elrendelt vagy engedélyezett, és nem is jogszerűvé tették a jogalap megléte által.

Ezért meg kell vizsgálni, hogy azokban a körülményekben, amelyek arra késztették az Open Arms hajót, hogy a nem területi vizeken végezze el a mentést, majd a belföldi vizek felé vegye az irányt és elérje azokat, fennálltak-e vagy nem álltak fenn és mikor azok a szükséges feltételek, amelyek a belső és külső jogszabályok alapján az olasz államot, és így a belügyminisztert kötelezték a *biztonságos hely* megjelölésére, hogy előbb a mulasztás, majd a megtagadás esetleges jogellenességére hívják fel a figyelmet.

E célból különösen számos kérdésre kell választ adni, nevezetesen:

- hogy voltak-e olyan ténybeli és jogi elemek, amelyek alkalmasak arra, hogy felmentsenek

a belügyminisztert a POS kiadásának kötelezettsége alól;

- hogy voltak-e olyan elemek, amelyek lehetővé tették a SOP kiadásának késleltetését;

- hogy ezzel szemben fennálltak-e azok a tényleges és jogi feltételek, amelyek a SOP kiadását megkövetelték, és hogy mikor kellett azt megtenni;

- hogy a POS kiadásának elmulasztása, amely kötelező lehetett volna, végül is a migránsok személyes szabadságának elvonását eredményezte-e.

Valójában minden egyéb értékeléshez előzetesnek tűnik annak megállapítása, hogy 2019 augusztusában a POS kiadására illetékes olasz hatóság a belügyminiszter volt-e, amelyet az alperes akkoriban betöltött.

E feljegyzés kezdeti részében már utaltunk arra az elemhalmozódásra, amely alapján a POS kiadása - mint a miniszteri struktúrán belül végzett nyomozati tevékenység végső döntési mozzanata - annak idején közvetlenül a belügyminiszter személyéhez került. Ez is az illegális bevándorlás jelenségével szembeni politikájának folytatását támogatta, amelynek támogatására egyébként *a bis biztonsági rendeletet* is kiadták, amely lehetővé tette ugyanennek a miniszternek, hogy *ex ante*, azaz még a migránsokat szállító hajók nemzeti vizekre való megérkezése előtt beavatkozhasson, megakadályozva a migránsok bejutását a felségvizekre.

Nem szükséges tehát visszatérni a már bemutatott megállapításokra, amelyekhez a következő kifejtés során, ha lehet, további konkrétumokkal is hozzáadódnak annak alátámasztására, hogy a POS kiadására vonatkozó kötelezettség teljesítéséért felelős közigazgatási hatóság akkoriban pontosan és minden kétséget kizáróan az akkori belügyminiszter volt.

§ 1.1. Olyan tényállási elemek lehetséges megléte, amelyek alkalmasak arra, hogy az olasz hatóságot mentesítsék a POS-kiadási kötelezettség alól

A védői vonal az ügy során kiadott miniszteri intézkedésekben kiemelték szerint - és különösen a Nyitott Karok 2019. augusztus 1-jei belvízi behajtásának megtiltása, valamint az ezt követő augusztus 19-i POS megtagadása és az ezzel kapcsolatos, ezen időtartamon belül tartott mulasztásos magatartás - a per során egy sor olyan tényállási elem meglétét igyekezett felhozni, amelyek alkalmasak lettek volna arra, hogy egyrészt a Nyitott Karok parti tengeren való áthaladását a nemzetközi szabályok szerint *nem támadhatatlannak* minősítsék, másrészt minden esetben kiemeljék, hogy

hogy a nem kormányzati szervezet hajójának célja a közrend és a közbiztonság veszélyeztetése volt az állami szuverenitást érintő mértékben.

Ezek olyan tények, amelyek eleve arra kötelezték volna a belügyminisztert, hogy ne csak előbb elmulassza, majd megtagadja a nem megfelelő, sőt az állam érdekeit sértő SOP kiadását, hanem hogy az akkor újonnan hatályba lépett *biztonsági* rendelet *bis* értelmében az ország érdekeinek és határainak védelmére megfelelő intézkedéseket hozzon, hogy a hajónak a nemzeti vizekre való belépését előzetesen megakadályozza.

Ezeket a tényállási elemeket, amelyek alapján pontosan arra lehet következtetni, hogy az Open Arms áthaladása *nem volt ártalmatlan* a nemzetközi jog szerint, a 2019. augusztus 1-jén kiadott tiltó végzésben foglalták össze, de aztán az augusztus 19-i elutasító határozatban megismételték és tovább pontosították, végül pedig - ismét a védelem megközelítése szerint - a tárgyalás további megállapításaival gazdagították, mint többek között a Venuti tengeralattjáró ügye, amelyet részletesen megvizsgálunk, bizonyítva annak teljes irrelevanciáját a konkrét ügyben.

Különösen az első közigazgatási intézkedés szerint a belügyminiszter a másik két ellenjegyző miniszter jóváhagyásával - azt állítva, hogy az Open Arms *"egy vészhelyzetben lévő hajó fedélzetére vitt embereket a líbiai SAR-övezetben ..."*. a beavatkozást teljes önállósággal hajtotta végre" - rámutatott, hogy *"a beavatkozás körülményei és általános működési módja minden tekintetben hasonló a korábbi hasonló alkalmakkor tartott beavatkozáshoz"*, *"arra lehetett következtetni, hogy "a beavatkozás körülményei és a korábbi hasonló alkalmakhoz hasonló általános működési módja" "arra utalhat, hogy a migránsok Olaszországba történő előre megszervezett és szisztematikus illegális áthelyezésére irányuló tevékenységet kívánnak végezni"*, és hogy *"ugyanaz a tevékenység a terrorista tevékenységekben részt vevő vagy a közrendre és közbiztonságra más módon veszélyes személyek nemzeti területre való belépésének kockázatához vezethet, mivel az Open Arms fedélzetére felvett személyek valószínűleg személyazonosító okmányok nélküli külföldi állampolgárok, akiknek állampolgárságát a vallomásuk alapján vélelmezik"*. Ezért arra a következtetésre jutott, hogy ez a magatartás *"a mentesítés esetét ... a törvényt sértő személyek ... a parti államban hatályban lévő bevándorlási törvények megsértésével"* a 19. cikk (2) bekezdésének lett. (az UNCLOS g) pontja szerint.

*

Nos, mielőtt elemeznénk azokat az egyedi és konkrét kockázatokat, amelyeket a fent említett intézkedésekben leírtak szerint az Open Arms

jelenthetett volna hazánkra nézve, előzetesen meg kell állapítanunk, hogy mint ismeretes, a

A belügyminiszter politikája abban az időben pontosan a *zárt kikötők* politikája volt. Ez a politika ráadásul a migránsok minden mentésére vonatkozott, beleértve azokat is, amelyeket a parti őrségünk saját eszközeivel hajtott végre, ahogyan az az U. hajó korábbi, szintén jól ismert ügyében történt. Diciotti hajó esetében, amely tény miatt azonban a Cataniai Miniszteri Bíróság elutasította a jelen alperes ellen emberrablás büntette miatt indított eljárás engedélyezése iránti kérelmet. Pontosán az említett politikával összhangban, mint látható, a mentési eljárásokat a 2019. február 12-i *"technikai táblázatban"* módosították (amelynek alapján különbséget tettek a mentési típusok között, lényegében megállapítva, hogy a nem kormányzati szervezetek által önállóan végzett mentéseket az *"illegális bevándorlás"* jelenségeként kezelik, amely nem érdemli meg automatikusan a SOP-ok alkalmazását), és a 2019. március 18-i 14100/141(8) irányelv, amelyet ugyanaz a SALVINI miniszter adott ki, ugyanezen irányvonal mentén, valamint a *security bis rendelet* (a törvényerejű rendelet sz. 53. számú, 2019. június 14-i rendelet).

Ezért meg kell jegyezni, hogy nem lehet relevanciát tulajdonítani annak a megfogalmazásnak - amely a tengerészeti hatóságok által az aktákban szereplő jelentésekben visszatérően szerepel -, amely a jelen esetet *"illegális bevándorlási jelenségeként"* és nem *"SAR-eseményként"* határozza meg.

Az ilyen jelzés, amint azt a jogi keret rekonstrukciójára vonatkozó rész már bemutatta, valójában nem bír érdemi jelentőséggel az Open Arms államba való belépésének bűncselekményi minősítése szempontjából, inkább a Belügyminisztérium pontos minősítési irányelveire reagál.

Ezt a Miniszteri Törvényszék világosan kifejti jelentésének 34. oldalán, ahol tisztázza, hogy a 12.2. pont *"technikai táblázatának"* rendelkezései szerint az egyik vagy a másik dikció közötti választás függvénye 2019. évi meghatározásától, pusztán a ténybeli körülményektől függ: *"SAR eseményt"* kell írni, ha a migránsok mentését közvetlenül az olasz kikötőmester koordinálja; *"illegális bevándorlási jelenséget"* kell írni, ha a mentési beavatkozásra - a nemzeti SAR-területen kívül - külföldi lobogó alatt közlekedő hajók által, az olasz hatóság koordinálása nélkül kerül sor.

Ráadásul maga az alperes is azt válaszolta a kihallgatásán, amikor arról kérdezték, hogy augusztus 1-je óta miért tartotta sértőnek az Open Arms áthaladását, hogy automatikusan annak tekintette a migránsokat szállító külföldi hajó minden áthaladását (lásd: pp. a 2024. január 12-i tárgyalásról készült jegyzőkönyv 22. és 23. oldala); míg a maga részéről TRENTA védelmi miniszter pontosította, hogy ez a belépési tilalom csupán arra irányult, hogy a nem kormányzati szervezeteket eltántorítsa attól, hogy Olaszországot válasszák partraszállás helyéül, hogy elkerüljék a dublini rendelet alkalmazását.

A jelen események történelmi kontextusának felvázolása érdekében azt is meg kell említeni, hogy eddig egyetlen büntetőeljárásban sem bizonyították a tengeren történő mentési műveletekben részt vevő nem kormányzati szervezetek bűnös szerepét, amint azt például a Trapani no. 4060/2016. számú, az Iuventa hajó magatartásával kapcsolatos per (amelynek a G.U.P. által 2024. május 20-án hozott 126/2024. számú, eljárást nem igénylő ítéletét megszerezték), amelyre a védelem többször hivatkozott a fent említett NGO-k és az emberkereskedők közötti jogellenes megállapodások létezésének bizonyítására.

A joggyakorlat - mind érdeemben, mind jogszerűen - az e szervezetek képviselői ellen a Büntető Törvénykönyv 416. cikkének (6) bekezdésében és az egységes bevándorlási törvény 12. cikkében említett bűncselekmények miatt tett számos feljelentéssel szemben (de a terrorizmussal kapcsolatos tevékenységekről nem érkezett feljelentés) mindig is úgy vélte, hogy a migránsok nem kormányzati szervezetek általi szállítását inkább a tengeren való életmentés szempontjából kell értékelni, mindazzal, amit ez jogi szempontból jelent.

Még kevésbé volt büntetett előéletű az Open Arms ebben a tekintetben, bár a fent említett tiltó végzés a hajó *általános működési módjára* hivatkozott *.... minden tekintetben hasonlít a korábbi hasonló alkalmakkor alkalmazott eljáráshoz*", valószínűleg a Ragusa-i bíróságon a hajó parancsnoka, Marc CREUS ellen a bevándorlásról szóló egységes törvény 12. cikke szerinti bűncselekmény miatt akkor folyamatban lévő büntetőeljárásra utalva, amely, *mint minden más, a migránsok* partra szállása alkalmával a civil szervezetek beavatkozásának köszönhetően szinte automatikusan megindított eljárás, szintén felmentő ítélettel végződött (a bíróság által megszerzett), amely, mint minden más, a migránsok partra szállása alkalmával a nem kormányzati szervezetek beavatkozásának köszönhetően szinte automatikusan megindított eljárás, szintén felmentő ítélettel végződött (az aktában szerzett).

Nem kell figyelembe venni továbbá az agrigentói ügyészségnek címzett jelentést, amelyre a tanú, Edoardo ANEDDA, a palermói Guardia di Finanza haditengerészeti állomás haditengerészeti és operatív egységének parancsnoka a tárgyaláson folytatott kihallgatása során hivatkozott. Ez utóbbi lényegében, miután összefoglalóan elemezte az útvonalat és az Open Arms állítólagos elmulasztott beszélgetéseit a hatóságokkal a három mentés során, végül a bevándorlásról szóló egységes törvény 12. cikke szerinti bűncselekmény feltételezéséhez jutott a hajó tagjaival szemben; ez az információ egyébként hasonló a számos más, nem kormányzati szervezetek elleni büntetőjogi információközléshez, amelyek, mint fent említettük, soha nem vezettek elítéléshez, vagy még korábban a tárgyalást elrendelő határozathoz.

Valójában először is, még ez a *szabálysértési feljelentés* sem adott okot

büntetőeljárás megindítására az Open Arms parancsnoka vagy a legénység más tagjai ellen; ráadásul maga az ANEDDA sem volt különösebben meggyőződve az általa említett szabálysértések létezéséről.

az agrigentói igazságügyi hatóság általi vizsgálatot, mivel az elnök kérdéseire adott válaszában azt adta tudtul, hogy ezek gyakran az ő következtetései és/vagy meggyőződései voltak, további vizsgálat nélkül. Ezenkívül a jelentés alapjául szolgáló elemeket a tárgyaláson konkrétan megvizsgálták, és ezért hivatkozni kell ezekre a megállapításokra, mivel azok teljes mértékben a felek közötti keresztkérdések során szerzett bizonyítékok részét képezik, ellentétben a G.d.F. százados pusztá téziseivel.

*

Mindez tehát azonnal lehetővé teszi számunkra, hogy átméretezzük azoknak a *veszélyeknek* a körét és konkrétságát, amelyeket *a zárt kikötők* szempontjából *a priori* érzékelték, még az olasz hatóságok által irányított mentési műveletek esetében is, olyannyira, hogy a tiltó rendelet ahelyett, hogy konkrét tényekre hivatkozott volna, az Open Arms teljesen általános magatartására és - mint mondani fogjuk - *ictu oculi* pretextualis körülményekre hivatkozott, amint azt egyébként számos, a szóban forgó ügyben kulcsszerepet játszó tanú is elismerte. Ez tehát az a kontextus, amelyben a szóban forgó "kockázatokat" elemezni kell.

§ A "terrorista tevékenységekben részt vevő személyek nemzeti területre való belépésének kockázata".

Az egyik veszély, amelyet a Nyitott Karok közvetíthetett volna, *a terrorista tevékenységben részt vevő személyek* államba való bejutása volt, amint azt a fent említett tiltó határozat is kiemelte.

Már a tilalmi rendelet szó szerinti ténye is egyértelművé teszi, hogy a terrorizmus kérdésére *sine causa* hivatkoztak. Ez utóbbi tekintetben például egyértelmű, hogy a terrorizmus konkrét veszélyével kapcsolatos állítás, miszerint *valószínűleg személyazonossági okmányokkal nem rendelkező külföldi állampolgárokról* van szó, *akiknek állampolgárságát a nyilatkozataik alapján vélelmezik*, nem csak a személyazonossági okmányok hiányának valós megállapításán nem alapul, hanem ellentmondásos is (a külföldiek azonosítására és befogadására vonatkozó, immár több partraszállás alkalmával kipróbált és bevált eljárásokat előíró, valamint a bűncselekményekért felelős személyekkel szemben repressziós rendszereket biztosító jogrendszerrel szemben), ugyanakkor diszkriminatív is (amennyiben a migránsok *állampolgárságának* ismeretét lényegesnek tartja, mintha az ehhez vagy ahhoz a nemzethez való tartozás *ex se* befolyásolná a veszély keletkezését).

Azonban már az előzetes vizsgálat is bőségesen bizonyította, hogy ez a kockázat nem konkrét elemeken, hanem teljesen általános félelmeken alapult: vagyis a terroristák bejutását pusztán lehetőségnek tekintették, és még csak nem is valószínűségnek, még ha minimálisnak is. Valójában az e tekintetben meghallgatott tanúk mindegyike kizárta annak lehetőségét, hogy augusztus 1-jén (de az azt követő napokban is) a közbiztonságot fenyegető, terrorizmussal kapcsolatos konkrét veszélyek merültek volna fel.

Ezt a körülményt több, az Agrigento területének védelméért és biztonságáért felelős, több mint minősített forrás, mint például az akkori agrigentói questore (IRACI - *Nem vagyok tudatában annak, hogy az Open Arms fedélzetén lévő migránsok között a közrendre és a közbiztonságra veszélyes személyek lettek volna.*¹⁶⁹); az agrigentói mobil osztag akkori vezetője (MINARDI -

..a Nyitott karok sem... sem terroristák, idézőjelben, sem terrorista profilok, sem kínzók profiljai, sem pedig ilyen típusú szervezők profiljai nem kerültek elő.); az akkori agrigentói prefektus (CAPUTO: Nézze, nem emlékszem pontosan egy ilyen típusú jelzésre, amely konkrét, a közrendre és a közbiztonságra veszélyes témákra vonatkozott volna.(..) De, ismétlem, ebben az időben konkrétan a 2020. augusztus 15-20. közötti Open Arms válság kapcsán nem emlékszem, hogy konkrét, ilyen típusú problémát jelentő konkrét témákra vonatkozó jelzéseket kaptam volna).

Ilyen hírek még a Minisztertanács elnökségéhez sem jutottak el (CONTE - *Egyáltalán nem, én személyesen soha nem hallottam terroristákról.(...) itt terroristák vannak, soha nem hallottam fegyverszállításról, nem emlékszem, hogy valaha ilyen helyzetet képviseltek volna előttem*), még kevésbé a Belügyminisztérium illetékeseinek (így MANCINI - *Soha nem mondtam, hogy tudomásom volt arról, hogy terroristák voltak az Open Arms fedélzetén;* így GARRONI: P.M.- *Tudott-e arról, hogy terroristák voltak az Open Arms fedélzetén? Vagy a közbiztonságot érintő konkrét problémákról?* GARRONI E. - *Tehát nem, mert az emberek azonosítása a hajókon csak akkor történhet meg, amikor megérkeznek, és megkezdődnek az azonosítási eljárások, a fényképes azonosítás, az összes művelet..., amit a határrendészet végez. Amit ..., és ezért mondjuk, hogy lehetetlen lett volna megtenni.); minden olyan körülményt, amelyet egyébként maga a vádlott is megerősített a kihallgatása során (P.M. - *Voltak-e Önnek konkrét jelzései, mindig a terroristák fedélzetre lépésének tilalmáról szóló rendelet kiadásakor, az általános értékeléseken kívül, (...) nevekkkel és vezetéknevekkkel, az Open Arms fedélzetén lévő lehetséges terroristákról?* SALVINI- *Nem.*).*

¹⁶⁹ Ez a 2020. január 7-i összefoglaló tájékoztató jelentés a Miniszterek Törvényszékének, amelyet az

április 8-i 22-i tárgyaláson szereztek be.

E tekintetben a teljesség kedvéért Elisabetta TRENTA és Danilo TONINELLI tanúk, a tényállás idején a védelmi és a közlekedési miniszterek, a beutazási tilalom ellenjegyzői is tisztázták, hogy nem láttak előre semmilyen konkrét nemzetbiztonsági kockázatot, és hogy mindenesetre helyénvaló lett volna minden migráns partra szállítása, hogy megkezdődhessen az azonosításuk és a szükséges vizsgálatok elvégzése e tekintetben is.¹⁷⁰

Ráadásul annak ellenére, hogy a rendőri erők többször is bejutottak az Open Arms fedélzetére, egyik alkalommal sem derült fény arra, hogy a fedélzeten terroristák jelenlétére utaló nyomok is léteznének (pl. robbanóanyagok, fegyverek, hamisított dokumentumok, propagandaanyagok stb. felfedezése révén), így e tekintetben soha nem indult büntetőeljárás. Lényegében a nemzetközi terrorizmushoz kapcsolódó konkrét kockázati elemek nem voltak a rendelet időpontjában, nem merültek fel az esemény során, és nem is *utólag*, a partraszállást követően (olyannyira, hogy a büntetőeljárasi törvénykönyv 51. cikkének (3) bekezdése *alapján* illetékes hivatal soha nem szerzett és/vagy kapott az ügyészségtől semmilyen, a hajó utasaira/tagjaira vonatkozó bűncselekményről szóló hírt).
Nyitott karok).

§ Az Open Arms tevékenysége "a migránsok Olaszországba történő előre eltervezett és szisztematikus illegális áthelyezését célozta".

Ami a migránsok Olaszországba történő előre eltervezett és szisztematikus illegális áthelyezésének állítólagos tüneti elemeit illeti, amelyeket a tilalmi rendelet jelzett, majd a POS 2019. augusztus 19-i elutasító intézkedésében pontosítottak, úgy tűnik, hogy ezeket az Open Arms (állítólagos) magatartásának abban a foltozatában kell azonosítani - amely a mentési tevékenységeknek az illetékes hatóságokkal való egyeztetés nélküli végrehajtásával, és valójában inkább a migránsok szállítására, mint mentésére irányuló műveletek végrehajtásával (mint a Venuti tengeralattjáró esetében); azáltal, hogy azután olasz vizek felé vette az irányt, annak ellenére, hogy képes volt elérni más államokat, beleértve a lobogó szerinti államot is; azzal, hogy megtagadta a 39 migráns partra szállását, akiket Málta szándékozott fogadni; azzal, hogy a Spanyolország által adott SOP-okat is megtagadta - így bizonyította volna a külföldi állampolgárok Olaszországba történő illegális átszállításának határozott szándékát.

*

¹⁷⁰ vö. a 2022.12.2-i meghallgatás jegyzőkönyvének 25. oldalával, Elisabetta TRENTA: "Úgy ítélték meg, hogy még a fedélzeten tartózkodó lehetséges terroristák jelenlétében is ki kellett szállítani az összes személyt, és esetleg további vizsgálatoknak alávetni őket, de lehetőséget adva nekik arra, hogy biztonságos kikötőbe érkezzenek".

§ A hatóságokkal való koordináció elmulasztása a mentési műveletek során

Az Open Arms ellen felhozott különböző "vádak" között vitatják a mentési műveletek bizonyos *anarchiáját* (kezdve a 2019. augusztus 1-jei tiltó rendelettel, amely szerint "*a beavatkozást teljes önállósággal*" hajtotta végre), valószínűleg arra utalva, hogy a szabályok betartása összeegyeztethetetlen lett volna a civil szervezet által folytatott, illegális bevándorlást segítő és elősegítő tevékenységgel.

A beszerzett dokumentáció megerősítette, hogy az első két mentési eseményt - az elsőt líbiai vizeken, a másodikat pedig nemzetközi vizeken, a máltai SAR-zónában - az Open Arms közvetlenül a líbiai hatóságoknak, valamint tájékoztatásul a lobogó szerinti hatóságoknak (Spanyolország) és az I.M.R.C.-nek is jelentette. Róma és Málta RCC-je felé; ez összhangban van a nemzetközi jog és hajózás által a hajóskapitányokra rótt kötelezettségekkel, amelyek előírják, hogy hajóroncsok észlelése esetén a mentéshez kell folyamodniuk, és tájékoztatniuk kell a lobogójuk szerinti államot és azokat a parti államokat, amelyek a mentés helyszínéül szolgáló SAR-területre illetékesként vagy kedvező helyzetben lévő államként hatékony és időben együttműködhetnek a mentési műveletekben.

Ugyanebből a dokumentációból az is kiderült, hogy a harmadik eseményre 2019. augusztus 9-én valóban sor került, a máltai SAR-zónában, az RCC Malta koordinálásával.

Ami különösen a 2019. augusztus 1-jei első, a líbiai SAR-övezetben végrehajtott eseményt illeti, amelyet a védelem - amint azt a fentiekben tárgyalni fogjuk - a leginkább kiemelt, mint a nem kormányzati szervezet állítólagos szabálytalanságainak tünetét, hozzátehetjük, hogy a meghallgatás - jóval a papíron túl - megerősítette, hogy az Open Arms teljes mértékben megfelel a vonatkozó szabályoknak és különösen az Európa Tanács 2018-as rendelkezéseinek, amelyeket maga az alperes is felidézett spontán nyilatkozataiban során, és amelyek szerint a mentési és mentési műveletek során együtt kell működni a líbiai parti őrséggel.

Az Open Arms parancsnokának, Marc CREUS-nak a 2022. április 8-i meghallgatáson tett nyilatkozata szerint a nem kormányzati szervezet kommunikált a líbiai parti őrség járőrhajójával, amely más mentési műveletek miatt tartózkodott a térségben, míg a Venuti tengeralattjáró által készített felvételek (amelyekről alább lesz szó) azt mutatják, hogy a két hajó, a spanyol és a líbiai, a mentés befejezése után valóban közeledett egymáshoz, hogy beszélhessenek egymással. Másrészt, ahogyan már említettük, az elmaradt

a szörnyű bűncselekményekért felelős líbiai parti őrséggel való együttműködés teljesen indokolt lett volna.

Ellenkezőleg, az említett tengeralattjáró által megszerzett dokumentációval kapcsolatos vizsgálatok kimutatták, amint azt a védőügyvédek is elismerték (lásd. *Ezzel szemben* a tengeralattjáró által megszerzett dokumentáció alapos vizsgálata azt mutatta, amint azt a védőügyvédek is elismerték (*lásd alább*), hogy az Open Armsnak sikerült megközelítenie a migránsokkal megrakott, *bajba jutott* hajót néhány órával a líbiai járőrhajó (amelyet szintén a *Riasztótelefonon* értesítettek, de más mentési tevékenységet folytatott) érkezése előtt, és azonnal megkezdte a mentőcsónakok kiosztását, így elkerülhetetlen volt, hogy az NGO és nem a más tevékenységet folytató líbiai parti őrség végezze a mentést (lásd alább), ezen a ponton a SOLAS-egyezményre, amely megerősíti "*a segítségnyújtásra képes hajó parancsnokának kötelezettségét, aki bármilyen forrásból információt kapott a tengeren bajba jutott személyek jelenlétéről, hogy minden lehetséges módon, ha lehetséges, az érintett személyek vagy a kutató- és mentőszolgálat értesítése révén, hogy a hajó ilyen műveletet hajt végre, a segítségükre siessen...*"."; V. fejezet, 33. szabály).

§ Az Open Arms 'loitering'

Spontán nyilatkozataiban a jelenlévő alperes többször hangsúlyozta, a máltai hatóságok kifejezésévé téve saját magát, hogy az Open Arms augusztus 2. és 9., majd augusztus 9. és 14. közötti időpontokban nemzetközi vizeken *vesztegelt*, majd a következő augusztus 14-én Olaszországba futott be, amikor is "*ez idő alatt kétszer is spanyol kikötőbe érkeztek volna, a hajó lassan és minden látható cél nélkül haladt egy olyan területen, amely jelenleg a máltai SAR-területhez tartozik*".

Tekintettel arra, hogy ebből a helyzetből több napba telt, amíg Spanyolországba értek, amint azt később részletezni fogjuk, a valóságban a fent említett nem kormányzati szervezet *veszteglése* ismét a tengeri mentésre vonatkozó nemzetközi szabályok betartását jelenti, amint azt a CREUS parancsnoka a vizsgálat során (a tolmács által gyakran harmadik személyben lefordítva) a legjobban elmagyarázta:

PUBBLICO MINISTERO - *..augusztus 3-tól 9-ig, amikor a harmadik mentés történt, mit csináltak? hová mentek? ...*

INTERPRETE - *Miután Pos a Italia-t kérték, 24 mérföldre maradtak az olasz vizektől, hogy elkerüljék, pontosan, az erőszakos belépést (...) Több mint 24 mérföldre maradtak Lampedusa kikötőjétől, továbbra is, pontosan, élelmiszert és segítséget nyújtva a megmentett embereknek. (...) A projektje ezekben a napokban az volt, hogy több mint 24 mérföldre maradjon a legközelebbi biztonságos kikötőtől (...) ; A projekt az volt, hogy a lehető*

legközelebb maradjon a

a lehető legközelebbi biztonságos kikötőbe, és soha ne menjenek tovább, mint mondjuk 24 mérföld, hogy elkerüljék az olasz felségvizekre való behatolást.

PUBBLICO MINISTERO- *Abban az időben, mivel tilos volt a nemzeti vizekre való belépés, és nem kapták meg a Pos-t az olasz hatóságoktól, fontolgatták-e, hogy Spanyolországba mennek?*

INTERPRETE - *Válaszra várt.(..) Mielőtt Spanyolországba indulna, nemleges választ kell kapnia azoktól, amelyek a legközelebbi biztonságos kikötők, így Málta, amely valójában nemet mondott, Olaszország, Görögország és Franciaország. (..)*

Ugyanezt a magyarázatot adta a CREUS az augusztus 9-14. közötti időszakra vonatkozóan:

ÜGYÉSZ- *... augusztus 9. és 13. között hová tart azzal a hajóval, amelynek a fedélzetén jelenleg mindhárom mentőakcióból származó összes migráns tartózkodik? Mik a tervei arra vonatkozóan, hogy hol fogják partra tenni ezeket a migránsokat? (..)*

INTERPRETE - *Egyetlen projekt, igen, a legközelebbi biztonságos kikötő, ... várva a hatóságok választát, (...) az S.A.R. terület és a szomszédos terület, a törvény által előírtak szerint. (..)*

ELNÖK - *És mi a felhatalmazás? Konkrétan, mi volt az?*

INTERPRETE - *Olaszország és Málta, Málta nemet mondott, és ezért Olaszországnak még válaszolnia kellett, választ kellett adnia. (..)*

DIFESA- *Augusztus 6-án és 7-én, mivel nem volt hír, és az intézkedés egyébként is létezett, miért nem döntött úgy, hogy Spanyolországba megy?*

INTERPRETE - *Ez törvényellenes lett volna, az olasz törvények ellen, nem dönthetnek egyedül, meg kell várnom a hatóságok utasításait ... (azoktól), akik a legközelebb állnak az S.A.R. eseményhez.*

Mindenesetre ez a lézengés, amely e ponton kizárólag az SOP megadására illetékes hatóságok, és különösen az olasz hatóságok, amelyek soha nem gondoltak arra, hogy megtagadják azt, tehetetlenségének tudható be, nem bizonyíthatja a vitatott "migránsok Olaszországba való előre eltervezett illegális áthelyezését" az Open Arms óta:

- többször is megpróbálta kérelmezni a POS-t Máltán, de mindig elutasító választ kapott (kivéve a 39 migránst, akiről rövidesen szó lesz);

- mindig tájékoztatta a lobogó szerinti államot, amelyet ráadásul az olasz állam már 2019. augusztus 2-án párhuzamosan megkeresett (lásd az alperes spontán nyilatkozatait a 2024. január 12-i tárgyaláson és

iratok az aktában), csak a következő augusztus 18-án vette fontolóra az ügy felvételét egy különösen távoli POS jelzésével;

- csak akkor indult Olaszország felé, amikor a 2019. augusztus 14. éjszakától fennálló kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt, miután a máltai hatóságoktól mind a visszatérés, mind a POS elutasítását megkapta, az egyetlen lehetséges menedékhely Lampedusa szigete volt, és mindenesetre csak azután, hogy hírt kapott a tiltó tárcaközi rendelet felfüggesztéséről, amelyet az érvényessége pillanatáig szolgáiban betartott.

§ A máltai SAR-övezetben kimentett 39 migráns partra szállásának megtagadása

Az illegális bevándorlók Olaszországba történő előre megbeszélt átadásának része lenne a védelmi felállás szerint az is, hogy az Open Arms megtagadta volna a máltai SAR-vizeken a harmadik mentési esemény során megmentett 39 migráns máltai partra szállását Máltán, méghozzá a máltai hatóság koordinálásával (lásd a 2019. augusztus 19-i SOP elutasító rendeletet).

Ez az epizód, amely a már említettek fényében önmagában jelentéktelen a fent említett koordináció bizonyítása szempontjából, logikus (és megosztható) magyarázatot talál azonban Málta indokolatlan álláspontjában, amely csak az utolsó mentés migránsait kívánta fogadni, a korábbiakat nem, beleértve a második SAR-rendezvényt is, amely szintén a máltai felelősségi körbe tartozó vizeken történt.¹⁷¹mind a Marc CREUS által a meghallgatás során adott meg nem kérdőjelezhető magyarázatokban, aki vitathatatlanul felelős volt az Open Arms fedélzetén a biztonság fenntartására irányuló döntésekért.¹⁷²a tanúvallomásaiban jelzett különleges feszültségi légkörrel kapcsolatban¹⁷³a hatóságok tudomására hozott indoklással.

¹⁷¹ Lásd pl. Sergio LIARDO, a 3. "Tervek és műveletek" és IMRCC osztály vezetőjének, a kikötőmester-testület főparancsnokságának vezetőjének keresztkérdéseit a védelem részéről: VÉDELEM - *Málta hajlandó volt átvenni a 39 migránst, mert a nemzetközi szabályok szerint, miután koordinált, normális, hogy kérte ezt a 39-et. (...) LIARDO - ... Nem, nem az elsőre, nem az elsőre, hanem a másodikra, mivel az egy felelősségi terület, valójában... DEFENSE, - ... Tehát a másodikra is... LIARDO - ... Pontosan, az általam korábban említett elv miatt, miszerint az egyes területekért felelős koordinációs központnak is részt kell vennie a rendszerben, hogy meghatározza azt a kikötőt, ahol a hajótörötteket partra kell szállítani, röviden, Málta volt a felelős*

¹⁷² Lásd INTERPRETER -a tengerhajózási törvény 184. és 176. cikkét, a tengerészeti törvény 184. és 176. cikkét, a kritérium érvényesül, a parancsnok tapasztalata a hajó biztonságát érintő kérdésekben, és a hajón a hajón gyakorolhatja a hatáskörét, érvényesítheti a hajó biztonságát szolgáló hatáskörét, bármilyen döntést hozhat a hajó biztonsága érdekében, hogy elkerülje az összeütközéseket, elkerüljön mindent, ami a hajó biztonságát befolyásolhatja.

¹⁷³ "Konkrétan, az Open Arms fedélzetén, kilenc nappal az első mentés után és több Medevacs végrehajtását követően idegesség uralkodott a migránsok között, akik úgy érezték, hogy csak néhányuk evakuálása igazságtalan a többiekkel szemben, és attól is tartottak, hogy konfliktusok alakulnak ki a fedélzetén lévő különböző fajok között, mivel az utolsó 39 kimentett ember észak-afrikai, míg a többiek szubszaharai afrikaiak voltak, ami már az első éjszaka óta fenyegető konfliktus volt".

érintett már a közvetlenségben a tények mint a megerősített a LIARDO tanú¹⁷⁴.

Azt sem szabad elfelejteni, hogy a fent említett, a tengeren kimentett személyek partra szállítására vonatkozó adminisztratív eljárásokról szóló, az IMO által 2009. január 22-én elfogadott alapelvek szerint (*Facilitation Committee*, FAL.3/Circ. 194) az államoknak kell figyelembe venniük a mentőhajó parancsnokának jelzéseit a partra szállás helyének meghatározásához, pontosan azért, hogy a választás és a konkrét eset helyzete között kapcsolatot biztosítsanak.

Azt sem szabad elhallgatni, hogy a 39 migráns esetleges máltai partra szállása semmiképpen sem mentesítette volna az olasz államot a többi hajótörött migráns esetében, akik aztán a felségvizekre érkeztek, a SOP kiadásának kötelezettsége alól.

§ A spanyol POS kettős "elutasítása"

A meghallgatás megállapította, hogy 2019. augusztus 18-án Spanyolország jelezte, hogy van egy POS, először Algeciras helységben, majd - az Open Arms tartózkodási helyétől való túlzott távolsága miatt (legalább további 7/8 napos hajózási idő) - egy másik, közelebbi kikötőben, a Baleár-szigeteken (kb. további 60 óra hajózási idő), de a civil szervezet úgy döntött, hogy nem folytatja az átkelést, annak ellenére, hogy az olasz parti őrség hajója rendelkezésre állt, hogy elkísérje.

Ezt az álláspontot a migránsok Olaszországba való előre elrendelt áthelyezésének szemszögéből is értelmezték.

Valójában először is meg kell jegyezni, hogy a migránsok Spanyolországba történő átszállításának "megtagadása" önmagában teljesen elfogadható volt, mivel egy túlságosan távoli spanyol kikötő kijelölése egy olyan hajónak, amely (már amúgy is rendkívül nehéz helyzetben volt) most jogszerűen Lampedusán tartózkodott, ellentétes a közeli biztonságos kikötőre vonatkozó SAR-jogszabályokkal, valamint azzal, hogy a mentett hajók kapitányait a lehető leghamarabb mentesíteni kell a mentés terhe alól, és végső soron a migránsok emberi jogainak védelmével, akik már 18 napja olyan drámai körülmények között hajóznak, hogy a fedélzetre vetették magukat; Mindezt ráadásul nem valamilyen más jogérdek védelmében, hanem kizárólag azzal a céllal, hogy megkerüljék az alperes által a *zárt kikötők* zászlaja alatt emelt törvénytelen falat.

¹⁷⁴ LIARDO - (a Nyitott karok) nem fogadja el, abban az értelemben, hogy úgy véli, hogy a migránsok kiszállása...

- az egység parancsnokától eljut hozzánk egy e-mail közlemény - úgy véli, hogy akkoriban a 39

migráns partra szállása, akik a már kimentett többi migránshoz képest elsőként szálltak volna ki, problémákat okozhatott volna a fedélzeten - számol be.

DE FALCO parancsnok a 2023.9.15-i meghallgatáson így fogalmazott: *"nem lett volna semmi jogi, logikai, emberi értelme Spanyolországba küldeni őket!"*.

A megoldás kivitelezhetetlenségét egyébként a témában hallott különböző szövegek is elismerik. Ezek közül például az ANEDDA:

*"... Tehát az első javasolt Pos Algeciras kikötője volt, amely, mondjuk, a Gibraltári-szoroson túl, Spanyolországban található, egyértelműen a lehető legtávolabbi kikötő, spanyol, attól a helytől, ahol a Nyitott Karok volt, és minden bizonnyal azokban a körülményekben túl nagy távolságot kellett volna megtenni, olyannyira, hogy később Spanyolország, nyilvánvalóan néhány központi szintű tárgyalást követően, Mahon kikötőjét, majd Menorca kikötőjét javasolta, amely a legközelebbi kikötő, spanyol, ahhoz a pozícióhoz képest, ahol a Nyitott Karok volt, de ugyanígy, röviden, **elég nagy távolságokról beszélünk, különösen figyelembe véve, hogy ha nem tévedek, a spanyol kikötőt augusztus 18-án azonosították, javasolták... 2019. augusztus 18-án, tehát még mindig arról beszélünk, hogy az augusztus 1-jén kimentett migránsok esetében, tehát 18 nap után, majd 18 nap után vállaljanak egy további utat, ami legalább további hét nap lett volna, egyszerűen nem... véleményem szerint nem voltak meg a feltételek ahhoz, hogy ezt biztonságosan megtehessek."***

Hasonlóan a tanú TRINGALI:

*"közvetlenül a hajó parancsnokságától kaptunk egy e-mailt, majd a Főparancsnokság küldött nekünk, szintén e-mailben, a spanyol kormány OK-ját, hogy a hajónak Algecirasba rendeljenek egy Pos-t, majd e-mailben kaptam, ismét, mondjuk, ezen a címösszetevőn belül, egy üzenetet a hajó parancsnokságától, amelyben azt írták, hogy nem tudnak Algecirasba költözni, mert az nagyon messze van, és az emberek egészségi állapota miatt. **Tehát nem voltak képesek navigálni (...)** A biztonsági tanúsítványok szerint nem."*

A migránsok Olaszországba történő előre eltervezett és szisztematikus illegális áthelyezése szempontjából azonban leginkább azt kell kiemelni, hogy az Open Arms valójában nem a migránsok Spanyolországba történő áthelyezése ellen emelt kifogást, hanem az ellen, hogy saját maga gondoskodjon a migránsok szállításáról, mivel már nem volt abban a helyzetben, hogy biztonságosan folytassa a hajózást, hanem a spanyol és olasz hatóságokat kérte fel, hogy maguk gondoskodjanak erről.

A történet feltételeit a CREUS parancsnoka foglalta össze és tisztázta:

INTERPRETER - *Igen, Spanyolországot telefonon javasolták, sőt elrendelték, bár nem igazán Spanyolország, hanem a központja.*

Spanyol mentési koordináció, amely Algeciras kikötőjébe ment.

(...) augusztus 18-án.

PUBBLICO MINISTERO - ... tudomásuk szerint volt Spanyolországban olyan állam, amely kiállíthatott volna nekik Pos-t, a helyzet miatt, amiatt, hogy hol voltak akkoriban?

INTERPRETE - No. ... Tehát Spanyolország, mivel ő olasz felségvizeken volt, olasz S.A.R. zónában volt, Olaszországnak kellett volna megmondania nekem, utasításokat adnia, Spanyolország legfeljebb annyit mondhatott Olaszországnak, hogy "a Nyílt Karok tegyék ezt" (...).

PUBBLICO MINISTERO - És önnek sikerült elérnie Spanyolországot?

INTERPRETE - Nem.

KÖZMUNKÁSZAT - Miért?

INTERPRETE - Nem voltak jól lelkileg, fizikailag, 700 méterre voltak egy kikötőtől, voltak emberek, akik már azzal fenyegetőztek, hogy a vízbe vetik magukat.

PUBBLICO MINISTERO - És hány nap vagy óra alatt ért Algecirasba?

INTERPRETE - Nyolc nap. (...) Fogtam egy térképet, és láttam, hogy a legközelebbi biztonságos kikötő Palma Di Mallorca, de **nem** voltunk **olyan állapotban, hogy még egy órát hajózzunk, nem voltunk olyan állapotban, hogy még egy órát hajózzunk, és ezért azt javasoltuk, hogy egy másik hajó jöjjön értük, jöjjön értük.... Lampedusa kikötőjébe, és onnan Spanyolországba küldjék őket.**

PUBBLICO MINISTERO- ...mert azt mondja, azt mondja, hogy nem voltak olyan állapotban, hogy még egy órát is hajózhassanak? ...

INTERPRETER - Nagyon fáradt, a kimentett emberek a vízbe vetették magukat, már megtették, ha távolabb mennének a parttól, további veszélybe sodorták volna az életüket, és az én kötelességem ehelyett az, hogy megvédjem az életüket, hogy megvédjem őket.

KÖZMINISZTERIUM - Hányan ugrottak akkoriban a vízbe? augusztus 18-án, (...)

INTERPRETE - Azt hiszem, négy, azt hiszem, négy ember, négy ember már a vízbe vetette magát, de voltak fenyegetések, hogy tömeges akció lesz, hogy még több ember vesse magát a vízbe.

PUBLIC MINISTRY -, milyen alternatív javaslatokat tett Spanyolországnak?

INTERPRETE - Az én javaslatom az volt, hogy jöjjenek értük egy hajóval, és vigyék őket Spanyolországba, egy biztonságos helyre, és vegyenek le engem erről a felelősségről.

PUBLIC MINISTRY - És mi volt Spanyolország válasza?

INTERPRETE - *Még mindig várunk, amikor már engedélyezték, hogy belépjünk Lampedusára, azt mondták, hogy küldenek egy hajót Algecirasból.*

PUBBLICO MINISTERO - *Az olasz állam bocsátott önök rendelkezésére hajókat, hogy a migránsokat Spanyolországba szállítsák?*

INTERPRÉTE - *Élelmiszereket ajánlottak fel nekünk, és megkérdezték, hogy mire lenne szükségünk, hogy Spanyolországba vigyünk, és azt javasolták, hogy csak egy részét vigyük Spanyolországba.*

PUBBLICO MINISTERO- *És ki vitte volna a másik részt Spanyolországba?*

INTERPRETE - *A másik oldalt kellett volna elhoznunk.*

PUBBLICO MINISTERO - *És lehetséges lett volna, hogy mondjuk, kisebb rakománnyal a fedélzeten Spanyolországba menjen?*

INTERPRETER - *A probléma az emberek állapota volt, az emberek állapota, hogy pszichológiai szinten, az a tény, hogy voltak ezek a fenyegetések, hogy a vízbe vetik magukat, tehát nem az emberek mennyiségével volt probléma.*

Ezen túlmenően hivatkoznak a fent idézett MSC 167-78 határozat 6.18. pontjára, amely szerint a mentőhajónak joga van engedélyt kérni a migránsok olyan helyen történő kiszállítására, amely a legkevesebb kényelmetlenséggel jár a hajó számára, spekulatív módon a felelősöket azzal a kötelezettséggel terhelve, hogy megkíséreljenek ésszerű alternatívákat szervezni erre a célra (lásd a 6.13. pontot, amely szerint a hajót minden esetben fel kell menteni e felelősség alól, amint alternatív megoldásokat lehet találni).

E tekintetben a Miniszteri Törvényszék jelentésében egyértelműen a következőképpen fejezte ki magát: *"az elkeseredettség mértéke, amelyben a migránsok kétségtelenül szenvedtek, már kimerültek a rendkívül kemény fizikai és pszichológiai megpróbáltatásoktól, amelyeken az Open Arms által végrehajtott mentés előtt és a hajózás következő napjaiban mentek keresztül, a visszautasítás és a Libiába való visszavitel rémétől gyötrődve, intuitívvá teszi, hogy nem annyira a hajózás akár egy napjának meghosszabbítása (a súlyos kellemetlenségek következményes folytatásával), mint inkább maga az olasz partok elhagyásának ténye, teljesen tarthatatlannak és érthetetlennek bizonyult volna, mivel azt a szenvedésük végének további elkeserítő elhagyásaként értelmezték volna, és így előre láthatóan lázadást vagy a hajó elhagyására irányuló kollektív kísérletet váltott volna ki, akár úszva, akár saját életük kockáztatásával, ami mindkét esetben komoly biztonsági kockázatot jelentett volna".*

A bírságok állítólagos alkalmazhatósága az Open Arms-ra a visszatérés esetén ezért ebben a konkrét összefüggésben nem bír jelentőséggel.

Spanyolországban, amely érvet a védelem többször is hangsúlyozta a nem kormányzati szervezet rosszhiszeműségének alátámasztására; ez az érv azonban paradox módon éppen ellenkezőleg, azt bizonyíthatná, hogy a spanyol területre való visszatérés elmulasztása a bírságok elkerülésének céljával történt, és semmiképpen sem azzal a céllal, hogy illegálisan hozzanak be külföldi állampolgárokat Olaszországba.

§ A Venuti tengeralattjáró ügye

Szükségesnek tűnik, hogy alaposabban foglalkozzunk a "Venuti tengeralattjáró" ügyével, amelyre a haditengerészeti század főparancsnokának 2019. augusztus 5-én kelt - hang-, video- és fényképfájlokat tartalmazó -, különböző olasz ügyészségekhez címzett, majd a meghallgatás jegyzőkönyvében megszerzett feljegyzésében utalnak, amelyből a védelem tézise szerint bizonyos fontos "*anomáliák*" derülnek ki az Open Arms által 2019. augusztus 1-jén végrehajtott első mentési művelet során.

Különösen vannak bizonyos állítólagos furcsaságok, amelyekből lényegében arra lehet következtetni, hogy a migránsok hajójának Open Arms általi azonosítására nem a nem kormányzati szervezet *Alarm Phone* információinak köszönhetően került sor (ahogyan az a hajónaplóból kiderült és ahogyan azt a legénység több tagja tanúsította), hanem más típusú, valószínűleg líbiai embercsempészekről származó jelentések alapján, hogy bizonyítsák, hogy a nem kormányzati szervezet nem a tengeren élő emberek megmentésére, hanem külföldiek illegális bejuttatására működött az állam területére.

Ez az ügy, amely széles körű per- és médiavisszhangot kapott, egyrészt azért, mert úgy állították be, mint ami - bár nem világos, hogy milyen okból - alapvetően alkalmas a vádlott *felmentésére*, másrészt azért, mert *felmentő* hatása ellenére állítólag SALVINI miniszter ellen folytatott büntetőeljárásról kívül maradt.

*

Utóbbi szempontra tekintettel röviden előzetesen be kell mutatni, hogy a mai eljárás abból az eljárásból ered, amelyet eredetileg az agrigentói ügyészség 2019. augusztus 16-án indított ismeretlen személyek ellen (no. 3770/19 mod. 44), majd az említett hivatal által 2019. november 15-én Matteo Salvini szenátor ellen nyilvántartásba vett (5486/19 mod. 21), majd az 1/1989. sz. alkotmánytörvény 6. cikkének (1) bekezdése alapján Palermóba továbbított eljárásból, ahol az 2019. november 16-án érkezett meg.

A palermói ügyészség az iratok megvizsgálását követően 2019. november 26-án nyilvántartásba vette a jelen eljárást (18138/2019 mod. 21.

SZ.).

és anélkül, hogy nyomozati tevékenységet folytatna (a Const. 1/1989. sz. rendelet, amely szerint "*az ügyész, **miután minden nyomozást mellőzött**, tizenöt napon belül a kérelmeivel együtt továbbítja a vonatkozó iratokat az alábbi 7. cikkben említett testületnek*"), 2019. november 27-én szolgai módon továbbította az Agrigentói Ügyészségtől kapott aktát, a kérelmeinek szövegével együtt, a Miniszteri Törvényszéknek, szintén az esetleges nyomozások befejezése céljából.¹⁷⁵

A következő 2020. január 30-án a Bíróság elrendelte az eljárás újbóli továbbítását az ügyésznek, "*hogy az gondoskodik annak a szenátus elnöke elé terjesztéséről*"; az eljárást tehát az agrigentói ügyészség és a különleges testület aktái alkották (amelyek, mint mondani fogjuk, mindkettő nem tartalmazta a haditengerészet fent említett feljegyzését).

A következő napon, 2020. január 31-én a palermói ügyész elküldte az iratokat a szenátus elnökének, hogy az 1989. január 16-i 1. sz. alkotmánytörvény 9. cikkében előírt eljárást kezdeményezze.

Az eljárásra vonatkozó engedély megadása után a palermói ügyészség, továbbra is mellőzve a fent említett alkotmányos törvény szerinti vizsgálatot, 2020. október 19-én a különleges testület által megjelölt feltételek mellett indított eljárást az ügyben.

Mint ahogyan azt előre láthattuk, hangsúlyozni kell, hogy az agrigentói ügyészség által létrehozott ügyirat nem tartalmazta a haditengerészet fent említett feljegyzését, annak ellenére, hogy azt (is) az agrigentói igazságügyi hatóságnak címezték (ráadásul az egyetlen illetékes hatóságnak, amely az Open Arms által a TU Imm. 12. cikkének esetleges megsértésével foglalkozhatott), amely nyilvánvalóan nem tekintette bűncselekménynek, vagy mindenestre nem tartotta az ügyet relevánsnak a Matteo SALVINI ellen indított eljárás szempontjából.

A Miniszteri Törvényszék az előzetes vizsgálat során sem tartotta célszerűnek az Open Arms esetleges jogellenes magatartásának mélyreható vizsgálatát a mentési műveletek során, mivel úgy ítélte meg, hogy ehelyett az alperes magatartásának vizsgálata érdekében azt kellett volna ellenőrizni, hogy 2019. augusztus 14-én (tehát két héttel az Open Arms első mentése után) az alperesnek el kellett-e engednie a POS-t, éspedig függetlenül attól, hogy a fedélzeten az illegális bevándorlás esetleges segítői tartózkodtak-e. A Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a POS-t a mentési műveletek során nem kellett volna elengedni.

Másrészt ugyanezt az álláspontot képviselte már a Lazio tartományi közigazgatási bíróság is, amely 2019. augusztus 14-én felfüggesztette a "*belépés, átutazás és megállás tilalmáról a nemzeti felségvizeken*" szóló tárcaközi rendeletet, anélkül, hogy érdemben elismerte volna a bevándorlási szabályok (állítólagos) rendszeres megsértését a nem kormányzati szervezet által, amelyet az alapító elemként elhelyezett

¹⁷⁵ "Az ügyésznek járó nyomozati tevékenységeket és az előzetes nyomozásra vonatkozó bírói feladatokat azonnal a Miniszteri Bíróságon összpontosítják" vö. a 87/2012. sz. alkotmánybírósági határozat.

tiltó intézkedés, mivel köztudott, hogy az életmentés független a mentő érdemeitől és a mentő magatartásától.

És ismét, 2019. augusztus 1-jén az Open Arms parancsnoka ellen már eljárás folyt az egységesített bevándorlási törvény 12. cikkében említett bűncselekmény miatt, amelyet állítólag korábbi mentési műveletek miatt követtek el; ezt a körülményt, amely átfedésben van a mostanival, a Szenátus 2020. július 30-án, a parlamenti mentelmi bizottságnak a SALVINI elleni eljárás engedélyezése iránti kérelemről szóló jelentése alkalmával bőségesen a szenátus értékelése elé terjesztette, amely azonban nem volt releváns az elfogadott határozat szempontjából.

Ezért csak a 2022. május 13-i tárgyaláson, Fabrizio MANCINI tanú, a Belügyminisztérium Bevándorlási Szolgálatának igazgatója védői meghallgatását követően derült fény a haditengerészet fent említett feljegyzésének létezésére, így a palermói ügyészség nem habozott azonnal további vizsgálatot indítani a büntetőeljárás törvénykönyv 430. cikke alapján, amely a haditengerészet dokumentumainak megszerzéséhez és a tárgyalási dosszié vonatkozó nyomon követéséhez vezetett (vö. a 2022. december 2-i és a 2023. március 24-i tárgyaláson készült produkciókat), mint ahogyan a tárgyaláson további előzetes nyomozati cselekmények lefolytatását is (különösen a 2023. március 24-i tárgyaláson, amelyen meghallgatták a haditengerészet azon tisztjeit, akik a 2019. augusztus 5-i feljegyzést készítették, nevezetesen Stefano OLIVA-t, a Venuti tengeralattjáró fedélzetén tartózkodó tengeralattjáró-parancsnokot és Andrea PELLEGRINO fregattkapitányt, aki a tengeralattjáró felvételeit fogadta és elemezte; az ügyészség, a polgári felek és a védelem által a konkrét ügyre vonatkozóan kijelölt műszaki tanácsadók, valamint a hangfelvételek átírására kijelölt szakértő).

Szintén helyénvalónak tűnik rámutatni - azon túlmenően, hogy az ügyet a büntetőeljárás előtt több hatóság is jelentéktelennek ítélte, és miután a tárgyaláson napvilágra került, azonnal keresztkérdések tárgyává tették -, hogy a kérdéses feljegyzés a haditengerészetről **már 2019 augusztusának legelső napjaiban a Belügyminisztérium tudomására jutott**, amelyet akkor a jelenlegi alperes vezetett, anélkül, hogy nyilvánvalóan már akkor is bármilyen értéket tulajdonítottak volna neki, olyannyira, hogy azt sem a "*belépés, átutazás és megállás tilalma a nemzeti felségvizeken*" rendelet megisméltésének kísérlete, sem a miniszter védekezése céljából nem használták fel sem a per keretében, sem az eljárás engedélyezése során.

És valóban, a 2022. május 13-i meghallgatáson a tanú Fabrizio MANCINI, a Belügyminisztérium Bevándorlási Szolgálatának igazgatója (akit szeptember 30-án már meghallgattak összefoglaló tájékoztatás keretében) a

következő tanúvallomást tette.

2019-ben az Agrigentói Ügyészség, majd 2020. január 8-án a Miniszteri Bíróság, anélkül azonban, hogy a szóban forgó feljegyzést valaha is megemlítette volna), a fent említettek szerint azért fedte fel annak létezését, mert erre egy új témát bevezető konkrét kérdés ("*Volt-e véletlenül tengerészeti jelentés?*") készítette, amelyet a vádlott védelme tett fel, amely nyilvánvalóan már ismerte azt.

Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy maga MANCINI a vizsgálat során tisztázta, hogy a feljegyzéshez csatolt hang-, video- és fotódokumentációt "*három tengerésztiszt*" ajánlotta fel neki megtekintésre 2019. augusztus elején.

Ez utóbbi körülményt, amely az említett anyagnak a Belügyminisztérium irodáiban 2019 augusztusában történt kiállítására vonatkozik, dokumentumgyűjtések és tanúmeghallgatások bőségesen és tovább erősítették.¹⁷⁶

A Belügyminisztérium tehát, annak ellenére, hogy ismerte ezt a dokumentációt, annak ellenére, hogy azokban a napokban rendkívül nagy érdeklődéssel figyelte az Open Arms magatartását (a folyamatban lévő politikai válság középpontjában álló ügy, amint az többek között megállapítható, a Minisztertanács elnöke és a belügyminiszter közötti levélváltásból), és annak ellenére, hogy az alperest szinte valós időben tájékoztatta minden eseményről, amint azt a miniszter elismerte, nem gondolt arra, hogy felhasználja ezeket a felvételeket, éppen azért, mert azokból semmi sem vezethető le a miniszter alperes védelmében.

*

A Haditengerészet Haditengerészeti Századának parancsnokságának 2019. augusztus 5-én kelt, a "*1/08/2019-es esemény - hajótörést szenvedett személyek (körülbelül 50) kiemelése a líbiai SAR-övezetben (...) által az Open Arms nevű hajó által kimentett...*", a csatolt hang-, video- és fényképfájlokkal, a védői tézis szerint ebből lényegében három adat derülne ki: az 55 migránst szállító bárka *vészhelyzetének* hiánya; a két alany közötti beszélgetés feltételezett rögzítése; az ebből következő rendellenes útvonal, amelyet az Open Arms követett a megmentendő hajó elfogásához; mindazok az adatok, amelyek együttesen arra engednének következtetni - ismét a védelem beadványa szerint -, hogy a civil szervezet 2019. augusztus 1-jén ahelyett, hogy mentési tevékenységet végzett volna, ehelyett inkább

¹⁷⁶ Vö. a haditengerészet két, később a meghallgatás iratai közé került feljegyzését, az elsőt, amely 2022. május 23-án érkezett meg e hivatalhoz, és a másodikat, amely 2023. január 17-én kelt, és amelyben tisztázzák, hogy a haditengerészet tisztjei megmutatták ezeket a dokumentumokat MANCINI mellett Massimo BONTEMPI központi igazgatónak és dr. Fabio GUADAGNI-nak, mindketten a fent említett Belügyminisztérium Bevándorlási Központi Igazgatóságának munkatársai; valamint PELLEGRINO tiszt 2023. március 24-i tárgyaláson tett tanúvallomása, aki személyesen

ment el a Belügyminisztériumba, hogy megossza és bemutassa ezeket az iratokat.

a líbiai emberkereskedőkkel egyetértésben, akik a hajó követéséhez szükséges információkkal látták el.

Most, a Miniszteri Törvényszék és a T.A.R. által korábban közölt álláspontokkal összhangban. Lazio, ezúttal is feleslegesnek lehetett tekinteni egy olyan ügy kivizsgálását, amely nem csupán a harmadik személyeknek az állítólagos bűncselekmény elkövetését megelőző 14 napot megelőzően tanúsított magatartására vonatkozik, hanem amely - a védelem álláspontja szerint értelmezve - ugyanúgy nem lett volna alkalmas arra, hogy felmentse a Belügyminisztériumot a POS kiadásának kötelezettsége alól.

A többször hivatkozott nemzetközi szabályok értelmében ugyanis a biztonságos menedéket a parancsnok magatartásától függetlenül kell jelezni, amint azt maga SALVINI miniszter is elismerte a vizsgálata során, aki arra a kérdésre, hogy az ő értelmezése szerint a 2019. augusztus 1-je előtt a Nyílt Karok parancsnoka ellen nyilvántartásba vett büntetőeljárás mentesíti-e őt a POS kiadásának kötelezettsége alól, haladéktalanul nemmel válaszolt (lásd a 2024. január 12-i jegyzőkönyv 22. oldalát).

Ugyanakkor szükségesnek tartják, hogy ne zárkózzunk el a haditengerészeti tengeralattjáró felvételeinek elemzésétől (amelyek ráadásul alátámasztották a vádló tézist).

A tanúk OLIVA és PELLEGRINO által a meghallgatáson feltárt különös *véletlen egybeesésről*, amely a tengeralattjáró találkozásához vezetett az Open Arms-szal közvetlenül a "*nemzeti felségvizeken való belépést, átkelést és megállást tiltó*" rendelet kiadása előtt, és amelyet követően a nem kormányzati szervezet legalább 17 órán keresztül megfigyelés alatt állt, kényelmesen el kell hagyni minden megfontolást.¹⁷⁷Egyfajta boszorkányüldözés keretében.¹⁷⁸

Mielőtt azonban a megszerzett megállapításokhoz közelítenénk, már most és egyértelműen hangsúlyozni kell, hogy a tengeralattjáró által rögzített adatok egyáltalán nem megbízhatóak, tekintettel a periszkóp *megszakított* megfigyelési és adattárolási tevékenységére, amelyről OLIVA (lásd a meghallgatás jegyzőkönyvének 14. oldalát) és PELLEGRINO (ugyanezen jegyzőkönyv 41. oldala) tanúk számoltak be. a tárgyalás jegyzőkönyvének 14. oldala) és PELLEGRINO (ugyanezen jegyzőkönyv 41. oldala); azzal a következménnyel, hogy mivel maguk a tények rekonstruálása bizonytalan maradt, még bizonytalanabbak azok a hipotézisek, amelyeket azok magyarázatára meg lehetett fogalmazni, amint azt egyébként a tárgyaláson széles körben elismerték,

¹⁷⁷ Lásd az OLIVA vizsgálatát: P.M.. Tehát ebben a 17 órában körülbelül hány tengeri mérföldön keresztül követte az Open Arms-ot? OLIVA S. - Nem, nem tudom számszerűsíteni..... De biztosan 50 mérföld lehetett.

¹⁷⁸ Vö. PELLEGRINO vizsgálata - ... (a) mélyreható vizsgálat arra irányult, hogy (...) hogy ez a

hajózás, amit a tengeralattjáró katalógusok nem túl racionális, mondjuk, racionális kritérium nélkül, de nem az én dolgom megmondani, hogy milyen parancsokat adtak és milyen okból, később, hogy az NGO is nyílt forrásból, láttam, hogy volt...., a parancsnoki vonal megállapította, hogy további SAR eseményeket hajtottak végre, és ahogy belépett, akkor belépett az olasz fennhatóság alá tartozó vizekre, és ezért ez a jelentés azért vett részt, hogy az illetékes szervek, megbízhatónak tartva azt, értékelni tudják, ahol a hajó akkor ténylegesen kikötött.

maga PELLEGRINO úr válaszolt az elnök azon kérdésére, hogy ezen beszerzések alapján tudtak-e *vizsgálati hipotézist* megfogalmazni: "*Egyszerűen ezt mondták, elnök úr, hogy ahol bizonyított, ahol az igazságra felelt, ott lehetett hipotézist felállítani, hogy az álláspontot esetleg továbbították, ki, hogyan, mikor, ezt nem tudom megmondani, de ahol ezt megállapították, és ahol ez az igazságra felelt, azt nem tudom megmondani*".

*

Ami a hajó állítólagos *vészhelyzetének* hiányát illeti (amely nélkül az Open Arms beavatkozása nem mentés és mentés, hanem a védelem tézise szerint segítségnyújtás és felbujtás lett volna), el kell ismerni, hogy az olasz haditengerészet két tagja, a fent említett OLIVA és PELLEGRINO számára a hajó, legalábbis a tengeralattjáró korlátozott megfigyelési területén, *jó felhajtóerővel* rendelkezett. Mindkét tanú azonban hozzátette, hogy megfigyelték, hogy az Open Arms legénysége az 55 migráns átrakodásához előzetesen mentőmellényeket adott nekik; ez egyértelmű jele annak, hogy a bárka utasai részben vagy egészben nem rendelkeztek a minimális biztonsági felszereléssel, és ez a hajó felborulásának nagy valószínűségével és a még sok órányi hajózással szemben állt.

A veszélyhelyzetet, amely nyilvánvalóan figyelmen kívül hagyja a tengeralattjáró által a folyamatban lévő hajózás egy minimális szakaszán igazolt lehetséges *jó úszóképességet*, és amely nem veszi figyelembe azt a több mérföldet, amelyet a hajónak még meg kellett volna tennie, hogy elérje a szárazföldet, ehelyett az ügyész és a polgári felek tanácsadói, akiket ugyanazon a 2023. március 24-i tárgyaláson hallgattak meg, egybehangzóan megerősítették.

Az ügyészség által kijelölt tanácsadók, nevezetesen Renato MAGAZZÙ és Dario MEGNA mérnökök által megállapítottak szerint az Open Arms által a 2019. augusztus 1-jei első beavatkozás során kimentett migránsok egy körülbelül 10-12 méter hosszú és 2,5 méter széles, két 40 lóerős külmotorral felszerelt csónak fedélzetén tartózkodtak.

Ami az építőanyagot illeti, a (dossziében szereplő) tanácsadói jelentés eredetileg fát és/vagy üvegszálalás anyagot jelölt meg, de a tárgyalás során, az Open Arms által készített és a bíróságon bemutatott részletesebb képek megtekintését követően MAGAZZÙ tanácsadó pontosította, hogy minden bizonnyal fából készült hajóról van szó (lásd a 2023. március 23-i tárgyalás jegyzőkönyvét, 70. és 77. oldal), amit az ugyanezen a tárgyaláson meghallgatott OLIVA és PELLEGRINO tanúk is megerősítettek.

Az ügyészségi tanácsadók jelentése szerint a szóban forgó hajó nem felelt meg a hatályos hajózási biztonsági előírásoknak, és tekintettel a fedélzeten tartózkodó személyek rendellenes számára (az ilyen méretű hajóra vonatkozó maximális szállítható határérték mintegy négyszerese), nyilvánvalóan veszélyes körülményeket teremtett, különösen a stabilitás szempontjából.

Ebben a helyzetben a navigáció *"minden bizonnyal nagyon veszélyes volt"*, ahogyan azt Ing. MAGAZZU" a tárgyaláson folytatott kihallgatása során elmondta: *"Nem hiszem, hogy a jelenlévők közül bárki is a fényképen látható körülmények között akarná magát találni, 54 másik emberrel a fedélzetén a nyílt tengeren, mondjuk 80 mérföldre a legközelebbi szárazföldtől"*.

A MAGAZZU' és MEGNA urak által aláírt műszaki tanácsadói jelentés 18. oldalán a következőket olvashatjuk: *"a stabilitás szempontja, amely a fedélzeten tartózkodó migránsok rendellenes számával függ össze, a legkritikusabb szempontnak tekintendő, mivel ez visszafordíthatatlanul a jármű felborulásához és ebből következő felborulásához vezethet, a fedélzeten tartózkodók előre nem látható és ellenőrizetlen mozgása vagy a hullámok mozgásával való esetleges találkozás esetén"*.

Ezen túlmenően Eng. MAGAZZU" a tanúvallomásában kifejtette, hogy ez a kockázat még nagyobb lett, tekintettel arra, hogy a hajónak az Open Arms beavatkozása nélkül is több tengeri mérföldet kellett volna megtennie: *"A kritikusság erejében rejlik, vagyis annak a lehetősége, hogy a fedélzeten tartózkodók elmozdulása, tekintettel arra, hogy hányan voltak a fedélzeten, destabilizációhoz és így **felboruláshoz** vezethet. Ismétlem, láttam már más esetekben, más eljárásokban olyan hajókat, amelyek egyensúlyban voltak, a migránsok ültek, de **csak felállva, megemeli a súlypontot**, és máris destabilizáló helyzetet teremt, az oldalirányú elmozdulás felboruláshoz vezethet. Vegyük azonban figyelembe azt is, hogy a mozgás lehetősége, hogy milyen navigációra, láttuk, hogy körülbelül 80 mérföldet tettek meg, és **még 80-at kellett megtenniük, még a sebességgel is, ami egyetértek, hogy nem volt nagyon alacsony, mert gyakran fáradtságosabban haladnak 4-5 csomóval, de még 8 csomóval is, 80 mérföld tíz óra, további 80 mérföld újabb tíz óra, tehát azt mondom, hogy a lehetőség, hogy az emberek esetleg mozogni akarnak, felállni, elvileg destabilizáló helyzeteket teremthet.**"*

Vittorio ALESSANDRO admirális, a parti őrség szabadságon lévő tisztje és a "Legambiente" polgári felperes műszaki tanácsadója hasonló következtetésekre jutott, aki szerint a hajó veszélye az általános állapota miatt már az indulás pillanatától kezdve fennállt: *"Egy 12 méteres hajó 55 emberrel veszélyben lévő hajó. A Frontex feladatait körvonalazó európai rendelet kimondja, hogy a hajó tengeri alkalmassága arra a valószínűsége vonatkozik, hogy ez a hajó elveszik, és figyelembe kell venni a számot.*

a fedélzeten tartózkodó személyek, a legénység, van-e olyan személyzet, amely képes biztonságosan kikötőbe vezetni őket, a biztonsági felszerelések megléte, van-e szükség sürgős orvosi segítségre, vannak-e terhes nők vagy gyermekek, van-e veszélye az időjárási körülmények változásának, mert még az a 63 centiméteres szabadoldal is, amely akkor maradt, amikor a hajó 55 emberrel megtelik, ha egy nagyobb hullámvészesség érkezik, kevés lesz, víz kerül a hajóba, megváltozik a felhajtóerő, nyilvánvalóan megváltozik a stabilitás is".¹⁷⁹.

Az Open Arms által 2019. augusztus 1-jén megmentett hajó veszélyes körülményei Sandro GALLINELLI ellentengernagy, az Open Arms polgári felperes ügyvédje számára is nyilvánvalóak voltak, aki szerint **"egyetlen hatóság, sem olasz, sem külföldi, soha nem engedélyezte volna egy hajó indulását ilyen körülmények között, ez azért van, mert ... ebben a helyzetben egy korlátozott méretű, nem pontonozott hajóról van szó, biztosan egy minimális megcsúszás vagy egy hullámvészesség az időjárási körülmények miatt, vagy egy másik hajó áthaladása miatt, könnyen előfordulhatott, hogy vízre szállás, és a vízre szállás azok számára, akik ismerik, mondjuk, a navigációs szempontokat, nagyon jól tudják, hogy egy szabad tükör keletkezik, ami nagyon megnehezíti a stabilitási problémákat, ezért ... ennek a hajónak biztosan megvolt a lehetősége, hogy elérje a célját, de sokkal valószínűbb volt, hogy bármilyen veszélyes esemény bekövetkezhet".¹⁸⁰.** És még egyszer: **"...ugyanazokat a paramétereket kell alkalmazni, amelyek a munkahelyi biztonságra vonatkoznak, azaz az *elővigyázatosság elvét*, a kockázat mérséklését..., ha a kockázatot nem lehet kiküszöbölni, azt mondtuk, hogy egy kockázatot egyáltalán nem lehet kiküszöbölni, azt a lehető legjobban kell mérsékelni, és erre szolgálnak a biztonsági feltételek. **Az a hajó semmiképpen sem volt biztonságos állapotban,** (...) nem olyan vitorlázók voltak, akik úgy döntöttek, hogy elhagyják a hajót, hanem bűnözők szálltak be, akiknek bizonyára nem állt a szívükön ezeknek az embereknek a biztonsága (...) figyelem és biztonság. Figyelem, ami biztosan nem volt meg, mert az általunk említett körülmények abszolút nem feleltek meg semmilyen biztonsági vagy szabadidős, vagy halászati, vagy személyszállítási szabványnak, abszolút nem. Tehát ez a biztonság nem volt meg. **És akkor egy másik kérdés, amit fel kell tennünk magunknak ebben a helyzetben, ha nem lett volna ez a biztonsági feltétel, úgy értem, ha úgy ítélték volna meg, hogy volt olyan biztonsági feltétel, hogy engedélyezték volna a hajózást, mit kellett volna tenni? Hagyni, hogy tovább hajózzanak a saját útjukon? Itt, ahogy kollégám korábban említette, legalább folyamatos segítségre lett volna szükség, és ezért****

¹⁷⁹ Lásd a 2023. március 24-i meghallgatás jegyzőkönyvének 84. oldalát.

¹⁸⁰ Lásd a 2023. március 24-i meghallgatás jegyzőkönyvének 91. oldalát.

végül nem volt, nem lehetett volna megengedni, hogy ilyen körülmények között folytassák a hajózást".

A védőtanácsadók, Maurizio PALMESE és Massimo FINELLI, a haditengerészet tartalékos admirálisai ezzel szemben megpróbálták - de nyilvánvaló ellentmondásokkal (amelyek tekintetében utalunk az ügyész és a többi fél ellenvizsgálataira) - lekicsinyelni a hajó veszélyes helyzetét, amely szerintük *"szabályos és stabil felhajtóerővel"* rendelkezett.

Többszöri emlékeztető után, különösen a jelentésükre vonatkozóan, amely az általános biztonsági helyzetet mutatta ki, de érthetetlen módon nem tett említést az 55 fős rakományról, végül mégis elismerték a kockázat meglétét (FINELLI: ***"azt lehet mondani, hogy a hajó kockázatot jelenthet, senki sem mondja, hogy az így megrakott hajó nem jelent kockázatot, a probléma a kockázatok értékelése"***).

A tanácsadók ezután elismerték, hogy a hajó *"riasztási fázisban"* van, ami azonban lehetővé tette, hogy megvárják az illetékes hatóságok megérkezését (FINELLI: *"Már mondtam, riasztási fázisban van. A riasztási fázis, ami azt jelenti, hogy mindenképpen mennem kell és figyelnem kell, tehát van egy aggodási fázis, közelebb kell mennem, ha azt is mondhatom, hogy mit tettem volna, ha egy hajóval találtam volna magam, valószínűleg, biztosan hívtam volna az illetékes hatóságokat, átadtam volna néhány mentőcsónakot és vártam volna az ellátmányra)*. Azonban, amint azt ugyanezen tanácsadók is elismerték, a líbiai járőrhajó több mint két órával a mentőjelzők kiosztása után rádiókapcsolatba lépett az Open Arms-szal (PALMESE M. - *16:01-től az első, mondjuk, mentőhajó a tengerre került, és ezután történt az egyes mentőjelzők átadásának elrendelése. (...) A líbiai járőrhajó tehát 18:25-kor, két és fél órával később veszi fel a rádiókapcsolatot, majd egy idő után (a tengeralattjáró képeiből nem tudjuk a pontos időpontot, amikor újra csatlakozik az Open Armshoz, de mondjuk 18:25-kor már rádiókapcsolatban voltak)*, és mindenesetre az NGO a hajó javára történő beavatkozás idején nem tudott a járőrhajó közelebbi érkezéséről, ami elméletileg megakadályozhatta volna a beavatkozást (P. P.M.- *Amikor az Open Arms megkezdte a mentőmellények kiosztását, volt-e bármilyen bizonyíték, bármilyen bizonyosság arra vonatkozóan, hogy a líbiai járőrhajó rövidesen vagy két órán belül megérkezik?* FINELLI M. - *Nem, nem volt ilyen bizonyosság, de tudták, hogy a líbiai járőrhajó a térségben van. (...) P.M. - Igen, és az Open Arms ..tudott-e valamilyen módon arról, hogy a líbiai hatóságnak ilyen beavatkozásai voltak a különböző SAR-ok miatt a nap folyamán?* FINELLI M. - *Ez nem szerepel a navigációs naplóban)*.

És ismét a védőügyvédek úgy vélték, hogy az uszály elérhette volna a célállomást (FINELLI M. - *Némi kockázattal elérhette volna a célállomást*), még akkor is, ha az ügyész kérésére rámutattak, hogy több órával többet kellett volna hajózni, körülbelül 11 órát, ráadásul az éjszakai órákban (FINELLI: *még mindig körülbelül nyolc órát, mi 10 óra, 11 óra hajózás. (...) az éjszakai órákban is hajózniuk kellett volna*).

Ami a stabilitás kérdését illeti, elismerték annak létezését, de csak akkor, ha lehetséges, hiszen szerintük - de semmilyen objektív, vagy akár csak hihető adat alapján - a hátralévő hosszú hajózás alatt, még éjszaka sem romlottak volna a tengeri viszonyok, és az 55 migráns, köztük gyermekek mozgása sem (P.M.- *A többi párt szakértői a stabilitás problémájáról beszéltek a fedélzeten tartózkodó emberek száma miatt, egyetért?* FINELLI M. - *Ez egy olyan probléma, amely akkor került volna előtérbe, mondjuk, ha a tenger állapotának romlása történt volna, minden fázisban, minden figyelembe vett időpontban, minden figyelembe vett időszámban, nem volt..., gyakorlatilag nyugodt tenger volt, tehát nyugodt tenger esetén a stabilitási problémák csak az emberek terhelésével kapcsolatosak maradnak, a migránsok, ahogy a fényképen is látható, jól helyezkedtek el, egyfajta Ponte di Coperta (...) ülve.* P.M. - *Igen, valójában azt írja a jelentés 7. oldalán: "A migránsok egyenletesen és stabilan elhelyezkedni látszottak", mondom, de ez egy statikus adat, nem dinamikus adat, nem? Tehát abban a pillanatban a migránsok egyenletesen és stabilan helyezkedtek el, azaz van-e olyan eleme, ami alapján azt gondolja, hogy mind az 55 migráns ugyanabban a helyzetben maradt volna? Mit tudom én, egy gyerek elszalad a hajó másik oldaláról, akit az anyja próbál követni, mármint ilyen események?* FINELLI M. - *Tehát az uszályt többször is lefényképezte a repülőgép, különböző időpontokban, körülbelül kétórás ütemben, körülbelül 09:58-tól kezdve, tehát nagyjából kétóránként többé-kevésbé lefényképezték, mindezen felvételeken a helyzet statikusnak tűnik, ami azt jelenti, hogy ezek fényképek, de ez azt jelenti, hogy ha ezek kétóránként ismétlődő fényképek, akkor feltételezhetem, hogy időközben a helyzet nem változott).*

Lényegében a védőügyvédek bár artikulált álláspontja semmit sem tesz hozzá a bárka veszélyessé nyilvánított helyzetéhez, *ictu oculi undeniable*.

Az a tény tehát, hogy a tengeralattjáró által rövid idő alatt rögzített, legalábbis látszólag *jó felhajtóerő* nem zárja ki az 55 migránst szállító hajó nyilvánvaló *vészhelyzetét*.

Anélkül, hogy részleteznék a hajóban lévő esetleges szakadás létezését, bár a 2023. március 14-i meghallgatás során is megszéllőztették a következőket

az Open Arms parancsnoka által, sem pedig a két motor egyikének eltömődéséről, amelyről maga CREUS tanúskodik ("*Vizet szállított, ... úgy tűnt, hogy egy jelentős, nagyméretű vágás keletkezett. a motor blokkolva volt, a hajó motorja az egyik oldalon, csak az egyik oldalon blokkolva volt, nem tudott mozogni*"), nyilvánvaló marad, hogy ez a helyzet - ahogy a tapasztalat tanítja - teljesen aleatórikus volt a hajó felborulásához. És valóban, egy ilyen súlyos és ismétlődő esemény több mint valószínű bekövetkezése esetén az említett hajó nem rendelkezett még az olyan alapvető biztonsági eszközökkel sem, mint a mentőcsónakok, amelyekkel a halottak számát fel lehetett volna fogni. Ezen túlmenően az is joggal gondolható, mind a különös túlsúlyfolttság miatt, mind pedig *az id quod plerumque accidit* szerint, hogy a bárka nem rendelkezett elegendő üzemanyagtartállyal az út befejezéséhez (ez utóbbit illetően a témában járatlan védők rekonstrukciója, amelyet a hajó önkéntes meggyulladás után kibocsátott füstoszlopra alapoztak, teljesen nevetségesnek bizonyult).

A vészhelyzetben lévő hajónak minősítést ezért nem kell kivételesnek tekinteni.

először *az Alarm Phone*, majd az Open Arms által a bárkának tulajdonított.

A minősítés egyébként megismétlődött a fent említett, a belügyminiszter aláírásával ellátott beutazási tilalmi rendeletben, aki nyilvánvalóan jól tájékozott volt az incidensről, és aki soha nem ismerte volna el a nem létező veszélyhelyzetet, amely ráadásul a nem támadó jellegű áthaladásra vonatkozó, általa hivatkozott rendelet megtagadásához vezetett.

Ez utóbbival kapcsolatban Matteo PIANTEDOSI, a Belügyminisztérium akkori kabinetfőnöke a védelem kérésére utalt arra, hogy *a vészhelyzet* kifejezést a tiltó rendeletben pusztán tévedésből használták, azaz az eseményről szóló közleményben foglaltak megisméltésével:

VÉDEMÉNY - *Valójában akkor az intézkedésben a "vészhelyzet" szót jegyezték fel, emlékszik, hogy az első tiltó intézkedésben miért írták a "vészhelyzet" szót, hiszen azt mondja, hogy valójában a körülmények bójásak voltak?*

PIANTEDOSI M. TANÚ - *Nézze, nagyon banálisan mondom, valószínűleg ez egy reprodukciója annak, ami aztán a kommunikációs lánc, amely a hajó által tett kommunikációból indul ki, ebben az esetben a civil szervezet által, tehát nem hiszem, ez egy hiba biztosan, nem hiszem, hogy volt egy érdemi értékelés, hogy ilyen típusú értékelést vett fel, (...) azt hiszem, hogy a kifejezés használata, rosszul, ahogy azt hiszem, mondhatom, hogy egy egyszerű ismétlés volt.*

Egy ilyen magyarázat valójában nem alkalmas arra, hogy kizárja ezt a szorongást, hiszen még ha csak újból javasolták is, akkor is kétségtelenül a tapasztalatok alapján, megkérdőjelezés nélkül fogadták el.

amely szerint egy 55 migránst szállító fahajó a nyílt tengeren csakis veszélyben lehet.

Ha ez nem így lenne, akkor valóban különös lenne, hogy éppen az új *biztonsági rendelet* alkalmazásával kiadott első tiltó *rendelet* alkalmával, amely a nem kormányzati szervezetekkel szembeni *kemény fellépést* nyitotta meg, a Belügyminisztérium nem vette a fáradságot, hogy egy nem létező elsődleges adatot tagadjon, vagy legalábbis azt ne saját magának, hanem a jelentésnek tulajdonítsa.

*

Ami az Open Arms azonnali és hirtelen irányváltoztatását megelőző, a szabad hozzáférésű VHF-csatornán "lehallgatott" beszélgetés felvételét illeti, amelyet a védelmi vonal szerint úgy kell értelmezni, mint azt a pillanatot, amikor az NGO személyzetének egyik tagja bizalmasan értesült (valószínűleg egy líbiai hajós vagy annak küldötte) a migránsok hajójának helyzetéről, helyénvalónak tűnik előre idézni a párbeszéd teljes szövegét:

-*Se trata de un barco de arrastre o un barquito de estos de maciera pequeño*

-[***] *vemos aqui, ¿no? Tú dices un barco, que es mucho más que a tracción palangre.*

-*El que vemos aqui, ¿no? Ta dices un barço, que es mucho más que a tracción palangre.*

-*[Se escucha "Pronto", en Haliano].*

-*¿Te refieres a las 10 o a las 122*

-*Bien recibido, Carlitos, bien recibido.*

[Voces confusas de fondo].

-*[Rip] [***] bien recibido, Carlitos, bien recibido.*

-*[Voces confusas de fondo].*

-*Todo, todo es palangre, ¿no?, me dices.*

Előre kell bocsátani, hogy a 2023. március 24-i meghallgatáson felállított összes hipotézis után, amelyek célja az volt, hogy megértsük e beszélgetés valódi értelmét és azt, hogy ki és hol zajlott, a 2023. június 9-i meghallgatáson a Nyitott Karok Alapítvány elnöke, Oscar CAMPS, akit tolmácson keresztül hallgattak meg, eloszlattott minden kétséget és tisztázta a feltételezett *rejtélyt*, visszahelyezve e párbeszédet a normális navigációs beszélgetések körébe:

KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM - 2019. augusztus 1-jén a haditengerészet egyik tengeralattjárója rövid beszélgetést rögzített két alany között, (...) sa

megmondja, hogy kik voltak a beszélgetőpartnerek, az egyiküket a jegyzőkönyvből kiderül, hogy Carlitosnak kell hívni.

INTERPRÉTA - *A kapitány és a Coperto matróz között, akit Carlitosnak hívnak, ami a szeretetteljes nevünk volt, de a vezetéknevét nem tudom megmondani. PUBBLICO MINISTERO - És hogyan kommunikált ez a két ember, mindketten az Open Arms fedélzetén voltak?*

INTERPRETE - *A kapitány a hídról, és ő egy hordozható adáscsoporton keresztül. ...Ez egy rádió lenne. ...A kapitány a hídon volt, a matróz pedig a főfedélzetén, és egy haláskészülék fényeiről beszéltek, amit néha találunk a tengeren, és hogy van egy fény, ami világít. ... És megkérdezte a kapitányt, hogy látta-e ezeket a fényeket. És ő azt mondta, hogy úgy néz ki, mint egy haláskészülék fényei, amit a tengeren használnak. Sok van belőlük, és ha a hajó közel kerül valamelyikhez, a hajócsavar eltörhet.*

Még ha nem is vesszük figyelembe Oscar CAMPS fent említett kijelentéseit, a 2023. március 24-i tárgyaláson tett megállapítások alapján ugyanezre az értelmezésre lehet jutni.

Először is, minden tanú, beleértve az átíró, de a tengeralattjárón tartózkodó személyt is, arról számolt be, hogy mindkét beszélgetőpartner spanyolul beszélt, míg arab vagy angol szavaknak vagy kifejezéseknek nyoma sincs, ami önmagában is valószínűtlenné teszi, hogy az egyik beszélgetőpartner líbiai hajós volt.

Ezen túlmenően nem bizonyított, hogy az *elfogás* idején az Open Arms-t megközelítette volna bármely más hajó, amelyről a bizalmas információkat jelentették volna, mivel a tengeralattjáró, ahogyan azt OLIVA és PELLEGRINO tanúk is állították, nem rögzített semmilyen közeledést. Ellenkezőleg, a beszélgetőpartnerek közötti esetleges távolságot illetően egyik tanú sem tudta kizárni, hogy a párbeszéd magának az Open Armsnak a fedélzetén, tehát a legénység tagjai között zajlott volna, akik ráadásul spanyol állampolgárságúak voltak. Valójában maga a tanú, PELLEGRINO az, aki befejezi a következőket a hipotézis alátámasztására:

PUBBLICO MINISTERO - *És így nem volt más hajó, idézőjelben, amikor ez a kommunikáció lehallgatása történt.*

ZARÁNDOK TANÚ A. - *A tengeralattjáró nem jelenti ezt, hanem megpróbálja kontextusba helyezni, abban az értelemben, hogy nem jelenti, mert nincs olyan magasan a víz felett, hogy széles látószögűnek kell lennie, és valóban látnia kell, hogy mi van ott. Ott, de bizonyára ez egy kommunikáció volt, amely olyan alanyok között zajlott, akik valószínűleg egymásra néztek. Most azt, hogy egy méter vagy néhány száz méter távolságban voltak-e, nem tudom megmondani. (..)*

CIVIL PARTY,- lehet a hajó egyik pontjáról a másikra történő kommunikáció (...)

PILGRIMAN A. TANÚ. - Szóval, láttam, nézze, éppen ma reggel, ügyvéd úr, mondjuk, áttekintettem az Open Arms méreteit, ami, ha nem tévedek, 35 méter hosszú és 10 méter széles, tehát úgy értem, nem egy rendkívül nagy trimm, ezért objektív adat, tehát nem tudom megmondani, hogy a beszélgető alanyok egy az orrban és egy a tatnál voltak-e, vagyis, ha ezt kérdezi, nem tudom, nem tudom kizárni, azt tudom mondani, hogy biztosan, ha beszélgettek egymással, akkor közletről, és hogy milyen közletről, azt nem tudom.

CIVIL PÁRT, - De mondom, tudod-e, hogy a hajókon van mód arra, hogy kétirányú rádióval kommunikáljunk egyik pontról a másikra? (..) Tehát van kétirányú rádiójuk, ugye?

TANÚJA ZARÁNDOK A. - Természetesen, ha erről a helyzetről beszélsz nekem, akkor ez a szokásos... valóban, megfelelő információáramlásra van szükség a hajó, mondjuk úgy, hogy idegközpontjai között. Miután ezt elmondtam, abban a konkrét helyzetben nem tudom megmondani, hogy azok, akik egymással beszélgettek, spanyolul voltak-e ott. Ha megkérdezi tőlem: normális dolog a hajókon, hogy kétirányú rádióval beszélnek? A válasz igen, ahol nem tudnak másképp beszélni.

Ezen túlmenően a párbeszédben említés történik "un barquito desto de madera pequeño", ahol a *pequeño*, azaz spanyolul kicsi kifejezés egy kis csónakot jelöl, amelynek semmi köze a migránsok csónakjához, körülbelül 10-12 méter hosszú és 2,5 méter széles, majd arra a következtetésre jut, hogy *todo, todo es palangre, ¿no?* azaz minden, minden *palangero*, tehát halászati felszerelés, ami egybevág azzal, amit a CAMPS tanú jelentett.

A 12 órakor "lehallgatott" beszélgetésből az is kiderül, hogy a két beszélgetőpartner egy közelükben lévő hajóról beszélt (-*Se trata de un barco de arrastre o un barquito de estos de maciera pequeño- vemos aqui, ¿no?*"), azaz "Ez egy halászhajó vagy egy olyan kis hajó, **amit itt látunk, ugye?**"), míg a bevándorlóhajót csak néhány órával később vették észre.

Éppen ellenkezőleg, még időbeli szempontból sincs kapcsolat a déli 12 órakor folytatott beszélgetés és az uszály felfedezése között, amelyre délután 4 óra körül került sor. Az említett 2019. augusztus 1-jei eseményeknek a védőügyvédek által végzett kronológiai rekonstrukciójából éppen ellenkezőleg, kiderül, hogy ez a megállapítás időbeli összefüggésben áll az Open Arms számára a 15:43-kor a *Alarm Phone* által az Open Arms rendelkezésére bocsátott, a hajónaplóban bejelentett és feljegyzett jelzésekkel. És mégis, a fent említett tanácsadók ragaszkodtak ahhoz a lehetőséghez, hogy az információ 12 órakor érkezett, képzeletbeli

teljesen személyes véleményeken alapuló rekonstrukciók (*hogyan viselkedtem volna*), amelyek nem kapcsolódnak a tényszerű adatokhoz, de véleményük szerint szükségesek, mert máskülönben - ismét szerintük - megmagyarázhatatlan maradna a civil szervezet navigációs magatartása a hajó észlelését megelőző órákban (P.M.- ... *azt mondja, hogy 12:00 óra körül a Nyitott Karok információt kapott arról, hogy ... ez a hajó a migránsokkal ... hol tartózkodik. Még mindig az Ön kronológiájából olvasom, hogy 15:43-kor a Nyitott Karok a Riasztótelefonról megkapta a helyzetjelzést, amely - mint írja - megfelel a hajó tényleges helyzetének, és hogy ezért 15 perccel később, 16:01-kor - ezek az Ön által megadott időpontok - a Nyitott Karok megkezdte a műveleteket. Kérdezem, hogyan magyarázza meg azt a tényt, hogy az Open Arms körülbelül 15 perccel a Riasztótelefon jelzései után végzi ezeket a műveleteket, ahhoz képest, hogy az Ön megállapításai szerint már 12 órakor feltehetően rendelkezett információkkal a hajó helyzetéről?* FINELLI M. - *Igen, nézze, a válasz összetett, ha megkérdezné tőlem, vagy ha megkérdezné tőlem, hogyan cselekedtem volna annak érdekében, hogy ezt a grafikont, amit rekonstruáltunk...* (P.M. - *Igen, megértettük, hogy ezek az Ön véleménye, úgyhogy nem kérdezem tovább.* FINELLI M. - *Igen, nem, én megpróbálom rekonstruálni ezt a görbét, mert másképp nem lehet megmagyarázni).*

Mindenesetre legalább következtetnie kell a *lehallgatás* abszolút semlegességére, tekintettel arra, hogy a párbeszédnek nincs nyilvánvaló és egyértelmű értelme, és hogy mindenesetre, ha a CAMPS kijelentéseit figyelmen kívül hagyjuk, beszélgetőpartnerei ismeretlenek maradnak (P.M.- *tehát Ön szerint az Open Armsnak volt némi információja, hogy elérje a migránsok hajóját. A fontos kérdés ezen a ponton, nem az, hogy megállapítsuk, ki adta ezt az információt?* FINELLI M. TANÁCSADÓ - ***Egyáltalán nem***), tehát nem lehet ésszerűen megerősíteni egy líbiai hajós vagy egy vele kapcsolatban álló, az Open Arms számára információforrásként működő alany létezését és jelenlétét ebben a helyzetben.

Arról nem is beszélve, hogy egy ilyen párbeszéd, azaz a védelem által feltételezett párbeszéd nem bizonyítana semmiféle megállapodást a nem kormányzati szervezettel, amely - mint mindig - a tengeren lévő életek megmentése érdekében keresett információt, bárkitől is származzon az.

*

Az Open Arms által végzett tiltott tevékenység bizonyítására szolgáló másik fennmaradó elem, azaz a hajó hirtelen irányválttatása és sebességváltozása, amely nem magyarázható a déli 12:00 órai "tipp" nélkül, ezen a ponton, miután a hajó vészjelzésének és az állítólagos líbiai információk hiányával megfosztották, ellentmondásos, mivel indokolt, amint azt egyébként tisztázta is.

Oscar CAMPS tanú szerint a navigáció során fellépő számtalan változó tényezővel, és nem a védelmi tanácsadók által javasolt, de bizonyítatlanul maradt hipotézisekkel.

Konkrétabban, az Open Arms magatartása teljes mértékben megmagyarázható annak fényében, hogy a nem kormányzati szervezet elsősorban migránsok felkutatása és kimentése céljából hajózott, és ezt tette azon a 2019. augusztus 1-jén, pontosan a líbiai SAR-vizeken, azaz olyan területen, ahol a többenél nagyobb valószínűséggel találkozhat a származási helyükről menekülő külföldi állampolgárokkal zsúfolt uszályokkal. Ugyanez magyarázható a CREUS parancsnokának a líbiai járőrhajó által a meghallgatáson beszámoltak szerint a CREUS parancsnokától kért különböző irányváltoztatásokkal, hogy elkerülje a mentési tevékenységének akadályozását.

*

A tengeralattjáró ügye tehát végső soron teljesen irrelevánsnak bizonyul a SALVINI miniszter elleni eljárás szempontjából, mert ha az Open Arms legénységének tagjai és a líbiai hajósok közötti megállapodás értelmében történt is, az nem mentesíti a jelen alperest a több mint száz ember partra juttatását célzó POS kiadásának elmulasztásával kapcsolatos felelőssége alól, és mivel mindenesetre a beszerzett anyag nem alkalmas arra, hogy bármit is bizonyítson abból, amit a védelem rekonstrukciója szerint akartak, kivéve azt, hogy az Open Arms, amely keresési és mentési tevékenységet végzett, augusztus 1-jén 55 migránst mentett meg, akik veszélyes helyzetben hajózva voltak.

§ 1.2. Olyan jogi elemek lehetséges megléte, amelyek mentesíthetik az olasz hatóságot a POS kibocsátásának kötelezettsége alól.

A tengerjogot alkotó nemzeti és nemzetközi szabályok összessége, amelyekre hivatkozni kell, a DE FALCO tanú által használt hatásos kifejezéssel foglalható össze: "*a hajótörötteknek földet kell adni*".

A belügyminiszter által a jelen ügy során hozott hivatalos intézkedésekben, amelyeknek jogi indokait a Minisztertanács elnökével folytatott levelezésben is megismételték, a normatív hivatkozási alapnak a nemzetközi és a minisztérium megszilárdult hermeneutikai gyakorlatától (legalábbis az azt megelőző és az azt követő időszakban) merőben eltérő

értelmezését kínálták.

az alperes megjelenésére), amelyet most helyénvalónak tűnik elemezni az ebben az ügyben keletkezett cselekmények jogszerűségének megállapítása érdekében, ami elkerülhetetlenül visszahat a migránsok személyes szabadságától való megfosztás jogszerűségére.

§ A 2019. augusztus 1-jei tiltó rendelet

2019. augusztus 1-jén, első alkalommal alkalmazva a 11. cikk (1) bekezdésének 1. albekezdése szerinti

286/98. sz. törvényerejű rendelet¹⁸¹ (53/2019. sz. törvényerejű rendelet, amely a 77/2019. sz. törvényé alakult át) módosított, SALVINI belügyminiszter az Open Arms tekintetében "a nemzeti felségvizeken való belépés, átutazás és megállás tilalmát" rendelte el, a védelmi, valamint az infrastrukturális és közlekedési miniszterek által ellenjegyzett rendelettel (az akkor Elisabetta TRENTA és Danilo TONINELLI által betöltött szerepeket).

Már maga a tiltó rendeletet legitimáló szabály is az alkotmányellenesség profilját mutatta, mivel - amint azt e memorandum első részében kifejtettük - egyrészt nem lehetett alkalmazni a nem kormányzati szervezetek által szervezett segélyakciók lebonyolításának megakadályozására, másrészt pedig teljesen felesleges volt, mivel a jogsértő áthaladások szabályozását az UNCLOS-egyezmény fent említett 18. és 19. cikke már előírta és szabályozta.

Nem véletlen tehát, hogy a 286/98. sz. törvényerejű rendelet 11. cikkének (1) bekezdése, amely a nem kormányzati szervezetek autonóm tevékenysége ellen irányul, először a köztársasági elnöknek a kamarák elnökeihez és a miniszterelnökhöz intézett néhány jelentős megjegyzésével lépett hatályba ("Megállapítom, hogy a bevándorlási szabályok tekintetében nem vezettek be olyan kritériumokat, amelyek különbséget tennének a hajók típusa, a konkrétan végrehajtott magatartás, a fedélzeten tartózkodó és szállított személyek jelenlétének okai között"). Polgáraink biztonsága és a jogbiztonság érdekében nem tűnik ésszerűnek, hogy eltekintsünk ezektől a jelzőktől, és egy közigazgatási aktus mérlegelésére bizzuk az ilyen súlyú szankciókat eredményező magatartás megítélését"), majd a 130/2020. sz. konv. törvényerejű rendelet hatályon kívül helyezte a 173/2020. sz.

¹⁸¹ amely szerint "A belügyminiszter a védelmi miniszterrel és az infrastrukturális és közlekedési miniszterrel egyetértésben elfogadott intézkedéssel és a Minisztertanács elnökének tájékoztatásával..., (...) "Olaszország nemzetközi kötelezettségeinek betartásával korlátozhatja vagy megtilthatja a hajók belépését, áthaladását vagy megállását a parti tengeren, (...) a közrend és közbiztonság érdekében, vagy ha az Egyesült Nemzetek Szervezete tengerjogi egyezményének 19. cikke (2) bekezdésének g) pontjában említett, a hatályos bevándorlási jogszabályok megsértésére korlátozó feltételek megvalósulnak".

A jelen eljárás szempontjából az a leglényegesebb, hogy e rendeletet a Lazio tartományi közigazgatási bíróság egyharmados részlegének elnöke 2019. augusztus 14-i végzésével sürgősséggel felfüggesztette, és elismerte annak jogellenességét a jogszabálysértés miatt, valamint nyilvánvaló ellentmondását, amikor a hajó *vészhelyzetének* elismerése után összeegyeztethetetlenül hivatkozott *a jelen ügyben a "nem sértő áthaladás" sajátos hipotézisének meglétére, amelyre a Cikkely 1. cikke utal. 19. cikke (1) bekezdésének [recte, (2) bekezdés] g) pontjára hivatkozik*".

Hasonlóképpen, a Miniszteri Törvényszék egyébként jogellenesnek nyilvánította azt, ami az alkalmazás megtagadásához vezetett: *"Ez a kérdés csak a fent említett tiltó rendelet jogellenességének fényében - amelyet itt, bár mellékesen, de meg kell vizsgálni -, a fent vázolt nemzeti és nemzetközi jogi kompendium fényében oldható meg."*

A törvénysértés szempontjából a jogellenesség mellett szóló érvek egyébként számosak.

E tekintetben érdemes mindenekelőtt a már idézett különböző nemzetközi normákra (és a vonatkozó ítélkezési gyakorlatra) hivatkozni, amelyek különböző tekintetben az emberi jogok tiszteletben tartásától teszik függővé egy állam által a határai esetleges ellenőrzését, amelyet a biztonságos helyen történő partraszállás garantál.

Konkrétabban ki kell emelni, hogy az UNCLOS-egyezmény 19. cikke (2) bekezdésének g) pontját, amelyre a miniszter az intézkedésében hivatkozott, és amely *"a parti államban hatályos bevándorlási törvények ... megsértésével ... személyek be- vagy kirakodására"* vonatkozik, a konkrét esetben nem lehetett alkalmazni. Ha valóban igaz, hogy az Open Arms a kimentett migránsokat olasz területre kívánta átrakodni (de ez augusztus 14-től, azaz attól a pillanattól kezdve történt, amikor szükségszerűségből, és ráadásul a beutazást tiltó rendelet megsemmisítésével egyidejűleg megkapta a Lampedusa szigetére való visszaszállítást), ugyanúgy igaz az is, hogy ez a *kirakodás* nem minősülhetett *a bevándorlási törvények megsértésének*, mivel a SAR eseményeinek utolsó szakaszába tartozik, amely a hatályos szabályozás szerint a hajótöröttek biztonságos helyen történő partra szállásával befejezettnek minősül. Ezzel szemben a fent említett 19. cikk maga is megtalálja a belső alkalmazási korlátját ugyanezen normaszöveg 18. cikkében, amely szerint az államok sértő áthaladás feletti hatásköre megszűnik, ha az ilyen áthaladás *"a bajba jutott személyeknek, hajóknak vagy légi járműveknek való segítségnyújtást célozza"* (UNCLOS-egyezmény 18. cikk).

Az intézkedés jogszerűtlenségét az is alátámasztja, hogy azt akkor fogadták el, amikor a hajó még a líbiai SAR-vizeken tartózkodott, és így végül kollektív visszaküldésre került sor (amelyet mind az 1951. július 28-án elfogadott és Olaszország által az 1954. július 24-i 722. sz. törvénnyel ratifikált Genfi Egyezmény 33. cikke, mind az emberi jogok és alapvető

szabadságok védelméről szóló európai egyezmény tilt (az Európa Tanács által 1951. július 28-án elfogadott, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény).

alapvető emberi jogok és kiegészítő jegyzőkönyvei), különösen, mint jelen esetben, amikor a hajótörést szenvedett személyek között olyanok is vannak, akik kifejezték, hogy menekültstátuszért folyamodnak.

Továbbá az a tény, hogy a kimentett migránsok közül sokan már az út során és a kitiltó határozat hatályban tartása alatt kifejezték azon szándékukat, hogy nemzetközi védelemért folyamodnak, szükségessé tette a menekült vagy menedékkérő *státusz* hivatalos értékelését (a migránsok embercsempésze elleni 2000. évi palermói jegyzőkönyv alapján; Reg. EU 2014/656 a Frontex műveleteire vonatkozóan; 286/98. sz. törvényerejű rendelet és az ezt követő 2003. július 14-i miniszteri rendelet; stb.) alapján) nem lehetett a tengeren elvégezni, és nem lehetett megtagadni, a partra szállás és a partra szállás lehetőségét megtagadva, előzetesen (az Emberi Jogok Európai Egyezménye 4. kiegészítő jegyzőkönyvének 4. cikke *szerinti* kollektív kiutasítás tilalmának és az Alkotmánynak a következetes megsértésével).

Ami a hazai jogszabályokat illeti, a tiltó rendelet jogszabálysértésének hiányossága a 47/2017. sz. *zampa-törvény* (a 286/1998. sz. törvényerejű rendelet 19. cikkének (1) *bekezdése-bis*, amelyet a fent említett 47/2017. sz. törvény 3. cikke vezetett be) kapcsán is felmerül, amely a 142/2015. sz. törvényerejű rendelettel együtt kifejezetten rendelkezik a kísérő nélküli kiskorúak megfelelő létesítményekben való fogadáshoz, tartózkodási engedélyhez, a határon történő visszautasítás és a kitoloncolás tilalmához való jogáról.

E jogellenesség leglényegesebb aspektusa azonban egy másik, mivel elvontan feltételezhető, hogy az alperes a rendelet meghozatalakor nem volt tisztában a cselekmény - bár kirívó - jogi kritikusságával.

Különösen az e rendelet által megvalósított hatáskörrel való visszaélésre történik utalás, amely azonban nem kerülhette el az alperes figyelmét.

Valójában SALVINI miniszter úr, amint azt fentebb említettük, ténybeli szempontból jól tudta, hogy az Open Arms által végrehajtott első mentés egy *vészhelyzetben* lévő hajóra vonatkozott, és hogy a tilalom alapjául szolgáló félelmetes *veszélyeket* nem tekintették *automatikusan* létezőnek.

Nyilvánvaló tehát, hogy a vizsgált rendelettel az alperes, előre látva az Open Arms lehetséges érkezését a nemzeti vizekre, a priori meg akarta tiltani a hajó belépését, hogy megakadályozza a POS kiadására vonatkozó olasz kötelezettség keletkezését.

Azt, hogy a rendelet végső célja pontosan ez volt, nemcsak az a tény támasztja alá, hogy hiányzott a lényeges ténybeli előfeltétel, azaz a SAR-rendezvényen kívüli jogsértő áthaladás, amely legitimálhatta volna a beutazási tilalmat, hanem TRENTA miniszter kijelentései is, amelyek

szerint

nem habozott rámutatni, hogy a tiltó határozat csupán arra szolgált, hogy a nem kormányzati szervezet eltántorítsa az olasz kikötők megközelítésétől.

Ezt a valódi célt aztán végérvényesen bizonyítja egyrészt az a - mint mondani fogjuk - látszólagos értelmezés, amelyet a belügyminiszter a TAR *diktátumának* szándékozott tulajdonítani (amely szerint a közigazgatási bírói hatóság beavatkozása, bár lehetővé tette a hajó olasz vizekre való belépését, nem volt alkalmas a POS kötelezettségének keletkeztetésére), másrészt egy új tiltó rendelet azonnali kiadása, *quid novi* hiányában (SALVINI: "*úgy véltük, hogy a felségvizekre való belépéssel a TAR tilalma megszűnt, ... ha már korábban is sértő volt, akkor továbbra is sértő maradt, ami minket illet*"), amelyet - helyesen - a másik két miniszter nem volt hajlandó aláírni, és a miniszter pontos akaratával, hogy többé nem engedélyezi *az illegális bevándorlók "fél partraszállását"* sem, ahogy azt ő maga többször is kijelentette *a közösségi profiljain* pontosan ebben az időszakban (amint azt később jobban látni fogjuk).

Ezért a tiltó rendelet konkrét célja - amely messze túlmutat azon, amiért az idézett norma *a belépés megtiltására* vonatkozó hatáskört tulajdonított neki, vagyis a közrend és a közbiztonság védelme (amelyre vonatkozóan a nem támadó jellegű passzus az Art. 19 UNCLOS 19. cikkének egyik alfaja) - nyilvánvalóan a hatalommal való visszaélés vétkét eredményezi, amely a törvény által megállapítottól teljesen eltérő érdek követéséből fakad; amely érdek ehelyett végső soron, amint azt a megszerzett összetett bizonyítási keret mutatja, és amint azt a Miniszteri Törvényszék is hangsúlyozta, *a zárt kikötők politikájának a végsőkig való folytatása volt, amely szintén contra ius ("a kimentett migránsok személyiségi jogait védő kötelező erejű jogszabály kétségtelenül ismert volt a belügyminiszter számára, aki, miközben saját aktusaiban és intézkedéseiben hivatkozott rá, kifejezetten másodlagosnak kívánta tekinteni azt a hatékony határellenőrzés működtetésére vonatkozó hatásköréhez képest, ezt a kényszerítést arra használta fel, hogy az Európai Unió hatóságait a migránsok valamennyi uniós országban történő újraelosztásában való hatékonyabb együttműködésre készítse).*

Lényegében az intézkedés nyilvánvaló jogszerűtlensége egyrészt azt mutatja, hogy a bizonytalan törvényen alapuló rendelet soha nem akadályozhatta meg a nem kormányzati szervezet mentési műveleteinek befejezését, és soha nem mentesíthette az olasz államot a *tengerjog* és a kísérő nélküli kiskorúak befogadására vonatkozó nemzeti jogszabályok szerinti felelőssége alól, és ez még a regionális közigazgatási bíróság beavatkozásától és/vagy a közigazgatási bíró által az intézkedésnek adott értelmezéstől függetlenül is; másrészt azt mutatja, hogy a jelen ügy kezdetétől fogva a belügyminiszter szándéka az volt, hogy a POS kiadásával kapcsolatos kötelezettségei alól ürügyként kibújjon azáltal, hogy ehhez a

a szabályok értelmezése a migrációs jelenségek politikai szemléletéhez.

§ A belügyminiszter kabinetirodájának 2019.8.19-i feljegyzése.

Az Open Arms nemzeti vizekre való belépése után, amely csak azután történt, hogy a Lazio Regionális Közigazgatási Bíróság helyt adott az ugyanezen civil szervezet által benyújtott fellebbezésnek, a belügyminiszter úgy vélte, hogy továbbra is mentesül a POS kiadása alól olasz területen.

Ezeket a jogi indokokat - miután napokig tartó, ismételt hallgatás után a partraszállási hely iránti ismételt kérésekkel kapcsolatban, amelyeket még augusztus 14-től kezdve az olasz vizekre (vagy legalábbis az olasz SAR-zónába) való belépéssel kapcsolatban tettek - a belügyminiszter kabinetirodájának 2019.8.19-én kelt, a kabinetfőnök helyettese, Paolo FORMICOLA prefektus által aláírt, az alperessel egyeztetett (az akkori kabinetfőnök PIANTEDOSI által megállapított) feljegyzése tette egyértelművé, és a következőkben foglalható össze:

a) az augusztus 1-jei tiltó rendelet nem szűnt meg a Lazio tartományi közigazgatási bíróság elnökének augusztus 14-i határozatát követően, amely nem semmisítette meg a megtámadott aktust, hanem csupán sürgősségi óvintézkedéseket írt elő, amelyek célja, hogy a hajó beléphessen a felsővizekre, hogy a leginkább rászoruló kimentett személyek számára segítséget nyújthasson, anélkül, hogy az olasz hatóságokat kötelezte volna arra, hogy olasz területen kijelöljenek egy kikötőt a partraszálláshoz. Ezen túlmenően az olasz hatóságok már széles körben nyújtották a szükséges segítséget, mind a számos Medevacs végrehajtásával, mind a kísérő nélküli kiskorúak partra szállításával;

b) a POS-kérelem csak olyan *"keretek között ... történhet, amelyet a ... diktált szabályok betartása jellemez ...* miközben az Open Arms magatartásával pontosan azt a szándékot fejezte ki, hogy *"a migránsok Olaszországba történő előre eltervezett és szisztematikus illegális áthelyezését célzó tevékenységet"* valósít meg; mindezt *a "lobogó szerinti állam hatóságainak érintetlensége, a Máltára való eljutás megtagadása - a máltai hatóságok által tanúsított hajlandóság ellenére - a fedélzetre vett 39 személy partra szállásának megkezdésére, és általában véve a ténylegesen végrehajtott magatartás ellentmondásos jellege az állítólagosan követett célokhoz képest...";*

c) Az olasz hatóság által az ebben az esetben a lobogó szerinti államot terhelő kötelezettségekkel kapcsolatban eddig elfoglalt álláspont helyességét Spanyolország is m e g e r ő s í t e t t e , amely a következő határozatot hozta

kifejezte azon szándékát, hogy "joghatóságát gyakorolja" a hajó felett egy SOP felajánlásával, valamint "az Európai Bizottság bevonásával az átcsoportosítási tevékenységek tekintetében".

*

A megtagadás alátámasztására felhozott indokok az említett intézkedést a jogszabálysértés és a hatáskör túllépése miatt (a jogi aktus logikátlan, ellentmondásos és ésszerűtlen jellege miatt) szintén helyrehozhatatlanul hibássá teszik.

Ami pedig az első pontot illeti, az érvelés különlegessége és a törvény rendelkezéseivel való ellentmondása ("*nem tűnik úgy, hogy ..nem kötelező kikötőt kijelölni., hanem inkább a leginkább rászorulóknak megfelelő támogatására irányuló kérés*"): ha valóban igaz, hogy a TAR 2019. augusztus 14-i határozata soha nem írhatott volna elő a partra szállás engedélyezésére vonatkozó kötelezettséget, mivel ez nem tartozik a közigazgatási bírói hatóság megismerési körébe, ráadásul *a quomodo* mérlegelési jogkörébe tartozik, ugyanígy igaz azonban az is, hogy a tilalom felfüggesztése és az Open Arms ebből következő, felségvizekre való jogszerű belépése következtében e kötelezettség ehelyett teljes mértékben megvalósult, nem a TAR határozata, hanem a SAR-eseményekre vonatkozó nemzetközi jogszabályok akkori teljes körű érvényesülése miatt.

Ismétlem, ha a Regionális Közigazgatási Bíróság határozatának hatása csak az lett volna, hogy ösztönözze az egyéni Medevacsokat - amelyeket egyébként az olasz hatóságok már augusztus első napjaitól kezdve minden akadály nélkül végrehajtottak (azért is, mert - hangsúlyozzuk - nem a Belügyminisztérium hatáskörébe tartoztak, hanem, ahogyan azt maga SALVINI mondta, a 2024. január 12-i spontán nyilatkozataiban, az Egészségügyi Minisztérium és a Közlekedési Minisztérium) - nem is érthető, hogy az alperes miért próbált azonnal újabb beutazási tilalmi rendeletet kiadni (ami azért nem sikerült, mert a két miniszter, akinek azt ellenjegyeznie kellett volna, határozottan elutasította), és azt sem értenénk, hogy az állam főügyésze (akit ugyanebben a vizsgált végzésben említenek) miért kapott megbízást arra, hogy megtámadja a TAR határozatát, amely csupán olyan magatartást javasolt, amelyet már bevezettek, és amelyet az állam továbbra is be kíván vezetni (az alperes állítása szerint) egyéni orvosi szükségesség esetén.

Másrészt nyilvánvaló volt, hogy az olasz tengeri területre való belépést gátló jogi akadályok hiányában SALVINI miniszter jól tudta, hogy a POS kiadása elől már nem térhet ki, mivel a *tengeri törvények* és azok alkotmányos elismerése kötik, és hogy a nyílt karok kéréseire való folyamatos hallgatása, legalábbis augusztus 14-e óta, a következő volt

jogellenes mulasztást eredményezett, amelynek közvetlen következménye volt, hogy több mint száz migránst fosztottak meg személyes szabadságától. Következésképpen sürgősen újra kellett javasolnia e rendeletet, vagy meg kellett próbálnia az Avvocatura dello Stato útján megtámadni annak érdemi megsemmisítését.

*

Az érvelés második pontját illetően szükségtelennek tűnik, hogy tovább foglalkozzunk ezekkel az érvekkel, mivel már bemutattuk mind a nem kormányzati szervezet magatartásának helyességét, mind pedig a fent említett 19. cikknek az adott esetre való teljes alkalmazhatatlanságát. UNCLOS Conv.

Sőt, éppen azért, mert hiányzott minden olyan ténybeli elem, beleértve az első rendelet óta felmerülteket is, amely a Nyitott karok passzusát sértővé tette volna, az alperes, ennek tudatában, a vizsgálatában kijelentette: *"Emlékszem, hogy akkoriban az volt az aggodalom, hogy a TAR ezen döntése precedenst teremthet más későbbi epizódok számára"*.

A kiadott elutasítás oka *ergo* nem a biztonságos hely megjelölését akadályozó konkrét okok meglétében keresendő, hanem abban a félelemben, hogy a *biztonsági rendelet* meghíúsul, amelyet éppen a *zárt kikötők* politikájának támogatására adtak ki, amely ekkor már nem számíthatott volna egy olyan alapvető eszközre, amely még a POS-kötelezettség keletkezését is befolyásolni tudta volna.

*

Az ítélet harmadik pontjában foglaltak sem tűnnek ésszerűnek és a joggal összhangban lévőknek, mivel már tisztázott, hogy egy SAR-esemény esetén a lobogó szerinti államnak mint olyannak nincs kötelezettsége a POS kiadására, kivéve, ha egyúttal az az állam, amelyik a legközelebbi biztonságos kikötőt meg tudja jelölni, ami, mint láttuk, a jelen esetben nem ismétlődik meg.

Ezen a ponton még a spanyol külügyminiszter is, aki az Open Arms-ügy során az akkori olasz külügyminiszterrel, Enzo MOAVERO MILANESI-vel beszélgetett, akit a 2024. május 17-i meghallgatáson meghallgattak, nem értette, hogy Spanyolország miért adott ki SOP-ot egy Olaszországban állomásozó hajónak, és valóban az olasz miniszterelnök határozott beavatkozását remélte belügyminisztere felé (MOAVERO: *"spanyol szempontból - a külügyminiszter többször elmondta nekem - nem volt kétséges, hogy Spanyolország, mint a hajó lobogó szerinti államának felelőssége nem áll fenn (...) Önök a legközelebbi ország. alapvetően miért hozzánk kellene jönniük? (...) Ha a hatáskörük a*

a lezárást a belügyminiszter engedélyezi, hogyhogy nem a miniszterelnök kényszeríti magát?).

Spanyolország késői beavatkozása tehát, amely távolról sem támasztotta alá az alperes példátlan jogi téziseit, csupán diplomáciai eszköznek bizonyult, hogy véget vessen az ügynek, amely az idő múlásával egyre sajnálatosabbá vált, a média szempontjából is (vö. MOAVERO vizsgálata abban a részben, ahol a spanyol külügyminiszterrel folytatott telefonbeszélgetésekről számol be: *"a telefonhívások ... annak érdekében, hogy megpróbáljanak megoldást találni egy olyan ügyre, amelynek ... drámai melléköngéi voltak (...)* A spanyol miniszter aggodalmát fejezte ki az ügy miatt, amely Spanyolországban is médiavisszhangot kapott).

Hasonlóképpen, az idézett *"az Európai Bizottság bevonása az újraelosztási tevékenységekbe"*, amint azt alább még tárgyaljuk, semmilyen módon nem mentesítette az államot a SOP kiadása alól, mivel ezek olyan mellékes és diplomáciai eljárások, amelyek nem változtatják meg *a tengerjogot* és a SAR-rendezvény biztonságos helyen történő partra szállással történő lezárását, ráadásul *ésszerű időn* belül.

§ A belügyminiszter 2019.8.15-i feljegyzése a Palermói Fiatalok Bíróságának elnökéhez és ügyészéhez.

Előre kell bocsátani, hogy a vizsgált ügy során az Open Arms 2019. augusztus 6-án és 7-én kelt e-mailben több kiskorú, köztük kísérő nélküli kiskorú jelenlétéről számolt be a fedélzeten, akikről részletes listát adott át.

A palermói fiatalok bíróságának elnöke és ugyanezen hivatal ügyésze a maguk részéről, mint már említettük, 2019. augusztus 8-án kérelmet küldtek, amelyben megkérdezték az alperest és a másik két minisztert, akik aláírták az eltiltást, hogy milyen intézkedéseket kívánnak hozni az Open Arms-on jelen lévő 27 kísérő nélküli kiskorúval szemben, tekintettel arra, hogy a fent említett tilalom *"valójában a határátkelőhelyen történő belépés megtagadásával vagy a belépés megtagadásával egyenértékű, amelyet a Art. 19 co. 1 bis D. vo 286/98, kiegészítve a 47/17 törvény 3. cikkével"*.

A belügyminiszter személyesen válaszolt erre a feljegyzésre egy 2019. augusztus 15-én kelt levélben, amelyben kifejtette azokat a jogi okokat, amelyek miatt nem tartja magát érintettnek a kísérő nélküli kiskorúak kérdésében, és amelyeket a Conte miniszterelnöknek címzett, ugyanezen témájú más levelekben is kifejtett.

Először is, az alperesnek a fiatakorúak igazságügyi hatóságához intézett válaszlevelét mind tartalmát tekintve, mind pedig azért, mert a kiskorúak megfelelő létesítményekben való fogadására, gyám kijelölésére és tartózkodási engedély kiadására irányuló eljárások megindításáért felelős szervekhez címezték, az SOP valódi - bár a kísérő nélküli kiskorúakra korlátozott - elutasításának kell tekinteni.

Ez a levél ráadásul késedelmesnek bizonyul, és ezért mulasztásos a kiskorúak azonnali ellátására vonatkozó kötelezettség tekintetében, akik számára a nemzeti jog, amint azt a későbbiekben jobban le fogjuk írni, a partra szálláshoz egy preferenciális sávot jelöl ki, amely, mivel azonnali kell, hogy legyen, figyelmen kívül kell hagynia az egyéb lehetséges lehetőségértékeléseket.

Ami pedig az indoklását illeti, a levél, vagy inkább a vizsgált intézkedés nyilvánvalóan jogszerűtlen érveken alapul.

Emlékeztetni kell arra, hogy a szóban forgó jogi aktusban SALVINI miniszter elutasított minden hatáskört ("*ezzel kapcsolatban a feltett kérdésben való fellépés feltételei jelenleg nem állnak fenn*"), mivel

-a kiskorúak abban az időben 46 mérföldre voltak a felségvizek határától;

mindenesetre "*a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint a fedélzetre vett személyek feletti joghatóság a lobogó szerinti államot illeti meg*", amint azt a nemzetközi jog is megerősíti, beleértve az UNCLOS 92. cikkének (1) bekezdését (amely kimondja, hogy "*a hajók csak egy állam lobogója alatt hajóznak, és a nyílt tengeren - a nemzetközi szerződésekben vagy ezen egyezmény szabályaiban kifejezetten meghatározott kivételes esetek kivételével - annak kizárólagos joghatósága alá tartoznak*").

Nos, mindenekelőtt az derül ki, hogy a fent említett válaszlevélben kifejtett álláspont nyilvánvalóan ellentmondásos és logikátlan, mivel elegendő csak arra utalni, hogy augusztus 15-én **a kiskorúak már a nemzeti vizeken tartózkodtak**, így a spanyol joghatóság alátámasztására használt jogi konstrukciók már nem voltak ésszerűen használhatók.

Ugyanígy nyilvánvaló a jogszabálysértés is. A spanyol szuverenitás esetleges extraterritorialitása ugyanis - amellet, hogy az olasz nemzeti vizeken megszűnik - továbbra is összeegyeztethetetlen - azok számára, akik ehelyett az olasz jog hatálya alá tartoznak - a 286/98. sz. törvényerejű rendelet 19. cikke (1) bekezdésének *bis*) pontjával ("*Semmilyen esetben sem lehet a határon visszautasítani a külföldi kiskorúakat, akik nem*

kísérő"), amelyre a fiatakorúak bíróságának elnöke és ügyésze kifejezetten hivatkozik, valamint a Zampa-törvény (L. 47/17) szabályozási komplexumával, beleértve különösen a 47/17. cikket. *19-bis* cikkét, amely az idézett nemzetközi jogszabályokhoz igazodva (amelyek szerint az államoknak haladéktalanul azonosítaniuk kell a kísérő nélküli külföldi kiskorúakat, a kiskorúak életkorának vélelmezése mellett, és a felnőtteknek szánt helyiségektől eltérő, erre a célra fenntartott helyiségekben kell elhelyezniük őket), előírja a kísérő nélküli külföldi kiskorú védelmét előkészítő tevékenységsorozat elvégzését attól a pillanattól kezdve, hogy *"bejelentést tesznek a rendőri hatóságoknál, a szociális szolgálatoknál vagy a helyi hatóság vagy igazságügyi hatóság más képviselőinél"*, ahogyan ez a jelen ügyben történt.

*

Annak érdekében, hogy jobban megértsük, mi volt a miniszter álláspontja a kiskorúakkal kapcsolatban, a fiatakorúakkal foglalkozó igazságügyi hatósággal közölt SOP elutasításának alátámasztására felhozott indokokat ki kell egészíteni azzal, amit még 2019. augusztus 15-én és még mindig ugyanebben a témában írt a Minisztertanács elnökének (aki előző nap felkérte őt, hogy *"sürgősen hozza meg a szükséges intézkedéseket a hajón tartózkodó kiskorúak segélyezésének és védelmének biztosítása érdekében"*), akinek még világosabban kifejezte azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélte, hogy a kísérő nélküli kiskorúakkal kapcsolatos minden hatáskörét elutasítja.

SALVINI miniszter úr a Conte elnöknek írt levelében nemcsak a lobogó szerinti állam joghatóságához ragaszkodott (annak ellenére, hogy ezúttal elismerte a kiskorúak nemzeti vizekre való érkezését), hanem azt is leszögezte, hogy *a 2001. évi 2001/55 európai irányelv a kísérő nélküli kiskorúakat úgy határozza meg, mint "tizennyolcadik életévüket be nem töltött harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek, akik a tagállamok területére törvény vagy szokás szerint értük felelős felnőtt kísérete nélkül lépnek be mindaddig, amíg az értük felelős személy ténylegesen át nem veszi a felügyeletüket, vagy a tagállamok területére való belépést követően kísérő nélkül hagyott kiskorúak"*. ***Jelen esetben úgy tűnik, hogy a kiskorúak más felnőttekkel együtt tették meg a tengeri utat, akikre valószínűleg a szokásjog alapján bízták őket. Ráadásul a hajó fedélzetén a hajó kapitánya az, aki jogszerűen gyakorolja rájuk a felügyeletet, így az európai jogi meghatározás szerint nem kísérő nélküli kiskorúakról van szó"***.

Nos, egy olyan nemzeti és nemzetek feletti jogrendszerben, amely arra van kalibrálva, hogy minden lehetséges eszközzel biztosítsa a legkiszolgáltatottabb alanyok védelmét, a kísérő nélküli kiskorú fogalmának ilyen értelmezése enyhén szólva is megdöbbenést kelt, mégpedig azért is, mert

egy olyan személytől származik, aki

különösen képzett.

Először is, a miniszter semmilyen forrásból nem tudta - mivel nem akart erre vonatkozó ellenőrzést elrendelni -, hogy ezeket a kiskorúakat - vagy inkább mind a 27 kiskorút - rábízták-e valamelyik másik migránsra; és főleg azt nem tudta, hogy ez a felügyelet a gyermekvédelem elővigyázatossági területén történt-e, vagy a szintén visszatérő bűncselekmény, az emberkereskedelem területén, amely, mint a Belügyminisztérium jól tudja, szintén a migrációs jelenségek révén valósul meg.

Ismétlem, szigorúan jogi szempontból az egyes gyermekek esetleges rábízása az egyik migránsra nem tarthat a miniszter által idézett szabályban szereplő "*törvény vagy szokás szerint értük felelős felnőtt személyre*" való rábízás fogalmába. Ha ugyanis a nevelőszülői gondoskodásra valóban sor került volna, akkor az egy olyan sajátos helyzetben történt volna, amikor még a nevelőszülő migráns maga is olyan kiszolgáltatott helyzetben volt, amely nem tette lehetővé számára, hogy *tényleges felelősséget* vállaljon a kiskorúakért. És mindenestre az említett küldemény időpontjában mind a kiskorú, mind az ismeretlen gondozója a már említettek szerint súlyos veszélyhelyzetben volt a Nyitott Karok általános körülményei és a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt.

Ami a hajó kapitányának a kiskorúak *gyámjaként* hivatkozott szerepét illeti, meg kell jegyezni, hogy maga a *gyámság* fogalma nem alkalmas arra, hogy magában foglalja a kívánt fokozott védelemhez szükséges jobban megfogalmazott garanciális pozíciót. Éppen ezért a vonatkozó jogszabályok, beleértve a nemzeti jogszabályokat is, előírják, hogy amint kísérő nélküli kiskorúakról érkezik hír, azonnal aktiválni kell a védelmükre vonatkozó eljárásokat, függetlenül attól, hogy van-e hajóparancsnok, aki a hajót vezeti.

Ráadásul az a sajátos helyzet, amelyben az Open Arms találta magát (maga is *bajban* volt), nem tette lehetővé, hogy elképzelhető legyen, hogy Marc CREUS a 27 kiskorú mindegyike felett *tényleges felügyeletet* gyakoroljon (aki egyébként ugyanezen tiltó rendelet szerint abban az időben a migránsok átadásának illegális tevékenységét végezte, hogy a miniszter számára még nehezebbé tegye a kiskorúak felügyeletének átvételét egy bűnöző által, ráadásul magának a bűncselekménynek az elkövetése során).

Emlékeztetni kell arra is, hogy a vádlott ugyanebben a levélben és az azt követő augusztus 17-i, a miniszterelnöknek címzett levélben is több helyen rámutatott, *hogy állítólag* kiskorúak, majd spontán nyilatkozatai során pontosította, hogy - mint akkor feltételezték - néhányukról kiderült, hogy nagykorúak.

Még a belügyminiszter által a migránsok életkorával kapcsolatban képviselt álláspont is ellentétes a nemzetközi jog által a kiskorúak életkorára vonatkozóan előírt vélelemmel, amely - éppen a megerősített védelem biztosításának késedelmének elkerülése érdekében - kezdetben még a kiskorúak jelenlétére vonatkozó általános információkat is megfelelőnek tekinti, majd a vonatkozó értékeléseket egy későbbi időpontra halasztja.

A kiskorúak POS-jának abszolút megtagadására vonatkozó álláspont végül augusztus 17-én, azaz két nappal a fent említett levelek után kristályosodott ki, amikor SALVINI miniszter ismét megismételte meggyőződését egy újabb, CONTE elnökhöz intézett levélben, noha a kormányfő *kizárólagos elhatározása* következtében a továbbiakban nem akadályozta volna meg a kiszállást:

"A fenti okok miatt továbbra is meg vagyok győződve azoknak a tétiseknek a helytállóságáról, amelyeket már volt alkalmam képviselni Önnek a múlt november 15-én kelt korábbi levelemben (...) Mindenesetre, miután a törvény által a Minisztertanács elnökére ruházott ösztönző, irányító és koordináló funkciók miatt korábban Önre bíztam az intézkedések elfogadásának értékelését, még az én irányultságommal ellentétes módon is, tudomásul veszem, hogy Ön elrendeli a jelenleg az Open Arms hajón tartózkodó (állítólagos) kiskorúak partra szállítását. Ezért - amennyiben ez hatáskörömbé tartozik, és a lojális együttműködés újabb példaként - intézkedni fogok annak biztosítása érdekében, hogy semmilyen akadály ne álljon az Ön e kizárólagos elhatározásának végrehajtása elé, nem anélkül, hogy megismételném, hogy továbbra is minden illetékes bíróságon folytatni fogom azoknak a jogi indokoknak az érvényesítését, amelyeket volt alkalmam benyújtani Önnek.

*

Most már teljesen világos, hogy még a kiskorúak partra szállásának napján is hangoztatott megingathatatlan indokok, amelyek a joghatóság hiányára, a kiskorúak felnőtt migránsok és/vagy a kapitány felügyeletére, az életkor igazolásának hiányára vonatkoznak, durva - ráadásul a határainkra érkező, kísérő nélküli kiskorúak esetében korábban soha nem alkalmazott - eszközöknek bizonyulnak, amelyek nem mentesíthetik a nemzeti hatóságokat a törvény által előírt garanciarendszer elindításának kötelezettsége alól.

Az alperes teljes tudatában volt annak, hogy mindezen érvek nyilvánvalóan ésszerűtlenek és *contra jus* jellegűek, ami abból is kiderül, hogy a meghallgatása során példátlan módon állást foglalt e tekintetben:

PUBBLICO MINISTERO- *A helyzet kezelése során (...) fontolóra vették-e, hogy különböző megoldásokat alkalmazzanak a fedélzeten tartózkodó kiskorúakkal kapcsolatban, legalábbis attól a pillanattól kezdve, hogy a hajó*

belépett a nemzeti vizekre? ...

SALVINI IMPUTED - *Amint a gyámokat kijelölték, a kiskorúak kiszálltak.(...)*

ELNÖK - *Szeretnénk pontosabban és részletesebben tudni, hogy ki rendelte el a kiskorúak kiszállását az Open Arms fedélzetéről? (...)*

SALVINI M. alperes - *Akkor visszatérek a papírokra.(..) 17-én a bíróság által kirendelt gyámok, a kiszállást elrendelték.*

Az alperes lényegében arra utalt, hogy 2019. augusztus 17-én, azon a napon, amikor a fiatakorúak bírósága ténylegesen kirendelte a gyámokat, az Open Arms kiskorúak az említett kirendelő végzés kibocsátása miatt szállhattak ki (amely nélkül tehát a kiszállás nem történhetett volna meg).

Azonban még a miniszter által felajánlott új magyarázat sem bizonyul meggyőzőnek.

Augusztus 17-ig határozottan megismételte, hogy a kiskorúak számára a POS kiadásának legalapvetőbb feltételei hiányoznak, és soha nem utalt arra, hogy leveleiben, különösen a fiatakorúak bíróságának elnökéhez és ügyészéhez intézett levelében, a gyámok hivatalos kinevezésének hiányára, mint az olasz szárazföldre való megérkezésük szükséges feltételére; egy olyan kinevezésre, amelyet az illetékes igazságügyi hatóság nem késlekedett volna formálisan is megtenni, ha az valaha is megelőzte volna a POS kiadását, amelyet augusztus 8. óta sürgetett.

A gyám kijelölése viszont nem más, mint egy a sok tevékenység közül, amelyet az államnak ezekben a helyzetekben be kell vezetnie, de semmilyen hatással nincs a SAR-rendezvények alakulására általában, és még kevésbé a kiskorúak kiszállítására.

Valószínűnek tűnik tehát, hogy egy olyan világos és vitathatatlan jogi kerettel szemben, amely megakadályozza a nemzeti hatóságokat abban, hogy a kiskorúak partra szállása tekintetében kitérjenek, a miniszter a gyámokat kijelölő intézkedésben találta meg azt a horgonyt, amelybe kapaszkodhat, hogy igazolja a továbbra is indokolatlan késedelmet.

§ Intézményi következmények

A belügyminiszter azon jogi érveinek magától értetődő megalapozatlansága, amelyeket annak alátámasztására hoztak fel, hogy a belügyminiszter nem köteles kiadni az SOP-ot, még a kísérő nélküli kiskorúak esetében sem, és amelyeket egyrészt a nemzeti vizekre való belépés tilalmával a vám kezdetének elkerülése érdekében használtak fel, valamint

akkor az Open Arms Lampedusa szigetére való jogszerű megérkezése esetén a nem kormányzati szervezet olaszországi partraszállási jogának kizárása más fontos megfontolásokat tesz lehetővé annak a magatartásnak az értékelése és további jellemzése érdekében, amely miatt eljárunk.

A mai napon az alperes által vezetett Belügyminisztérium *eredeti* jogértelmezései valójában *egyedülállónak* bizonyultak a számos migránsmentés kezelésének jól bevált gyakorlatát tekintve, amelyben hazánk, legalábbis az elmúlt húsz évben, különösen elkötelezett volt a menekültek védelmét megerősítő jogszabályok elfogadásáig, mint például a befogadásukat szabályozó rendelkezések sora vagy a kísérő nélküli külföldi kiskorúakra vonatkozó *Zampa-törvény*.

A vizsgált esetben az egyetlen jogalkotási újdonságot a fent említett *security bis rendelet* jelentette, amely azonban nem rendelkezett, és ténylegesen nem is rendelkezett olyan hatáskörrel, hogy felborítsa a tengeri mentéseket szabályozó, gyakran elsődleges forrásból származó szabályozási keretet, olyannyira, hogy első alkalmazása a közigazgatási bíróság elutasító ítéletével találkozott, amely, lényegében nem tehetett mást, minthogy rámutatott, hogy a tengeren történő életmentés elsődlegesen szükségességével szemben a terrorizmussal vagy az illegális bevándorlással kapcsolatos veszélyek, ha valóban fennálltak (de a jelen esetben nem álltak fenn), másodlagos és utólagos jelentőséget kapnak.

És mégis, még a Regionális Közigazgatási Bíróság beavatkozásával szemben sem, amely hallgatólagosan emlékeztetett arra, hogy *a security bis rendelet* rendelkezései nem rendelkeznek hatáskörrel a *tengeri törvények* egységesített rendszerének módosítására, a Belügyminisztérium úgy döntött, hogy betartja a hatályos rendelkezéseket.

Hogy a vonatkozó jogszabály miniszteri értelmezése nem pusztán *tudatlanságból* fakadt, az már abból is kitűnik, hogy az egy minősített hatóságtól, nevezetesen a Belügyminisztériumtól származott, amely ráadásul a közvetlenül megelőző időkből teljesen más irányban mozgott (és ugyanez igaz volt a későbbi időkre is).

Nyilvánvaló, hogy *a személyzet* - amelyre a miniszter a vizsgálat során a Törvényszék elnökének kérésére hivatkozott -, amelyet arra kértek fel, hogy támogassa őt a hivatkozási normák meghatározásában és értelmezésében, hajlott arra, hogy azokat olyan irányba manipulálja, amely jogi támpontot nyújthat, amely az alperes minden más, csak nem törvényes cselekedetének a legalitás legcsekélyebb látszatát is képes nyújtani. Ebben a tekintetben fontos GARRONI tanú vallomása, aki rámutatott, hogy magában a miniszteri kabinetben is sokan hallatták hangjukat, akiket az ilyen hermeneutikai megoldások zavartak.

A jog minden bizonyosságát felborító neobizantinizmus értelmezésének szándékossága még nyilvánvalóbb, ha figyelembe vesszük azt a valódi intézményi káoszt, amelyhez ezek a példátlan álláspontok vezettek: mivel a követett stratégia az volt, hogy a szabályokat a *zárt kikötők* politikájához igazítsák, és nem fordítva, a témára vonatkozó legalapvetőbb rendelkezések alkalmazása kudarcot vallott, és a többi érintett intézményt olyan ideiglenes megoldások előkészítésére kényszerítette, amelyek bizonyosan nem engedhették meg maguknak, hogy a hajótörést szenvedett embereket a szárazföldön hagyják.

E tekintetben beszédes TRENTA és TONINELLI miniszterek egyértelmű elutasítása, akik váratlanul és jelentős események hiányában úgy látták, hogy újból benyújtják egy új tiltórendelet tervezetét, noha az augusztus 1-jei rendeletet a TAR éppen felfüggesztette (TRENTA: *"Kezdetől fogva meg voltam győződve arról, hogy egy új tiltórendeletet nem szabad aláírni, mert azt nem ismételik meg, ha nincs semmi új, (...) elutasítottam az aláírását, mert úgy gondoltam, hogy még a Lazio-i TAR határozatánál is érvényesebb, (...) mert mindenesetre más napok is eltelték, és a helyzet még jobban romlott, majd a fedélzeten még jobban romlott a helyzet, és a fedélzeten még rosszabb lett a helyzet..)* Nem voltam hajlandó aláírni, mert úgy gondoltam, hogy a Laziosi Regionális Közigazgatási Bíróság határozata még érvényesebb, (...) mert mindenesetre más napok is eltelték, és a helyzet a fedélzeten még tovább romlott, és akkor ez egy már megsemmisített rendelet megismétlése volt, minden indok és minden más hír nélkül, kivéve a fedélzeten lévőket életét rontó híreket. (DE FALCO: *"Ekkor, 15-én írtam a védelmi minisztériumnak, és kértem, hogy ne írják alá (...).*) ezért e rendelet érdemi megismétlése, még ha más formában is, minden bizonnyal az emberek jogainak és jogainak még aberráltabb megsértését vonta volna maga után"; TONINELLI: *"a beérkező információk szerint a hajón a helyzet kezdett bonyolódni, nem szabad elfelejtenünk, hogy ez nem a tengeren lévő emberek mentésére szolgáló hajó,(..)* és ezért emiatt, és miért..., de a logika érzékéből nem tudott tovább megállni, megismételni egy már megsemmisített rendeletet, amely azonos volt a megsemmisített rendelettel, annak feltételeivel").

Különösen ékesszóló a Kikötőparancsnokság rendkívül nehéz helyzete, amely a tengeri életek megmentésének kötelessége és a SOP miniszteri elutasításának való megfelelés között vergődött.

Valóban, a 2019. augusztus 14-én romló időjárási és tengeri körülmények között, és annak ellenére, hogy hivatalosan soha nem vette át a mentési műveletek koordinálását, lehetővé kellett és akarták tenni, hogy az Open Arms (amely már jogszerűen érkezett a nemzeti vizekre) visszatérjen Lampedusa partjaihoz, mint az **"egyetlen biztonságos állapotot, hogy**

elkerüljék" .

tragédiák" (vö. LIARDO vizsga), mégpedig azért, mert a helyzet rendkívüli veszélyessége ellenére ezt a SOP-t még mindig nem jelezték (vö. CAPUTO vizsga, Agrigento prefektusa: *"a hajó kikötésének engedélyezésével kapcsolatos nehézségek fennállása esetén az egyik aggodalmat az a tény határozta meg, hogy az időjárási körülmények hirtelen romlása veszélyeztetheti a személyzet és a fedélzeten lévő migránsok életét"*).

A helyzet drámai jellegére való tekintettel az IMRCC Rómának hangsúlyoznia kellett, amikor a Belügyminisztériumnak továbbította az Open Arms által (újra) előterjesztett POS-kérelmet, hogy *"ami az IMRCC-t illeti, semmilyen akadálya nincs, kérjük, hogy minden további udvarias sürgősséggel közölje az NCC szándékait a kérdéses ügyvel kapcsolatban"* (lásd. 2019.8.16-i msg.), hogy kiemelje, hogy nem lehetett továbbra is kibújni a POS kiadásának kötelezettsége alól, a parti őrséget háttal a falnak hagyva (lásd MANCINI vizsgálat: *röviden: a kikötőmestereknek is jogosan voltak... igényeik, és nyomást gyakoroltak ránk, hogy tudjuk, mit kell tenniük*).

Ugyanilyen jelzésértékű az az eszköz, amelyhez a kikötőparancsnok megpróbált folyamodni, hogy a Medevacs (az Egészségügyi Minisztérium és az Infrastrukturális és Közlekedési Minisztérium hatáskörébe tartozó) Medevacson keresztül próbált megoldást találni, amikor augusztus 19-én 15:35-kor e-mailben kérte, hogy minden egyes hajótöröttről küldjenek egyéni orvosi jelentést, bár tisztában volt azzal, hogy lehetetlen minden egyes migráns egyéni orvosi vizsgálatát elvégezni.

Szintén emblematikus az Agrigentói Tartományi Közrend és Közbiztonság Bizottságának 2019. augusztus 15-i ülése, amelyet éppen azért hívtak össze, mert a POS tovább nem halogatható felszabadításának hiányában a helyi hatóságok kénytelenek voltak megbirkózni ezzel, amennyire csak tudtak, annak a több mint megalapozott előrejelzésnek, hogy az elkeseredett és a szárazföldre közeledő egyes migránsok a tengerbe vetik magukat, intézkedéseket hozva a súlyos veszély megfékezésére, az egyének testi épségére és a hajó fedélzetének biztonságára, amelyet éppen a belügyminiszter tartós mulasztása idézett elő (vö. az agrigentói prefektus, Dario CAPUTO idézett vizsgálata). Egy találkozó tehát, amely nem a partraszállással kapcsolatos hétköznapi kérdésekről szólt, hanem a partraszállás elmulasztásával kapcsolatos, sokkal súlyosabb kérdésekről, azaz *"a tengerbe vetett emberek megsegítéséről"* (lásd CAPUTO).

Sőt, többen úgy ugrottak a vízbe, hogy komoly veszélyt jelentettek az emberi életre, és válságba sodorták azokat az intézményi apparátusokat, amelyek nem tudtak megbirkózni egy ilyen vészhelyzettel (TRINGALI: *"akkor, igen, kilenc órától és*

délutántól, délelőtt tíz órától kezdve egymást követték a migránsok, akik a tengerbe vetették magukat, olyannyira, hogy szinte az összes járőrhajónkat kiküldtük a fedélzetre, speciális operátorokkal, a mentőúszókkal, hogy visszaszerezzük a kimerült migránsokat, akik már úszni sem tudtak, és nem is voltak együttműködőek, mert nem akarták, hogy megmentsük őket, vagyis vissza akartak úszni a szárazföldre, és így egy kicsit nehéz dolgunk volt a mentéssel, mindenesetre a tengerbe vetett emberek visszaszerezésével").

Különösen fontos, hogy mi történt a kiskorúak partraszállásával kapcsolatban.

A fiataikorúak bíróságának elnökétől és ügyészétől 2019. augusztus 8-án kelt, bizonyára nem szokásos feljegyzésen kívül, amelynek szövege emblematikus a határon tartózkodó kiskorúakkal kapcsolatos helyzet súlyosságát és sürgősségét mutatja, a védelmi miniszter, TRENTA letétbe helyezése is megerősíti ugyanennek a kormánynak az agitációját, amely már a *TAR* felfüggesztő rendelete előtt (*Igen, a Lazio TAR rendelete előtt*) is megnyilvánult, hogy a jelen alperes még egy ilyen kényes kérdésben is figyelmen kívül hagyja a jelen alperest:

Megpróbáltam mindenkivel beszélni, mert attól a pillanattól kezdve, hogy a fiataikorúak bíróságától azt az információt kaptam, hogy sok kiskorú van a fedélzeten, most már nem tudom a számukat..., azt hiszem, 26 kísérő nélküli kiskorú volt, különösen aggódtam értük, és miután nem tudtam beszélni Salvini miniszterrel, még mindig beszéltem Di Maióval, Toninellivel és Contéval, mondván, hogy úgy döntöttem, hogy elküldöm, megkérem a vezérkari főnököt, hogy adjon parancsot a haditengerészetnek, hogy avatkozzon be, hogy a kiskorúakat át tudják szállítani. Ezt nagyon gyorsan kellett megtenni, mert a tenger akkoriban 4-es erő volt, és hajlamos volt növekedni, és így ebben az értelemben működtünk, aztán valójában a tenger túl nagy lett ahhoz, hogy az átrakodást végre lehessen hajtani, így a hajók követték a Nyílt Fegyvereket, készen állva arra, hogy beavatkozzanak még egy olyan helyzetben is, amely már nem volt biztonsági helyzet, de hogy biztosítsák, hogy minden a megfelelő irányba haladjon.

A parti őrség is kötelességének érezte, hogy - amennyire csak tehette - képviselje a belügyminiszter kiskorúakkal kapcsolatos álláspontjával való teljes egyet nem értését.

Valóban, már 2019. augusztus 16-án 1 óra 03 perckor az IMRCC e-mailt írt a belügyminiszter kabinetjének, mindezt nyomtatott betűkkel, szinte a helyzet súlyosságát és sürgősségét érzékeltetve, sürgetve a sürgős és kötelező intézkedések meghozatalát: "kérjük, hogy a lehető legnagyobb udvariassággal és sürgősséggel tájékoztasson minket a POS kijelöléséről az Open Arms hajó számára, amely jelenleg a közvetlen közelében horgonyoz a

Lampedusa kikötője. Hasonlóképpen felkérjük, hogy tegyen közzé minden intézkedést a szóban forgó hajó fedélzetén még mindig tartózkodó 31 kiskorú kiszállítására vonatkozóan".

Másnap, augusztus 17-én a Parti Őrség Főparancsnoksága Giovanni PETTORINO admirális által aláírt feljegyzésben, a Garante per l'Infanzia e l'Adolescenza részére válaszolva kénytelen volt elhatárolódni a Belügyminisztérium álláspontjától, és ezért nemcsak azt állította, hogy az öt POS-kérelmet azonnal továbbították, *"anélkül, hogy jelenleg bármilyen választ kaptak volna"*, hanem azt is, hogy: *"a Lampedusán tartózkodó parti őrség eszközei és személyzete készen áll a 28 kísérő nélküli kiskorú átadására a szigetre, mivel nem látják akadályát egy ilyen műveletnek, ami őket illeti; mindez az illetékes közbiztonsági hatóság partra szállási engedélyének függvényében"*.

Még az Állampolgári Jogi és Bevándorlási Minisztérium sem tehetett mást, minthogy a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Garanciahatósággal azonos álláspontra helyezkedett. És valóban, Daniela PARISI prefektus 2019. augusztus 16-án kelt, a belügyminiszter kabinetjének tájékoztatásul megküldött feljegyzésében azt képviselte, hogy e főosztály hatáskörét illetően a hatályos rendeletek által előírt szükséges befogadási intézkedéseket haladéktalanul megszervezték, de csak a partraszállás engedélyezése után fogják aktiválni.

A szabályok iránytűjének elvesztéséről tanúskodik az a levélváltás is, amely azokban a napokban zajlott a miniszterelnök és a belügyminiszter között, mivel az előbbi kénytelen volt többször írni az alperesnek, mind a hajónak a felségvizekre való megérkezése előtt, mind pedig azt követően, hogy a hajó megérkezett, emlékeztetve őt a hatályos szabályok hatályára, és nyomatékosan megismételve a kiskorúak azonnali kiszállításának engedélyezése szükségességét (vö. 2019. augusztus 14-i levél: *"Ezért felszólítom Önt, hogy a hatályos jogszabályoknak megfelelően sürgősen tegye meg a szükséges intézkedéseket a hajón tartózkodó kiskorúak segítségnyújtásának és védelmének biztosítása érdekében;* vö. 2019. augusztus 16-i levél: *A fenti érvek fényében ezért szükséges az Open Arms hajó fedélzetén tartózkodó 18 év alatti személyek azonnali kiszállításának engedélyezése. (...) De megismétlem, most már feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a hajón tartózkodó valamennyi kiskorú személy azonnali, elsőbbségi kiszállítását engedélyezzék Olaszországban).*

Amint azt később a meghallgatás során tisztázták, az elnök ez alkalommal kötelességének érezte (ahogyan azt a spanyol külügyminiszter is kívánta; vö. MOAVERO nyilatkozatai), hogy *"egyfajta erkölcsi meggyőzést gyakoroljon, legalábbis a kiskorúak helyzetét illetően, akik megjelentek előttem"*,

Nos, a Viminale akkori álláspontja valóban nem..., hogy is mondjam, nem rendelkezett a legcsekélyebb jogi alapokkal, eltekintve minden más politikai értékeléstől."

A kiskorúakról szólva azt is el kell mondani, hogy a bírósági alapos vizsgálatok ellenére sem lehet biztosan tudni, hogy ki rendelte el a kiszállításukat (SALVINI miniszter úr, *önmaga ellenére?* TRENTA miniszter? A fiatalok bírósága? Agrigento prefektusa?); ez valószínűleg azért van, mert a törékeny alanyok jogainak megsértése miatt kialakult nagyon súlyos helyzet folytatásával szembeesülve egy bizonyos ponton elkerülhetetlenné és természetessé vált, hogy az ügyben érintett valamennyi hatóság úgy vélje, hogy a kiskorúak védelme nem tűr halasztást.

A POS jogszerűtlen megtagadásának folytatása által okozott intézményi zűrzavar, amikor a POS engedélyezésének minden kifogása megszűnt, magát a Belügyminisztériumot is érintette, egyrészt az IMRCC és az NCC közötti, egymást követő, intenzív tárgyalások miatt, másrészt a kabinet munkatársainak tanácsalansága miatt, akik már nem tudták ellenőrizni a helyzetet, és már nem tudták, milyen kifogásokkal támasszák alá a késedelmet (vö. MANCINI és MARTELLO tanúk kihallgatása, amelyek vonatkozó részeit a tények rekonstrukciójának szentelt rész tartalmazza, valamint GARRONI prefektus kihallgatása a miniszteri kabinet tagjaival folytatott megbeszélésekről, akik közül sokan meg voltak győződve a POS felszabadításának szükségességéről).

A kormányt a belügyminiszter álláspontja is megdöbbenetette. A tanú DI MAIO tanú, aki SALVINI miniszterelnök-helyettes volt SALVINI-vel együtt, TRENTA miniszter által a kiskorúakról mondottakon kívül arra is emlékeztetett, hogy az események idején *"informális politikai megbeszélések voltak, amelyeken Salvini miniszter úrnak a POS megtagadásáról szóló döntésével foglalkoztak (.), és aztán ott volt a kiskorúak kérdése is, amely vita tárgyát képezte"*; ezek olyan döntések voltak, amelyeket maga a kormány is az újságokból (*a médián keresztül, Salvini miniszter nyilatkozataiból*) értesült, noha akkorra már olyan kérdéstről volt szó, amely az európai államokkal való kapcsolatok tekintetében is alapvető jelentőségűvé vált.

Ez utóbbi tekintetben ugyanilyen példátlan volt a spanyol POS kiadása - amely objektíve értelmetlen és ellentétes a partraszállási kikötő közelségét és a mentőhajók számára a műveletek befejezésének megkönnyítését előíró számtalan szabállyal -, amely csak az olasz és a spanyol külügyminiszterek közötti hosszas tárgyalások után született meg, annak ellenére, hogy ez az állam magát inkompetensnek tartotta, de végül lemondott álláspontjáról, hogy ne mondjam, szuverenitásáról,

a helyzet emberi drámaisága és az ezzel kapcsolatos médianyomás miatt (lásd MOAVERO vizsgálatát: *"a telefonhívások ..., hogy megpróbáljanak megoldást találni egy olyan ügyre, amelynek ... drámai konnotációi voltak (...)* *A spanyol miniszter aggodalmát fejezte ki az ügy miatt, amely Spanyolországban is médiavisszhangot kapott).*

Szintén példa nélküli volt az addig alkalmazott szabályokhoz képest, hogy az olasz parti őrség kíséretet biztosított az Open Arms migránsok Spanyolországba történő szállításához, mivel ebben az esetben nem pusztán a hajótörést szenvedett migránsok áthelyezése céljából történő szállításról volt szó, hanem olyan személyekről, akikkel kapcsolatban a Belügyminisztérium minden hatáskört megtagadott.

Maga az infrastrukturális és közlekedési miniszter is megerősítette, hogy az a megoldás, hogy *"egy több száz kilométerre lévő nem kormányzati szervezet hajóját a parti őrség hajója kíséri, **nem anomália, sőt.** A gyakorlat az, hogy partra szállnak, azonosítják őket, és újraosztják őket, ez a gyakorlat, a lényeg a partra szállás, amikor, igen, nem, de ez **nem értelmezhető egy hétköznapi esetként, amiről beszélünk, hogy elkísérjük őket egy másik államba**".* Ezért adta magát, ahogyan azt a vallomásaiban részletezte, hogy olyan megoldást találjon, amelyet nem lehetett tovább halogatni a belügyminiszter indokolatlan bezárkózása miatt: *"Egyszerűen azért tettem, mert a Viminale a kérések ellenére sem nyitott meg egy biztonságos helyet olasz területen".*

Még a nemzetközi egyensúlyok szintjén is SALVINI miniszter álláspontja különös izgalmat keltett, amint arról MOAVERO tanú beszámolt, aki ráadásul nem habozott tájékoztatni a jelenlegi vádlottat, és felszólította őt a nemzetközi egyezmények betartására: *"Voltak állásfoglalások, néhány hivatalosabb jellegű, emlékszem, az ENSZ-től, Genfből (...); voltak szóbeli állásfoglalások .. a Külügyminisztériumban tartott találkozók, az ENSZ menekültügyi képviselőjével, az ENSZ migrációs képviselőjével, amelyek aggodalmukat fejezték ki azzal kapcsolatban, ami általában véve a Földközi-tengeren történt .. és természetesen a különböző konkrét esetekkel kapcsolatban. (...) **A kötelességem része volt, hogy tájékoztassam egy kormánytársamat (Salvini minisztert - a szerk.) az ilyen helyzetekről, a panaszokról, az aggodalmakról, és emlékeztetve arra is, ami számomra, számunkra a Külügyminisztérium számára a nemzetközi egyezmények diktátumának tűnt**".*

*

Lényegében, végső soron, a szabályok, ahogyan azokat a POS kiadására vonatkozó olasz kötelezettség hiányának alátámasztására hivatkoznak és értelmezik, plasztikusan egy olyan belügyminiszter alakját adják, aki az összes többi - hazai és nemzetközi - intézményével ellentétes irányba halad, szétzilálva a teljes demokratikus rendi *kirakót*, amely így, megfosztva egyik alapvető darabjától, nevezetesen az emberi jogok védelmétől a SAR-rendezvények során, elvesztette identitását.

§ 1.3. Bármely olyan elem megléte, amely lehetővé tette volna az olasz hatóság számára, hogy késleltesse a POS kiadását.

Egy másik megválaszolendő kérdés az, hogy léteztek-e olyan feltételek, amelyek befolyásolhatták a POS odaítélésének időzítését; Ez a kérdés még inkább szükséges, ha figyelembe vesszük, hogy a vádlott a vizsgálatában kijelentette, hogy ha az Agrigentói Ügyészség nem avatkozik be, néhány napon belül elhatározta volna a biztonsági hely megadásának megadását, miközben spontán nyilatkozataiban számtalan olyan esetre is hivatkozott, amelyekben *a biztonsági hely* megjelölésére több nappal a mentőhajó kérését követően került sor anélkül, hogy ez a hivatalban lévő belügyminiszter ellen büntetőeljárás megindítására adott volna okot.

Ezért az alábbiakban elemezzük azokat a lehetséges elemeket, amelyek legitimálhatták a Belügyminisztériumot a POS kiadásának elhalasztására, amelyet - emlékeztetni kell rá - a hatályos rendelkezések szerint ésszerű időn belül, azaz a konkrét helyzetnek megfelelő határidőn belül kell jelezni.

E tekintetben hasznos kiindulni LAMORGESE tanú, a "Conte2" kormány belügyminiszterének vallomásából, aki kifejtette, hogy a gyakorlatban a POS kiadásának időzítését egyrészt - azaz a hatóságok részéről - az újonnan partra szállt migránsok elhelyezésére szolgáló *hot spot* azonosításának szükségessége és a más európai országokba történő újraelosztásuk kérdése, másrészt - azaz a hajó vonatkozásában - annak képessége, hogy ideiglenes biztonságos hely legyen; ezek az elemek együttesen határozzák meg a biztonságos hely megjelölésének konkrét időpontját.

§ A forró pontok kérdése

LAMORGESE miniszter úr, mint említettük, utalt a migránsok azonnali elhelyezésének kérdésére, közvetlenül a partraszállást követően:

(..) , ha tényleg kis létszámról volt szó, és ez megtörtént, akkor könnyebb volt őket ott elhelyezni, ahol olyan civil szervezetek voltak, amelyeknek nagy létszámuk volt, és akkor a nagy létszámúakat, áthelyezni őket, lehozni őket, és megfelelő elhelyezést adni nekik, amikor a 9.000-es 15 nap, ez problémákat okozott. Ezért tovább mentünk, és egy kicsit tovább várakoztattuk, de végül a kikötőt rendszeresen megkaptuk.

(...) Amikor nagyobb létszámról van szó, akkor tulajdonképpen meg kell tudni, hogy hova helyezzük el őket, és így ott, és amikor ennyien érkeznek együtt..., gondolja, hogy júniusban hat NGO-hajó volt a tengeren, amelyeken körülbelül ezer ember volt, tehát őket egyenként elhelyezni, vagyis a POS-t egyenként adni, de figyelembe véve, hogy ezer embert elhelyezni a központokban, nem volt könnyű dolog, tehát egy kicsit ezt a vonalat követtük...(..).

CIVIL PARTY - *Ha a Hotspot üres? Meg kell várni az áthelyezéseket, vagy azonnal ki kell szállni?*

L. LAMORGESE TANÚ - *Nézze, ezek a szabályok meg vannak írva, tehát véleményem szerint ebben az esetben, ha a Hotspot üres lenne, akkor le tudnának jönni, és akkor európai szinten elvégezhetnék az áthelyezést.*

Polgári Párt - *Lehet vagy kell?*

TANÚ L. LAMORGESE L. - *Ha az olasz SAR-ban lennének, a szabályok szerint, hacsak nincsenek problémák, tudomásom szerint konkrét közrendvédelmi problémák, olyannyira, hogy ad hoc rendeletet hoztak, és akkor ebben az esetben le kellene hozni őket.*

Most már egyből kizárható, hogy a migránsok szárazföldi befogadására alkalmas hely megtalálásának kérdése is hozzájárulhatott a Nyitott karok eseményeihez.

Először is, sem az alperes, sem a többi tanú nem utalt arra, hogy a POS kiadására kész Belügyminisztérium a rendelkezésre álló *forró pontok* azonosítására várva halogatta a dolgot.

Másrészt a meghallgatás során kiderült, hogy Lampedusa szigete, ahol az NGO található, alapvetően képes volt befogadni az Open Arms fedélzetén lévő migránsokat, anélkül, hogy - legalábbis azonnal - máshol kellett volna keresni egy alkalmasabb helyet.

Valójában, amint azt az aktában szereplő napi jelentések mutatják, a lampedusai központon belüli jelenléti helyzet a 2019. augusztus 14. és 20. közötti időszakban objektíve nem akadályozta a fent említett hajótöröttek elhelyezését, hogy az

más megoldások keresése¹⁸².

Ezen túlmenően, amint az köztudott, és amint arról Leonardo TRINGALI tanú is beszámolt, a lampedusai befogadóközpont korábbi tűzvész miatt korlátozott befogadóképessége ellenére a rendelkezésre álló ágyak száma nem jelentett elkerülhetetlen korlátot a további migránsok befogadására; sőt, *"a múltban a rendelkezésre álló ágyak maximális számát, amely körülbelül száz volt, a vészhelyzeti szakaszban többször is túllépték"*.¹⁸³

Ezt az információt megerősítette az agrigentói Questore, Dr. Rosa Maria IRACI is, aki ezzel kapcsolatban arról számolt be, hogy *"a migránsok fogadására kijelölt struktúra, azaz a lampedusai hotspot működőképes és működőképes, és úgy vélem, hogy a szervezeti struktúra könnyedén kezelni tudná az összes migráns partra szállását az Open Arms-on"*.¹⁸⁴

Ezt a tényt a 2022. április 8-i tárgyaláson Dr. Dario CAPUTO, Agrigento prefektusa is megismételte, aki szerint: *"azokban a hónapokban, mondjuk, azokban az években, amikor én voltam az agrigentói hivatal vezetője, tehát 2018 és 2020 között, felújítási munkálatok folytak a lampedusai létesítményben, mert sajnos a központot többször megrongálták maguk a migránsok, és ezért a létesítmény elméleti befogadóképessége, amely, ha jól emlékszem, akkoriban 300 fő körül lehetett, jelentősen csökkent, pontosan a felújítási munkálatokat végző cégek egyidejű jelenléte miatt. Emlékszem, hogy abban az időben, amikor az Open Arms nemzetközi vizeken tartózkodott, a központon belüli jelenlét mindenesetre meglehetősen korlátozott volt, nyilvánvalóan megnövekedett, amikor az agrigentói ügyészség utasítására a hajót lefoglalták, és ezért a körülbelül 100-120 migránst kiszállították, nem emlékszem pontosan, hogy hányan voltak. Tehát körülbelül akkor, miután a partra szállás megtörtént, ha jól emlékszem, a központon belüli jelenlét körülbelül 115-120 volt, lehet, hogy tévedek néhány számmal, ha a lampedusai központról beszélünk"*.

A védelem kérdésére CAPUTO prefektus tisztázta, hogy a lampedusai központon belüli túlszűfolttság mindenesetre *"szinte a szokásos módon" zajlik*.¹⁸⁵

¹⁸² Vö. a 2022. április 8-i meghallgatáson beszerzett napi jelentések másolatát a migránsok jelenlétéről a lampedusai "hotspot" központon az adott időszakban, amelyet Agrigento prefektúrájától szereztek be, és amely szerint augusztus 14. és 17. között 20 migráns volt jelen; augusztus 18-án a jelenlét 107-re emelkedett, az ezen a napon történt több önálló partraszállás eredményeként.

¹⁸³ Vö. a 2021.12.17-i tárgyaláson vitatott s.i.t. jelentéssel, amelyben TRINGALI tanú a következőket mondta: *"a múltban jelentős számokat értek el, több mint ezer emberről beszélünk, akik bent voltak"*;

¹⁸⁴ vö. a 2022. április 8-i meghallgatáson készült, 2020.1.7-i összefoglaló tájékoztató jelentés.

¹⁸⁵ vö. a 2022.4.8-i meghallgatás jegyzőkönyvének 58. oldalával: *"nem lehet garantálni, hogy minden érkező személyt megfelelően fogadják, de nem lehet nem észrevenni, hogy voltak olyan esetek, amikor a jó időjárási körülmények egyetlen nap alatt Lampedusa felé irányuló emberáradatot eredményeztek..."*.

Ebből következik, hogy a befogadó létesítményekkel kapcsolatos problémák hiányában (a felnőttek esetében), szintén a LAMORGESE tanú által elmondottak szerint, a Lampedusára már megérkezett hajóról való leszállást azonnal meg kellett tenni, mivel nem volt ok arra, hogy a migránsokat a tengeren hagyják, hogy végül az európai újraelosztási eljárásokhoz folyamodjanak (***ebben az esetben, ha a Hotspot üres volt, a migránsok kiszállhattak, majd továbbmehettek az európai újraelosztáshoz....Ha az olasz SAR-ban voltak, a szabályok szerint, hacsak nincsenek problémák, tudtommal konkrét közrend, ...akkor ebben az esetben hagyniuk kellene őket kiszállni***).

Másrészt, ha a kiskorúakat nézzük, mint ahogyan arra már rámutattunk, nyilvánvaló, hogy semmilyen bürokratikus akadály nem állhat a partra szállásuk útjába.

§ Az újraelosztás kérdése

A SOP időzítése szempontjából nagyobb jelentőséggel bír a migránsok Európán belüli újraelosztásának kérdése.

A tárgyalás során a vádlott is többször hivatkozott a "Conte1" kormány politikai projektjére (is), amelynek célja, hogy megbirkózzon a migrációs áramlások fokozódásával, amely országunkat, mint más európai célállomást érintő leszállóhelyet érinti; ez a projekt elsősorban a dublini rendelet módosítását (amely előírja, hogy a migránsok menedékjogi kérelmeit az első partraszállási országban kell megvizsgálni), és eközben más európai államok bevonását az Olaszországba érkező migránsok áthelyezésébe (lásd: "A migránsok áthelyezése"). SALVINI, CONTE, MOAVERO nyilatkozatai).

Ennek nyomán, amint azt már említettük, a 2019.2.12-én tartott "*A tengeri úton történő illegális bevándorlás elleni küzdelem koordinációjával foglalkozó technikai asztal*" ülésén a hajótörést szenvedett emberek partra szállása alkalmával "*a partra szállás helyének megjelölésére és a migránsok kitelepítésére vonatkozó európai megosztás*", míg a tagállamokkal folytatott tárgyalásokig "*megfontolásra kerül annak lehetősége, hogy a mentési eseményben részt vevő, előzetesen értékelt tengeri egység kapacitását ideiglenes POS-nak tekintsék*".

Nyilvánvaló, hogy mivel ez egy távoli kiszállási pont - emlékeztetek mindenkit a szárazföldről kilencórás komputra -, ezt a kényeszerű helyzetet valamilyen módon erényként kellett kezelni, a következményekkel együtt, nem titkolom, hogy még a legjobb, 100-150-200 ágyat rendelkezésre bocsátó menedzser is óriási nehézségekbe kerülhet, amikor a létszám sok százzal meghaladja ezt az

elméleti lehetőséget.

Ezzel a projekttel kapcsolatban, mint a tárgyaláson megtudtuk (de ezek is ismert tények), az állam a dublini rendelet hatályban maradása idején számos diplomáciai párbeszédet kezdeményezett a hajótöröttek újraelosztása érdekében. És e célból a Tanács elnöke, Giuseppe CONTE személyesen vállalta fel a feladatot, hogy előmozdítsa ezeket a párbeszédet az európai szférában, ahogyan ő maga is kijelentette (*a Tanács elnökeként, diplomáciai hivatalomon keresztül, azon voltam, hogy azonnal megteremtsem az újraelosztás feltételeit, amely lehetővé teszi számunkra, hogy ezt az elvet megvalósítsuk és nyomon kövessük, és nyilvánvalóan hozzájáruljunk, úgymond, az akkori kritikus helyzet csökkentéséhez, mert akkor nyilvánvalóan megvolt az újraelosztás lehetősége..., én közvetlenül is gondoskodtam a hajótöröttek újraelosztásáról, és én voltam a diplomáciai szolgálat vezetője, ami az újraelosztás fő oka volt).* , közvetlenül is sok telefonhívást intéztem, néhány kritikus pillanatban magam hívtam fel néhány vezetőt, hogy sürgetem), és amint azt az akkori külügyminiszter is megerősítette (MOAVERO: "A túlsúlyos szerepet ... a Tanács elnökségének irodái vállalták").

Valóban, ahogyan azt több tanú is elmondta, a szóban forgó események idején néha sikerült más országok együttműködését elérni, de csak önkéntes alapon.

Mindenesetre, amint arra DI MAIO miniszter úr rámutatott, a vizsgált eset idején az újraelosztási megállapodások gyakorlata jól bevált volt, még akkor is, ha a migránsok tényleges áthelyezésére csak néhány hónappal Olaszországba érkezésük után került sor:

PUBBLICO MINISTERO - *Az események idején, amelyekkel most foglalkozunk, és a 2019. augusztusi Open Arms-ügy idején ez az európai szintű újraelosztási mechanizmus milyen stádiumban volt? Akkoriban már konszolidált volt?*

DI MAIO L. tanú - *Több mint egy évvel a kormány megalakulása után beszélünk, és **minden biztonnal kialakult az a gyakorlat, hogy több, a kormány megalakulása után megalakult a kormány. országok csatlakozott a a újraelosztásokhoz. Szeretnék emlékezni a hogy a z újraelosztás nem volt azonnali, néha még az ellenértékre is sor került, abban az értelemben, hogy még mindig megvolt a vita az európai országokkal a másodlagos mozgásokról, tehát mindenesetre, még amikor az országok csatlakoztak is, nem arról van szó, hogy a kiszállás biztosított, mondjuk talán felületes kifejezéssel, egy buszt egy európai országgal, amely felvette és elvitte őket, volt egy kötelezettségvállalás, egy politikai kötelezettségvállalás néhány ország részéről, és néha nem ugyanazok voltak, akiket újraelosztottak, a migránsokat más olasz struktúrákból osztották újra.*** PUBBLICO MINISTERO - *Tehát ha jól értem, az adományozás a*

A POS nem függött mondjuk az újraelosztási eljárás befejezésétől, igaz ez?

DI MAIO L. tanú - *De az újraelosztási eljárás befejezését nem zárom ki, hogy néha egy évvel később is megtörtént.*

Ugyanakkor a migrációs hullámok terheinek megosztására, valamint az államok kötelezettségvállalásaik betartására való ösztönzésére tett kísérletet az előzetes újraelosztásról szóló megállapodások megkötésére, azaz arra, hogy a migránsok olaszországi partraszállást megelőzően más országok is kinyilvánítsák hajlandóságukat a migránsok befogadására (SALVINI, a vizsgálat során: "*először az újraelosztás, majd a partraszállás, ez volt az olasz kormány által osztott és az európai asztalok elé terjesztett álláspont*"). Ex ante újraelosztás, ami azonban nem jelentette azt, hogy az olasz területre való megérkezés *tout court* elkerülhető lenne a migránsok közvetlen külföldi kitelepítésével, ahogyan azt CONTE elnök úr is meghatározta:

PUBBLICO MINISTERO - *Amikor volt egy megállapodás az újraelosztásról vagy az újraelosztás elérhetőségéről, volt-e rendelkezés arról, hogy a migránsok Olaszországban szálljanak partra, majd a migránsokat a rendelkezésre álló országokba szállítsák, vagy volt-e rendelkezés arról, hogy a hajó közvetlenül, partra szállás nélkül érjen Olaszországba*

CONTE G. TANÚ - *Nem, tudomásom szerint az előfeltétel mindig a partraszállás volt, vagyis az, hogy a SOP-t kiadták, és a partraszállás ténylegesen megtörtént, legalábbis tudomásom szerint, nem hiszem, hogy valaha is megtörtént az Ön által említett második eshetőség, nem hiszem, hogy valaha is megvalósult volna.*

Ezen előzetes megállapodások kötelező erejéről az akkori külügyminiszter, Enzo MOAVERO MILANESI a 2024. május 17-i meghallgatáson a következőket mondta el

- Az elnök azon kérdésére, hogy történt-e hivatalos aktus ebben a kérdésben - pontosította, hogy az Európai Tanács 2018-as következtetései szövegében megismételték, hogy az áthelyezésnek önkéntes alapon kell történnie, de hiába próbálták meg beilleszteni, hogy annak meg kell előznie a partraszállást, így ez az ex ante "*továbbra is egy olyan kérdéskör maradt, amelyet ... mint olasz kormány, megpróbáltunk követni*" (lásd a jegyzőkönyv 23. oldalát és a jelen feljegyzés 19. lábjegyzetét).

Hasonló álláspontot fogalmazott meg Maurizio MASSARI, annak idején a tények Olaszország állandó képviselője az Európai Unió mellett Brüsszelben, akitől a Cataniai Bíróság GUP-jának 2021. március 5-én tett nyilatkozatainak jegyzőkönyvei kerültek birtokába.¹⁸⁶ amelyben kijelentette, hogy a kötelező újraelosztás elvét soha nem hagyták jóvá, és hogy az újraelosztás éppen ellenkezőleg, önkéntes megállapodás maradt, ami a rendszer fő gyenge pontja. Feladata az volt, hogy

¹⁸⁶ Lásd a 2021. október 23-i tárgyaláson az ügyész által benyújtott 59. sz. mellékletet.

lépéseket tegyen annak érdekében, hogy ez az újraelosztási mechanizmus a lehető leghatékonyabb és leggyorsabb legyen, és hogy "működőképessé tegye" az Európai Tanács 2018. júniusi következtetéseit, ugyanakkor leszögezte, hogy "nagyon gyakran a legmagasabb szintű európai tanácsi ülések politikai következtetései... nem mondják ki, hogy így is maradnak... azonban röviden... nem mindig válnak gyakorlati és konkrét intézkedésekké".

Ebből következik, hogy a migránsokat szállító hajók érkezése alkalmával a többi állammal folytatott tárgyalások ellenére a SOP jelzése, amely egyébként is esedékes, időben független maradt az európai országok előzetes hajlandóságának kinyilvánításától, és ráadásul egyfajta *zsaroló* jellegű nyomásgyakorlás is lehet.

Ezt mondta a Tanács akkori elnöke, Giuseppe CONTE is:

De a megállapodás, ismétlem, amely létrejött, nem írt elő ilyen jellegű feltételt (inc.) a kiszálláshoz, tehát biztonságosan kiszállhattak, és nem volt semmiféle ilyen előítélet, és én ezt soha nem is vettem fel sem nyilvánosan, sem belsőleg. (...) Végül is a partra szállás, én mindig is fenntartottam, mindig is megtörtént, tehát **mindenképpen, ami** az erőviszonyokat, a mondjuk úgy, hogy szigor álláspontjait stb. illeti, akkor **végül is a partra szállásnak meg kell történnie, mert világos, hogy vannak olyan törvények, nemzetközi egyezmények, humanitárius, humanitárius logika, amelyek egyszóval nem akadályozhatják meg egy keresési és mentési művelet befejezését, tehát a cél az volt, hogy megpróbáljuk továbbra is megoldani a problémát és meghallgatást elérni, idézőjelben, visszajelzés Európában, dolgozni, és ez minden bizonnyal egy politikai irányelv volt, hogy megpróbáljuk formalizálni az újraelosztás mechanizmusait, hogy olyan mechanizmusokhoz jussunk, amelyek idővel automatikussá válnak, a lehető leghamarabb automatikussá válnak, mert ez nyilvánvalóan hatalmas erőfeszítés volt, akkor egyértelműen voltak igazságtalanságok, országok, amelyek mindig rendelkezésre álltak, mások, amelyek soha nem álltak rendelkezésre, és akkor próbáljunk meg egy logikával működni, mondjuk egyenlő.**

Ezt maga MASSARI is mondta az idézett nyilatkozatokban, miszerint a migránsok előzetes megállapodás hiányában is partra szállhatnak, ha nem született előzetes megállapodás az újraelosztásukról.¹⁸⁷tisztázva, hogy az eljárás valójában csak "politikai nyomásgyakorlás, amelyet Olaszország gyakorol az európai intézményekre, és az európai intézményeken keresztül a többi tagállamra is". ***Ez egy politikai lökés volt, egy impulzus, egy felhívás a felelősségre. Ezt szem előtt tartva,***

¹⁸⁷ Lásd a 2021.3.5-i meghallgatás jegyzőkönyvének 10. oldalát:

BÍRÓ: Mondta önnek valaha valaki: "siessetek az áttelepítéssel, mert különben a migránsok nem fognak leszállni?".

MASSARI TANÚ: Nem... ..nem ezek voltak a tárgyalásunk feltételei.

Amint azt mindig is fenntartottuk, a tengeri mentés nemzetközi kötelezettség, amelyet Olaszország teljesít".

Hasonlóképpen LAMORGESE miniszter, aki az alperest követte a Belügyminisztérium élén:

*"Tehát ez egy kicsit az a vonal volt, ami eredetileg érvényes volt, még akkor is, ha aztán a különböző helyzeteket ellenőrizve, a két helyzet nem fedi egymást, tehát egy dolog, hogy mi az Európai Bizottság aktiválása az áthelyezés céljából, és egy másik dolog, hogy a kikötőt adják. Olyannyira, hogy abban az időszakban, mondjuk, amikor én miniszter voltam, ez **nem mindig kapcsolódott össze, tehát nem volt szoros összefüggés a POS megadása és az európai országokból történő áthelyezési számok egyidejűleg történő megléte között.** Sokszor egyszerre adtuk be a kérést, a POS-t és a kérés elindítását, tehát POS az egyik oldalon, a másik oldalon pedig a kérés elindítása, hogy mondjuk, a többi európai ország által megítélt számokat megkapjuk".*

Szintén releváns e tekintetben az akkori miniszter, DI MAIO vallomása, aki kifejtette, hogy bár a "Conte 1" kormánynak szándékában állt bevonni Európát a migránsok elosztásába, ez még politikai szinten sem sértette a POS kiadását:

PUBBLICO MINISTERO - *A kérdés azonban az volt, hogy a POS odaítélésének feltétele volt-e az előzetes újraelosztás, abban az értelemben, hogy az Ön által megadott sorok alapján szükséges volt-e a migránsok európai újraelosztása ahhoz, hogy a POS-t odaítélhessék, vagy a két döntés nem feltétlenül függött össze?*

DI MAIO L. TANÚ - ***Nem volt politikai automatizmus,** és nyilvánvalóan csak politikai pártként tudok beszélni, mert én voltam a két szerződő fél egyike, én képviseltem a két politikai erő egyikét, amely a kormányserződést megkötötte. **Nem volt politikai automatizmus.***

*

Most már feleslegesnek tűnik rámutatni, hogy az önkéntes megállapodások és még kevésbé az outplacement-megállapodásra irányuló kísérletek kívül maradnak az SOP kiadására vonatkozó szigorú szabályozási eljáráson, amelyre tekintettel nem lehetnek propaedeutikus állapotban.

Bár az biztos, hogy a biztonságos hely kijelölésére vonatkozó kötelezettség nem köthető újraelosztási megállapodáshoz, az azonban még nem világos, hogy a más államokkal folytatott tárgyalások kezdeményezése befolyásolhatta-e, és ha igen, milyen módon, a szóban forgó esetben a

biztonságos hely kijelölésének időzítését.

E tekintetben hasznos idézni magának az alperesnek a kihallgatása során tett kijelentéseit, aki a többi tanú beszámolójával összhangban egybecsengően rekonstruálta az európai rendelkezésre állás és a POS kibocsátása közötti kapcsolat kezelése során alkalmazott gyakorlatot.

Először is, SALVINI miniszter úr is rámutatott, hogy *az előzetes újraelosztás mindenesetre aleatórikus volt, mivel nem támaszkodott sem a többi ország hajlandóságának megszerzésére irányuló automatikus mechanizmusokra, sem a vállalt kötelezettségek betartásának követelése lehetőségére:*

"Az újraelosztás, ami egyébként nem mindig jött,(...) a telefonon vagy e-mailben tett vállalásokat nem mindig tartották be, (...) nem volt ritka, hogy egy külföldi ország ..., elkötelezte magát egy bizonyos típusú vendéglátás mellett, majd nem tette meg."

Mindenesetre a partraszállást megelőzően tett áthelyezési kötelezettségvállalások ellenére a migránsok *"mindenképpen olasz földre érkeztek"*, és talán csak egyetlen esetben akadályozta meg az *előzetes* elhelyezés az Olaszországba érkezésüket:

PUBBLICO MINISTERO - *...az Open Arms előtti esetek esetében voltak-e olyan esetek, amikor az újraelosztás közvetlenül történt, azaz a migránsok előzetes olaszországi partra szállása nélkül? Vagyis a hajóról, amelyen kimentették őket, közvetlenül olyan országokba mentek, amelyek hajlandóak voltak befogadni őket?*

SALVINI M. alperes - *Ez történt az Aquarius esetében, nem emlékszem, hogy megtörtént-e, de ha igen, akkor ritkán fordul elő.*

Azzal kapcsolatban, hogy mennyi időre volt szükség ahhoz, hogy a partraszállást megelőzően más államok hajlandóak legyenek fogadni a migránsokat, az alperes kijelentette, hogy bizonyára eltelt néhány nap:

"Azonnal elkezdtük, amikor olasz vizekre való behatolás történt, abszolút azonnal kommunikáltunk Moavero kollégámmal, a Tanács elnökségével, hogy dolgozzunk rajta, egyes esetekben néhány nap alatt megtörtént, más esetekben több napot vett igénybe, (...) Lamorgese miniszterrel, (...) ez még 16 nap is volt" (kb. 7 lesz).

Ami tehát azt a maximális időt illeti, amelyet a Belügyminisztérium hajlandó volt várni a POS kérelmek feldolgozásával a más országokkal folytatott tárgyalások során, az alperes helyesen mutatott rá, hogy

"kivéve, hogy a leszállás mindig ott volt, akárhogy is volt kikényszerítve, elrendezve, azonnal, a leszállás mindig ott volt. A krónikában,

*amit magamnak készítettem, később 16 napra értünk, nem emlékszem, hogy
a mi időnk alatt*

Kormány soha nem jutottunk el egy ilyen időkeretig, nem volt Dead Line, (...) az időt nyilvánvalóan, emberileg és politikailag is, a médiának kellett visszafognia, mert akkor a nyomás és az egészségügyi kockázatok nyilvánvalóan megnőnek.

Lényegében még az alperes számára is az áthelyezési megállapodás, amely addig hatástalan volt az olaszországi partra szállás megakadályozására a migránsoknak a fogadó államba történő közvetlen átadásával, nem befolyásolta a POS elengedésének kötelezettségét (és ezért "*a partra szállás mindig is megvolt*"), de befolyásolhatta az elengedés időpontját (legalábbis a "Conte 1" kormány idején néhány napra), amelynek azonban a migránsok egészségének védelme érdekében "*visszafogottnak*" kellett maradnia.

E tekintetben érdemes leszögezni, hogy a POS kiadására vonatkozó nemzetközi szabályozás által előírt "ésszerű idő", amely lefordítható a SALVINI miniszter által is megcélzott "visszafogott időre", egyértelműen azt jelenti, hogy a biztonságos kikötő kijelölésének elhalasztása az európai tárgyalásokra való tekintettel a konkrét helyzetet és különösen a mentőhajó és a fedélzeten tartózkodó hajótöröttek állapotát kellett figyelembe vennie.

*

A fent említett bizonyítékok azonban a tárgyalás egyéb megállapításaival együtt azt mutatják, hogy a jelen esetben sem ténybeli, sem jogi okok nem álltak fenn, amelyek a migránsok esetleges áthelyezésére tekintettel késleltették volna a POS feltüntetését.

Először is, az Open Arms helyzete egyre drámaibbá vált, ahogyan azt MOVERO miniszter úr is leírta, ami - ahogyan azt többször is hangsúlyozta - a tengeren uralkodó egyre rosszabbodó körülményeknek, a migránsok egészségi állapotának, magának a mentőhajónak és a legénységnek köszönhető, akik mostanra a végsőkig lecsúsztak.

Maga a hajó ugyanezen okok miatt, és mivel már több napja hajózott, a nemzetközi jog szerint nem volt meghatározható, ahogyan azt alább tárgyaljuk, mint egy ideiglenes POS, amely lehetővé tette volna, hogy amíg várakoznak a végleges biztonságos kikötő megtalálására, békésen folytathassák a hosszas tárgyalásokat az európai asztaloknál, miközben a hajótöröttek, akik egyre többen lettek, a tengerbe vetették magukat, folyamatos mentési műveletekbe vonva a rendőri erőket.

Maga az alperes, vallomása szerint, nemcsak azzal volt tisztában, hogy a várakozási időt ilyen esetekben "*nyilvánvalóan, emberileg és politikailag is, a média által is ellenőrzöttnek kell lennie, mert akkor nyilvánvalóan nő a nyomás és az egészségügyi kockázatok is*", hanem azzal is tisztában volt, hogy a partra szállás olasz területen mindenképpen megtörtént volna, és nem volt

elkerülhető ("a partra szállás").

*Mindig is volt"); ezért drasztikusan logikátlannak és motiválatlannak, valamint embertelennek tűnik egy olyan kötelező intézkedés *elhalasztása* (ha ez csak elhalasztás, amint azt alább tárgyalni fogjuk), amelyet mindenképpen ki kellett volna adni, mivel még csak nem is lehet bármilyen ésszerű, a szokások által indokolt elvárást táplálni arra vonatkozóan, hogy a migránsokat közvetlenül más országokba szállítsák, elkerülve az olaszországi partraszállást.*

E halogatás indokolatlansága az európai szintű áthelyezési megállapodások megtartása fényében még nyilvánvalóbbá válik, ha figyelembe vesszük, hogy a migránsok befogadásának megosztására vonatkozó célkitűzés **megvalósult**, amint azt a CONTE elnökének hozzá intézett 2016. augusztus 16-i levelében hivatalosan közölték az alperessel, aki elismerte, hogy több ország - külön-külön jelezve - hajlandó volt *"megosztani a befogadás terhét"*.

Nem csak ez, hanem az európai országok által akkoriban felajánlott anyagi hajlandóságtól függetlenül, abban az időben, ahogyan DI MAIO tanú elmondta, már sikerült érzékennyé tenniük a többi nemzetet, így nem volt szükség többé erőszakkal tárgyalni:

Egy évvel a SOP megtagadásáról szóló első döntések után nyilvánvalóvá vált, hogy európai szinten megszilárdult egy olyan mechanizmus, amely az adott kormány európai szinten közösen hozott politikai intézkedéseinek a gyermeke volt. Voltak országok, mondjuk önként, de szinte mindig készek voltak befogadni ezeknek a migránsoknak egy részét, tehát már nem volt egyértelmű, hogy miért kell így cselekedni, tudtuk, hogy vannak országok, amelyek hajlandóak befogadni ezeknek a migránsoknak egy részét. Olyannyira, hogy, azt hiszem, ez volt a témája a miniszterelnök és Salvini miniszter úr közötti különböző nyilvános vagy magánjellelű levelek egyikének is, még azon a nyáron...

CIVIL PÁRT, - *Amikor azt mondja, hogy nem értette, miért cselekedett így, pontosan milyen magatartásra, Salvini miniszter úr melyik döntésére utal?*

DI MAIO L. TANÚ - *A POS tagadása és a sokáig tartó tagadás, majd ott volt a kiskorúak kérdése is, amely vita tárgyát képezte.*

Mégis, még az áthelyezési projekt széles körű megvalósítása sem hitette el a belügyminiszterrel, hogy elhárult bármilyen (politikai, de semmiképpen sem jogi természetű) akadály az SOP kiadása elől, amelyet továbbra sem adott ki, és amelyet augusztus 19-én egyértelműen megtagadott; ez egyértelmű jele annak a ténynek, hogy - ahogyan azt előre látjuk - a biztonságos hely kijelölésére vonatkozó meggyőző kötelesség elmulasztásának okai miatt

a hajótörést szenvedetteknek nyújtott támogatás biztosan nem a kormánynak a nagyobb európai szolidaritás elérésére irányuló politikai tervét támogatja.

E tekintetben ügyetlennek bizonyul az alperesnek a vizsgálata során tett azon kísérlete, hogy kizárja, hogy 2019. augusztus 16-ával az európai ügy megoldódott:

PUBBLICO MINISTERO - *...Most, a Tanács elnöke által augusztus 16-án közölt készségnyilatkozat ellenére (a partraszállásra 20-án kerül sor), látott-e további akadályokat a POS felszabadítása előtt?*

SALVINI M. alperes - *De mi az újraelosztáson dolgoztunk, augusztus 16-án még egyáltalán nem született megállapodás, olyannyira, hogy (...) van egy augusztus 21-én, tehát a leszállást követő napon keletkezett e-mailem a Bevándorlási Igazgatóságtól hazánkba, augusztus 21-én 23:41-kor, amelyben azt írják nekünk: "Kedves Andrea, minden lehetséges támogatást megadunk, mint mindig". Aztán van egy másik e-mail augusztus 22-i keletkezéssel, amelyben itt Olaszország ír Európának Benassi nagykövet úr nevében: "Hálás lennék, ha megtenné a szükséges intézkedéseket a tagállamok közötti újraelosztás biztosítása érdekében a Lampedusán partra szállt emberek, az Open Arms hajó...", ez egy folyamatban lévő folyamat volt nyilván (...)*

A külföldi államokkal az újraelosztás céljából történő kapcsolatfelvétel ugyanis nem a belügyminiszter (sőt, mint maga MOAVERO is kijelentette, még a külügyminiszter sem), hanem abban az időben a miniszterelnök hatáskörébe tartozott, aki így, mint kormányfő, az egyetlen volt, aki joggal nyilatkozhatott arról, hogy ezek a tárgyalások meghozták-e a remélt eredményeket vagy sem.

A belügyminiszter ebben a helyzetben sem tett meg mindent, hogy a miniszterelnököt a többi ország bevonására ösztönözze, vagy hogy a folyamatban lévő tárgyalások állásáról érdeklődjön:

PUBBLICO MINISTERO - *valaki ..., a Belügyminisztérium részéről sürgette, hogy kössön megállapodásokat a Nyílt karú migránsok újraelosztásáról?*

CONTE G. TANÚ - *De őszintén szólva, nem emlékszem... mivel már volt egy működési módszer, ami tulajdonképpen konszolidált volt, ami az újraelosztást illeti, és ezért elég jól ismert volt a hivatalok, beleértve az adminisztratív hivatalokat is, hogy volt egy diplomata hivatalom, aki ezzel a szemponttal foglalkozott,... nem zárom ki, hogy a három hivatal esetleg beszélt, nem emlékszem, hogy a Viminal megkérdezett volna.*

Ezen túlmenően, a kormányfő által e tekintetben nyújtott biztosítékok valótlanságára vonatkozó bizonyítékok - amelyeknek mindenesetre arra kellett volna készítenniük az alperest, hogy ugyanazon az augusztus 16-án, ugyanazon a napon, a POS-t végül is szabadon engedje az Open

Arms in *distress* - SALVINI miniszter úr tudomására jutott volna a vizsgálatában említett, 2019. augusztus 21-én és 22-én kelt e-mailekkel, amelyek nyilvánvalóan az agrigentói ügyészség által elrendelt kirakodást követően érkeztek, ami azt bizonyítja, hogy legalább augusztus 16. és 20. között jelezhetette volna a POS-t, csak hogy aztán kiderült, hogy bizonyos országok valójában nem voltak hajlandók fogadni.

Az alperes mindenesetre pontosan tudta, hogy az európai kérdést, amely még mindig az önkéntességen alapul, nem lehet véglegesen megoldani sem abban a pillanatban, mivel ez egy *vexata quaestio*, sem pedig pontosan a Nyílt Karok révén, amely nem tűr semmiféle instrumentalizálást, mivel elérte *a vissza nem térő pontot*; de az alperes azt is pontosan tudta, hogy a fent említett kérdést nem lehet és nem is szabad a belügyminiszter egyetlen személye által megoldani, függetlenül az elnöktől és a kormányban dolgozó kollégáitól.

Ez az erőfitogtatás, mind magukkal az olasz intézményekkel, mind az európai intézményekkel szemben tehát csak olyan célok követésével indokolható, amelyek önmagukban teljesen mások, mint az áttelepítés, de amelyeknek csak hasznára válhat, ha demonstrálják, hogy a magányos és izmos képesség végleg és mindenáron meg tudja akadályozni az illegális külföldi állampolgárok érkezését, és rákényszeríti Európát, hogy a bevándorlás jelenségéről alkotott politikai elképzeléseihez igazodjon.

§ Az Open Arms egy ideiglenes biztonságos hely volt?

Az alperes spontán nyilatkozataiban kijelentette, hogy az Open Arms ügyének kezelése során a 2019. évi *technikai táblázat* tartalmára támaszkodott, amely valamennyi résztvevő egyetértésével előírta, hogy a hajó az átcsoportosítási tárgyalásokig ideiglenes biztonságos kikötőnek tekintendő.

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az említett alkalommal kötött megállapodások hatályán túl, amelyek egyáltalán nem voltak képesek a *tengerjogot* befolyásolni, maga a technikai kerekasztal nem tett mást, mint hogy visszautalt az ideiglenes kikötőhely fogalmára vonatkozó nemzetközi jogszabályokra, amelyek, mint látható, nem engednek meg semmilyen automatizmust, hanem ehelyett eseti alapon megkövetelik egy hajó tényleges képességének értékelését, hogy ideiglenesen garantálja a biztonságot és a hajótörtek alapvető szükségleteinek kielégítését. Éppen ezért az említett ülésen pontosították, hogy "*előbb magának a hajónak a kapacitását kell felmérni*".

Most fontos világossá tenni, hogy a folyamatos miniszteri tehetetlenséggel szemben, hogy az Open Arms hajó nem tekinthető a

ideiglenes biztonságos helyre, mivel a minimális biztonsági feltételek már nem álltak fenn: vagy azért, mert a hajó teljesen alkalmatlan volt ennyi ember befogadására, vagy azért, mert a legénység és az utasok több mint két hét tengeren töltött idő után a végsőkéig ki voltak merülve, vagy azért, mert a változó időjárási viszonyok azt mutatták, hogy a hajó aligha tudna megbirkózni a további nehézségekkel, vagy azért, mert ezek az emberek embertelen körülmények között éltek a fedélzeten.

Több tanú, különösen azok, akik különböző minőségben az Open Arms fedélzetén tartózkodtak, különösen sötét és riasztó képet festettek a Bíróságnak. Hasonlóképpen, más, a tengerbiztonság területén különleges szakértelemmel rendelkező tanúk kizárták, hogy a hajó technikailag ideiglenes POS-nak nevezhető, így legalábbis hallgatólagosan megerősítették, hogy a lehető leghamarabb ki kell szállni a hajóról.

E célból elegendő emlékeztetni az IMRCC vezetőjének, LIARDO admirálisnak a 2021.12.17-i tárgyaláson (50. o.) a védelem által feltett kérdésekre adott egyértelmű nyilatkozataira:

VÉDEMÉNYES- *Emlékszik arra, hogy éppen azon az asztalon állapították meg az ön közreműködésével, hogy a hajó ezekben az esetekben ideiglenes álláshelynek tekinthető?*

LIARDO TANÚ - *Abszolút igen, de ez alkalommal nem azt állapították meg, hanem azt, amit a nemzetközi szabályok előírnak, azaz, hogy egy olyan hajó, amely képes maximális segítséget nyújtani a fedélzeten tartózkodó személyzetnek, ideiglenes biztonságos helynek tekinthető, nyilvánvalóan rendelkeznie kell a szükséges eszközökkel ahhoz, hogy ideiglenes biztonságos helynek lehessen tekinteni.*

VÉDELEM - *Lehet, hogy az a hajó ebben az állapotban csak ideiglenes állomáshely volt?*

LIARDO TANÚ - *Tekintettel a fedélzeten tartózkodó emberek számára, valamint arra a tényre, hogy 19 teherhajónak minősítették, azt mondanám, hogy nem.*

Majd amikor az elnök megkérdezte, hogy mit jelent a lehető legrövidebb idő a leszállásig:

LIARDO TANÚ - *... Tehát a lehető legrövidebb idő függ, mert ez is az Atlanti-óceán közepén érvényes, nem pedig a Csendes-óceánon, tehát onnantól kezdve a lehető legrövidebb ideig olyan helyzetekről beszélünk, amelyek egy kicsit speciálisak, és pontosan ezért **beszél az egyezmény ideiglenes biztonsági helyről, vagyis olyan befogadásról, amely valamilyen módon lehetővé teszi, hogy az emberek már ne legyenek közvetlen veszélyben, hanem olyan állapotba kerüljenek, hogy a fedélzeten lehessen őket kezelni. Tehát a hajónak rendelkeznie kell olyan létesítményekkel, amelyek erre alkalmasak.***

A tanú DE FALCO, akinek a tengeri mentésben szerzett tapasztalatai jól ismertek, szintén ugyanezt a véleményt fogalmazta meg:

*Azt mondom, hogy a hajónak be kell fejeznie, konkrét kötelessége a mentés befejezése, és másrészt a parti államnak ennek megfelelően kötelessége a hajótörést szenvedett, kimentett személyek befogadása. Pontosan azért, mert ez a tartalom, az értelem, amit adni akarok: a tengeri mentés nem ér véget a mentéssel, a fedélzeten lévő személyek elfogásával. A tengeri mentés akkor ér véget, amikor a megmentett személyek, partot érnek, mert azt hiszem, hogy ezt mondtam az adott körülmények között, ez két különböző fogalom: A mentés az, amikor a személyt a közvetlen tényleges veszélyből, vagy potenciális veszélyből kiviszi, egy kedvezőtlenül elkészítendő előrejelzés szerint, az időjárási viszonyoktól, a fedélzeten lévő körülményektől függően, de a mentés nem csak a mentés, a mentés az a rész, amely megelőzi a mentést, ez az a rész, amely a hajótörést szenvedett személyek biztonságos helyre történő kiszállításával jár, de olyan biztonságos helyre, amelynek alapvetően a legközelebbinek kell lennie, hogy úgy mondjam, vagyis az AIMO határozatainak és a hatályos szabályoknak megfelelően, amelynek fizikai szempontból és az emberek jogainak védelme szempontjából is biztonságosnak kell lennie. Ezért **egy szélesebb körű és átfogóbb biztonság, mint a fedélzeti mentés**, mert ahogy a nemzetközi határozatok mondják, a hajó egy ideiglenes biztonsági játék, **csak arra az időre, amelynek a lehető legkevesebbnek kell lennie ahhoz, hogy ezeket az embereket a partra szállítsák**. Mert abban az időben az egyezmény, nem Gregorio De Falco, mindig azt mondja, hogy nem a személyes tulajdonságokra és a személyes állapotokra kell figyelni, hanem a tényleges körülményekre, amelyek miatt ezek az emberek minden esetben nehéz helyzetben vannak, és a védekezés folyamatában vannak, és ezért a mentési szakaszokban emberként kell kezelni őket, majd hajótörést szenvedtek, majd bevándorlóként kezelik őket, stb. stb. stb., tehát a ténynek jogi és logikai túlsúlya kell, hogy legyen a jogi minősítés aktusai felett.*

Hogy az Open Arms nem POS volt, közvetve LAMORGESE miniszter úr nyilatkozataiból is levezethető, aki - amint az hamarosan elhangzik - pontosította, hogy az Ocean Vikinget több napig a tengeren hagyták, mert egy kb. 70 méter hosszú hajó volt, 104 emberrel a fedélzetén (míg az Open Arms kb. 35 méter hosszú volt, és 147 emberrel a fedélzetén).

Végül, ami a hajó befogadóképességét illeti, a tárgyalás során felmerült - egyébként csak látszólagos - eltérés a hajónak az engedélye szerint csak 19 személy befogadására alkalmas kapacitása (amelyet a tanúk kiemeltek, és amelyet a védelem is hangsúlyozott, mint a szabályok megsértésének tünetét, amelyet ez a nem kormányzati szervezet követett el, amely ezért félt a Spanyolországba való visszatéréstől) és a 300 fős rakomány szállítására alkalmas kapacitása (amelyet a CREUS és a CAMPS tanúk kiemeltek) között,

nem bír jelentőséggel. Ami lényeges, az az, hogy a hajót úgy szervezték meg, hogy lehetővé tegye a következők számára

valójában csak a legénység fogadására, miközben teljesen nyilvánvaló, hogy a mentési műveletek során ahelyett, hogy a hajó tonnatartalmából adódóan nem süllyedhet el, figyelembe kell venni azt a lehetőséget, hogy a hajó maga ne süllyedjen el. Egyébként e tekintetben LAMORGESE miniszter úr a Cataniában tett nyilatkozatainak jegyzőkönyvében, amely a jegyzőkönyvben megtalálható, arról beszélt, hogy a mentés során akár csak egy "tutajt" is használnak. Éppen ezért a POS-t *ésszerű időn* belül ki kell adni.

Az eddigi bizonyítékok álláspontjával ellentétben az alperes ezzel szemben mind spontán nyilatkozataiban, mind a kihallgatáson azt állította, hogy a helyzetet ellenőrzés alatt tartották, és hogy e tekintetben különböző biztosítékokat kapott a migránsok egészségi állapotára vonatkozóan ("**személyesen, folyamatosan biztosítottak arról, hogy a fedélzeten nem volt vészhelyzet vagy vészhelyzet**").

Később még visszatérünk ezekre az állításokra, hogy megmutassuk, hogy a tárgyalás összes többi megállapítása ellentmondott nekik, de elég, ha rámutatunk arra a hatalmas különbségre, amely az egyes utasok egészségügyi szükségletei - amelyeket a miniszter által többször említett orvosi evakuálással azonnal megoldottak - és a migránsok egészének általános körülményei között van egy olyan hajó fedélzetén, amely nem tudta biztosítani alapvető szükségleteik kielégítését.

§ A POS kiadásának időzítése

Az indokolatlan *késedelem* indoklásaként - amely azonban nem késedelem volt, hanem kifejezett kívánsága, hogy ne jelezze a POS-t - az alperes spontán nyilatkozataiban olyan esetekre hivatkozott, amelyekben más belügyminiszterek, és különösen LAMORGESE miniszter az Ocean Viking esetében több napot vártak a POS megadására.

Ezek azonban olyan epizódok, amelyeket a tárgyalás nem vizsgált részletesen - amelyekről tehát semmit sem lehet tudni -, sem a fedélzeten uralkodó helyzetről, sem a mentőhajó azon képességéről, hogy maga is ideiglenes biztonságos kikötő legyen, sem a kísérő nélküli kiskorúakról, sem a menedékkérőkről, sem a tengeri körülményekről, sem a POS-kérés időpontjáról, sem a Medevacsról, és amelyek semmiképpen nem járhatnak "felmentő hatással" azon bűncselekmények tekintetében, amelyek miatt vádat emelnek ellenük.

Ehelyett hasznosabbnak tűnik megvizsgálni, hogy mit jelentett LAMORGESE miniszter úr a POS kiadásának idejéről, amelyet a cataniai bíróság előtt tett nyilatkozatainak jegyzőkönyvében és az aktában szereplő

adatokban körülbelül 2 napnak jelölt meg, míg a tárgyaláson, megerősítve korábbi kijelentéseit, pontosította, hogy a POS kiadásának átlagos ideje az ő hivatali ideje alatt volt,

három-négy napra emelkedett a 2019. szeptember 23-án létrejött máltai megállapodás miatt.¹⁸⁸, azaz néhány nappal a belügyminiszteri kinevezése után.

Ezért több napba, körülbelül hét napba telt, amíg a POS-t kiadták az Ocean Vikingnek, amely azonban egy körülbelül 70 méteres hajó volt 104 migránssal a fedélzetén, hogy ideiglenes POS-ként működjön, míg egy több embert szállító kis hajó esetében a kiszállási időnek azonnalinak kell lennie:

VÉDELEM - *Ennek érdekében inkább készenlétben tartotta őket.*

TANÚ L. LAMORGESE - ***Nem arról van szó, hogy én jobban szerettem volna, mi gondoskodtunk arról, hogy az esetleges egészségügyi jellegű eseményeket azonnal meg lehessen oldani, már mondtam korábban, hogy egy 70 méter hosszú hajóról van szó, és ezért akár 6-7 napot is várhattunk annak az eljárásnak a lezárására, ami számomra az éppen aláírt megállapodás alapja volt. Aztán ha megyünk és megnézzük, általában a számok azok, amiket mondtunk, de röviden szólva mi voltunk most érkezett.***

(...) *Vannak olyan hajók, amelyek, például, az Ocean Vikingről beszélek, de azok 70 métereseek, úgy értem, ezek is felszerelt hajók, tehát hol? (...) ha ez egy kis hajó, amin 300 ember van, akkor mit csinálunk? Megkockáztatjuk, hogy további probléma lesz...".*

Ezekből a nyilatkozatokból, a többi megszerzett bizonyítékkal és a vonatkozó jogszabályokkal együtt olvasva, az a következtetés vonható le, hogy nincs és nem is lehet a partra szállásnak rögzített határideje, és hogy minden egyes eset saját értékelést igényel.

Az általános jelek arra utalnak, hogy bizonyos időzítéssel kell eljárni, figyelembe véve az alapvető jogok védelmének követelményeit, miközben mérlegelni kell a konkrét logisztikai és gyakorlati igényekkel való esetleges egyensúlyozást, amelyeket az adott pillanatban kell kezelni.

Olaszország, mint láttuk, a SAR-rendezvény kezelésére vonatkozó eljárásaiba beépítette az "előzetes újraelosztási megállapodást", amely jogilag semmilyen jogcímmel nem rendelkezik ahhoz, hogy befolyásolja a partraszállások időzítését, amelyek egészen más követelményeknek felelnek meg,

¹⁸⁸ Az egyelőre csak tervezetnek számító megállapodáson Franciaország, Németország, Olaszország, Finnország, Málta és Franciaország belügyminisztere vett részt, és azt az EU-tagállamok belügyminisztereivel is meg kellett volna vitatni. A megállapodás szerint az Olaszországba és Máltára érkező migránsokat a partraszállástól számított négy héten belül újraosztják a különböző európai országok között; az európai országok önkéntes alapon csatlakozhatnak a megállapodáshoz, de azok számára, akik nem tartják be, szankciókat vezethetnek be; -a partraszállási kikötők önkéntes rotációs mechanizmusát kell előírni.

olyannyira, hogy az összes szöveg egyhangúlag azt állította, hogy nincs propaedeutikus kapcsolat.

Így nem sokat számít, hogy más esetekben, más országok felelősségre vonására tett kísérlet során a partra szállás *késhetett*, esetleg azért, mert a mentőhajó ideiglenes POS-ként, vagy akár hasonlóan törvénytelen módon, de büntetőeljárás nélkül (mert a bűncselekményről szóló hír nem jutott el az ügyészséghez, vagy mert például nem adtak engedélyt az eljárásra). Másrészt megjegyzi, hogy az Open Arms konkrét esetében, amely elérte *azt a pontot, ahonnan nincs visszatérés* - azaz egy 19 fő befogadására engedélyezett, hetek óta hajózó hajó, 147 migránssal a fedélzetén, amely szélsőséges körülmények között érkezett Lampedusára, ahol a hot spot is rendelkezésre állt, miközben a migránsok elkezdtek a tengerbe vetni magukat - nem volt olyan érvényes vagy csak értékelhető ok, amely akár egyetlen perc késedelmet is indokolna.

§ A belügyminiszter "állítólagos" hajlandósága, hogy utólagosan engedélyezze a POS

Egy másik, a vádlott által a kihallgatása során előadott, abszolút nem publikált érv, amely ráadásul szorosán kapcsolódik ahhoz, amely szerint az Open Arms ideiglenes POS-ként működhetett volna, az, amely szerint az agrigentói ügyészség lefoglalási végzésének hiányában a következő napokban a POS kiadására került volna sor (SALVINI: *"ha a kérdése az, hogy ha az Agrigentói Ügyészség nem avatkozott volna be, akkor mindenesetre, ha nem a közvetlenül következő napokban, az órákban, tekintettel arra, hogy az újraelosztás már majdnem befejeződött, a kiszállítás megtörtént volna"*).

Más szóval, az átcsoportosításra való tekintettel és a hajó biztonsági feltételei miatt a biztonságos kikötő megjelölését egyszerűen elhalasztották. Ez tehát nem mulasztás volt, hanem egyszerű és jogos *halasztás*.

Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a megszerzett bizonyítékok nemhogy nem mutatják SALVINI miniszter ilyen szándékának nyomát, hanem éppen az ellenkezőjét bizonyítják, nevezetesen az alperes határozott szándékát, hogy nem adja ki a POS-t, amely az ügy kezdetétől és végéig megnyilvánult.

Elég, ha mindenekelőtt felidézzük kezdeményezéseinek sorrendjét, azaz a tiltó rendelet kiadását, a rendelet újbóli kiadásának kísérletét, a CONTE elnökkel folytatott levelezést, amelyben kifejezte nemtetszését a kormányfő eltérő álláspontja miatt, a POS kiskorúak számára történő megtagadását augusztus 15-én, a POS felnőttek számára történő megtagadását augusztus 19-én (azaz a

a partraszállást megelőző napon), amelyben kifejtette azokat a ténybeli és jogi okokat, amelyek alapján úgy vélte, hogy erre nem volt köteles.

Először is, mivel ezeket az elutasítási okokat a későbbi események soha nem szüntették meg, nem világos, hogy milyen más okok alapján kellett volna kiadni az SOP-ot.

Az sem világos, hogy szerinte mikor és miért teljesülhettek a biztonságos kikötő megjelölésének feltételei, hiszen addig sem az Open Arms súlyos helyzete, sem a kiskorúak helyzete legalább augusztus 17-ig, sem a Tanács elnöke által *az előzetes* újraelosztásról adott megnyugtató, sem a POS megjelölése Spanyolország részéről, amely így nemzetközi tiszteletet ajánlott a miniszter lobogó szerinti állam felelősségére vonatkozó álláspontjának, nem volt elegendő.

A belügyminisztertől származó, egymást követő cselekmények egyértelmű jelentőségén túlmenően a belügyminisztérium tagjai által a tárgyaláson tett nyilatkozatok is fontosak.

Így például jelentette a tanú MANCINI:

PUBBLICO MINISTERO- *Önnek pontosan ugyanazt a kérdést tették fel, és Ön azt válaszolja, hogy "az általam benyújtott POS-kérelmekre nem érkezett pozitív válasz, következésképpen kifejezett válaszok hiányában a kérések eredménye csak negatívnak értelmezhető." Abban az időben az volt a vonal, hogy nem adjuk meg a POS-t az Open Armsnak". Megerősíti ezeket az állításait?*

MANCINI TANÚ - *Megerősítem...*

Érdemes hangsúlyozni, hogy ez az ellentétes akarat egy olyan miniszteri környezetben érlelődött meg, ahol úgy vélték, hogy a POS-t, különösen a kiskorúak esetében, azonnal meg kell adni, ahogyan azt GARRONI tanú kifejtette:

AZ ELNÖK - *... emlékszik-e valakire, aki e lehetőség mellett érvelt, hogy a migránsokat azonnal el kell vinni, és meg kell adni nekik a POS-t?*

GARRONI ÉS. - *De én személy szerint, természetesen a kiskorúakra. ... A kiskorúakra, amilyen gyorsan csak lehet. ...a többiekkel kapcsolatban, világos, hogy ez volt az álláspont, nem igaz?!*

ELNÖK - *Vagyis?*

GARRONI E. TANÚ - *Hogy a lehető legrövidebb ideig, a lehető legkevesebb ideig kellett a tengeren maradniuk.*

A migránsok partra szállására irányuló akarat hiányának végleges megerősítése azonban magától az alperestől származik, aki a következő nyilatkozatában

a közösségi profiljukon vagy a sajtóban közzétett nyilatkozatok (a 2024. június 14-i tárgyaláson a tárgyalási aktákhoz csatolták):

- ***"Az Open Arms leszállási tilalmával egyedül vagyunk mindenki ellen. A civil szervezetekkel, a bíróságokkal, Európával és a megrémült miniszterekkel szemben. És a PD-vel a kormányban a tömeges bevándorlás és a Ius Soli ismét valósággá válna".***¹⁸⁹;
- ***"Az olaszoknak erős kormányra van szükségük; a féltékenység nem megengedett, amikor a haza biztonsága és határai forognak kockán. Amit minden állampolgárnak, és a fortiori minden miniszternek kötelessége megvédeni".***¹⁹⁰;
- ***"Továbbra is megtagadom és továbbra is meg fogom tagadni a partra szállást azoktól, akik úgy tesznek, mintha illegális bevándorlókat hoznának Olaszországba".***¹⁹¹;
- ***"Amíg miniszter vagyok, nem engedélyezem a fél leszállást, mindent megteszek azért, hogy Renzi és Boschi ne kormányozzon többé ebben az országban".***¹⁹².

Ezzel szemben a POS feloldhatatlan ellentétben állnak a POS feloldására való hajlandóságról szóló nyilatkozatok, függetlenül az Agrigentói Ügyészség beavatkozásától, hogy pusztán védekező stratégiának bizonyuljanak azzal, amit maga SALVINI nyilvánosan kijelentett pontosan 2019. augusztus 20-án, azaz a partra szállás napján, a Facebook-profilján élőben közzétett videóval (amelyet a 2024. június 14-i meghallgatáson is megszereztünk). A belügyminiszter ugyanis aznap 18.28-kor, közvetlenül azután, hogy értesült a Nyitott Karok most már küszöbön álló lefoglalásáról, távol maradt a szenátus üléséről, hogy visszatérjen a Viminale-ba, hogy megismételje a partraszállással szembeni abszolút ellenállását, és kijelentse, hogy "makacsul" továbbra is meg fogja védeni az ország határait, biztonságát és méltóságát, amint azt később látni fogjuk.

§ 1.4. Az olasz belügyminisztériumot a POS-okmány kiadására kötelező elemek megléte

Miután megtisztítottuk az elemzési területet a POS kiadását akadályozó vagy SALVINI miniszter úrnak a POS kiadásának késleltetését lehetővé tevő elemek meglététől, most pozitív oldalról azt kell megvizsgálnunk, hogy az Open Arms által létrehozott mentési láncnak véget kellett volna-e érnie a POS olasz hatóság általi kiadásával.

¹⁸⁹ Salvini miniszter által a Facebook-profilján 2019. augusztus 15-én közzétett bejegyzés;

¹⁹⁰ Salvini miniszter profilján 2019. augusztus 15-én megjelent tweet;

¹⁹¹ Salvini miniszter kijelentései az Isole24ore 2019. augusztus 15-i számában jelentek meg;

¹⁹² Salvini miniszter La Speziában, a Liga által szervezett és az Isole24ore 2019. augusztus 15-i számában megjelent gyűlésen tett kijelentései, amelyekben a vádlott a Lazio TAR-ítéletre hivatkozva a következőket mondta: ***"Kedves bíró úr, az ön fizetését az olaszok fizetik, és önnek meg kell védenie az olasz határokat"***;

E célból célszerűnek tűnik az ügyet több időszekre bontani, bár meg kell jegyezni, hogy az ilyen további elemzést minden bizonnyal megkönnyítik az alperes fent említett nyilatkozatai, amelyekben elismerte, hogy a POS-t mindenképpen ki kellett volna adni, ami az ilyen értelemben vett tényleges akarat meglétéen túl nem jelenti azt, hogy a helyzet méltó lett volna a POS-ra, és hogy azt magának a belügyminiszternek kellett volna kiadnia.

§ A történet első szakasza: augusztus 1-13.

A Miniszteri Törvényszék, az a hatóság, amelynek hatáskörébe tartoznak azok a miniszteri szabálysértések, amelyekre tekintettel és amelyek keretein belül az eljárásra vonatkozó engedélyt akkor megadták, 2019. augusztus 14-ét jelölte meg azon időpontként, amelytől kezdve az olasz államnak jeleznie kellett volna a SOP-ot, mivel csak ekkor vált nyilvánvalóvá az olasz felelősség a SAR-eseményért.

Ugyanez a bíróság azonban teljesen elfogadható módon azt állítja, hogy államunk már a megelőző napokban, azaz az Open Arms-on végrehajtott első mentőakcióktól kezdve részt vett ezekben a műveletekben, bár más országokkal párhuzamosan, és ezért már akkor is eljárhatott volna a POS kiadása érdekében. Ez egyrészt a 2019. augusztus 1-jei tilalmi rendelet jogellenessége miatt, és mindenesetre azért, mert az nem képes hatásokat kiváltani a mentés esetén, másrészt pedig azért, mert Olaszországnak "első kapcsolatfelvevő államnak" kellett minősülnie, amely mint ilyen köteles a SAR eseményt irányítani, "amíg az RCC vagy más illetékes hatóság felelősséget nem vállal érte":

"A testület által az Open Arms fedélzetén megszerzett dokumentáció (hajónapló és a hajó által a vizsgált ügy kapcsán kapott és küldött összes e-mail üzenet másolata) megerősítette, hogy az első két mentési eseményt, amelyet az Open Arms egy másik nem kormányzati szervezet jelentése alapján hajtott végre (...), az Open Arms közvetlenül közölte a líbiai hatóságokkal és tájékoztatás céljából mind a lobogó szerinti hatóságokkal (Spanyolország), mind az I.M.R.C.-vel és az RCC Máltával (...).

Már az ügynek ez az első szakasza alapján pontosan meghatározható az érintett állami hatóságok felelőssége, amely az "első kapcsolatfelvevő állam" (...) pozíciójához kapcsolódik, és amelyet szükségszerűen abban az államban kell meghatározni, amelynek a hajótöröttek vagy a mentőhajó először lépett kapcsolatba az RCC-vel.

(...) E megfontolások fényében tehát azt a következtetést kell levonni, hogy a szóban forgó ügyben két államot kell "első kapcsolattartó" hatóságként azonosítani: Olaszországot és Máltát, mivel mindkettőjükkel kontextuálisan kapcsolatba léptek és tájékoztatták őket az első két mentési műveletről,

legalábbis 2019.8.2. óta.

Másrészt meg kell állapítani, hogy bár ugyanez a minősítés a líbiai államra is vonatkozhat, amennyiben az Open Arms szintén azonnal értesítette a SAR-övezetében végrehajtott mentési eseményről, ez a kérdéses célok szempontjából nem releváns, azon egyszerű oknál fogva, hogy a nemzetközi szervek egyhangú véleménye szerint ez az állam a mai napig nem tekinthető alkalmasnak arra, hogy biztonságos helyet biztosítson, (...).

A megszerzett dokumentumokból azonban kiderült, hogy a missziót vezető személy az Open Arms parancsnoka nevében már az első kapcsolatfelvételtől kezdve kérte mindkét érintett államtól egy POS megjelölését.¹⁹³, amelyet a máltai hatóság azonnal elutasított (több e-mailben, az elsőt 2019.8.2. 4.22-kor), mivel a mentések a máltai SAR-területen kívül történtek (emlékeztetni kell arra, hogy Málta nem ratifikálta a SAR- és SOLAS-egyezmény 2004-es módosításait), és nem vállalta az események koordinálását.

Ami az olasz államot illeti, meg kell jegyezni, hogy nem adott kifejezett választ erre a megkeresésre (az I.M.R.C. az egész ügy kibontakozása során mindig arra szorítkozott, hogy a különböző POS-kérelmeket továbbította a többi illetékes hatóságnak, beleértve a belügyminiszter kabinetirodáját, anélkül, hogy valaha is kiemelte volna a Nyílt karok számára az eseményekhez való idegenkedését), legalábbis 19-ig.2019.8.8.8-ig, a belügyminiszter kabinetirodája által kiadott 14100/141(15) számú feljegyzés dátumáig, amelyet a kabinetfőnök-helyettes, Paolo Formicola prefektus írt alá.

Az elmondottak alapján ez a kollégium úgy véli, hogy már az első POS-kérelem, amelyet az Open Arms a második SAR-eseményt követően nyújtott be, legitimálhatta volna Olaszországot arra, hogy pozitívan válaszoljon, és a fent említett nemzetközi szabályoknak megfelelően átvegye az események koordinálását, mivel "jobban tudott segíteni" államként kétségtelenül alkalmasnak tűnt erre; ezt az alkalmasságot, ha más nem is, de megerősíti, hogy a parti őrségén keresztül közvetlenül és dicséretesen részt vett a különböző orvosi evakuálási műveletekben, amelyeket először 3. óta kértek.8.8.2019, közvetlenül a mentőhajó által, majd a máltai állam által, amely időközben átvette a harmadik SAR-esemény koordinálását.

Még ha létezne is ilyen lehetőség, nem tekinthető azonban úgy, hogy az ügy első szakaszában, amely 2019.8.14-ig tartott, az olasz államnak már kizárólagos kötelezettsége lett volna POS-t megjelölni, legalábbis a máltai hatóságokat ugyanazon szabályok alapján terhelő járulékos kötelezettséggel kapcsolatban. A máltai hatóságoknak ugyanis az a szigorúbb kapcsolódási feltétel is fennállt, hogy legalább a második mentés helyszínéül szolgáló terület tulajdonjoga a máltai hatóságoké volt, és ezt a körülményt a máltai hatóságok hevesen vitatták.

¹⁹³ Lásd a 2019.8.2-i, külön az RCC Máltának és az I.M.R.C.-nek címzett e-maileket.

Málta, és spekulatív módon az Open Arms parancsnoka is támogatta; e kritérium fényében a közvetlenül ezt követő partra szállási és visszaszállási kérelmeket az Open Arms parancsnoka valójában kizárólag Máltának címezte.

A máltai érintettségnek ezzel az egyidejűleg fennálló, sőt uralkodó kritériumával kapcsolatban tehát az olasz hatóságok részéről indokolt lehetett volna egy "kiváró" magatartás, amelynek célja az volt, hogy a máltai hatóságok vállalják a felelősséget az eseményért.

Valóban, az ügy későbbi fejleményei megerősíteni látszottak ennek a választásnak a helyességét, amikor a 2019. augusztus 9-én kelt harmadik SAR-eseményt követően a felelősséget (de csak az utóbbit) közvetlenül Málta vállalta magára. (..)

Azonban még ez a máltai beavatkozás sem bizonyult alkalmasnak arra, hogy az olasz állam egyidejű felelősségét teljesen elhárítsa, így az olasz állam véglegesen felmentettnek tekinthette volna magát minden kötelezettség alól e tekintetben. Az elvégzett vizsgálatokból ugyanis kiderült, hogy a máltai állam csak a joghatósága alá tartozó SAR-területen belül kimentett 39 hajótöröttért vállalta a felelősséget (ezt formailag az indokolja, hogy Málta nem ratifikálta a SAR-egyezmény 2004-es módosításait, amelyek szerint egy állam "...szükség esetén a saját SAR-régióján kívül eső eseményekre is kiterjed, amíg a segítségnyújtás helye szerinti régióért felelős RCC vagy egy másik, jobb helyzetben lévő RCC be nem avatkozik az eset kezelésébe, és felelősséget nem vállal érte" (lásd: "A SAR-terület"). 6.7. bekezdés). (..)

Málta részleges felelősségvállalásával kapcsolatban azonnal meg kell jegyezni, hogy még ha az Open Arms parancsnoka bele is egyezett volna abba a javaslatba, hogy csak a máltai SAR-övezetben kimentett 39 hajótöröttet szállítsák partra, az SOP megkötésének kérdése akkor is megoldatlan maradt volna a többiek tekintetében, akik tekintetében Málta elutasítása kezdettől fogva kategorikus volt, így az olasz állam maradt volna felelős, bár a hajótöröttek kisebb számáért.

Ezen túlmenően, egy másik szempontból meglehetősen jelentősnek tűnik, hogy a 2019.8.9-i SAR esemény koordinálásának átvételekor Málta arra kérte Olaszországot, hogy engedélyezze a partra szállást Lampedusában, mivel a hajó közelebb van ehhez a szigethez, mint a máltai partokhoz.¹⁹⁴ ez a lehetőség, amelyet a fent említett nemzetközi szabályok ténylegesen előírnak, amelyek szerint a helyszín megjelölésének nem feltétlenül kell egybeesnie a SAR-területért felelős ország nemzeti területén lévő hellyel.

¹⁹⁴ Lásd az I.M.R.C. illetékes minisztériumoknak és szervezeteknek címzett, 2019.8.10-én kelt közleményét és az RCC Malta csatolt hangfelvételét.

érdekelt a mentőakcióban; tehát még ebben a tekintetben sem lehet megjósolni Olaszország abszolút idegenkedését a szóban forgó üggyől.

Ezen túlmenően nem szabad elfelejteni, hogy Olaszország, mint a szükséges mentést legmegfelelőbben felajánlani képes állam, az egész ügy során több orvosi evakuálás (Medevac) végrehajtásával alakult ki, amelyet az olasz parti őrség érvényes együttműködésével hajtottak végre, pontosan: 3.8-án.2019. 3. 3-án a máltai SAR-övezetben, az említett hatóságok jelentését és későbbi kérését követően két terhes nőt és egy kísérő személyt evakuáltak; augusztus 11-én az Open Arms kérésére, szintén ugyanezen a területen, további három személyt és hat kísérő személyt evakuáltak; augusztus 14-én a kora reggeli órákban az Open Arms jelentését követően és a máltai hatóságok kérésére egy négyfős család evakuálására került sor (egyébként további Medevaceket hajtottak végre, miután a hajó elérte a számára az I. J. által kijelölt horgonyzási pontot).M.R.C. által Lampedusa partjainál, egészen pontosan: augusztus 15-én öt migránst és négy társát, augusztus 16-án pedig további három migránst és egy társát evakuáltak)".

Az olasz felelősség megerősítése érdekében az ügy első szegmensében is hozzá kell tenni, hogy ugyanez a 2019. augusztus 1-jei tilalmi rendelet nem volt más, mint az olasz állam joghatóságának gyakorlása, bár nem területi hatályú területen, és ezért - amint azt az EJEB állandó ítélkezési gyakorlata többször is hangsúlyozta (amelyre e memorandum nyitó részében emlékeztetett) - még ebben a helyzetben is a migránsok számára elismert hagyományos jogok hatékonyságának garantálása volt a feltétele. Vagyis e jól bevált megközelítés szerint, amikor egy állam dönt arról, hogy egy személy partra szállhat-e a területén, és így határellenőrzési tevékenységet végez, akkor fordítva, kötelessége az Emberi Jogok Európai Egyezményét alkalmazni, mivel ez érinti az egyén hagyományos jogait.

*

Ha tehát az ügy első szakaszának eseményei nem is teszik lehetővé, hogy a Miniszterek Bíróságának megközelítése szerint a bűncselekmény elkövetésének időpontját hátrébb toljuk, az augusztus 14-től kezdődően rögzített események és a kapcsolódó mulasztó és/vagy tagadó magatartás értékelése szempontjából ugyanolyan fontos jelentőséggel bírnak.

Ezek az események mindenekelőtt azt bizonyítják, hogy az Open Arms és az általa felvett hajótöröttek körülményei, amelyek folyamatosan és fokozatosan romlottak, a hatóságok számára *ab origine* és valós időben széles körben ismertek voltak.

Az IMRCC-n keresztül bevont olaszok, akiket mindig tájékoztattak a helyzet alakulásáról (lásd *alább*); ennek következtében, amikor a hajó a felségvizekre érkezett, a Belügyminisztérium azonnal és pontosan tudta, hogy mi a helyzet valódi mértéke, ami nem engedett további, akár egyórás késedelmet sem a biztonságos hely kijelölésében.

Éppen ellenkezőleg, a tengeri körülmények romlása, amely Lampedusa szigetéhez vezetett, egyáltalán nem volt meglepetés, mivel a helyzetet az időjárás-előrejelzések már előre jelezték, sőt az Open Arms-t arra készítették, hogy ne csak Máltán, hanem Tunéziában is menedéket kérjen, egy olyan helyen, amelyet a mentőhajók általában elvetnek, mivel, mint fentebb említettük, nem alkalmas biztonságos kikötőnek.

A fent említett események továbbá hozzájárulnak annak bizonyításához, hogy a 2019. augusztus 1-jei tilalmi rendelet óta a Belügyminisztériumnak a POS megtagadására irányuló vasakarata már előre kialakult, a ténybeli és jogi körülményektől elszakadt, az események alakulása miatt soha nem volt lehetséges, és emiatt szöges ellentétben áll az olasz parti őrség műveleteivel, amely viszont nem zárkózott el attól, hogy segítséget nyújtson az említett körülmények között, amelyet Málta - az olasz hatóságok által jól ismert - elégtelensége tett szükségessé (amely gyakran elutasította saját felelősségét, mivel nem írta alá a SAR-egyezmény 2004-es módosításait): a POS-t tehát egyszerűen azért tagadták meg, mert a priori így döntöttek.

§ A történet második része: 2019. augusztus 14.

Ami a történet második részét illeti, az előző nap, azaz 2019. augusztus 13-án történt eseményekre azért kell emlékeznünk, mert különösen alkalmasak voltak arra, hogy előre jelezzék, mi fog történni.

Aznap a következő néhány órára várhatóan jelentősen romló tengeri körülményekre vonatkozó időjárási *jelzések* miatt (vö. MONTES: "*az időjárás-előrejelzés szerint a tengeri körülmények is romlani fognak*") a nem kormányzati szervezet már a kora reggeli órákban kénytelen volt menedéket kérni. A kérést in *primis* Máltának címezték, amely azonban néhány óra múlva elutasította azt, és Lampedusát és Tunéziát jelölte meg alkalmasabb helyként (vö. 2019. augusztus 13-án, **8:03-kor** az RCC Málta által küldött e-mail: "*Emlékeztetjük Önöket, hogy a várható szelek miatt más, jobb és Máltához sokkal közelebbi lehetőségek állnak rendelkezésükre, amelyeket Önök úgy döntenek, hogy figyelmen kívül hagynak (azaz Lampedusa és Tunézia)*", majd Tunéziának is, amely ehelyett elmulasztotta a választ (MONTES: "*Ugyanezt a kérést Tunisznak is megküldtük, de nem kaptunk választ*").

Augusztus 13-án a vészhelyzet orvosa, Alessandro DI BENEDETTO, aki szintén a fedélzetre érkezett, két nagyon fontos értékelést adott: az első a migránsok általános állapotára vonatkozott, miután közel két hétig "**a fedélzeten a parton töltöttek**", és fennállt a veszélye **annak**, hogy "**elveszítik a helyzet feletti kontrollt**"; a második a "**tengeri körülményekre**" vonatkozott. ... **tiltott**", ami miatt idő előtt elhagyta a hajót, és megakadályozta, hogy egy helikopter orvosi evakuálást végezzen.

Ettől a pillanattól kezdve tehát nagyon világos kép kezdett kialakulni az Open Arms állapotáról: kritikus állapotok uralkodtak a fedélzeti rend és egészségi állapot tekintetében, és ugyanilyen kritikusak voltak a hajózás biztonságát illetően is.

A súlyos helyzet miatt az Open Arms augusztus 14-én délutántól kezdve többször is kérte a POS-t Máltától és Olaszországtól.

21.17-kor Málta lezárta a kapcsolatot a nem kormányzati szervezettel ("*Tisztelt Montes asszony, kérésére hivatkozva tájékoztatom, hogy Málta nem biztosít leszállóhelyet*"), így **egy perccel később, 21.18-kor** az Open Arms visszatért, hogy Olaszországtól kérje a POS-t, és közölte az egyértelműen elutasító máltai álláspontot.

Málta végleges felmentésétől, tehát 2019. augusztus 14-én 21:18-tól **az olasz állam maradt egyedül felelős a SAR eseményért és a SOP kiadásáért**, és a néhány órán keresztül még hatályban lévő tiltó rendelet sem lehetett alkalmas arra, hogy - még ha jogszerűnek is tekinthető - felmentsen a mentési kötelezettség alól.

*

Ha ez nem lenne elég, a 21:18-kor történt POS-kérés után két közvetlenül ezt követő esemény csak még nyilvánvalóbbá és sürgetőbbé tette e kötelezettség teljesítésének szükségességét.

a) Először is, 21:41-kor az Open Arms továbbította az IMRCC-nek a Lazio Regionális Közigazgatási Bíróságnak a kitiltási rendeletet felfüggesztő végzését, amelyben bejelentette, hogy "**hajónk olasz felségvizek felé tart, hogy menedéket keressen a kedvezőtlen időjárási körülmények elől, és hogy a fedélzeten tartózkodó emberek biztonságának és egészségének védelme érdekében a megfelelő kérelmeket teljesítse**".

A tilalom tehát, ha a Belügyminisztérium eredetileg úgy vélte is, hogy a hajó mentesülhet a POS-kötelezettség alól, megszűnt, és a hajó teljes mértékben jogosult volt belépni a nemzeti vizekre, az olasz hatóságok kötelezettségeinek minden következményével együtt.

Nem volt tehát többé semmilyen indok vagy jogi értelmezés, amely

megakadályozhatta vagy megakadályozhatta volna a POS azonnali szabadon bocsátását, mivel éppen ellenkezőleg, minden feltétel adott volt, amely erre utalt, a SAR-rendezvények befejezésére vonatkozó szabályok szerint, valamint azok szerint, amelyek ilyen esetekben kötelezik az államot, hogy a mentőhajó parancsnokát a lehető leghamarabb szabadon engedje.

Az említett SOP abszolút kötelességszerűsége amellett, hogy kétségtelenül a tárgyra vonatkozó nemzetközi szabályokból ered, a szabályok értelmezési gyakorlatából is, amint azt LAMORGESE tanú kijelentette:

Tehát, ... ha a mentés a líbiai SAR-övezetben történik, a nem kormányzati szervezetek nagyon gyakran, mondjuk úgy, önállóan mozognak. Ezután azonban tájékoztatják a líbiai hatóságokat a végrehajtott mentésről, és ekkor kérnek egy POS-t, amelyet a líbiai hatóság rendszeresen megad, mivel Tripoli, mint kikötő, nyilvánvalóan elutasítják, mert nem biztonságos hely. Ekkor a hajózás folytatódik, és nagyon gyakran nyilvánvalóan áthaladnak a máltai területen, és amikor a máltai területen vannak, mindig POS-t kérnek, mind Olaszország, mind Málta felé. Rendszerint soha nem adtunk nekik POS-t, amikor máltai területen voltak, mert az adott esetben Málta volt illetékes, csak amikor Málta nem válaszolt, akkor hajóztak rendszeresen Olaszország felé, és ekkor a nemzetközi jog szabályai szerint azt kellett feltételeznünk, hogy amikor megérkeztek az olasz SAR-területre, nyilvánvalóan meg kellett kezdenünk az összes tárgyalást, ahogy mondtam, és az eljárást a POS megadásával kellett lezárnunk.

PUBBLICO MINISTERO - *mivel Málta nem aláírója az egyezménynek, nem köteles válaszolni.*

L. LAMORGESE tanú - *Így van. (..)*

PUBLIC MINISTRY - *És abban az esetben, ha a hajó már a kikötőben van, megállították-e valaha is a fedélzeten tartózkodó emberek partra szállását?*

L. LAMORGESE L. tanú - *Nem.*

b) Egy másik tény, amit figyelembe kell venni, hogy az ügy ekkorra már megváltoztatta eredeti jelentéstartalmát. Abban a pillanatban ugyanis már nem csak az olasz vizekre való behatolás, valamint a három korábbi SAR-esemény (augusztus 1. és 9. között) meghatározásának szükségessége és sürgőssége volt releváns. Valójában ekkor **már maga a mentőhajó volt az, amely mentésre szorult**, mivel egy **negyedik SAR-esemény** is fenyegetett, amint arról a Miniszteri Törvényszék is beszámolt: a megengedettnél jóval több embert szállító hajónak, amelynek fedélzetén rendezetlen helyzet uralkodott, most a kedvezőtlen és tiltó tengeri körülményekkel kellett szembenéznie. Egy olyan *vészhelyzet* tehát, amely magát az Open Arms-ot is érintette, és amely esetében a mentés végrehajtása minden bizonnyal az I.M.R.C. hatáskörébe tartozott. Róma, míg a legbiztonságosabb szomszédos

kikötő Lampedusa volt, ahová a hajó tartott. Egy újabb SAR esemény, ez az esemény, amely mint olyan, mozgásba hozta az összes szükséges intézkedést.

a parti őrség tevékenysége, amely bár hivatalosan nem vehette át az esemény irányítását, mivel *"illegális bevándorlási jelenségről"* volt szó, mégis megtette a lehetetlent, hogy biztosítsa a hajó minimális biztonsági feltételeit.

És ezt tette a Lampedusa-i menedékjog megadásától kezdve az augusztus 14-ről 15-re virradó éjszaka, ez a megoldás - *"a hajó kikötésének engedélyezésével kapcsolatos nehézségek fennállása esetén"* (lásd CAPUTO prefektus), azaz a Belügyminisztérium motiválatlan vágya, hogy kötelességtudóan jelezze a POS

- *"az egyetlen biztonságos állapot a tragédiák elkerülésére"* (vö. LIARDO).

Még a mentők is nehezen tudták megmenteni: még a parti őrség járműve sem tudta megközelíteni az Open Arms-t, mert *"még a járőrhajó személyzetének biztonsága is veszélyben volt"* (vö. TRINGALI), és még a Medevac-ot sem tudták végrehajtani, amelyet elhalasztottak, mert *"úgy érezték, hogy nem lehet biztonságosan végrehajtani"* (vö. LIARDO).

Ez a helyzet arra készítette az IMRCC-t, hogy 2019.8.15-én hajnali 2:28-kor egy e-mailt írjon a Belügyminisztériumnak, mindezt nyomtatott betűkkel, hogy még jobban kiemelje a riasztó helyzetet: *"a jelenlegi időjárási körülmények, amelyeket északnyugatról a 4-es tengeren azonosítottak, 2,5 méteres hullámmagassággal és 25 csomós széllel, amely akár 28 csomós szellőkésekkel is járhat, jelenleg nem tesz lehetővé a biztonságos navigációt a fent említett szigeten kívüli más források felé."* A fentiekre való tekintettel, az emberi élet védelme érdekében a tengeren, hacsak az NCC a hatáskörébe tartozó szempontok miatt másként nem tanácsolja, az IMRCC nem fogja megtagadni a fent említett egység engedélyezését (...) tájékoztatjuk Önöket arról is, hogy egy tengerészeti egység, amelyet azért küldtek a térségbe, hogy átrakodjon egy orvosi csoportot, amely a migránsok egészségügyi állapotának orvosi vizsgálatát végzi, arról tájékoztatott minket, hogy a kedvezőtlen időjárási körülmények miatt nem lehet végrehajtani az átrakodást".

Még a vádlott is elismerte, hogy ekkor az SOP-ot meg kellett adni, bár utalt arra, hogy még várhat néhány napot, bár egyértelmű, hogy ennél többet nem lehetett várni:

ELNÖK - *Amikor az Open Armsnak engedélyezték a Lampedusához való hozzáférést, nem jutott eszébe, hogy ... a hajó olasz felségvizekre való belépése, és így a Lampedusához való hozzáférése bizonyos értelemben Olaszországra összpontosítja azt a feladatot, hogy az összes későbbi művelet koordinációs központjává váljon?*

SALVINI M. alperes - *Így történt. Ismétlem, az agrigentói ügyészség beavatkozásától függetlenül a leszállás megtörtént volna. Természetesen.*

§ A történet harmadik szakasza: augusztus 15-20.

A következő napok tovább hangsúlyozzák a miniszter mulasztásának létét, jelentőségét és súlyosságát.

Először is, az Open Arms ismételt kérései voltak jellemzőek, amelyek mindegyike teljesítetlen maradt, és bár a tengeri körülmények javultak, a tényleges helyzet a hajón jelentősen romlott, amint arról számos képzett tanú beszámolt, a migránsok fizikai és pszichológiai állapotának romlása miatt, akik kénytelenek voltak ilyen kimerítő körülmények között élni, annak ellenére, hogy előttük volt a szárazföld, olyannyira, hogy sokan a fedélzetre vetették magukat.

E tekintetben az alperes, hogy megpróbálja igazolni a tétlenségét, az elnök kérdésére válaszolva azt jelentette, hogy a helyzet alapvetően ellenőrzés alatt áll. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a miniszter - azon túlmenően, hogy a migránsok folyamatos vízbe ugrása cáfolja azt a tényt, hogy "*a helyzet nem volt veszélyben*" - az említett összefüggés kritikus jellegének elvetése során csak az egyes migránsok egészségügyi vészhelyzetére hivatkozott, amelyet más hatóságok pontosan kezeltek, és a legkevésbé sem tért ki a hajótöröttek személyi szabadságától való nyilvánvaló megfosztottságának állapotára, akik megkezdték a - bár veszélyes - menekülési útvonalak keresését:

SALVINI M. alperes - *Mi..., engem személyesen folyamatosan megnyugtattak, hogy nem volt vészhelyzet vagy vészhelyzeti bizonyíték a fedélzeten, az USMAF jelentése ebből a szempontból megnyugtatót minket.....* (..).

AZ ELNÖK - *Igen. De (...) arról, hogy tudott-e arról, hogy néhány migráns a vízbe ugrott?*

SALVINI M. vádlott - *Igen, igen, nyomon követtük, én a vezérkari főnökön keresztül, de biztosítottak arról, hogy a fedélzeten nem volt vészhelyzet. Nem ez volt az első és nem is az utolsó eset, hogy bevándorlók a fedélzetre vetették magukat.*

Az ELNÖK - *Nos, ez nem igazán a legjobb...*

SALVINI M. alperes - *Nem, szerencsére ez nem szokás.*

ELNÖK - *De az sem túl megnyugtató, hogy a migránsok a vízbe ugranak, egyszóval arra utal, hogy a fedélzeten kissé nehéz a helyzet.*

SALVINI M. alperes - *A rendelkezésünkre álló elemek azt mondták, hogy a helyzet semmiképpen sem volt veszélyeztetett.*

A veszélyes állapot hiányának alátámasztására az alperes spontán nyilatkozataiban hivatkozott az USMAF személyzetének 2019. augusztus 17-én kelt, Dr. ARNONE által aláírt jelentésére is, amely szerint *"A mosdókat rendszerben használják, kellően tiszták. A ruhákat kimossák és kiterítik. Az elfoglalt területen nincsenek biológiai anyagok nyomai. A migránsok fizikailag és pszichésen kimerültnek tűnnek, de nyugodtak és együttműködők. A gyengélkedő helyisége megfelelően felszereltnek tűnik az első vészhelyzetekre"*, összehasonlítva ezt egy későbbi, szintén ugyanezen orvos által aláírt, 2019. augusztus 30-án kelt jelentéssel, amelyben a Mare Ionio hajóra hivatkozva súlyosabb helyzetet jósolt higiéniai-higiéniai szempontból.

Elismerjük, hogy nem lehet összehasonlítani a különböző eseteket, amelyek mindegyike sajátos sajátosságokkal rendelkezik - amelyeket ráadásul a tárgyalás során nem vizsgáltak meg alaposan -, de a Dr. ARNONE által aláírt sovány jelentésből kiderül, hogy az Open Arms fedélzetén rühes és tuberkulózisos esetek voltak, hogy a migránsok fizikailag és pszichésen kimerültnek tűntek, és hogy 147-ben mindössze két török fürdő állt rendelkezésükre.

Mindenesetre az alperes nem vette figyelembe a kabinetjének az augusztus 17. előtti és utáni napokban megküldött orvosi jelentéseket, amelyek a fedélzeten uralkodó helyzet aggasztó romlását és a rossz higiéniai körülményeket állapították meg. Lásd többek között a CISOM orvosainak jelentését.¹⁹⁵, akik már 2019. augusztus 15-én, amellet, hogy dokumentálták a migránsok különböző betegségeit (20 esetben rüh, számos esetben hólyaghurut, egy kiskorúnak perforált dobhártyája volt, egy kiskorúnak vérszegénysége és aszténiája volt, egy férfinak ízületi gyulladása volt, amely hat líbiai lőtt seb eltávolítása után alakult ki; egy nő égési sérülésekkel; egy férfi lőtt sebekkel; egy nő epilepsziás rohamokkal; több migráns staphylococcus eredetű bőrfertőzéssel; egy férfi fertőzött pilonidális cisztával), a következőket vallotta: *"az általános helyzet nagyon rossz higiéniai és egészségügyi feltételeket biztosít: a helyiségek alkalmatlanok ilyen nagyszámú ember befogadására. A hajótöröttek 14 napja egymáson összezsúfolva élnek, nincs lehetőség a közlekedésre, csak két vegyi WC van, és a hajótöröttek gyakran kénytelenek fiziológiai szükségleteiket ugyanabban a térben végezni, ahol alszanak és esznek; nincsenek zuhanyzók vagy mosdók, nincs lehetőség a személyes higiéniaról és ruházatról való gondoskodásra, sem mosakodásra, csak tengervízzel. Ezen túlmenően, a bizonytalan egészségügyi állapotokat tapasztaljuk, a hajón uralkodó lelkiállapotot a mélységes csüggedés jellemzi"*.

¹⁹⁵ vö. az ügyész által a 2021.10.23-i tárgyaláson benyújtott 23. sz. dokumentummal.

Ez a helyzet viszont éppen súlyossága miatt, amelyet a belügyminiszter hallgatásának anomáliája kísért, a többi érintett hatóság részéről egy sor reakciót és/vagy alkalmazkodó megoldást eredményezett, hogy ellensúlyozza a belügyminiszter példátlan tehetetlenségét, aki még a mindenekelőtt az alapvető emberi jogokat védő hazai és nemzetközi jogszabályokra való kórusos hivatkozással szemben sem döntött úgy, hogy biztonságos helyet jelöl ki.

A Spanyolország, a lobogó szerinti állam által a POS-ra vonatkozó, fent említett jelzés - amelyet ráadásul csak 2019. augusztus 18-án ajánlott fel, amikor a hajó már három napja Lampedusa partjainak közelében tartózkodott, 18 napos átkelés után, egy olyan helyen, amely a nemzetközi joggal ellentétes, de mint látható, kizárólag a média nyomására elengedett további napokat igényelt volna - sem mentesítheti SALVINI minisztert a meggyőző kötelezettsége alól, amelynek megszegése ráadásul az említett időpontra már bőségesen megérett. Másrészt, amikor a Spanyolországgal folytatott tárgyalások, hogy a nyílt karok számára egy nem túl távoli kikötőt találjanak, még folyamatban voltak, és e tekintetben bizonytalan helyzet állt fenn, a következő napon, augusztus 19-én, anélkül, hogy megvárta volna a spanyol kérdés rendezését, a miniszter először válaszolt a POS ismételt kérésére, amely addig tétlenül hagyta őt, egy elutasító határozat kibocsátásával, amelynek jogszerűtlensége, mint láttuk, nyilvánvaló.

*

A kiemelt tények összefoglalása lényegében azt mutatja, hogy az alperes - bár augusztus 1. óta tudott az Open Mars által végrehajtott mentési műveletekről, augusztus 6. óta a kísérő nélküli kiskorúak fedélzeten való jelenlétéről, az azt közvetlenül követő napok óta a hajó és utasainak megpróbáltatásairól, augusztus 14. óta a nem kormányzati szervezet nemzeti vizekre való jogszerű érkezéséről és a POS iránti számos kérésről, augusztus 15-e óta, a helyzet sietségéről és a tengerbe vetett migránsokról - soha (kivéve augusztus 15-én és 19-én, amint azt majd kifejtjük) nem avatkozott be, még a POS megtagadása érdekében sem, hogy a hajó máshová mehessen (ha ez lehetséges), ahogyan azt Málta ismételt és egyértelmű elutasításai ellenére tette. Csak augusztus 15-én tagadta meg a POS-t a kiskorúak számára, és csak 19-én a felnőttek számára, ráadásul, mint láttuk, olyan intézkedésekkel, amelyek egyértelműen ellentétesek voltak mindenféle a jogállamiság és minden logika és ésszerűség.

A mulasztás legalábbis augusztus 14-től kezdődően valósult meg, mivel az összes olyan feltétel, amely előírta, hogy a és,

ráadásul pozitív értelemben. Olyan körülmények, amelyek egyébként nem hirtelen jöttek, mivel a miniszter úr tisztában volt az ügy egész fejlődésével, amely egy folyamatban lévő politikai válság középpontjában állt, és amely mindenestre határozott reakciókat váltott ki a legmagasabb hazai és nemzetközi intézményi szinteken is.

A kiskorúak helyzete, akiket csak azért szállítottak ki, mert többszöri, több oldalról történő felszólítás után sem "állított akadályt az útjukba", egyetlen pillanatra sem engedte meg neki, hogy ne vagy csak késve gondoskodjon.

A kísérő nélküli kiskorúak mind a hazai, mind a nemzetközi jog szempontjából nem migránsok, sem legális, sem illegális migránsok, hanem rendkívül kiszolgáltatott áldozatok, akiknek a nem megfelelő bánásmód, az idegen területen és családjuk nélkül, e sajátos körülmények között történő, az EJEB által a fent hivatkozott 2019. február 28-i ítéletében hangsúlyozott módon, *félelem, szorongás, kisebbségség, csüggedés és megaláztatás* érzését váltja ki. És hogy a valóságban ez volt a fedélzeten tartózkodó kiskorúak helyzete, ráadásul többször is beszámoltak róla, többek között a fedélzeti orvos, Inas URROSOLO MARTINE DE LOGOS is tanúsította: *A szenvedés, a poszttraumás stressz, a deperszonalizáció, az összes visszahatás, ami egy hajóban lehet, a bizonytalansággal, ami velük kapcsolatos, a bizonytalanság, amit gondolnak, amit a családtagjaik hisznek róluk, amire nincs válasz.... A kísérő nélküli kiskorúak, akik nem beszéltek magukról, csak a családtagjaikról, akik annyira szenvedtek attól, hogy ... azt hitték, hogy a családtagok azt hiszik, hogy ők már halottak".*

Ezen kiskorúak számára az állam már a határon biztosít számukra egy kedvezményes fogadásávot és külön kezelést, a hajóval való promiszkuitás nélkül, speciális létesítményekben. És velük szemben természetesen soha, semmilyen körülmények között nem lehetett az augusztus 1-jei tilalmi rendelet hatályban lévőnek tekinteni. Ezért az, hogy nem reagáltak vagy negatívan reagáltak az ilyen körülmények között lévő több tucat kiskorúra, akiknek garantálni kellett volna a partra szállást, amint - finoman szólva - átlépték a nemzeti vizeket, azonnal illegitimmé teszi a POS hiányát, mivel ebben az esetben nem lehet logisztikai akadályokra vagy migrációs politikára hivatkozni, amelyek óhatatlanul engednek a letelezettebbek jogainak védelmére irányuló felsőbbrendű szükséglet előtt.

A felnőttek esetében, akik augusztus 20-án szálltak partra, bírósági és nem közigazgatási határozat alapján, az eredmény nem változik, bár más okok miatt.

Eközben, amint azt LAMORGESE tanú egyértelműen kijelentette, amikor egy mentőhajó már az olasz kikötőben van, a migránsoknak ki kell szállniuk.

A 19 ember szállítására engedélyezett Open Arms azonban 14 napos tengeri út után jogszerűen érkezett meg a nemzeti vizekre, 147 migránssal a fedélzetén, akiket különösen nyilvánvaló pszichológiai és fizikai problémák sújtottak. És ide érkezett meg, Lampedusa kikötője előtt, amely maga is egy SAR-esemény áldozata lett. Az NGO-hajó tehát minden volt, csak nem ideiglenes menedékhely.

A belügyminiszternek tehát ebben az esetben sem volt semmiféle mentsége a POS meg nem adására vagy késleltetésére: nem állt fenn a befogadó létesítmények elérhetetlensége, és az újraelosztási politika, amely mostanra már jól beindult (lásd CONTE és DI MAIO), nem volt szükséges ahhoz, hogy a 147 szélsőséges helyzetben lévő migránsról alkotott képet Európának átadja. Másrészt, mint már említettük, még a vizsgált ügyben már megkötött újraelosztási megállapodások sem voltak képesek befolyásolni a miniszter mulasztó álláspontját, aki augusztus 19-én kifejezetten tagadta azt.

Az előbbi mulasztás és a későbbi elutasítás tehát még ebben az esetben sem talál jogi, ténybeli, emberi szempontból értékelhető indokot.

Ezen túlmenően az alperesnek a POS megadására vonatkozó, csak a kihallgatás során kifejezett hajlandósága nemcsak, mint említettük, nem hiteles, hanem - ha ténylegesen felmerült volna - nem is fedhette volna a korábbi mulasztásokat vagy elutasításokat jogszerűséggel. Egy augusztus 20-a után mindenképpen kiadandó POS ugyanilyen későn jött volna létre, mert ekkor a migránsok már egytől egyig elkezdtek a tengerbe vetni magukat, hogy visszaszerezzék szabadságukat, mert ahogyan DE FALCO tanú ténylegesen kifejezte, ekkor a hajótöröttek "*előttük volt a szárazföld*", és nem lehetett volna több politikát folytatni "*a már szenvedő emberek húsán*".

§ 1.5. A szabadságtól való megfosztás a POS kiadásának elmulasztása következtében

Az emberrablás bűncselekményének tipikus eseménye egy másik személy személyes szabadságának megfosztása a cselekmény elkövetőjének bűncselekményi magatartása következtében.

Mivel ez egy ok-okozati jellegű bűncselekmény, amelynek integrációjához nem szükségesek különleges módozatok, nem kétséges, hogy a magatartás lehet mulasztásos jellegű is az általános büntetési rendszer szerint, amelyet a Btk.

a büntetőjogi inkriminált rendelkezések és a Büntető Törvénykönyv 40. cikkének (2) bekezdése kombinált rendelkezései, feltéve, hogy az a mozgásszabadság jogellenes korlátozását eredményezi.

Esetünkben különösen egy eredetileg jogszerű (azaz a jelen esetben a mentési tevékenység által indokolt) szabadságkorlátozásról van szó, amelyet jogellenesen hosszabbítottak meg azok, akik nem tettek eleget jogi kötelezettségüknek, és nem engedték el a korlátolt személyt.

Az eddigiek szerint vitathatatlan, hogy legalább 2019. augusztus 14. óta az alperes belügyminiszteri hatáskörének és attribútumainak gyakorlása során alkalmazott, a POS megtagadására irányuló ismételt, jogellenes, önkéntes és tudatos magatartása ok-okozati összefüggésben akadályozta meg, hogy a 147 Open Arms migráns elhagyja a kimentett hajót. Kizárólag és kizárólag a POS feltüntetésének jogellenes megtagadása és az ezzel összefüggő, a partra szállás engedélyének jogellenes, kifejezett megtagadása okozta azt, hogy a migránsok a tengerből való kimentést követően több napig a hajó fedélzetén voltak kénytelenek maradni.

Ugyanilyen kétségtelen, hogy az alperesnek, aki a Büntető Törvénykönyv 40. cikkének második bekezdése *alapján* törvényes intézkedési kötelezettséggel rendelkezik, kötelessége lett volna megszüntetni a mások személyes szabadságát korlátozó akadályokat, és hogy ezzel szemben nemhogy nem intézkedett, hanem a tagadást *sine die* folytatta, amelyet csak azt követően szakított meg, hogy a kiskorúak esetében maga a Minisztertanács elnöke, a felnőttek esetében pedig az agrigentói ügyészség beavatkozott.

*

A sértett *státuszát* illetően meg kell jegyezni, ami itt releváns, hogy a Semmitőszék jól bevált iránymutatásai szerint emberrablás természetesen olyan személy ellen is elkövethető, akit jogellenesen tartanak fogva egy olyan helyen, ahol már jogszerűen fogva tartják, mint például a fogvatartottak ellen feltételezett emberrablás esetében (Semmitőszék Sez. 1, 4438. sz. ítélet, 07/10/1974 (dep. 24/04/1975); Sec. 5, 4717. sz. ítélet, 26/02/1986 (dep. 04/06/1986), vagy analógia útján, mint abban az esetben, amikor a migránsokat a tengeren történt megmentésüket követően egy hajó fedélzetén tartják fogva.

Kétségtelen továbbá, hogy a szabadságtól való megfosztás még abban az esetben is büntetőjogi relevanciával bír, ha az érintettet a személyes szabadság további törvényes korlátozásának vetik alá, ahogyan az a jelen esetben történt volna, mivel az Open Arms által megmentett személyek olasz területen - a hatályos jogi keretek szerint - a partra szállást követően nem rendelkeztek volna teljes és megkülönböztetés nélküli szabadsággal.

mozgását, mivel a migránsokat fotó-daktiloszkópos észlelési és jelzési műveleteknek kellett volna alávetni (az 1998. évi 286. törvényerejű rendelet 10-ter cikke), valamint a visszatoloncolás céljából a fogva tartási központokban történő esetleges fogva tartásnak; mindezek a körülmények, bár korlátozzák a személyes szabadságot, törvényben előírtak, és ezért nem érintik a migránsok fedélzeten történő korábbi jogellenes fogva tartásának büntetőjogi értéktelenségét.

Ezen túlmenően hangsúlyozni kell, hogy az a tény, hogy az emberrablás bűncselekményének áldozatai "illegális bevándorlók", semmiképpen sem zárja ki a bűncselekmény elkövetésének lehetőségét, amint azt a Semmitőszék közelmúltbeli, 962/2004. sz. egyesített büntetőszakaszokban hozott ítélete óta a joggyakorlat is elismeri, amely szerint a bevándorlók személyes szabadságának korlátozása, még akkor is, ha illegálisan tartózkodnak az ország területén, emberrablásnak minősül.

*

Másrészt a személyi szabadságban okozott, büntetőjogilag releváns sérelemmel kapcsolatban az ítélkezési gyakorlat nem feltétlenül követeli meg a passzív alany mozgási lehetőségének abszolút megfosztását, elegendő akár a teljes mozgásszabadságot érzékelhető ideig gátló korlátozás is (Cass. Sez. 5 no. 2013/2022; Cass. Sez. 3, no. 15443 of 26/11/2014 -dep. 2015, Rv. 263340).

A jelen esetben különösen a hajón való kényszerű tartózkodás, amelyet az jellemez, hogy az mindenképpen egy korlátozott hely, egyedül az Alkotmány 13. cikkében említett jót sértőnek tekinthető.

Éppen ezzel összefüggésben már emlékeztetett arra, hogy a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 2013/33 irányelv 2. cikkének *h) pontja* értelmében a hajón való tartózkodás önmagában "fogva tartásnak" minősül, ami a migráns számára - mint jelen esetben is - a

"egy tagállam által egy adott helyen történő fogva tartás, amely megfosztja a szabad mozgástól és a személyes szabadságtól, figyelembe véve, hogy a migránsok rendkívül korlátozott és alkalmatlan környezetben, valamint a külvilágtól elszigetelt helyzetben találják magukat, és nem tudják élvezni az őket megillető emberi jogokat".

E tekintetben ismét rámutatunk arra, hogy egy személyszállításra nem engedélyezett hajó még inkább körülhatárolt hely, mint ahogyan az Open Arms is az volt, a legénység tagjain kívül 147 személyt befogadó 147 személy tekintetében. E tekintetben az Európai Unió Bírósága (*FMS, FNZ és SA (C-924/19., C-925/19. sz. egyesített ügyek)*, 2020. május 14-én hozott ítélet) megállapította, hogy a tranzitónában, egy körülhatárolt területen való fogva

tartás

rendkívül korlátozott, a menedékkérőt szabadságától megfosztó intézkedésnek minősül, mivel olyan "körülhatárolt és korlátozott" környezetben kell élnie, amelyet saját akaratából nem hagyhat el.

Következésképpen a bűncselekmény akkor is megvalósul, ha a sértett mozgási szabadsága nem nyerhető vissza "*azonnal, könnyen és kockázat nélkül*" (Semmitőszék III. sz. 15443/2014. sz.) Más szóval, a bűncselekmény nem feltétlenül feltételezi a sértett abszolút kizárását, hanem a személyes szabadság olyan korlátozásában állhat, amely csak a személyes biztonságot fenyegető veszélynek való kitettséggel küzdhető le (Semmitőszék 36823/2011. sz. büntetőügy).

A személyi szabadság jogját lényegében a fizikai szabadságnak, amelyet az egyes személyek szabad választása szerinti térbeli mozgás lehetőségeként értelmezünk, minden érzékelhető korlátozása sérti, és egyáltalán nem releváns az a körülmény, hogy a sértett nem tesz kísérletet a mozgásszabadságának visszaszerzésére, amikor ehhez rendkívüli, akár csak feltételezett kockázattal járó eszközöket kell alkalmaznia (7762/1993. sz. büntetőtörvényszéki ítélet).

Ebből következik, hogy a jelen esetben a migránsok azon lehetősége (amely minden bizonnyal fennállt, sőt néhányan közülük ténylegesen meg is valósították), hogy elhagyják a hajót, és a hajó előtti tengerrészbe vetik magukat, nem tűnik olyan körülménynek, amely kizárná az emberrablás bűncselekményét.

*

Ami a személyi szabadság elvonásához szükséges minimális időtartamot illeti, a fentiek értelmében ahhoz, hogy a személyi szabadságtól való megfosztás büntetőjogi relevanciával bírjon, szükséges, hogy a korlátozás *érezhető* ideig tartson (Cass. Sez. 5 no. 2013/2022; Cass. Sez. 3, no. 15443 of 26/11/2014 -dep. 2015, Rv. 263340), idézett).

Ebben a tekintetben azonban a *felbecsülhető idő* fogalmának meghatározásakor az ítélkezési gyakorlat különösen szigorú, éppen azért, mert alapvető emberi jogok forognak kockán. Következésképpen a rövid idő (azaz gyakran az a minimális többletidő, amely a sértett személyes szabadságának ideiglenes megfosztásával teológiailag végrehajtott más bűncselekmények elkövetéséhez képest, ami az emberrablást önálló bűncselekménnyé teszi, még akkor is, ha az célzatosan kapcsolódik egy másik bűncselekményhez) elegendőnek tekinthető a Büntető Törvénykönyv 605. cikke szerinti integrációhoz. A Legfelsőbb Bíróság ugyanis pontosítja, hogy "*az emberrablás bűncselekményének a Büntető Törvénykönyv 605. cikkében előírt tárgyi feltételei fennállásához elegendő, ha a személy fizikai szabadságának*

*konkrét korlátozására került sor, oly módon, hogy megfosztották őt attól a képességétől, hogy egyik helyről a másikra mozogjon, a szabadságtól való megfosztottság állapotának időtartama, amely **akár rövid időre is** korlátozódhat, nem bír jelentőséggel" (Büntető Semmitőszék, V. szakasz,*

A 2005. február 22-i 6488. sz. ítélet, Ced Cassazione, rv. 231422).

Az emberrablás bűncselekményét például úgy ítélték meg, hogy a személy szabadságának időlegesen korlátozott mértékű elvétele valósul meg egy kiskorú migráns esetében, aki **mintegy 30 percre** feltartóztatta a befogadóközpont üzemeltetőit, ahol elhelyezték, és egy vasrúddal eltorlaszolta a bejáratú ajtót, hogy tiltakozzon a vendéglátás körülményei ellen, és jobb általános bánásmódot követeljen a létesítményen belül (vö. Cass. Sec. 1., 47949. sz. 2016.10.27. (dep. 2016.11.11.) Rv. 268379 - 01).

A vizsgált esetben a több száz ember által elszenvedett személyi szabadság korlátozásának ideje jóval túlmutatott a fent említett 30 percen, azaz több napon át tartott (a kiskorúak esetében legalább 4, a felnőttek esetében 6, de a már 2019. augusztus 1-jén kimentett hajótöröttek esetében valójában sokkal több); ez az idő önmagában is bőségesen elegendő a cikk s z e r i n t i eset konfigurációjához. Büntető Törvénykönyv 605. cikke szerinti esethez, de amely további jelentőséggel bír, ha az Alkotmány 13. cikkében említett javaktól való megfosztás összefüggésében értékeljük.

Fölösleges felidézni, hogy milyen körülmények között találták ezeket a személyeket 20 napos hajózás után, amit az Open Arms 2019. augusztus 20-i ellenőrzési jelentése, az Agrigento város PM műszaki tanácsadói által jelentett helyszínek leírása és a különböző minőségben beavatkozó orvosok összes tanúvallomása kiemel. Olyan körülmények, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy az említett állapot elhúzódásának minden egyes pillanata jelentősen *értékelhetővé váljon* a személyi szabadságtól való megfosztás szempontjából.

Az Open Arms fedélzetén való tartózkodásuk elhúzódása, a bizonytalan egészségügyi, pszichofizikai és logisztikai körülmények minden bizonnyal jelentősen és ezért jogilag "érzékelhetően" korlátozták a migránsok mozgási szabadságát jelentős időre, ami még hosszabb lett volna, ha nem lépnek fel külső zavaró tényezők, mivel - amint azt maga az alperes is jelentősen megállapította - a POS-t "*ha nem is a következő napokban, de órákon belül*" elengedték volna, ami nyilvánvalóan tovább súlyosbította volna az alapvető személyiségi jogokat sértő következményeket.

*

Mivel a szóban forgó bűncselekményt, amely a tartós bűncselekmény tipikus példája, akkor és ott követik el, ahol az elkövető jogellenes magatartása következtében a sértettet megfosztják személyes szabadságától, szükségesnek tűnik néhány pontosítás *a tempus commissi delicti* tekintetében, amely nem hagyhatja figyelmen kívül a tényállást jellemző körülmények sorát, amelyek elengedhetetlenek annak megállapításához, hogy a cselekmény mikor bizonyult alkalmasnak a bűncselekmény által védett jogtárgy sérelmének előidézésére.

A jelen esetben nem kétséges, hogy már az Open Arms nemzeti vizekre való megérkezésekor a hajón, mint említettük, legalább 147 fővel több ember tartózkodott, mint amennyit a hajó befogadni tudott.

Ebben a tekintetben nem a fedélzeten tartózkodók pusztán *kényelmének* kérdéseiről beszélünk, a hajózás napjaiban érzékelt jólét szintjének értelmében, hanem olyan életterekről, amelyek lehetővé tennék a migránsok számára, hogy - ha csökkentett formában is, de - egy minimális mozgásszabadságot gyakoroljanak, már ugyanazon a hajón belül.

Dr. ASARO tanúvallomása e tekintetben jelentős: "*a rendelkezésre álló hely minimális volt, így nem sok dolguk volt, vagy ülni, vagy feküdni, vagy állni tudtak*" (...) "*A fedélzeten nem volt bútorzat, nem volt semmi, nem voltak székek, csak ezek az emberek voltak*").

Ugyanilyen hasznos erre a célra Dr. DI NATALE tanúvallomása, miszerint a fedélzeten tartózkodó 147 hajótörött, "*mindannyian a hajóra zsúfolva*", arra kényszerültek, hogy fiziológiai szükségleteiket ugyanabban a térben végezzék, ahol aludtak és ettek.

Míg a CISOM orvosai számára lehetetlen volt egyéni egészségügyi vizsgálatokat végezni a hídon lévő migránsok áttekinthetetlen tömege miatt: "*Nem, ez nem volt lehetséges, mert **ilyen körülmények között ez lehetetlen volt, mindannyian a hídon voltak, nem volt megfelelő hely***".

Természetesen egy ilyen helyzet megelőzte a belügyminiszter SOP-kötelezettségének végleges megállapítását, és addig a közbeeső mentés mentesítette. Igaz azonban, hogy a migránsok korlátozott állapota már jóval az Open Arms nemzeti vizekre való megérkezése előtt ismert volt, így a miniszter abban az időpontban, amikor a biztonságos kikötő megjelölésére vonatkozó kényszerítő kötelezettség kétségtelenül felmerült, jól tudta, hogy ennek elmulasztása eleve fenntartotta 147 személy kíméletlen és jogellenes korlátozásának állapotát. Ezzel szemben a fedélzeten tartózkodó migránsok a fent említett magasabb rendű nemzetközi normák szerint, a fentiekben említett összefüggésekből következően, a bírósági úton érvényesíthető pontos jogot szereztek arra, hogy partot érjenek és visszanyerjék a mozgás teljes autonómiáját.

Mindenesetre az alperes tétlenségének a következő órákban és napokban történő folytatása nem tett mást, mint hogy befolyásolta és súlyosbította a személyi szabadságtól való megfosztottság állapotát, ami egyértelműen a jogvagyon sérelmét eredményezte a szabad mozgás lehetőségének kettős profilja, azaz a hajón való szabad mozgás lehetősége és a hajón kívüli szabad mozgás lehetősége alapján.

Az alperes magatartásának az Alkotmány 13. cikkében foglalt legfőbb jó sérelmére való különös alkalmasságának bizonyítékeként elegendő csak arra emlékeztetni, hogy a migránsok az elviselhetetlen *állapotukkal* szembeni önpusztítás, de még gyakrabban személyes szabadságuk visszaszerzése

érdekében egyre nagyobb számban kezdték magukat a tengerbe vetni, veszélyeztetve ezzel egy másik, az Alkotmány 13. cikkében foglalt legfőbb jót.

újra ezen az Európába vezető úton, az életüket: *"a migránsok nem is akarták, hogy megmentésük őket, vagyis, mert elképzelésük szerint el akartak jutni, kissé elvesztették a hitüket mindenben, és el akartak úszni a szigetre. Ez a tények valósága"* (lásd pl. ANEDDA tanú). Az ilyen epizódok valójában pasztikusán közvetítik azoknak az állapotát, akiket fizikailag bezártak, és a biztonságukat fenyegető súlyos kockázatok ellenére megkísérik *a menekülést*, mint az egyetlen eszközt, hogy visszaszerezzék a szabadságot, amitől megfosztották őket.

A személyi szabadságtól való megfosztás jogszerűtlenségét közvetve is tanúsítják az ügyben érintett különböző hatóságok fent említett reakciói, amelyek - mindegyik a saját hatáskörében - megpróbálták szorgalmazni, hogy a jogellenes helyzetet éppen az a személy szakítsa meg, aki azt előidézte, azaz a belügyminiszter. Így a parti őrség, így a miniszterelnök, így TRENTA és MOAVERO miniszterek, így a fiatalkorúak bírósága és az illetékes ügyészség, nem is beszélve a fogvatartottak jogainak őre és a gyermekek és serdülők jogainak őre szíves közbelépéseiről.

Az alperes kétségtelenül jogellenes magatartása tehát 147 személy személyes szabadságának ugyanilyen kétségtelenül jogellenes elvonásához vezetett, amelyet az elsődleges rangú pontos szabályok megsértésével hajtottak végre, és amelyet nem igazolt olyan jogi szabályok létezése, amelyek ezt előírhatták vagy engedélyezhették volna, és amelyet valóban olyan személy hozott létre, aki a közhatalmi jogosítványokból eredő (a mulasztásos magatartáshoz megfelelő) garanciális pozíciót töltött be.

*

Az eddig kifejtett okok miatt a jelen ügyben az emberrablás bűncselekményét súlyosbítja az a tény, hogy a cselekményt egy köztisztviselő követte el, aki visszaélt a tisztségéből eredő hatáskörével; Nem lehet kétséges ugyanis, hogy a SOP jelzése - vagy annak megtagadása - a belügyminiszterre bízott aktus volt, akinek azt közigazgatási funkciója gyakorlása során kellett volna kiadnia, és hogy visszaélt e hatáskörével, amikor a gyakorolt funkciót a normatívan elismert céltól (a SAR esemény záró aktusának kiadása, a tengeri élet védelmének funkciójában) idegen célok felé terelte, amint azt rövidesen kifejtjük.

Szintén konfigurálható a sértettek egy részének kiskorúságából fakadó súlyosbító körülmény, tekintettel arra, hogy csak 2019. augusztus 17-18-án - tehát napokkal a POS kiállítására vonatkozó kötelezettség fennállása és az alperes garanciális helyzetének relatív konfigurálhatósága után - fejeződött be a még a fedélzeten tartózkodó 27 kísérő nélküli kiskorú kiszállása - ráadásul csak az illetékes igazságügyi hatóság sokadik felszólításának eredményeként,

noha a 9.

a partraszálláskor nagykorúnak vallották magukat.

Ez utóbbi tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Büntető Törvénykönyv 605. cikke (4) bekezdésének 1. pontjában említett enyhítő körülmény, miszerint konkrét lépéseket tettek annak érdekében, hogy a kiskorú visszanyerje szabadságát, az ítélkezési gyakorlat szerint csak akkor ismerhető el, ha megállapítható, hogy a sértett szabadon bocsátását objektíven releváns magatartás határozta meg, és nem az emberrablótól független tényezők, mivel a sértett szabadon bocsátása nem eshet egybe a bűncselekmény puszta kimerülésével. (Ezt az elvet alkalmazva a Bíróság elmarasztalhatatlannak találta azt a határozatot, amely kizárta az enyhítő körülményt annak a vádlottnak a javára, aki csak azért engedte el az elrabolt kiskorúakat, mert a rendőrség megérkezése megfélemlítette; büntetőtörvényszék 21729/2021. szám). A jelen ügyben tehát nem áll fenn enyhítő körülmény, mivel megállapítást nyert, hogy a kiskorúak szabadon bocsátására csak más hatóságok folyamatos kérésére került sor, éspedig a vádlott saját akarata *ellenére*.

§ 2. EMBERRABLÁS:

A BŰNCSELEKMÉNY SZUBJEKTÍV ELEME

Az emberrablás bűncselekménye szubjektív elemének a konkrét esetben való meglétével kapcsolatban megfelelően meg kell állapítani és emlékeztetni kell arra, hogy a büntető törvénykönyv 605. cikke a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint a Büntető Törvénykönyv 605. cikke általános szándékot követel meg, amely abban a tudatban áll, hogy a sértettnek a személyes szabadsága - amely alatt a mozgás és a térben való szabad helyváltoztatás értendő - jogellenes korlátozását okozza (lásd *ex. multis* Cass. Pen. Sec. 5, Sent. Ud. 19548. sz. 2013.04.17. (dep. 2013.05.07.): "*az emberrablás bűncselekményének szubjektív eleme nem követeli meg a konkrét szándékot, elegendő az általános szándék, amely abban a tudatban áll, hogy a sértettnek a fizikai szabadságának - a mozgásszabadság alatt értve - jogellenes korlátozását okozza*"). Ezért azt állítják - de erre később még visszatérünk -, hogy az elkövető által követett célnak nincs jelentősége, azzal a következménnyel, hogy még az állítólagos jog gyakorlására irányuló szándék sem zárja ki a bűncselekmény szubjektív elemét¹⁹⁶.

¹⁹⁶ Az ügynök által követett cél irrelevanciájáról lásd Cass. Pen. Sec. V., 5443. sz. ítélet, 1999.11.15: "Az

emberrablás bűncselekményének alakíthatósága szempontjából nincs

Már a Miniszteri Bíróság is, bár a később a tárgyaláson beszerzethez képest csökkentett számú bizonyítási anyagra támaszkodott, úgy ítélte meg, hogy a jelenlegi alperes általános szándéka már akkor széles körben azonosítható volt:

"...Az érintett minisztériumi hatóságok tökéletesen tisztában voltak azzal, és soha nem is kérdőjelezték meg, hogy az egész ügy háttérében a bajba jutott személyek tengeri mentésének epizódjai állnak, olyannyira, hogy ugyanez a 2019. augusztus 1-jei tárcaközi rendelet ezt a tényt feltételezi a premisszái között, és megállapítja, hogy egy "bajba jutott" hajó mentéséről van szó (és, ami jelentős, ezt a passzust emeli ki a Lazio tartományi közigazgatási bíróság végzése is, amely engedélyezte a hajó belépését az olasz felségvizekre).

Ezenkívül a kiskorúak és a menedékjogot kérni szándékozó személyek jelenléte a fedélzeten, valamint általában a szállított személyek pszichofizikai állapotának fokozatos romlása olyan körülmények voltak, amelyekről a miniszter időben, valós időben értesült az I.M.R.C.-n keresztül, amely minden információt továbbított a Kabinetirodának (valamint az NCC-n keresztül).

Nincs helye annak sem, hogy a magatartás önkéntességének hiányát feltételezzük, hivatkozva arra, hogy a személyi szabadságtól való megfosztás jogellenességéről való feddhetetlen tudatlanságra hivatkozunk: a kimenekített migránsok személyiségi jogait védő kötelező erejű jogszabályokat a belügyminiszter kétségtelenül ismerte, aki, miközben aktusaiban és intézkedéseiben hivatkozott rá, kifejezetten másodlagosnak kívánta tekinteni azt a hatékony határellenőrzés működtetésére vonatkozó hatásköréhez képest, és ezt a kényszerítést arra használta fel, hogy az Európai Unió hatóságait hatékonyabb együttműködésre készítse a migránsoknak az Unió valamennyi országában történő újraelosztása terén. Különösen a nemzetközi egyezmények, a nemzetközi szokásjog szabályai, a témában kialakult nemzetek feletti joggyakorlat, valamint - még ezt megelőzően - az olasz alkotmány által a személyek - és különösen a tengeren kimentett személyek - alapvető jogainak védelmére megállapított alapelvek betartásával vállalt kötelezettségeket a közbiztonság legfőbb nemzeti hatósága természetesen nem hagyta figyelmen kívül, és azokat a magyarázott politikai irányvonal követése során nem hagyhatta figyelmen kívül, illetve nem sérthette meg. Ugyanez mondható el a nemzetközi védelemre vonatkozó szabályok által elismert jogokról (az állami rendszerben pozitívan előírt profilokban is, az Art.

a cselekvő által követett cél relevanciája, azzal a következménnyel, hogy az állítólagos jog gyakorlására irányuló cél nem zárja ki az emberrablás szubjektív elemét, amely ráadásul, ha a feltételek fennállnak, egybeeshet a saját okok önkényes gyakorlásával".

286/1998. sz. törvényerejű rendelet 10-ter), valamint az európai jog és a 47/2017. sz. törvény által a kiskorúak számára elismert személyek esetében.

Ismét szubjektív szempontból kell rámutatni arra is, hogy attól a pillanattól kezdve, amikor a közigazgatási bírói hatóság a 2019. augusztus 1-jei tiltó rendelet hatályát gátolta, kifejezetten megjelölve a megállapított jogellenesség profilját, a kiszálláshoz való hozzájárulás kötelességszerűségének tudatossága már nem tűnt ésszerűen kétségesnek, a hajó felségvizekre való belépése által képviselt tényállás fényében is, amely helyzet már nem engedett teret a "biztonsági rendelet" szerinti belépési tilalom feltételezésének, amelynek fényében a SOP megadásának elmulasztását igazolni lehetett volna.

.); a kiskorúak esetében ráadásul a partra szállás engedélyezése, amelyre csak 2019.8.17-18-án került sor, csak a Minisztertanács elnöke és az illetékes fiataikorúak bírósága által gyakorolt, bőségesen dokumentált nyomásnak köszönhetően valósult meg".

A tárgyalás során folytatott vizsgálat viszont lehetővé tette, amint az alább látható lesz, a szükséges szubjektív elem meglétének további hangsúlyozását, így minden kétséget kizáróan megerősíthető volt, hogy a miniszter a POS jogellenes kiadásának elmulasztása és az ebből következő jogellenes személyi szabadságelvonás olyan cselekmények és tények voltak, amelyek teljes mértékben a miniszter tudomása és akarata alatt álltak.

§ 2.1. Az elmulasztott intézkedések jogellenességének tudatában és önkéntessége

Először is, amint azt az ítélkezési gyakorlat megállapítja, a szubjektív elem megvalósulásához mindenképp az szükséges, hogy a személyi szabadságtól való megfosztás cselekménye jogellenes legyen; ez a tulajdonság az 1889-es törvénykönyvben kifejezetten szerepel, és ez a bűncselekmény logikus előfeltételét képezi, olyannyira, hogy az 1930-as jogalkotó feleslegesnek tartotta, hogy a büntető törvénykönyv 605. cikkében említse (az új büntető törvénykönyv tervezetéről szóló 1929. évi miniszteri jelentés szerint).

Ezen a ponton helyénvalónak tűnik megemlíteni a vádlott spontán nyilatkozatai során felajánlott védekezési módját, amely szerint egy sor olyan tényező vezetett arra, hogy magatartását (és így mások személyes szabadságának korlátozását) jogszerűnek ítélte; olyan tényezők, amelyek ezért vagy a bűncselekményt objektív jellegében nem minősítik meg, vagy olyan ténybeli tévedést állapítanak meg, amely a büntető törvénykönyv 47. cikke értelmében, amely a reprezentatív pillanatot érinti, kizárja a szándékos vétség miatti büntethetőséget.

Röviden, a miniszter nem tett volna mást, mint megfelelt volna a 2019. évi technikai táblázat előrejelzéseinek (amely szerint az újraelosztás érdekében európai tárgyalásokat kellett volna kezdeményezni, miközben a hajót időközben ideiglenes POS-nak tekintették), valamint saját, ugyanabban az évben kiadott irányelveinek (amelyek szerint "*abban az esetben, ha a mentési esemény a líbiai felelősség alá tartozó vizeken történt, és egy mentőhajó kezdeményezésére hajtották végre, vagy a római IMCC nem koordinálta a mentési tevékenységet, nem állnak fenn a nemzetközi egyezmények által előírt kritériumok az olaszországi POS-hoz való hozzárendelésre vonatkozóan*").

Ezért arra a következtetésre jutott, hogy "***ez az elméleti lefoglalás nem más, mint egy olyan működési mód, amelyet a Conte-kormány egész ideje alatt alkalmaztunk***".

1... mindig garantálja a biztonságot és az emberi életet".

Nos, ahogyan azt már bemutattuk, mind a technikai kerekasztal, mind a 2019-es miniszteri irányelv olyan *határeseti* eszközök, amelyekkel maga az alperes kívánta felvértezni magát a *zárt kikötőkre* vonatkozó politikájának támogatására, amelyek önmagukban aligha egyeztethetők össze az európai jogszabályokkal.

Még ha félretesszük is ezt az észrevételt, az a tény, amelyet a miniszter nyilvánvalóan jól ismer, hogy sem egy technikai táblázat, sem egy irányelv nem érvényesülhet *a tengerjog* felett, amely, mint ismeretes, nem tesz különbséget a mentésre induló hajó típusa szerint; az előírja *a kellő gondosság* kötelezettségét, azaz mind az államot, mind a hajók kapitányait terheli; nem teszi lehetővé az államok kikötőinek lezárását a mentési események idejére; nem vonja vissza annak az államnak a hatáskörét, amelynek felségvizein a SAR-esemény bekövetkezett; egyértelműen rögzíti a visszaküldés tilalmának elvét, valamint a kiskorú migránsok fokozott védelmének elvét.

Mindenesetre, ami a technikai táblázat *rendelkezéseit* illeti, amelyek, mint látható, a hajót ideiglenes POS-nak tekintették, feltéve, hogy az lehet, nem szabad elfelejteni, hogy az alperes jól tudta, hogy az Open Arms nem rendelkezett az ideiglenes biztonságos kikötőként való működéshez szükséges jellemzőkkel, és hogy mindenesetre az átcsoportosításról szóló tárgyalások lezárultak, aminek következtében egyrészt a partra szállás sürgős volt, másrészt

semmi sem akadályozta a partra szállást.

Ami az irányelvet illeti, közismert, hogy az nem alkalmazható *tout court* a jelen ügyre, ahol valóban: csak az első mentési esemény volt

a líbiai SAR-zónában történt; Olaszország lett az "első kapcsolattartó állam"; 2019. augusztus 14-ről 15-re virradó éjszaka az Open Arms olasz felségvizekre lépett, ezért már nem lehetett a líbiai SAR-zónában történt eseményről beszélni a római IMRCC bevonása nélkül, amely éppen ellenkezőleg, többször is kapcsolatba lépett a Belügyminisztérium kabinetjével, hangsúlyozva, hogy az olasz parti őrség számára nincs akadály a POS Lampedusa-i kiszabadításának.

A másodlagos rendelkezések betartására vonatkozó ezen álláspont ráadásul ellentmond magának az alperesnek a kihallgatása során tett kijelentéseinek, amikor azt állította, hogy - ha az Agrigentói Ügyészség nem foglalja le az Open Arms-ot - a POS-t rövid időn belül szabadon engedték volna, ezzel elismerte, hogy ebben a helyzetben a POS-t szabadon kellett volna engedni, és egyúttal ellentmondott a saját álláspontjának, amely szerint az olasz államnak e tekintetben semmilyen kötelezettsége nem keletkezett.

Ezen a ponton, bár ez túlságosan is bőségesnek tűnhet, érdemes - bár az elmaradt és végül hozott intézkedések jogellenességének tudatában és önkéntességében, amelyeknek hatása szintén a partraszállás megakadályozása volt - végigkövetni mindazokat a megállapításokat, amelyekből a jelen alperes esetében pontosan kitűnik, hogy a migránsok olasz területre való érkezésének jogellenes megakadályozása érdekében az ő közigazgatási tevékenységét instrumentalizálta.

Azt mondták, hogy valószínűleg a belügyminiszter volt az, aki arra ösztökélte *a munkatársait*, hogy keressenek *kikapukat* a *zárt kikötőkre* vonatkozó politikájának támogatására, ami arra készítette, hogy újszerű értelmezéseket javasoljon egy olyan rendeletről, amelyet addig békésen, az ellenkező irányban alkalmaztak, és mindezt annak ellenére, hogy az ügyben érintett összes hatóság rámutatott az intézkedései törvénytelenységének különböző profiljaira (a Fiatalokúak Bíróságának elnöke és ügyésze, a TAR Lazio, a Minisztertanács elnöke, a védelmi és az infrastruktúra és a bővítések miniszterei, a nemzeti garanciavállalók).

Békéscsabán kiderült, hogy az alperes tudatosan és önként megtagadta *a* POS-t az Open Arms-nak, mert - mint maga is állította - továbbra is *meg* akarta *tagadni a partra szállást azoktól, akik azt állítják, hogy az illegális bevándorlókat mindig és kizárólag Olaszországba hozzák*, még a hajótöröttek folyamatosan romló körülményeitől, az európai szintű újraelosztási megállapodások előrehaladott állapotától, a nemzeti és nemzetközi intézmények más tagjainak ellentétes véleményétől függetlenül is.

Ez az akarat egyértelműen kiderül az általa aláírt aktusok sorozatából.

Nem lehet nem emlékeztetni mindenekelőtt magára a 2019. augusztus 1-jei tilalmi rendeletre, amelynek jogellenessége nem kerülhette el a Belügyminisztériumot, és amelyet aztán a Lazio tartományi közigazgatási bíróság augusztus 14-i végzésével nyilvánítottak jogellenessé. A közigazgatási bíró egyértelmű állásfoglalásával szemben SALVINI miniszter úr, nem törődve a bírói *diktátummal*, új tények hiányában, újból indítványozta e rendelet motiválatlan - és még inkább törvénytelen - megismétlését, a két miniszter megdöbbenésére, akiknek azt ellenjegyezniük kellett volna.

Lásd e tekintetben a TRENTA védelmi miniszter által elmondottakat, aki úgy vélte, hogy *"a Lazio-i TAR határozata még inkább érvényes volt, mert egyébként is elteltek más napok, és a fedélzeten a helyzet még jobban romlott, és akkor ez egy már megsemmisített rendelet megismétlése volt, minden más hír nélkül, kivéve a fedélzeten lévők életét rontó híreket"* (lásd a 2022. december 2-i tárgyalás jegyzőkönyvének 18. oldalát).

Hasonlóképpen, TONINELLI akkori miniszter a 2022. december 2-i meghallgatáson megerősítette, hogy a második tiltó rendelet újbóli bevezetésére tett kísérlet idején a birtokukban lévő információk az Open Arms fedélzetén uralkodó körülmények romlására utaltak: *"a beérkező információk arról szóltak, hogy a hajó fedélzetén a helyzet egyre bonyolultabbá vált, nem szabad elfelejtenünk, hogy ez nem egy olyan hajó, amelyet arra szántak, hogy embereket mentsen a tengeren, hanem egy teherhajó, ez egy olyan hajó, amely szerintem legfeljebb 15-20 embert szállított, ennél sokkal, de sokkal több volt a fedélzeten, és ezért a helyzet az idő múlásával nem volt .. nem 15 fok volt, hanem bizonyára több fok volt, és ezért a helyzet bizonyára kezdett bonyolultabbá válni, és ezért emiatt, és mert..., de a logikai érzék miatt már nem lehetett megállítani, hogy egy már megsemmisített rendeletet, ami azonos volt a megsemmisített rendelettel, annak feltételeivel, nyilván az alulírottak és azt hiszem, a honvédelmi képviselőtársam is, úgy gondolta, hogy nem logikus ezt megismételni.*

A hajótörést szenvedett személyek személyi szabadságának jogellenes elvételének folytatását eredményező POS meg nem adására való hajlandóság egyébként a CONTE akkori miniszterelnök által az alperesnek küldött levelekből derült ki, amelyekkel az utóbbi 2019. augusztus 14-én, felszólította a belügyminisztert, hogy tegye meg a hatáskörébe tartozó intézkedéseket a kísérő nélküli külföldi kiskorúak partra szállásának engedélyezése érdekében, akik esetében nem volt megengedhető a mérlegelés, majd 2019. augusztus 16-án ismételten megismételte neki, hogy a kiskorúakra vonatkozó SOP *"elengedhetetlen jogi, valamint humanitárius kötelesség"*.

Abszolút ékesszólóak magának SALVINI miniszternek a válaszai is, aki nevetséges érvekkel igazolta döntéseit, például a következővel

a spanyol joghatóságra vonatkozó, anélkül hivatkozott, hogy figyelembe vette volna, hogy az Open Arms *időközben* olasz felségvizekre érkezett, amíg 2019. augusztus 17-én azt válaszolta, **hogy saját maga ellenére** utasítást adott arra, hogy az Open Arms hajó fedélzetén tartózkodó állítólagos kiskorúak kiszállását ne akadályozza semmi ezt a döntést a Tanács elnökének kizárólagos meghatározásának tekintette, és ezért elhatárolódott tőle, és nem tett hozzá semmit a többi hajótörőről, akiknek nyilvánvalóan nem kívánta megengedni, hogy a hajóról leszálljanak, az újraelosztási eljárások sikeres kimenetelére vonatkozó biztosítékai ellenére.

Szintén elfogadhatatlanok az alperes által közvetlenül felhozott indokok, amelyeket az általa 2019. augusztus 15-én aláírt, a Palermói Fiataikorúak Bírósága elnökének és ügyészének címzett feljegyzésben, a CONTE elnökének címzett egyéb válaszlevelekben megjelölt, amelyben a nemzeti vizeken lévő hajóra vonatkozó olasz joghatóságra való hivatkozáson túlmenően, a kísérő nélküli kiskorúakkal való bánásmódra vonatkozó valamennyi szabályozást durván megsértve önkényesen túllépte a kiskorúak életkorára vonatkozó, működő vélelmet is, noha nem rendelt el semmilyen erre vonatkozó értékelést, és teljesen egyedülálló módon a fedélzetén tartózkodó ismeretlen felnőtt migránsokat kísérő személyeknek tekintette.

A belügyminiszter kemény álláspontját megismételte a 2019. augusztus 19-i feljegyzésében, az Open Arms által továbbított számos POS-kérelemre adott első és egyetlen válaszában, amelyben nyilvánvalóan megalapozatlan érveket használt, mint például azt, amely szerint a Lazio Regionális Közigazgatási Bíróság végzése kizárólag a Medevacs lehetővé tételét eredményezte.

A miniszter által kihagyott és bevezetett cselekmények jogszerűtlenségének önkéntességét, a személyes szabadságtól való megfosztás nyilvánvaló következményeivel együtt a tudatos és jól ismert "intézményi káosz", mind hazai, mind nemzetközi szinten, amelyről tudott, és amely az olasz parti őrséget, magát a miniszteri kabinetet, a miniszterelnököt és kormánytagtársait, valamint a nemzetközi szerveket és más európai országokat is zavarba hozta, tovább bizonyítja.

Különösen jellemző a törvények ilyen irányított semmibe vételére TRENTA miniszter asszony kijelentése, amikor azt mondta, hogy a kísérő nélküli kiskorúak jogellenes és súlyos tartózkodási helyzete miatt kezdeményezte, hogy a belügyminiszter ellentétes akarata ellenére küldjön egy haditengerészeti hajót a kiskorúak visszaszerzésére, és ezt a helyzetet az olasz állam számára már nem tolerálható jogi és emberi sodródásnak tekintette.

Ez tehát olyan egyértelmű elemek összessége, amelyekből nem lehet másra következtetni, mint a miniszter teljes tudatosságára és pontos szándékára, hogy egy sor *contra ius* intézkedést hozzon létre, kétségtelenül az

alábbiak javára.

a migrációs jelenség kezelésében megalkuvást nem ismerő politikusként mutatkozott be.

§ 2.2. Mások személyi szabadságának saját jogellenes cselekménye következményeként történő jogellenes elvonásának tudatossága és önkéntessége

Az eddig elmondottakra tekintettel elegendő csak annyit hozzátenni, hogy ha a miniszter, tudatosan *contra ius* eljárva, tudta, hogy nem engedélyezi a jogszerű partra szállást, és azt több napon keresztül nem engedélyezte, akkor magától értetődővé válik, hogy tudta azt is, hogy ez a 147 migráns nem szállhatott partra, és ezért kénytelen volt hosszabb ideig a hajó zárt termeiben maradni.

Ahogy az már világossá vált, az alperes azt sem tudta volna elképzelni, hogy az Open Arms ilyen körülmények között ideiglenes POS-ként működhet.

A hajó fedélzetén uralkodó különös és tarthatatlan helyzet fokozatosan hírhedtté vált, a hírek és a politikai viták középpontjába került, amely nem kerülhette el a vádlott figyelmét.

A belügyminiszter mindenesetre valós időben tájékozódott az eseményekről, amint azt maga is kijelentette a kihallgatása során (lásd a 2024. január 12-i meghallgatás jegyzőkönyvének 59. oldalát: *"a kabinetfőnök mindenről pontosan tájékoztatott"*), és amint azt más tanúk is megerősítették, mint például GARRONI prefektus a 2022. június 17-i meghallgatáson:

PUBBLICO MINISTERO - *Legjobb tudomása szerint a politikai vezetés, azaz a belügyminiszter tisztában volt-e a higiéniai és egészségügyi helyzettel az Open Arms fedélzetén, valamint a fedélzeten tartózkodó migránsok egészségügyi állapotával?*

GARRONI ÉS. - *Nos igen, mert mondjuk, hogy a frissítés több volt, mint napi szinten a helyzetek alakulásáról. Mind a beérkezett papírok alapján, mind pedig az esetleg más módon, telefonon keresztül közölt információk alapján.*

A 2022. december 2-i meghallgatáson meghallgatott Tiziana LIGUORI, a Bevándorlási és Határrendészeti Központi Igazgatóság Bevándorlási Szolgálat Második Osztályának vezetője arról is beszámolt, hogy 2019-ben, mivel a POS azonosítása a Belügyminisztérium hatáskörébe tartozott, ezért minden vonatkozó információt azonnal továbbítottak neki egy azonnali üzenetküldő rendszeren keresztül:

LIGUORI T. tanú - *ezek az üzenetek nem naponta érkeztek hozzám, hanem gyakorlatilag percenként, mert a funkciójuk az volt, hogy valós időben frissítsék mindazokat, akik többé-kevésbé a világ legközelebbi részén voltak.*

érdekelte ez a jelenség, ... mi SMS-ben folyamatosan értesültünk arról, hogy mi történik.

PUBBLICO MINISTERO - *És a címzettek között nyilván ott volt a kabinet felső vezetése és a belügyminiszter, vagy ott volt a kabinetfőnök is?*
LIGUORI T. TANÚ - *Igen, igen.*

Ezt a körülményt egyébként az ugyanazon a meghallgatáson szerzett üzenetek is bizonyították, amelyeken keresztül a kabinetfőnök és a belügyminiszter folyamatosan tájékoztatást kapott arról, hogy mi történt az Open Arms fedélzetén, különös tekintettel a kérdéses időszakra, azaz 2019. augusztus 14. és 21. között.¹⁹⁷

Az, hogy az Open Arms fedélzetén kialakult helyzet egyre inkább kezelhetetlenné vált, az alperes bizonyára tudott róla, tekintettel az IMRCC Roma által a Viminale-nak továbbított folyamatos e-mailekre is (amelyek szinte valós időben jutottak el a belügyminiszter tudomására), amelyekben a CREUS parancsnoka és a MONTES misszió vezetője a SOP sürgős jelzését kérte, tekintettel a romló higiéniai és egészségügyi körülményekre, és mindenekelőtt a migránsok pszichofizikai egészségi állapotára, akik egyre kimerültebbek voltak, és kétségbeesésükben készek voltak a vízbe vetni magukat, hogy Lampedusa felé ússzanak.

Az Open Arms által kimentett hajótörött túlélők fizikai és pszichés állapotát - mint láttuk - a fedélzetre érkező különböző orvosok, a Vészhelyzet pszichológusa, valamint az USMAF és a CISOM személyzete által készített jelentések is megállapították, amelyeket az IMRCC időben továbbított a belügyminiszter kabinetjének.

A vizsgált tudatosságot közvetve jellemzi, hogy SALVINI miniszter úr lekicsinyelte a fedélzeten kialakult helyzetet, szöges ellentétben a neki bemutatott makroszkópikus bizonyítékokkal, ugyanakkor megnyugtatónak érezte, hogy az egészségügyi vészhelyzeteket, ha voltak ilyenek, a Medevacsok révén kezelték.

¹⁹⁷ Lásd a 2022.12.2-i meghallgatás jegyzőkönyvének 68. oldalát:

PUBBLICO MINISTERO - *... ezen a CD-n, elnök úr, amelyet a tanúvallomás végén kérem fogunk, van egy első fájl, amely az NCC-nek küldött üzenetek intézményi címzettjeinek listája.*

LIGUORI T. TANÚ - *Igen, pontosan.*

PUBBLICO MINISTERO - *Egy második fájl, amely egy Excel-táblázat, amely az NCC műveleti szobája által 2019. augusztus 14. és 21. között küldött SMS-üzenetek kinyomtatott változatát tartalmazza, valamint az NCC által augusztus 18. és 21. között küldött üzenetek kinyomtatott változatát, beleértve a reggeli összefoglalót stb., így most egy sor kérdést fogok feltenni Önnek ezekkel a dokumentumokkal kapcsolatban. Kezdjük az NCC által küldött üzenetek intézményi címzettjeinek listájával. Ön már többé-kevésbé elmondta, hogy kik voltak azok a címzettek, akiknek elvileg elküldte ezeket az üzeneteket?*

LIGUORI T. TANÚ - *A sor szerintem elég hosszú, a rendőrfőnöktől a rendőrfőnök-helyettesig, a bűnüldözési osztály központi igazgatójáig, a megelőzési rendőrség központi igazgatójáig, a kabinetfőnökig és a miniszterig, a miniszteri kabinet különböző tisztviselőiig.*

más minisztériumok felelősségét, és úgy tettek, mintha nem tennék fel a személyes szabadság más kérdését, amely ezúttal a migránsok egészségét érintette, nem pedig az egyes hajótörést szenvedett betegeket:

Minket..., engem személy szerint folyamatosan megnyugtattak, hogy nem volt vészhelyzet vagy vészhelyzeti bizonyíték a fedélzeten, az USMAF jelentése ebből a szempontból megnyugtató volt.

Szintén emblemikus e tekintetben az a válasz, amelyet az alperes adott az elnöknek a migránsokról, akik mostanra elkeseredve egyre nagyobb számban vetették magukat a vízbe:

AZ ELNÖK - *Igen. De nekem úgy tűnik, hogy a kicsit az elején feltett kérdésre, miszerint tudott-e arról, hogy néhány migráns a vízbe ugrott...*

SALVINI M. alperes - *Igen, igen, nyomon követtük, én a vezérkari főnökön keresztül, de biztosítottak arról, hogy a fedélzeten nem volt vészhelyzet. Nem ez volt az első és nem is az utolsó eset, hogy bevándorlók a fedélzetre vetették magukat.*

Az ELNÖK - *Nos, ez nem igazán a legjobb...*

SALVINI M. alperes - ***Nem, szerencsére ez nem szokás.***

ELNÖK - *De az sem túl megnyugtató, hogy a migránsok a vízbe ugranak, egyszóval arra utal, hogy a fedélzeten kissé nehéz a helyzet.*

SALVINI M. alperes - *A rendelkezésünkre álló elemek azt mondták, hogy a helyzet semmiképpen sem volt veszélyeztetett.*

Már az alperes által használt "szokatlan" kifejezés is jelzi, hogy tisztában van a helyzet súlyosságával, mivel az olasz partoknál történt különböző partraszállások során nem volt gyakori és visszatérő jelenség, hogy a mentőhajókról egyre több migránst dobtak a vízbe. Ezen esemény rendkívüli volta, a fortiori, rá kellett, hogy ébressze őt a helyzet drámaiságára és ebből következően a SOP kiadásának ésszerűtlenségére. Ráadásul a tengerbe vetés még a miniszter szemében is csakis a korlátozással járó helyzetből való tényleges menekülést eredményezhette, ami egyértelműen bizonyította a személyes szabadság korlátozásának állapotát, amelyben a hajótöröttek találták magukat.

A fedélzeten való fogva tartás e körülmények között sem talált jogszerű indokolásra, mivel, mint már említettük, az alperes nem az európai újraelosztási megállapodások eredményére várt (ha az ilyen tárgyalások a migránsok partra szállását a leírt körülmények között elhalasztották volna), így a hajón való tartózkodás soha nem a várakozás - bár kellemetlen -, hanem eleve a korlátozó *státusz* jelentésével bírt.

§ 2.3. A kitűzött célok

Elhangzott, hogy az emberrablás bűncselekményéhez elegendő az általános szándék, amelynek megléte a tipikusság szempontjából már teljes mértékben bizonyított a vizsgált ügyben.

Helyénvalónak tűnik azonban kitérni azokra a célokra, amelyeket a vádlott az eddig megállapított magatartással elérni kívánt, egyrészt azért, mert ezek jobban betekintést engednek az események tudatosságának és szándékának sajátos fennállásába, másrészt azért, mert nem kívánunk eltekinteni annak az elvont lehetőségnek az elemzésétől, hogy e cselekmények végső célja - amennyiben a törvényben előírt hatáskör gyakorlása által leplezett - valamilyen módon befolyásolhatja a szubjektív elem és végső soron a terhelt bűncselekmény integrációját.

E tekintetben ugyanis egy bizonyos joggyakorlat szerint - ellentétben az emberrablás bűncselekményében a cél irrelevanciájára vonatkozó egységes irányzattal - *"a bűncselekmény nem valósulhat meg, ha a szabadságelvonás olyan magatartás eredménye, amelyet, bár objektíve jogellenes, szubjektíve a cselekményt elkövetőre jogszerűen ruházott hatalom gyakorlásának célja jellemez, és nem minősül az intézményi tevékenységgel semmilyen kapcsolatot nem mutató magatartásnak"* (Semmitőszék VI. büntetőosztálya, 1808/2003. sz.) Pen, VI. szakasz, 1808/2003. sz. ítélet).

Ez egy olyan határozat, amely önmagában nem túl kellemes, de amelyet azonban a legnagyobb óvatossággal kell értelmezni, mivel ellenkező esetben a "cél szentesíti az eszközt" jól ismert mintáját eredményezheti, amelyet a köznap értelemben vett jelentése szerint értelmezve jogrendszerünk nem tolerál. E joggyakorlat szerint tehát egy olyan alanyról van szó, aki mélyen meg van győződve arról, hogy funkciója gyakorlása során a törvény által ráruházott hatalmat gyakorolja.

Mielőtt azonban az alperes által követett esetleges intézményi célokba bocsátkoznánk, azonnal meg kell jegyeznünk, hogy közelebbről megvizsgálva a vizsgált ítéletben foglalt ítélet a mi esetünkben semmiképpen sem alkalmazható, függetlenül a kifogásolt mulasztások és cselekmények alapjául szolgáló politikai terv esetleges közjogi relevanciájától.

A *szóban* forgó esetben ugyanis a belügyminiszternek egy közigazgatási eljárás keretében egyszerűen csak az volt a feladata, hogy a biztonságos hely megjelölésével meghatározza a mentési eseményt; pontosabban, a belügyminiszternek pontosan kötelessége volt azt megjelölni, tekintettel a

minden olyan ténybeli és jogi előfeltétel, amely kétségtelenül megalapozta *a facere*.

Így az alperes, amikor megtagadta 147 migráns partra szállását, a legkevésbé sem gondolhatta, hogy intézményi tevékenysége gyakorlása *során* jogszerűen ruházták fel *tout court* megtagadási jogkörrel, mivel a jogrendszer nem ruházta fel őt ezzel, és még kevésbé, hogy a kormányhatóságok egy közös cél elérése érdekében erre *felhatalmazást adtak volna neki*.

A fent említett ítéletben elemzett konkrét esetben pedig a rendfenntartó erők tagjainak tevékenységéről volt szó, akik úgy vélték, hogy bizonyos tüntetőkkel szemben korlátozó jogkörrel rendelkeznek; olyan jogkörrel, amelyet a törvény ténylegesen előírt és biztosított számukra, még ha azt az adott helyzetben nem is gyakorolhatták.

Az előttünk fekvő ügyben tehát az alperes soha nem érezhette magát legitimáltnak arra, hogy magas erkölcsi és társadalmi értékű célok követése nevében olyan *idegen* hatásköröket gyakoroljon, amelyek kívül esnek a hatáskörén, sőt, amelyek egyértelműen ellentétesek a közigazgatási funkciójához tartozó feladatokkal.

Egy másik, a fent említett ítélet *diktátumára* vonatkozó gondolatmenet inkább arra készít bennünket, hogy megkérdőjelezzük (a kötelezettséget keletkeztető előfeltételek megléte esetén a tagadási jogkör már eleve tompa hiánya mellett) annak az *intézményi célnak* a meglétét, amely - egészen elvontan - *az objektíve jogellenes* magatartás ellenére eltüntetné a szubjektív elem hiánya miatti bűncselekményt.

Az alperes spontán nyilatkozatai során tett védekezésében a miniszter a kormánytöbbség programjának megvalósításával összefüggésben helyezte el tevékenységét, amely *"a migrációs jelenségek kezelésére vonatkozó világos és közös politikát vázolt fel, amely az európai intézmények bevonását írta elő"*, és amely *"az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányult"*; egy olyan program, amely mindig is a kollegiális döntések vállalását vonta maga után az egész kormány részéről, egészen addig, amíg a kormány töréspontjainak kialakulása után, az *addigi* szövetségesei, ellentétben a korábbi helyzetekben, például a Diciotti motorcsónak ügyében képviselt álláspontjukkal, hirtelen elutasították a belügyminiszter intézkedéseit.

Ezért kijelentette, hogy: *"Úgy gondolom, hogy hasznos szolgálatot tettem az országnak"*, és mindenestre *"kevesebb távozás, kevesebb haláleset... kevesebb pénz az emberkereskedőknek"*.

Az alperes álláspontja azonban két fontos pontosítást érdemel.

a) Bizonyára közismert tény, de a meghallgatás során is teljes mértékben kiderült, hogy a 2018. március 4-i általános választások után létrehozott "Conte1" kormány - amelyet az 5 Csillag Mozgalom és a Liga koalíciója hozott létre egy "kormány szerződés" alapján - politikai célkitűzései között valóban szerepelt az illegális bevándorlás elleni küzdelem, és - ismét ezzel a témával kapcsolatban - az Olaszország területére érkező migránsok Európán belüli elosztásának kérdése.

Azonban még a legmagasabb - bár kormányzati - célokat is a hatályos törvények, vagy ha úgy tetszik, az e célból kihirdetett rendeletek révén kell elérni, de soha nem tiltott eszközökkel.

Az egyes miniszterek személyes felelősségének sérelme nélkül a feladatai gyakorlása során elkövetett cselekményekért, a kormány esetleges teljes mértékben osztozott az alperesnek az illegális bevándorlás kérdésében való terveiben, mindenesetre soha nem adhatott volna jogszerűen felhatalmazást arra, hogy megsértse *a tengerjogot*, amelynek nemzetek feletti tartalma szilárdan kötelezi az olasz államot, amint azt a köztársasági elnök a két *biztonsági rendelet* alkalmával hangsúlyozta.

Ennek megerősítéseként például TRENTA miniszter úr, bár ugyanannak a kormánynak a tagja volt, a meghallgatáson nem habozott rámutatni, hogy "*a politikának van határa*":

A politikában van egy határ, amelyet mindig az emberi cselekvés diktál, az érzékenység arra, amit az ember tesz. az általunk vívott politikai csaták soha nem eshetnek az utolsókra, ... tehát az illegális bevándorlás ellenőrzése elleni igazságos harcot mindig az emberi jogok tiszteletben tartásával kell vívni, és mindig meg kell adni az abban a pillanatban törekeny helyzetben lévő embereknek a védelem, a védelem és a védelem lehetőségét".

Ráadásul, hogy a kormány álláspontja természetesen az volt, hogy a közös célokat csak a törvények betartásával lehetett követni, plasztikusan kiderül abból a tényből, hogy amikor a TAR felfüggesztő rendelete véget vetett a *zárt kikötők* álmának, és amikor egyúttal *a contra ius* hajón fogva tartott kísérő nélküli kiskorúak ügye nyilvánosságra került, mind a két ellenjegyző miniszter, mind maga a miniszterelnök, tisztelettudóan a az előbbi a közigazgatási bírói hatóság intézkedése, az utóbbi pedig a Zampa-törvény előtt, nem tehetett mást, mint hogy ellenállt (az előbbi azzal, hogy nem írta alá az alperes által már kiadott új tiltó rendelet tervezetét, az utóbbi pedig a fent említett levelezéssel) SALVINI miniszter kemény vonalának folytatásának, amely addigra már - ráadásul *coram populo* - megtörte a jogrendszer által képviselt akadályt.

Ezért nem sokat számít, hogy a szövetségesek álláspontjának megváltoztatásának háttérében a folyamatban lévő politikai válság állhatott, mivel az a jogi szabályok szempontjából ekkor feltétlenül szükséges volt.

Az alperes ezzel szemben a *zárt kikötőkre* vonatkozó politikája során olyan szélsőségesen hajthatatlan álláspontot képviselt, amely nemcsak arra készítette, hogy a *közösségi médiában* olyan drasztikus nyilatkozatokat tegyen, amelyek összeegyeztethetetlenek voltak a különböző SOP-ok kiadásával kapcsolatos igazgatási feladataival ("*továbbra is megtagadom és továbbra is meg fogom tagadni a partra szállást azoktól, akik úgy tesznek, mintha mindig és kizárólag Olaszországba hoznának illegális bevándorlókat*"; "*Amíg miniszter vagyok, nem engedélyezem a fél partra szállást*"), hanem arra is, hogy azt higgye, hogy megdöntheti a szabályokat.

Ezt lényegében már a Miniszteri Bíróság is megerősítette, amely szerint az alperes a "*menekült migránsok személyiségi jogainak védelmét szolgáló kötelező erejű jogszabályokkal szemben ... kétségtelenül ismerte a belügyminisztert, aki, miközben aktusaiban és intézkedéseiben hivatkozott rá, kifejezetten másodlagosnak kívánta tekinteni a hatékony határellenőrzés működtetésére vonatkozó hatásköréhez képest, ezt a kényszerítést arra használta fel, hogy az Európai Unió hatóságait a migránsok valamennyi uniós országban történő újraelosztásában való hatékonyabb együttműködésre készítse*".

A Törvényszék megközelítésének helyességét alátámasztandó, ráadásul meg kell jegyezni, hogy nem lehet ésszerűen azt állítani, hogy "*az emberkereskedelem elleni küzdelem*" és "*életek megmentése*" a cél, majd megtagadni a SOP kiadását a felségvizeken tartózkodó hajónak, mivel nyilvánvaló, hogy ezzel pontosan az ellenkezőjét érjük el a célnak, nevezetesen azt, hogy a fedélzeten tartózkodó emberkereskedőket nem tartóztatjuk le, és a tengernek kiszolgáltatott migránsok életét veszélyeztetjük.

b) Most már hozzá kell tenni, hogy az alperes által ténylegesen követett cél, legalábbis a tiltó rendelet felfüggesztése óta, már nem a "*migrációs jelenségek közös, az európai intézmények részvételével történő kezelése*" volt, amely "*az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányult*".

Először is, a megosztás nem annyira a kormányválság miatt bukott meg, hanem azért, mert, mint említettük, mind a CONTE elnök, mind a másik két érintett miniszter nem támogathatta a törvénybe ütköző szélsőséges magatartást. Ráadásul a TAR-ítélet hatására megszűnt az a tiltó eszköz, amely még lehetővé tette volna, hogy az Open Arms-ot távol tartsa az országos vizektől. És mindenekelőtt az európai államokkal szembeni *nyomásgyakorlás* szükségessége is megszűnt, hiszen az újraelosztás célja már megvalósult.

Ennek a hajthatatlan, valamint jogellenes vonalnak a folytatása arra készítette a vádlottat, hogy cselekedeteit a végletekig fokozza, olyannyira,

hogy a migránsok

csak az agrigentói ügyészség beavatkozása miatt szállt ki, akkor motivációit csak az "államszerződésben" vállalt kötelezettségeken kívüli tényezőkben süllyesztheti el.

Ezeket az okokat, amellet, hogy intuitívak, a vizsgálat előtti vizsgálat is hangsúlyozta.

Ezzel kapcsolatban először is hivatkozunk CONTE elnök nyilatkozataira, aki a következőket mondta: *"a valószínű választási versenyre és a jövőbeli politikai fejleményekre való tekintettel is kissé izzóvá vált a légkör, ezért a Tanács elnökét úgy akarták beállítani, mint aki gyenge, mondjuk úgy, a migrációs jelenség kezelésében, míg a belügyminiszter volt az, mondjuk úgy, aki inkább a szigor pozícióját töltötte be". Ez volt a pillanatnyi politikai légkör". "Abban az időben, egy különösen heves politikai helyzetben, egy különösen figyelmes, a bevándorlók kérdésére érzékeny közvélemény mellett, az a tény, hogy az elnöknek laza, gyenge stb. álláspontja van, nekem pedig merev álláspontom van, az ő számára ez okot adott a dicsekvésre, számomra pedig az eszközhasználatra".*

A CONTE elnöke azonban már az események idején, augusztus 15-i nyílt levelében nyilvánosan rámutatott azokra a választási okokra, amelyek a belügyminisztert arra készítették, hogy egyedül és minden ok nélkül, sőt a törvényes kötelezettségekkel ellentétesen folytassa túlkapásait:

"Megértem, hogy hűségesen és megszállottan arra összpontosít, hogy a bevándorlás kérdését a "zárt kikötők" formulájára redukálva kezelje. Ön politikai vezető, és jogosan törekszik arra, hogy folyamatosan növelje a konszenzusát. De belügyminiszterként beszélni és megváltoztatni a miniszterelnökének feketén-fehéren megírt egyértelmű álláspontját, az már más kérdés."

Hasonló nyilatkozatokat tett DI MAIO miniszter is:

CIVIL PÁRT - *Tehát a POS meg nem adása vagy késleltetése kampányeszköz volt, a konszenzus megszerzésének eszköze?*

TANÚ DI MAIO L. - *Nem hiszem, hogy probléma lenne ezt nyilvánosan elmondani, igen, azt hiszem, mindennek, amit tettek, határozottan célja volt, ami a konszenzus volt.*

Ugyanez vonatkozik TONINELLI miniszter úrra is:

"Nem volt már kormány, volt egy ember, aki körbejárt és súlyos szavakkal beszélt, hogy a migránsok gyomrába férkőzzön (...) Úgy értem, hogy az akkori miniszter Salvini most teljes autonómiában cselekedett, választási kampányban volt, akkor már nem volt minisztertanács, augusztus volt, és a kormánynak nem sokkal később vége lett, (...) Ez megy

*nos, egyszerűen megmagyarázom egy kijelentéssel, amire emlékszem, hogy Salvini akkori miniszter egy nyilvános rendezvényen, egy színpadon tette, ahol azt mondta: "A migránsokkal, a szabályos migránsok számára vége a mókának", mi mást kell még magyaráznom nektek? A Liga által néhány hónappal korábban felvett 30 és több mint 100 százalékos **arány** nyilvánvalóan közvetlen kapcsolatban állt a történetekkel(.) Mivel tudták, hogy néhány órán/napon belül bizalmatlansági indítványt nyújtanak be, **igyekeztek minél jobban pénzzé tenni, mondjuk úgy, a konszenzust, hangsúlyozva egy akkoriban sokat vitatott témát.***

A tanú De FALCO utalt SALVINI miniszter folyamatban lévő választási kampányára is, akinek a Nyitott Karok ügye értékes támogatást nyújthatott: *"Elisabetta Trenta, a védelmi miniszter, még ha voltak is nehézségek, mondjuk politikai természetűek, mert azt mondta nekem, hogy..., azt mondta nekem, hogy..., fenntartotta, hogy az akkori belügyminiszter Salvini ezen álláspontja hozzájárult volna az alakja növeléséhez, a konszenzus összegyűjtéséhez, és így az 5 Csillag Mozgalom további nehézségekbe került volna. Még ezekkel a nehézségekkel együtt is biztosított arról, hogy nem fog aláírni egy újabb kizárási rendeletet".*

Ezek természetesen a fent említett, de minősített szövegek által kínált értelmezések, amelyek mindazonáltal koherens olvasatát kínálják azoknak a magatartásoknak, amelyek most kívül esnek a közös és megosztott terven, és annyira szélsőségesek és eltérnek a kormányzat eredeti céljaitól, hogy nagy valószínűséggel önreklámozássá válnak ugyanannak az ideológiai szilárdságnak a tekintetében, amelyet nem fedtek fel.

Egyfajta megerősítést maga a vádlott ad, aki, mint már említettük, a migránsok landolásának napján az Agrigentói Ügyészség 18 órakor:2019. augusztus 20-án, 28-án, távol maradt a szenátus üléséről, hogy a Facebook-profilján élőben közzétett (és a 2024. június 14-i meghallgatáson megszerzett) videót rögzítse, hogy kijelentse, hogyan fogja "makacsul" továbbra is védelmezni a határokat, az ország biztonságát és méltóságát; hogy mindenekelőtt kiemelve az *illegális bevándorlókkal* szembeni következetes álláspontját, ellentétben más politikusokkal, akik feladták ezt a vonalat; és végül, hogy a választók támogatását kérje:

*"Jó napot, jó napot, barátaim, 18 óra 28 perckor egy biztosan nem unalmas kedden, **néhány percre elhagytam a szenátust, hogy sürgősen visszatérjek ide, a Belügyminisztérium irodájába, mert nyilvánvalóan nincs hiány a vészhelyzetekből, amelyekkel csendben, alázatosan, büszkén nézünk szembe nap mint nap! Az elmúlt percek híre az, hogy az agrigentói ügyészség valószínűleg le akarja foglalni a***

az Open Arms nevű civil szervezet, aminek következtében a fedélzeten maradt bevándorlók partra szállását kényszerítették ...Szeretném emlékeztetni azokat, akik nem követték a történetet, hogy a fedélzeten nem voltak egészségügyi figyelmeztetések, álbetegek, álkiskorúak, de valaki nyilvánvalóan már előrehalad a kormány nevében az inciucio, amely újra meg akarja nyitni a kikötőket. Nos, amíg én a pályán vagyok, nem jogom, de kötelességem megvédeni a határokat, a becsületet, a méltóságot és a szuverenitást az országomban, és ezért futottam a szenátusból a minisztériumba a legújabb frissítésekért (.) Most a francia belügyminiszter azt mondta: "szálljanak le Olaszországban", az Európai Unióból jönnek a felhívások, szálljanak le Olaszországban! Conte miniszterelnök úr, sajnos, az elmúlt napokban ő is megírta és átírta Olaszország célkitűzését, néhány miniszter társam, akik a múlt hétig velem együtt írták alá a felségvizekre való belépési tilalmat, nyilvánvalóan hirtelen megváltoztatták álláspontjukat, már nem írták alá velem együtt a felségvizekre való belépési tilalmat, lényegében azt mondták, hogy "landoljanak Olaszországban!"eh...nem!!! Ha valaki előkészít egy jövőbeli inciucio egy jövőbeli kormányt, amin valaki nyilvánvalóan hónapok óta dolgozott, ami balra mozog, ami újra meg akarja nyitni a kikötőket, ami talán vissza akarja tenni a Ius Soli-t az asztalra....legalábbis lelepleztük ezt a manővert, ami talán messziről indult és most az olaszok tudják! (...) el... ki Salvinivel, ...

...újra megnyitjuk a kikötőket, mindent lemondunk, Olaszország egy hatalmas menekülttábor Európa rendelkezésére! NEM! NEM! (...) akkor lássuk....Az Agrigentói Ügyészség, olvastam nektek, élőben, ami jön, hamarosan kiadja a parancsot az Open Arms hajó lefoglalására, a partra szállásra vonatkozó utasítással, az emberek, a partra szállásra vonatkozó utasítással! És így egy ügyészség, amely túllépi a jelzést, amely nem annyira a minisztériumtól, hanem az emberektől és a törvénytől származik..... (...) Még akkor is, amikor a spanyol kormány azt mondta, hogy gyertek Spanyolországba, ezek az urak azt mondták, hogy nem mozdulunk!!! Mi le akarunk menni Olaszországba, ez egyértelműen provokáció!!! Ez egyértelműen a nemzeti szuverenitás elleni támadás, amit Salvini miniszter úr nyilvánvalóan téved, a Tanács elnöke mai kijelentése szerint minden erejével blokkolni, még személyes kockázatnak is kitéve magát!!! Igen, mert ha az ember a saját arcát adja, és utána személyesen is kiteszi magát, akkor én ezt szívesen teszem!!! (..) Egy olyan szóval zárom, amit gyakrabban kellene használni a politikában, de az életben általában: Köszönöm! Köszönöm! Köszönöm, számítok rátok (..)".

Nos, az alperes valós céljai nem minősíthetők intézményi céloknak a kommentált ítélet értelmében, és ezért ebből a szempontból sem engedheti meg a bűncselekmény szubjektív elemének figyelmen kívül hagyását.

§ 3. A HIVATALOS CSELEKMÉNYEK MEGTAGADÁSÁNAK BŰNCSELEKMÉNYE

Ismét utalva arra, hogy az Open Arms által benyújtott és az I.M.R.C. által a kabinetirodának időben továbbított többszörös SOP-kérelem elutasítására, a mai vádlottat belügyminiszteri minőségében, mint a Nemzeti Közbiztonsági Hatóság belügyminiszterét is megvádolták a Büntető Törvénykönyv 328. cikkének (1) bekezdésében említett bűncselekménnyel, amely a közhivatalnok vagy a közszolgálatért felelős személy által az igazságszolgáltatás, a közbiztonság, a közrend vagy az egészség és higiénia érdekében haladéktalanul elvégzendő hivatalos cselekmény végrehajtásának indokolatlan megtagadását bünteti.

Ez a mulasztás bűncselekménye, amelyet akkor követnek el, ha a köztisztviselő önként elmulaszt egy olyan cselekményt, amelynek elvégzésére felkérték, amikor tudomással bír a felszólításról; a cselekménynek azonban "minősítettnek" kell lennie, azaz igazságszolgáltatási, közbiztonsági, közrendvédelmi, közegészségügyi és higiéniai okokból kell végrehajtani, valamint "halaszthatatlannak", abban az értelemben, hogy haladéktalanul végre kell hajtani (lásd Semmítőszék, VI. szakasz, 16/04/2024, 15642. sz. ügy).

Az abszolút uralkodó értelmezés szerint ez is veszélyeztetettségi bűncselekmény, így a bűncselekménnyel védett érdek (a közfeladat megfelelő ellátása) sérelmét valósítja meg minden olyan eset, amikor a törvény által figyelembe vett és védett szükségletekre tekintettel halaszthatatlan cselekményt tagadnak meg, függetlenül a mulasztás konkrét eredményétől (lásd Büntető Semmítőszék, VI. szakasz, 2017.5.29. 35233. sz.).

Nos, a jelen esetben, ami a bűncselekmény aktív alanyát illeti, nem kétséges, hogy az alperes, a tényállás idején belügyminiszter, rendelkezett a közhivatalnok szubjektív minősítésével, valamint a POS kiadására vonatkozó jogi hatáskörrel, formális illetékességgel - és mint már bizonyítottuk, pontos kötelezettséggel -, és így az Open Arms által kért és általa önként megtagadott cselekmény elvégzésére.

Nem kétséges az sem, hogy az SOP-ok iránti többszörös kérésekről többször is tájékoztatták, amint az az Open Arms, az IMRCC és a Belügyminisztérium kabinetje közötti számos írásbeli kommunikációból *kitűnik*, és amint azt maga az alperes is elismerte a kihallgatása során, valamint számos tanú, aki e struktúrájának tagja volt, és akit e tekintetben meghallgattak.

Ami a magatartás tipikus jellegét illeti, objektív szinten SALVINI

miniszter úr mulasztása, hogy nem jelezte a POS-t, teljes mértékben egy minősített és kimondhatatlan cselekmény indokolatlan megtagadásának tűnik, amely

"az igazságszolgáltatás, a közbiztonság, a közrend, a higiénia és az egészségügy érdekében" haladéktalanul végre kell hajtani.

A fentiek fényében az Open Arms fedélzetén a helyzet folyamatosan és drasztikusan romlott, mind a higiéniai és egészségügyi feltételek tekintetében, amint azt az egészségügyi szakemberek, tanácsadók és a rendfenntartó erők több ellenőrzése és felmérése során megállapították, mind pedig a biztonság és a közrend tekintetében, mivel sok hajótörött a tengerbe vetette magát, hiába próbált a szárazföldre úszni, olyannyira, hogy az agrigentói ügyészség a hajó sürgősségi lefoglalását rendelte el - tekintettel a szóban forgó bűncselekmény fennállására, amelyet az előzetes nyomozási bíró is elismert az óvintézkedés érvényesítésekor, amely egyébként az emberrablás bűncselekményének fennállását is hangsúlyozta, amelyet az említett intézkedés nem állapított meg -, hogy megállítsa a bűncselekmény súlyosbodását és következményeit, lehetővé téve a fedélzetén tartózkodó személyek partra szállását.

Ezért kétségtelen, hogy a három mentési művelet során visszaszerzett személyek Open Arms-on való tartózkodásának elhúzódása tovább rontotta az ott tartózkodó személyek (egyéni és kollektív, fizikai és pszichikai) egészségét (beleértve a legénység tagjait is, akik egy olyan bonyolult helyzet kezelésében vettek részt, amelyet a feszültségek súlyosbodása jellemezett, ami megterhelte pszichikai-fizikai egészségüket, valamint valós biztonsági kockázatot jelentett).

A különböző Medevacsek végrehajtásával néhány migránsnak nyújtott mentés természetesen nem merítette ki az Open Arms fedélzetén tartózkodó emberek fizikai és lelki egészségének védelmének szükségességét. Amint azt a hajó fedélzetére érkező számos orvos és pszichológus megállapította, a migránsok valójában bizonytalan higiéniai körülmények között voltak, valamint rendkívüli fizikai és pszichológiai szenvedésnek voltak kitéve, olyan körülmények között, amelyek minden bizonnyal tovább romlottak volna, ha a hajón való tartózkodásuk tovább folytatódik (vö. *ex multis*: Dr. ASARO és Dr. CAMILLERI által aláírt műszaki szakvélemény; Dr. DI BENEDETTO által készített jelentések; Dr. Katia DI NATALE által a 2022.5.13-i meghallgatáson tett tanúvallomás; az Open Arms fedélzeti orvosának, Inas URROSOLO MARTINE DE LOGOS-nak a tanúvallomása).

További közbiztonsági és közrendi okok, amelyek a már említettek szerint szükségessé és sürgőssé tették a SOP kijelölését, plasztikusan mutatkoztak meg a hajótörést szenvedett emberek egyre gyakoribb - sokszor sikeres - kísérleteiben, hogy a tengerbe ugorva megpróbáljanak Lampedusa szigetére úszni.

Az ilyen eseményeknek a közrend és a közbiztonság szempontjából való jelentősége egyértelműen abból a tényből következik, hogy éppen a helyzet kezelése és a szükséges és megfelelő beavatkozások koordinálása érdekében

a kockázat súlyosbodásának vagy a következmények nem megfelelő kezelésének elkerülése érdekében 2019. augusztus 15-én technikai rendőrségi koordinációs ülést hívtak össze Agrigento prefektúráján.¹⁹⁸.

A "közrend" és a "közbiztonság" fogalmának ilyen értelmezése egyébként teljes mértékben összhangban van az Alkotmánybíróság ítélezési gyakorlata által felvázolt és megszilárdított értelmezéssel, amely "az *olyan alapvető javak, mint a személyek testi vagy lelki épségének, a vagyon biztonságának és bármely más, a rendszer létezése szempontjából elsődleges fontosságúnak tekintett javak védelmét elsődlegesen szolgáló funkciókra*" utal (lásd Alkotmánybíróság, 208/2018. sz. ítélet, hivatkozással a 2006. évi 105. sz. ítéletre és a 2001. évi 290. sz. ítéletre).

A SOP Open Arms-nak való feltüntetése amellett, hogy a fent említett biztonsági, közrendi, higiéniai és egészségügyi okok fényében kötelességszerűnek tűnt, a Büntető Törvénykönyv 328. cikke (1) bekezdésének szó szerinti rendelkezése szerint "**haladéktalanul**" végrehajtandónak is tűnt.

A belügyminiszter teljes tudatában lévő tényállás ugyanis olyan volt, hogy a személyek partra szállásának engedélyezésében bekövetkező késedelem alkalmas volt arra, hogy súlyosbítsa a bekövetkező méltánytalan sérelmet, amelynek hatásai - mivel elsődleges fontosságú jogvagyonokat, köztük közérdekű jogokat is érintettek - azonnali intézkedést igényeltek.

E sürgősség egyértelmű érzékelhetősége egyébként egyértelműen kiderül a CONTE miniszterelnök által SALVINI miniszternek küldött, 2019. augusztus 14-én kezdődő levelekből, amelyekben az előbbi felszólította az alperest, hogy "*engedélyezze legalább "az Open Arms hajó fedélzetén tartózkodó 18 éven aluli személyek azonnali kiszállítását"*".

Azt is érdemes hangsúlyozni, hogy a vád tárgyát képező, kétségtelenül az alperesnek felróható mulasztást nem látszik alátámasztani olyan, jogilag értékelhető indíték, amely megszüntetné a POS jelzésére és ezáltal a partra szállás engedélyezésére vonatkozó elutasítás büntetőjogi relevanciáját. E célból nem lehet hivatkozni a közbiztonság védelmére vonatkozó esetleges indokokra, amelyek a tárgyalás végeredményében teljesen vitathatatlanok maradtak.

Annak ellenére, hogy különböző hatóságok és rendőri erők bejutottak az Open Arms fedélzetére, valójában egyikük sem mutatott semmilyen bizonyítékot arra, hogy

198 Vö. az Agrigento CAPUTO Dario prefektusának a 2022. április 8-i tárgyaláson tett vallomását és az ugyanezen a tárgyaláson szerzett feljegyzést a rendőri erők 2019.8.15-én Agrigentóban tartott technikai koordinációs értekezletéről, a büntetőeljárás törvénykönyv 362. cikke alapján tett vallomásokban, megerősítette a körülményt: "*ADR: Emlékszem, hogy augusztus 15-én tartottunk egy CPOSP-értekezletet, hogy jobban kezeljük a tengerbe már beugrott migránsok mentését, akik a*

fedélzeten kialakult kényelmetlen helyzetek miatt azzal fenyegetőztek, hogy ismét a vízbe merülnek.

konkrét és konkrét objektív körülmények (mint például robbanóanyagok vagy nagy támadási potenciállal rendelkező fegyverek, illegális célú kommunikációs eszközök stb. jelenléte) vagy szubjektív körülmények (terroristának vagy szökevénynek minősülő személyek jelenléte), a fedélzeten tartózkodó személyek olasz területen történő partraszállásából eredő veszély; ez a veszély, amelyet GARRONI prefektus és IRACI agrigentói rendőrkapitány is megerősített, a szóban forgó esetben egyáltalán nem állt fenn. Továbbá, a oldalon hivatkozás a rettegett igény a veszélyes személyek beszivárgásának megakadályozására (különös tekintettel a terrorizmus kockázatára is), nyilvánvaló, hogy a hajón tartózkodó személyek teljes körű azonosítása sokkal inkább alkalmas lenne a kockázat megelőzésére, mivel - a partra szállás általános tilalma esetén - teljesen kizárt lenne annak megállapítása, hogy a fedélzeten tartózkodnak-e a közbiztonsági hatóságok által ismert személyek, akikre esetleg a nemzeti vagy külföldi igazságügyi hatóságok által (például terrorizmus vagy bünszövetségben elkövetett bűnpártolás céljából elkövetett bűnpártolás miatt indított eljárásokban) hozott óvintézkedések címzettjei. az illegális bevándorlás).

Lényegében a POS megtagadása az Open Arms-nak az elutasítás indokolásával ellentétes eredményt hozott, mivel nem tette lehetővé a nemzetbiztonságra potenciálisan veszélyes személyek azonosítását, következésképpen még a letartóztatását sem (beleértve magát a hajó kapitányát is, ha a 12. cikk értelmében felelősnek tartják a bűncselekményért). D. Lgs. 286/1998).

A tárgyalt esetben ugyanis nem állt fenn olyan valós és konkrét közbiztonsági veszély, amely jogilag megengedhetővé tette volna a POS megtagadását és az ebből következő, válogatás nélküli és kollektív fogva tartást számos, a tengerből kimentett hajótörött személy esetében, amint azt például Giuseppe CONTE miniszterelnök a 2023.1.13-i meghallgatáson elmondta.¹⁹⁹.

Ezzel kapcsolatban Elisabetta TRENTA és Danilo TONINELLI tanúk is tisztázták, hogy az Open Arms-ügy kapcsán nem láttak semmilyen konkrét nemzetbiztonsági kockázatot, és hogy mindenesetre helyénvaló lett volna az összes migránst leszállítani, hogy azonosítani lehessen őket, és minden vizsgálatot lefolytathassanak (lásd a 2022. december 2-i meghallgatás jegyzőkönyvének 25. oldalát, Elisabetta TRENTA: "Úgy gondoltam, hogy még ha terroristák is voltak a fedélzeten, akkor is le kellett volna szállítani az összes embert, és talán minden vizsgálatnak alávetni őket". 2022.12.2-i meghallgatás 25. p. jegyzőkönyve, Elisabetta TRENTA: "Úgy gondoltam, hogy még abban az esetben is, ha esetleges terroristák voltak a fedélzeten, ki kellett volna szállítani az összes embert, és esetleg további vizsgálatoknak alávetni őket, de miután lehetőséget adtak nekik arra, hogy biztonságos

kikötőbe érkezzenek").

Nem merült fel olyan technikai ok, amely megakadályozta volna az Open Arms fedélzetén lévő migránsok partra szállását Lampedusa kikötőjében.

¹⁹⁹ Vö. az akkori miniszterelnök, Giuseppe CONTE 2023.1.13-i meghallgatásán tett vallomása: "**Nem, egyáltalán nem, én személyesen** soha nem hallottam terroristákról... terroristákról, soha nem hallottam fegyverek szállításáról, egyáltalán nem emlékszem, hogy valaha is képviseltek volna előttem ilyen helyzetet".

egy másik könnyen hozzáférhető kikötőben. Különösen a lampedusai "hotspot" központon belüli jelenléti helyzet a 2019. augusztus 14. és 20. közötti időszakban nem vezetett objektíven ellenséges eredményre az Open Arms migránsok befogadása szempontjából, amint az a jegyzőkönyvben szereplő jelenléti adatokból levezethető.²⁰⁰ és több, az előző oldalakon már ismertetett tanúvallomásból (lásd TRINGALI, IRACI, CAPUTO).

*

Ami tehát **a hivatalos cselekmény megtagadásának szubjektív elemét** illeti, meg kell jegyezni, hogy a Büntető Törvénykönyv 328. cikke általános szándékot követel meg e bűncselekmény elkövetéséhez (lásd a Semmitőszék VI. szakaszának 33565. számú, 2021. szeptember 9-i ítéletét), amely a hivatalos cselekmény teljesítésének indokolatlan megtagadására irányuló tudatosságból és akaratból áll, annak tudatában, hogy az illetőnek törvényes hatáskörrel rendelkezik, és anyagilag képes a kért cselekmény végrehajtására.

Nos, bőségesen bizonyított, hogy az alperes elmulasztása a szükséges intézkedés - a *biztonságos hely* kijelölése - tudatos és önkéntes elutasítás volt, amit egyébként maga az alperes is nyilvánosan állított a közösségi profiljain és a sajtónak adott interjúiban közvetlenül az eseményeket követően.²⁰¹

Az elutasítás okait egyébként a belügyminiszter kabinetirodájából származó hivatalos aktusban, nevezetesen a FORMICOLA kabinetfőnök-helyettes prefektus által 2019. augusztus 19-én aláírt feljegyzésben is kifejtették, amelyben először adtak elutasító választ az Open Arms által 2019. augusztus 2. óta az olasz hatóságokhoz továbbított POS-kérelemre. Amint azt már bőségesen bemutattuk, a 2019. augusztus 19-i feljegyzés tisztázta a Belügyminisztérium és annak felső vezetése álláspontját, amely nem szándékozott biztonságos kikötőt jelezni az Open Arms számára, tekintettel arra, hogy ez nem tartozik az olasz kormány kötelezettségei közé, és hogy a civil szervezet által tanúsított magatartás pontosan azt a szándékot jelezte, hogy olyan tevékenységet valósítson meg, amelynek célja a migránsok Olaszországba történő előre eltervezett és szisztematikus illegális áthelyezése (egy olyan körülmény, amelyet nem bizonyítottak, és amelynek mindenesetre a partra szálláshoz, a teljes azonosításhoz és,

²⁰⁰ Vö. a 2022. április 8-i meghallgatáson beszerzett napi jelentések másolatát a migránsok jelenlétéről a lampedusai "hotspot" központban az adott időszakban, amelyet Agrigento prefektúrájától szereztek be, és amely szerint augusztus 14. és 17. között 20 migráns volt jelen; augusztus 18-án a jelenlét 107-re emelkedett, az ezen a napon történt több önálló partraszállás eredményeként.

²⁰¹ Vö. a Salvini miniszter által a Facebook-profilján 2019. augusztus 15-én közzétett posztot, a miniszterelnök által a 2024.6.14-i meghallgatáson készített dokumentum-produkciót: *"A leszállási tilalomról szóló Open Arms ügyben egyedül vagyunk mindenki ellen. A civil szervezetekkel, a*

bíróságokkal, Európával és a megrémült miniszterekkel szemben. És a PD-vel a kormányban a tömeges bevándorlás és a Ius Soli visszatérne a valóságba';

esetleg a CREUS parancsnokának letartóztatására a 186/1998. sz. törvényerejű rendelet 12. cikkében említett bűncselekmény miatt.²⁰²).

Az is vitathatatlan, hogy az alperes teljes mértékben tisztában volt azzal, hogy jogilag jogosult eljárni - ő maga összpontosította magára a POS kiadására vonatkozó hatáskört -, és hogy anyagilag képes volt a kért cselekmény végrehajtására, amelynek elfogadásához minden különösebb formáság nélkül elegendő lett volna egy egyszerű telefonhívás vagy egy üzenet továbbítása.

Végezetül a Miniszterek Törvényszékének egyetértő jelentésén keresztül ki kell emelni, hogy a jelen ügyben valójában többszörös hivatalos cselekmény megtagadásáról van szó:

"A tényállás rekonstruálása egyértelművé tette, hogy a hivatalos cselekmény megtagadásának bűncselekménye alá tartozó magatartások sokasága volt. A törvénykezési joggyakorlat által megerősített egyértelmű felfogás szerint ugyanis a büntető törvénykönyv 328. cikkének (1) bekezdésében említett bűncselekmény olyan pillanatnyi jellegű bűncselekménynek minősül, amelyet minden egyes alkalommal elkövetnek, amikor a képviselő megtagadja a közreműködést a büntető törvénykönyv 328. cikkének felsorolásában szereplő követelmény által előírt hivatalos felszólítással szemben.²⁰³

Ebből a megfontolásból következik, hogy jelen esetben több jogsértést (homogén anyagi egyidejűség) követtek el, amelyek legalábbis megfelelnek az Open Arms felségvizekre való belépését követően (2019. augusztus 14., 15. és 16.) tett kifejezett POS-kérelmek mindegyikének.

Ezek tehát egy folytatólagosan elkövetett bűncselekmény feltételezését képezik, mivel egyértelmű, hogy egy egységes és egységes bűnügyi terv megvalósítására vezethetők vissza, és ebből következően a Büntető Törvénykönyv 81. cikke (2) bekezdésének alkalmazhatósága".

*

A bizonyítékok eddig elvégzett átfogó elemzése lehetővé teszi, hogy a vádlottat büntetőjogi felelősségre lehessen vonni a vád tárgyát képező bűncselekményekért.

Palermo, 2024. szeptember 14.

A KÖZSZOLGÁLATI MINISZTERIUM

Marzia Sabella - Calogero Ferrara - Giorgia Righi

²⁰² Egy olyan bűncselekmény, amely miatt a CREUS-t az agrigentói ügyészség külön eljárásban vette nyilvántartásba, amely végül elutasító határozattal zárult.

²⁰³ A feltételekről lásd hosszasan a Cass. Sez. VI Sent. 1657. sz. 2019.11.12-i, 2020.1.16-án kelt levelét.

INDICE

§ Bevezetés	3
§ I. RÉSZ)	5
A JOGI KERET ÚJJÁÉPÍTÉSE	5
HAZAI ÉS NEMZETKÖZI.....	5
§ Preambulum.....	5
.....	§
2. A tengeri mentés elve és a nemzetközi jogi keret fokozatos kialakítása 6	
.....	§
3. A tengeri mentésről szóló főbb egyezmények és hatályuk, mint elsődleges forrás a nemzeti jogban 9	
§ SAR-zónák.....	11
§ A <i>distress</i> fogalma.....	13
.....	§
6. Az államok közötti koordináció <i>a biztonságos hely</i> garantálása érdekében 14	
§ <i>A biztonsági hely</i> (POS) megjelölése.....	16
7.1. § A mentőcsónak biztonságos helynek tekinthető?17	
7.2. § Minden ország biztonságos helynek tekinthető-e?.....	20
§ 8. A biztonságos helyen történő leszállás mint eredménykötelezettség.....	23
§ 9. A lobogó szerinti állam szerepe.....	25
§ 10. Az állam illetékes feltüntetni a POS	28
.....	§
A tengeri bevándorlásra vonatkozó olasz jogszabályok és a Belügyminisztérium vonatkozó hatáskörei 30	
§ 12. A visszaküldés tilalmának elve	47
§ 13. Kiskorú migránsok	51
§ 14.	A
tengeri mentés és az emberi jogok védelme a tanácskozásokon és a nemzetközi testületekben 54	
§ II. RÉSZ).....	63
A TÉNYEK REKONSTRUÁLÁSA.....	63
§ 1 augusztus 2019	63

§ 2 augusztus 2019	66
§ 3-8 augusztus 2019	68
§ 2019. augusztus 9-11	71
§ Orvosi evakuálások	76
§ 2019. augusztus 12-13	77
§ 14 augusztus 2019	79
§ 15 augusztus 2019	88
§ 16 augusztus 2019	95
§ 17 augusztus 2019	101
§ 18 augusztus 2019	106
§ 19 augusztus 2019	110
§ 20 augusztus 2019	114
§ III. RÉSZ)	121
VITATOTT BŰNCSELEKMÉNYEK.....	121
§ 1. EMBERRABLÁS:	121
A BŰNCSELEKMÉNY OBJEKTÍV ELEME	121
§ Előszó	121
§ 1.1.	
.....	Oly
an tényállási elemek lehetséges megléte, amelyek mentesíthetik az	
olasz hatóságot a POS 122 kibocsátási kötelezettsége alól.	
.....	§ A
"terrorista tevékenységekben részt vevő személyek nemzeti területre	
való belépésének kockázata" 126	
.....	§
Az Open Arms tevékenysége "a migránsok Olaszországba történő	
előre eltervezett és szisztematikus illegális áthelyezésére irányult" 128	
.....	§ A
hatóságokkal való koordináció elmulasztása a mentési műveletek	
során 129	
§ Az Open Arms 'loitering'	130
§ A máltai SAR-övezetben megmentett 39 migráns partra szállásának	
megtagadása 132	
§ A spanyol POS kettős "elutasítása	133
§ A Venuti tengeralattjáró ügye	137
§ 1.2.	
.....	Oly

an jogi elemek lehetséges megléte, amelyek mentesíthetik az olasz hatóságot a POS 152 kiadási kötelezettsége alól.

§ A 2019. augusztus 1-jei tiltó rendelet	153
..... § A Belügyminiszter Kabinetirodájának 2019.8.19-i keltezésű feljegyzése 157	
..... § A belügyminiszter 2019.8.15-i feljegyzése a palermói fiatakorúak bíróóságának elnökéhez és ügyészéhez	160
§ Az intézményi következmények	165

§ 1.3.

..... Bár
mely olyan elem megléte, amely lehetővé tette volna a z olasz
hatóság számára, hogy késleltesse a POS 173 kiadását.

§ A forró pontok kérdése.....	173
§ Az újraelosztás kérdése	176
§ Az Open Arms egy ideiglenes biztonságos hely volt?	185
§ A POS kiadásának időzítése	188
..... § A belügyminiszter "állítólagos" hajlandósága a POS	190

§ 1.4. Az
olasz belügyminisztériumot a POS 192 kibocsátására kötelező elemek
megléte

§ A történet első szakasza: augusztus 1-13.	193
§ A történet második része: 2019. augusztus 14.	197
§ A történet harmadik szakasza: augusztus 15-20.	201

§ 1.5.

..... Sza
badságtól való megfosztás a POS 205 kiállításának elmulasztása
következtében

§ 2. EMBERRABLÁS:212 **A BŰNCSELEKMÉNY SZUBJEKTÍV ELEME212**

§ 2.1. Az elmulasztott intézkedések jogellenességének
tudatában és önkéntessége 214

§ 2.2.

..... Má
sok személyi szabadságának jogellenes elvonásának tudatában és

önkéntessége saját jogellenes cselekményeinek következményeként	219
§ 2.3. A kitűzött célok	222

§ 3. A HIVATALOS CSELEKMÉNYEK MEGTAGADÁSÁNAK BŰNCSELEKMÉNYE	229
--	------------